

JOURNAL of ASIA
ARTS and DESIGN

วารสารศิลปกรรมและการออกแบบแห่งเอเชีย

ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2567

Vol. 5 No.1 January - June 2024

ISSN : 2730-213X (Print)

ISSN : 2730-3381 (Online)

JOURNAL of ASIA
ARTS and DESIGN

วารสารศิลปกรรมและการออกแบบแห่งเอเชีย

ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2567

ISSN : 2730-213X (Print)

ISSN : 2730-3381 (Online)

JOURNAL of ASIA
ARTS and DESIGN

วารสารศิลปกรรมและการออกแบบแห่งเอเชีย (JAAD)

ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2567

JOURNAL of ASIA ARTS and DESIGN

Vol. 5 NO. 1 January - June 2024

ISSN : 2730-213X (Print)

ISSN : 2730-3381 (Online)

เจ้าของ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี

จัดรูปเล่ม ออกแบบปก : มารีญา ทรงปัญญา

จำนวนการจัดพิมพ์ : จำนวน 200 เล่ม

สถานที่พิมพ์ : โรงพิมพ์บ้านเหล่า 333 ถ.บ้านเหล่า ต.หมากแข้ง

อ.เมือง จ.อุตรธานี 41000 โทร. 042-325938

เว็บไซต์วารสาร : <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/jaad/index>

วารสารศิลปกรรมและการออกแบบแห่งเอเชีย (JAAD)

JOURNAL of ASIA ARTS and DESIGN

ที่ปรึกษา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ประธานศูนย์ออกแบบสร้างสรรค์ผ้าและสิ่งทอ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระยุทธ เฟิงชัย

กองบรรณาธิการภายใน

รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา พลประดม

รองศาสตราจารย์ นาวา วงษ์พรหม

รองศาสตราจารย์ พฤษมงคล จุลพูล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนิษฐา เรืองวรรณศักดิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภรณ์ เสารยะวิเศษ

ดร.ศิลปชัย เจริญ

ดร.สุภัทรา วันเพ็ญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพล สิงห์คำ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สิงขร ภัคดี

ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ Assistant Editor

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ราชวิทย์ ทิพย์เสนา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรืองศักดิ์ ปัตถาวะโร

อาจารย์ มาริญา ทรงปัญญา

อาจารย์ จุรีรัตน์ โยธะคง

อาจารย์ ศักดิ์สิทธิ์ บัวคำ

อาจารย์ โอนทัย สิงห์คำ

อาจารย์ นิตติ นิเมชะ

อาจารย์ พรรษา แสนวัง

อาจารย์ เอกพันธ์ พิมพาที

อาจารย์ อัมรินทร์ บุพศิริ

กองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิ

พิจารณาบทความจากภายนอก

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ เสริมศักดิ์ นาคบัว

ศาสตราจารย์ ดร.สามารถ จับโจร

รองศาสตราจารย์ ดร.นิยม วงศ์พงษ์คำ

รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย สิงห์บุญชัย

รองศาสตราจารย์ ดร.นิรัช สุตสังข์

รองศาสตราจารย์ ดร.สิงห์ อินทรชูโต

รองศาสตราจารย์ ดร.สันต์ สุวัจนราภินันท์

รองศาสตราจารย์ ดร.ปานฉัตร อินทร์คง

รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงวุฒิ เอกภูมิวงศา

รองศาสตราจารย์ อุดมศักดิ์ สาริบุตร

ศิลปินแห่งชาติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยนเรศวร

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร

ลาดกระบัง

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร

ลาดกระบัง

รองศาสตราจารย์ ปรีชา บั่นเกล้า
รองศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เขียวมั่ง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เนฤทธิ์ วัฒนภู
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุรินทร์ เปล่งดีสกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนสิทธิ์ จันทะรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศาสตรา เหล่าอรรคะ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา สาคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แห มังกรวงษ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชมพัทธ์ พัชรวิชญ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต เหล่าวัฒนพงษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประชา พิจักขณา
ดร.กิงกาญจน์ พิจักขณา
ดร.กนิษฐา พวงศรี

มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยบูรพา
มหาวิทยาลัยบูรพา
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ

ประจำปี 5 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2567

รองศาสตราจารย์ ดร.ศาสตรา เหล่าอรรคะ
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
Assoc. Prof. Dr. Sastra Laoakka,
Mahasarakham University, Thailand.

รองศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เขียวมั่ง
มหาวิทยาลัยบูรพา
Assoc. Prof. Dr. Kriangsak Khiaomang
Burapha University, Thailand.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กฤษณา พันดุง
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
Asst. Prof. Dr. Krissada Dupandung
Rajamangala University of Technology Isan,
Thailand.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนสิทธิ์ จันทะรี
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
Asst. Prof. Dr. Thanasit Chantaree
Khon Kaen University, Thailand.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หอมหวล บัวระภา
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
Asst. Prof. Dr. Homhuan Buarabha
Khon Kaen University, Thailand.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรกานต์ รวยสูงเนิน
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
Asst. Prof. Dr. Surakarn Ruisungnoen
Khon Kaen University, Thailand.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติสันต์ ศรีรักษา
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
Asst. Prof. Dr. Kittisan Sriruksa
Khon Kaen University, Thailand.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขาม จาตุรงค์กุล
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
Asst. Prof. Dr. Kham Chaturongakul
Khon Kaen University, Thailand.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กษม อมันตกุล
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Asst. Prof. Dr. Kasama Amantakul
Khon Kaen University, Thailand.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤทธิ วัฒนภู
มหาวิทยาลัยบูรพา

Assoc. Prof. Dr. Narit Vadhanabhu
Burapha University, Thailand.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วุฒิไกร ศิริผล
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Asst. Prof. Dr. Wuthigrai Siriphon
Thammasat University, Thailand.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติพงษ์ เกียรติวิภาค
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Asst. Prof. Dr. Kittipong Keativipak
Thammasat University, Thailand.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑนา ทองสุพล
มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

Asst. Prof. Dr. Mantana Tongsupon
Kalasin University, Thailand.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพนธ์ เนียมสา
มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

Asst. Prof. Dr. Praphon Niamsa
Kalasin University, Thailand

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพร แต่มประสิทธิ์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Asst. Prof. Dr. Somporn Taemprasit
Rajamangala University of Technology
Rattanakosin, Thailand.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เรืองศักดิ์ ปัดถาวโร
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Asst. Prof. Rurongsak Padthawaro
Udon Thani Rajabhat University, Thailand

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนิษฐา เรืองวรรณศักดิ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Asst. Prof. Dr. Kanittha Rungwannasak
Udon Thani Rajabhat University, Thailand.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ ปินสกุล
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Asst. Prof. Dr. Pramote Pinsakul
Buriram Rajabhat University, Thailand.

อาจารย์ ดร.พิธาลัย ผู้พัฒน์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Dr. Pithalai Phoophat
Kasetsart University, Thailand.

อาจารย์ ดร.อรุณี ศรีรักษา
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Dr. Arunee Sriruksa
Khon Kaen University, Thailand.

อาจารย์ ดร.พีรยา สระมาลา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

Dr. Peeraya Sramala
Rajamagala University of Technology
Krungthep, Thailand.

อาจารย์ ดร.พิมลพรรณ เลิศล้ำ
มหาวิทยาลัยบูรพา

Dr. Pimonpan Lertlum
Burapha University, Thailand.

อาจารย์ ดร.ปาริชาติ ศรีสนาม

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Dr. Parichat Srisanam
Mahasarakham University, Thailand.

อาจารย์ ดร.กฤษณ์ วิลโลไอฟาร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

Dr. Krid Wilaiolarn
Rajamangala University of Technology Isan,
Thailand.

อาจารย์ ดร.ชินานาง สวัสดิ์รัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Dr. Chinanang Sawadram
Buriram Rajabhat University, Thailand.

อาจารย์ ดร.ศิริวิมล สายเวช

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

Dr. Sirivimon Saywech
Chandrakasem Rajabhat University, Thailand.

อาจารย์ ดร.ชนัญญา คงยืน

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Dr. Chanunya Khongyuen
Udon Thani Rajabhat University, Thailand.

เกี่ยวกับวารสาร และข้อแนะนำการตีพิมพ์

1. นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์ (Focus and Scope)

วารสารศิลปกรรมและการออกแบบแห่งเอเชีย : Journal of Asia Arts and Design (JAAD) เป็นวารสารวิชาการที่เผยแพร่ผลงานทางวิชาการและงานวิจัยทางด้านศิลปกรรมและการออกแบบ เพื่อให้เป็นสื่อกลางในการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานศิลปกรรมและการออกแบบของนักศึกษาคณาจารย์ นักวิชาการและส่วนเกี่ยวข้อง เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ การวิจัยและผลงานสร้างสรรค์ด้านศิลปะและด้านนวัตกรรมการออกแบบที่มีมาตรฐานและได้รับการยอมรับในวงกว้างทั้งในระดับชาติและนานาชาติ และเป็นพื้นที่สำหรับนักศึกษา อาจารย์ นักวิชาการอิสระ ได้นำเสนอผลงานการศึกษาค้นคว้าและการสร้างสรรค์ทางศิลปกรรมและผลงานการประดิษฐ์สร้างสรรค์สู่สาธารณชน เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้ในวงกว้าง โดยวารสารศิลปกรรมและการออกแบบแห่งเอเชีย (JAAD) รับผิดชอบตีพิมพ์รายงานการวิจัย (original research paper) การวิจัยเชิงอธิบาย (expository research) บทความวิชาการ (Academic article) การวิจัยเชิงสำรวจ (survey article) บันทึกการวิจัย (research note) ในสาขาวิชาต่างๆ ดังนี้

1) ด้านศิลปกรรม

1.1) กลุ่มสาขาวิชาทัศนศิลป์ ได้แก่ สาขาวิชาทัศนศิลป์, สาขาวิชาจิตรกรรม, สาขาวิชาประติมากรรม, สาขาวิชาภาพพิมพ์, สาขาวิชาศิลปะไทย, สาขาวิชาศิลปะสื่อผสม และสาขาวิชาทัศนศิลป์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2) กลุ่มสาขาวิชาศิลปะการแสดง ได้แก่ สาขาวิชาศิลปะการแสดง, สาขาวิชาการละคร, สาขาวิชานาฏศิลป์, สาขาวิชานาฏกรรมไทย และสาขาวิชาศิลปะการแสดงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.3) กลุ่มวิชาดุริยางคศิลป์ ได้แก่ สาขาวิชาดุริยางคศิลป์, สาขาวิชาคีตศิลป์, สาขาวิชาดนตรีไทย, สาขาวิชาดนตรี, และสาขาวิชาดุริยางคศิลป์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) ด้านการออกแบบ

กลุ่มสาขาวิชาออกแบบ ได้แก่ สาขาวิชาออกแบบอุตสาหกรรม, สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์, สาขาวิชาออกแบบกราฟิก, สาขาวิชาออกแบบมัลติมีเดีย, สาขาวิชาออกแบบเครื่องปั้นดินเผา, สาขาวิชาออกแบบสิ่งทอและแฟชั่น, สาขาวิชาออกแบบเครื่องเรือน, สาขาวิชาออกแบบเครื่องประดับ, สาขาวิชาออกแบบบรรจุภัณฑ์ และสาขาวิชาออกแบบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. เกณฑ์และกระบวนการเผยแพร่บทความ (Peer Review Process)

ทุกบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารศิลปกรรมและการออกแบบแห่งเอเชีย (JAAD) ต้องเป็นบทความที่ยังไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อนทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ และจะต้องผ่านกระบวนการพิจารณาคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 3 ท่าน โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แต่งไม่ทราบชื่อกันและกัน (Double-blind review)

3. ภาษาที่รับตีพิมพ์ (Language)

ภาษาไทย และ ภาษาอังกฤษ

4. กำหนดการเผยแพร่ (Publication Frequency)

กำหนดตีพิมพ์ 2 ฉบับต่อปี ในช่วงระยะเวลาดังนี้ ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

5. การส่งบทความพิจารณาตีพิมพ์ (Publisher)

1. การส่งบทความเพื่อพิจารณาผู้เขียนบทความวิจัยหรือบทความวิชาการได้ตลอดเวลา โดยต้องส่งบทความต้นฉบับ (Manuscript) ในระบบลงทะเบียนวารสารออนไลน์ที่ <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/jaad/index>

2. ผู้เขียนต้องใช้รูปแบบฟอร์ม (Format) ตามที่วารสารกำหนดในการจัดทำต้นฉบับของบทความรวมถึงรูปแบบการอ้างอิงเนื้อหา ภาพและตาราง

3. การพิจารณาบทความโดยกองบรรณาธิการเมื่อได้รับบทความแล้ว โดยพิจารณาเบื้องต้นในกรอบขอบข่ายของบทความอยู่ในกลุ่มของศิลปกรรมและการออกแบบหรือไม่ โดยถ้าอยู่ในขอบข่ายของวารสารจะเข้ากระบวนการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) จำนวน 3 ท่าน และมีผลการประเมินผ่านอย่างน้อย 2 ใน 3 ท่าน แล้วจึงจะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบผลการพิจารณา ภายในระยะเวลา 1 - 10 สัปดาห์และแจ้งให้ผู้เขียนปรับปรุง (ในกรณีที่มีการปรับแก้) ระยะเวลา 1-2 สัปดาห์

ข้อความทุกข้อความที่ปรากฏในเนื้อหาบทความซึ่งตีพิมพ์ในวารสารวิชาการเล่มนี้ เป็นความคิดเห็นและความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความแต่ละท่าน ไม่ใช่ความคิดเห็นและความรับผิดชอบของบรรณาธิการ กองบรรณาธิการและคณะผู้จัดทำ

บทบรรณาธิการ

วารสารศิลปกรรมและการออกแบบแห่งเอเชีย (JAAD) ฉบับนี้ถือเป็นฉบับ 9 ในปีที่ 5 ของการเผยแพร่ผลงานที่เกี่ยวข้องด้านศิลปกรรมและการออกแบบ ในฉบับนี้มีบทความเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนรวม 11 เรื่อง เป็นบทความวิชาการ จำนวน 1 เรื่อง เป็นบทความวิจัย จำนวน 10 เรื่อง แบ่งเป็นบทความภาษาไทย จำนวน 6 เรื่อง บทความภาษาอังกฤษ จำนวน 4 เรื่อง จากบทความที่ตีพิมพ์ในฉบับนี้จะมีสัดส่วนของบทความภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นความมุ่งหวังของการนำเสนอผลงานด้านศิลปกรรมและการออกแบบทุกแขนงให้มีความเป็นสากลมากยิ่งขึ้น ถึงแม้ทั้งหมดจะเป็นผลงานของนักศึกษาปริญญาโท ปริญญาเอกที่มาศึกษาในประเทศไทย แต่เนื้อหาของบทความที่นำเสนอเป็นการศึกษาวิจัยในต่างประเทศ ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับผู้อ่านที่ได้ศึกษาความรู้ศิลปกรรมและการออกแบบในบริบทที่แตกต่างออกไป โดยการพิจารณาอยู่ในมาตรฐานทุกประการ ซึ่งบทความภาษาอังกฤษจะได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเป็นภาษาอังกฤษ และกองบรรณาธิการได้ตรวจสอบความถูกต้องของภาษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาอังกฤษอีกครั้ง ก่อนการตีพิมพ์เผยแพร่ ซึ่งต้องขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์พิจารณาตรวจสอบเป็นอย่างดี หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารศิลปกรรมและการออกแบบแห่งเอเชีย (JAAD) จะเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ผลงานด้านศิลปกรรมและการออกแบบต่อไป

ทั้งนี้วารสารศิลปกรรมและการออกแบบแห่งเอเชีย (JAAD) ได้ใช้ระบบผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบบทความ (peer reviewer) จำนวน 3 คน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เขียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อประโยชน์ของผู้เขียนทุกท่าน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระยุทธ เฟิงชัย
บรรณาธิการ

บทความวิจัย

- การออกแบบชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิล ภายใต้แบรนด์ UNAPAS
DESIGN OF HEALTHY SPORTSWEAR PRODUCTS FROM RECYCLED
FABRICS UNDER THE BRAND OF UNAPAS 13
จุฑามาศ พานทอง, รุ่งนภา สุวรรณศรี
Jutamas Panthong, Rungnapa Suwannasri
- ความแตกต่างระหว่างผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากแหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณ
ในประเทศไทยและประเทศกัมพูชา 35
THE DIFFERENCE BETWEEN SOUVENIR PRODUCTS FROM TOURIST ATTRACTIONS
IN ANCIENT KHMER CIVILIZATION IN THAILAND AND CAMBODIA
กิตติศักดิ์ ธรรมศักดิ์ชัย
Kittisak Tammasakchai
- การออกแบบและสร้างบรรจุภัณฑ์สำหรับชุดดริปเปอร์เซรามิกส์ที่ถ่ายทอดเรื่องราว
และอัตลักษณ์ของกาแฟดงมะไฟ 52
DESIGN AND CREATE PACKAGING FOR THE CERAMIC DRIPPER SET
THAT CONVEY THE STORY AND IDENTITY OF DONG MA FAI COFFEE
เกรียงไกร ดวงขจร, อ่อนลมี กมลอินทร์
Kriangkrai Duangkhachon, Onlamee Kamon-in
- ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของนครโบราณเงินหลู: การจัดการวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์
สู่เมืองแห่งศิลปะเครื่องเคลือบโบราณ 75
CHENLU ANCIENT CULTURAL LANDSCAPE FOR CREATIVE CULTURAL
MANAGEMENT TO CITY OF ANCIENT PORCELAIN ART
เฟิง ซิน, เกียงศักดิ์ เขียวมั่ง, ภูวษา เรืองชีวิน
Feng Xin, Kriangsak Khiaomang, Puvasa Ruangchewin
- การออกแบบชั้นวางหนังสือสไตล์ร่วมสมัย ด้วยแรงบันดาลใจจากเข็ญนหมากอีสาน 96
A CONTEMPORARY BOOKSHELF DESIGN WITH INSPIRATION FROM
ISAN CHAIN MAK
วัชระ ดรจำ, นิตติ นิมาลา, เอกพันธ์ พิมพาที
Wachara Donjam, Niti Nimala, Aekpun Pimpatee

บทความวิจัย

การสร้างสรรค์ศิลปะผ่านชาร์โคล : กรณีศึกษาการสร้างสรรค์ศิลปะและผลงานของศิลปิน 112
ในโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการวาดเส้นทัศนศิลป์นานาชาติ ประเทศไทย
CHARCOAL ART CREATION: A CASE STUDY OF ART CREATION AND
THE WORKS OF ARTISTS IN THE INTERNATIONAL VISUAL ARTS DRAWING
WORKSHOP PROJECT, THAILAND

ศักดิ์ชัย อุทธิโท

Sakchai Uttitho

STUDY ON THE DEVELOPMENT OF ETHNIC SONG AND DANCE COSTUME 132
DESIGN IN GUANGXI, CHINA

Tian Chen, Chanoknart Mayusoh, Akapong Inkuer, Pisit Puntien

EXPLORING DESIGN TRENDS IN CULTURAL AND CREATIVE PRODUCTS 151
INSPIRED BY HUASHAN ROCK ART IN GUANGXI

Jie Fan, Miyoung Seo, Kriangsak Khiaomang

FESTIVAL OF HAPPINESS: PRESERVING HMONG CULTURAL HERITAGE 175
THROUGH ENAMEL ART

Jiwei Tao, Kanokwan Nithirattapat, Sakchai Uthitho

SYMBOL OF URBAN LIFE: SCULPTING THE DYNAMICS OF FAMILY 197
AND MODERNITY IN URBAN CHINA

Zhendong Zhang, Boontan Chettasurat, Adool Booncham

บทความวิชาการ

การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเศษวัสดุในยุคนิวนอร์มัลสู่งานออกแบบสิ่งทอร่วมสมัย 218
WASTE UPCYCLING IN THE NEW NORMAL ERA INTO CONTEMPORARY
TEXTILE DESIGN

ฐากร ทาวรโชติวงศ์

Takorn Tavornchotivong

การออกแบบชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้า รีไซเคิล ภายใต้แบรนด์ UNAPAS

DESIGN OF HEALTHY SPORTSWEAR PRODUCTS FROM RECYCLED FABRICS UNDER THE BRAND OF UNAPAS

จุฑามาศ พานทอง¹, รุ่งนภา สุวรรณศรี²

Jutamas Panthong¹, Rungnapa Suwannasri²

E-mail: 1162707090095@mail.rmutt.ac.th, rungnapha@rmutt.ac.th

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาทัศนศิลป์และการออกแบบ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
ธัญบุรี

² รองศาสตราจารย์ ดร. คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

¹ Master Student Fine Arts Program in Visual Arts and Design, Faculty Fine and Applied Arts,
Rajamangala University of Technology Thanyaburi University

² Associate Professor Dr, Faculty Fine and Applied Arts, Rajamangala University of Technology
Thanyaburi University

วันที่รับบทความ: 6 ก.ย. 2566 วันที่แก้ไขเสร็จ: 26 ต.ค. 2566 วันที่ตอบรับ: 27 ต.ค. 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาคุณสมบัติขูดน้ำพลาสติกกรีไซเคิล 2) เพื่อออกแบบชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิล ภายใต้แบรนด์ UNAPAS 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อการออกแบบชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิล ภายใต้แบรนด์ UNAPAS โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยจากกลุ่มประชากรที่ใช้ในโครงการได้แก่บุคคลคนทั่วไปทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่สนใจการออกกำลังกาย จำนวน 100 คน ในเขตปริมณฑล จากสวนเทศบาลลำลูกกา สวน อบต.บึงคำพร้อย สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยได้แก่ แบบสอบถามเพื่อการออกแบบกับกลุ่มผู้ออกกำลังกายเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลและนำไปสู่การออกแบบ แบบสอบถามความคิดเห็นด้านการออกแบบกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและแบบสอบถามความพึงพอใจด้านการออกแบบชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิล กับประชากรกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสร้างข้อสรุปจากแบบสอบถามด้วยค่าร้อยละและค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการออกแบบชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิล ภายใต้แบรนด์ UNAPAS

ผลวิจัยพบว่า คุณสมบัติขูดน้ำพลาสติกประเภท PET/PETE มีแข็งทนทานต่อแรงกระแทก ไม่เปราะแตกง่ายสามารถนำมารีไซเคิลได้เป็นผ้า 3 ประเภท Nylon 70D High grade 100% RPET มีคุณสมบัติกันน้ำ, ระบายอากาศได้, แห้งไว, ผ้า Recycle Fabric 100% Polyester มีคุณสมบัติระบายอากาศได้, กันน้ำ และผ้า 90% RPET Recycled Polyester 10% Spandex มีคุณสมบัติยืดหยุ่น และระบายอากาศ การออกแบบได้รับแรงบันดาลใจจากรูปแบบการใช้ชีวิตตามฤดูกาลในประเทศไทย และแรงบันดาลใจจากพืชกินแมลงที่มีกระบวนการดักจับสิ่งมีชีวิตในแบบที่เป็นลักษณะเฉพาะเพื่อย่อยเป็นอาหารซึ่งคล้ายคลึงกับกระบวนการของกรรีไซเคิลของขวดพลาสติกที่จะต้องมีการพับ การอัด หรือหดทำให้เล็กลงเพื่อการรีไซเคิลเป็นเส้นใย โดยได้นำแนวคิดจากพืชกินแมลงมาเป็นตัวตั้งต้นในการออกแบบชุดออกกำลังกายที่คล้ายคลึงกับพืชกินแมลงและลวดลายที่มาจากฤดูกาลการออกแบบชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิลจำนวน 3 ชุด คือ ชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิลฤดูร้อน ฤดูหนาวและฤดูฝน โดยมีผลประเมินด้านคุณสมบัติการใช้งาน ผลประเมินความพึงพอใจจากกลุ่มตัวอย่าง ผลรวมอยู่ในระดับมากมีผลค่าเฉลี่ย

สูงสุด ($\bar{x} = 4.28$) ชุดออกกำลังกายที่มีความพึงพอใจต่อการออกแบบมากที่สุดคือฤดูหนาว อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.32$) รองลงมาคือ ชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิลฤดูฝน ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.30$) และชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิลฤดูร้อน ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{x} = 4.29$) การออกแบบชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิลมีส่วนช่วยในด้านต่อ ยอดการออกแบบจากวัสดุรีไซเคิลและการจัดปัญหาขยะบรรจุภัณฑ์พลาสติกจากขวดน้ำที่มีปัญหาขยะอยู่ในลำดับต้น ๆ อีกทั้งยังเป็นผ้าทางเลือกในอุตสาหกรรมสิ่งทอ

คำสำคัญ: ขยะจากพลาสติก, วัสดุผ้ารีไซเคิล, ชุดออกกำลังกาย, ลวดลาย, แปรนด์ UNAPAS

ABSTRACT

This research aimed to: 1) study the properties of recycled plastic bottles 2) design healthy sportswear products from recycled fabrics under the brand of UNAPAS 3) evaluate satisfaction towards the design of healthy sportswear products from recycled fabrics under the brand of UNAPAS. The research population consisted of perimeter area ,100 people who were interested in exercise. The research tool was a set of questionnaires including a questionnaire for assessing the project and gathering information for product design by targeting at a workout group, a questionnaire for collecting design reviews from design specialists, and a questionnaire for measuring satisfaction towards the design of healthy sportswear products from recycled fabrics among the research population. Then, the data were analyzed based on the formulated survey summary reports in percentage and average values of satisfaction towards the design of healthy sportswear products from recycled fabrics under the brand of UNAPAS.

The research results revealed The properties of PET/PETE plastic water bottles are clear, strong, tough, and heat resistant. The fabric is obtained from

3 types of recycling is. Nylon 100% RPET It has waterproof, breathable, quick-drying , 90% RPET Recycled Polyester 10% Spandex flexible propertie, Recycle Fabric 100% Polyester is breathable, waterproof. The design is inspired by the seasonal lifestyle in Thailand. And inspired by insectivorous plants that have a unique process of capturing living things to digest them as food, which is similar to the recycling process of plastic bottles that need to be folded, compressed or shrunk to make them smaller. Recycling into fibers They used the idea of insect-eating plants as a starting point to design exercise clothes that resemble insect-eating plants and have seasonal patterns. that 3 items of healthy sportswear products from recycled fabrics were designed for summer, winter, and rainy seasons. The water-repellent properties of recycled fabrics made from recycled bottles were the same as those of normal fabrics. The durability and thickness of recycled fabrics were also suitable for wearing. Besides, the sportswear could be worn by both males and females and came with attractive style and proper cloth weight. From the assessment on graphic design, color, and fabric composition, the satisfaction of the sample group was at high level with the highest average score of 4.28 ($\bar{x} = 4.28$). The healthy sportswear from recycled fabrics for winter had the highest satisfaction for the design at an average of 4.32 ($\bar{x} = 4.32$) while the healthy sportswear from recycled fabrics for rainy season had high level of satisfaction for the design at an average of 4.30. ($\bar{x} = 4.30$) , the healthy sportswear from recycled fabrics for summer had high level of satisfaction for the design at an average of 4.29 ($\bar{x} = 4.29$), the design of healthy sportswear from recycled fabrics expanded the design for recycling and reduced thermosetting plastic waste from bottles which seemed to be the top scoring issue. Besides, the recycled fabrics would become alternative materials for garment production and textile industry.

Keywords: plastic waste, recycled fabric, sportswear, pattern, UNAPAS

บทนำ

UNAPAS (ภาษาไทย : อันนภัส) แบรินด์แฟชั่นที่มีที่มาจากชื่อมารดาผู้ก่อตั้ง “NAPA” ร่วมกับชื่อผู้ก่อตั้ง “JUTAMAS” UNAPAS ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2562 โดยเปิดตัวด้วยคอลแลคชั่นแรกที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากวรรณคดีเรื่อง “พระอภัยมณี” ออกมาเป็นสินค้าแฟชั่นเช่น เสื้อยืด เสื้อกั๊ก เสื้ออู๊ด ผ้าพันคอ หมวก เป็นต้น ปัจจุบัน UNAPAS เปิดจำหน่ายอยู่ในช่องทางออนไลน์อย่าง Facebook, Instagram และ Website ด้วยการหยิบยกนำสิ่งต่างๆ ใกล้ตัวมาตีความใหม่ทำให้กลายเป็นเอกลักษณ์ของ UNAPAS และด้วยคอลแลคชั่นล่าสุดในปี พ.ศ. 2566 นี้ UNAPAS มาพร้อมกับชุดออกกำลังกายที่เลือกปรับตามความเหมาะสมกับรูปแบบการใช้ชีวิตอาทิสภาพอากาศและได้รับแรงบันดาลใจจากพืชกินแมลงอย่างต้นหม้อข้าวหม้อแกงลิงกาบหอยแครงและพืชสกุลหยาดน้ำค้าง

ด้วยสถานการณ์ในปัจจุบันนี้ชี้ให้เห็นว่าสภาวะสุขภาพที่ดีเปรียบเสมือนต้นทุนที่สำคัญเพราะสุขภาพและการออกกำลังกายเป็นสิ่งที่มาคู่กัน ผู้คนหันมาสนใจในเรื่องสุขภาพรวมถึงการออกกำลังกาย ด้วยรูปแบบการใช้ชีวิตของแต่ละคนแตกต่างกันตามบทบาทหน้าที่ส่งผลต่อการเลือกชุดเพื่อการใช้งานให้เหมาะสมกับฤดูในช่วงนั้นๆ อีกทั้งยังเพื่อความคล่องตัวในการใช้งานและสามารถใช้งานได้หลากหลายรูปแบบส่งผลให้กลุ่มผู้บริโภคหมวดหมู่แฟชั่นกีฬาให้ความสนใจเสื้อผ้าลาลองที่ออกแบบมาให้สวมใส่ได้ทั้งสำหรับการออกกำลังกายและการใช้งานทั่วไปครอบคลุมมากกว่าแค่ออกกำลังกาย แฟชั่นแนวสปอร์ต ที่สามารถใส่ได้ในหลายๆ โอกาสมีความคล่องตัว ดูดี และนอกจากนี้ในปัจจุบัน หมวดหมู่เสื้อผ้าแฟชั่นกีฬาได้ถูกนำมา Mix & Mate กับการแต่งกายแบบอื่นๆ ให้มีกลิ่นอายของความเป็นกีฬา และผสมผสานในการแต่งตัวเพื่อเพิ่มความสุข การแต่งกายโดยเน้นความคล่องตัว แบรินด์ UNAPAS จึงเล็งเห็นแนวความคิดด้านสุขภาพที่เป็นสิ่งสำคัญและการออกแบบชุดออกกำลังกายให้มีความคล่องตัวก็มีความสำคัญ ซึ่งปัจจัยในการออกกำลังกายมีหลากหลายด้วยกัน หลักองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งที่แบรินด์ UNAPAS ดำเนินถึงก็คือ ผ้าที่มีส่วนเข้ามาเป็นเกณฑ์ในการเลือกสวมใส่ให้เหมาะสมกับการใช้งาน

นอกจากการเลือกชุดให้มีความเหมาะสมกับการออกกำลังกายแล้วนั้นการเลือกใช้ผ้าให้เหมาะสมต่อการออกกำลังกายเองก็มีความสำคัญ โดยงานวิจัยในครั้งนี้มุ่งเน้น

การศึกษาเพื่อต่อยอดการใช้ผ้าจากวัสดุรีไซเคิล ที่ได้จากกระบวนการรีไซเคิลของขยะจากขวดน้ำพลาสติกที่มีจำนวนสูงถึง 17% เป็นอันดับ 2 ของประเภทขยะมูลฝอย (ประสิทธิ์ ไกรลสม, 2563: 6) โดยพลาสติกมีรูปแบบการใช้งานและการกำจัดแตกต่างกันตามแต่ละประเภท พลาสติกทั้งหมดนั้นมีด้วยกันอยู่ 7 ประเภท 1) Polyethylene Terephthalate: PET/PETE, 2) High density polyethylene; HDPE, 3) Polyvinyl chloride; PVC , 4) Low density polyethylene; LDPE, 5) polypropylene; Pp, 6) Polystyrene; Ps, 7) พลาสติกชนิดอื่นๆ ที่ไม่ใช่ 6 ชนิดแรก (กัลยา ตันติยาสวัสดิกุล, 2555: 163) รูปแบบการใช้งานและการรีไซเคิลแตกต่างกันออกไปโดยงานวิจัยนี้มุ่งเน้นการเลือกใช้ผ้าจากวัสดุรีไซเคิลจากขยะมูลฝอยพลาสติกชนิด PET/PETE แข็งทนทานต่อแรงกระแทก ไม่เปราะแตกง่าย สามารถมองเห็นสิ่งบรรจุภายใน จึงนิยมใช้บรรจุน้ำดื่ม สามารถรีไซเคิลได้โดยนิยมนำมาผลิตเป็นเส้นใยสำหรับทำเสื้อกันหนาว โดยเลือกใช้ผ้าที่มาจากวัสดุรีไซเคิลพลาสติกชนิด PET 2 ประเภทด้วยกัน ผ้าประเภท Nylon RPET ที่มีคุณสมบัติ กันน้ำ, ระบายอากาศได้ดี, แห้งเร็ว, ทนต่อการฉีกขาดและผ้าประเภท Spandex RPET ที่มีคุณสมบัติ ยืดหยุ่น, แห้งไว, ระบายอากาศได้ดี, มีการซึมน้ำของผ้า มาเป็นส่วนหนึ่งในการออกแบบชุดออกกำลังกายจากขยะพลาสติกรีไซเคิล โดยปัจจุบันปัญหาขยะเป็นสิ่งที่ผู้คนหันมาใส่ใจและรณรงค์กันมากขึ้นเนื่องด้วยวิกฤตการณ์ทางสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่น่าเป็นห่วง ในทางการรณรงค์เพื่อให้ผู้บริโภคปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างเห็นได้ชัดคือการรณรงค์ใช้ถุงพลาสติกในห้างสรรพสินค้า และร้านสะดวกซื้อ โดยการแสดงออกของผู้ประกอบการรายใหญ่เพื่อแสดงให้เห็นผู้ใช้บริการตระหนักถึงปัญหาขยะจากพลาสติกและจะนำไปสู่ภาวะทางสิ่งแวดล้อม ด้วยเหตุนี้การ “Recycle” กระบวนการแปลงวัสดุเหลือใช้หรือผลิตภัณฑ์ที่ไม่สามารถใช้งานตามหน้าที่เดิมให้เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีคุณภาพและมูลค่าเพิ่มขึ้น

ชุดออกกำลังกายประเภทชุดวอร์มประกอบไปด้วยแจ็คเก็ตและกางเกงถูกใช้งานในรูปแบบการสวมทับชุดแข่งขัน ในยุคปัจจุบันมีการสวมใส่ทั่วไปในบริบทอื่นๆ เช่น การออกกำลังกาย หรือการสวมใส่ชุดวอร์มออกกำลังกายในหน้าหนาวเพื่อความอบอุ่นร่างกาย และการออกแบบมุ่งเน้นให้เหมาะสมกับรูปแบบการใช้ชีวิต ไม่ว่าจะเป็นอุณหภูมิสภาพอากาศ ประเภทของกีฬาที่ออกกำลังกาย การออกแบบจึงได้รับแรงบันดาลใจจากสภาพอากาศในประเทศไทย ที่ต้องเจอกับฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว รูปแบบของ

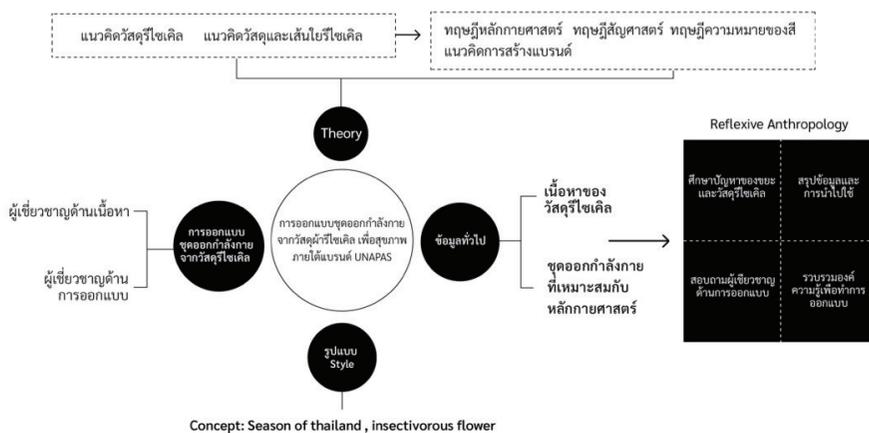
ชุดออกกำลังกายจึงปรับให้เหมาะสมกับตามรูปแบบการออกกำลังกายและตามสภาพอากาศและอุณหภูมิ

สืบเนื่องจากแนวคิดดังกล่าวจึงได้ แนวทางการออกแบบด้วยวิธีการผสมผสานระหว่างวัสดุรีไซเคิลเข้ากับการออกแบบชุดออกกำลังกายที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากพืชกินแมลงและแบ่งรูปแบบชุดออกกำลังกายตามฤดูกาล โดยงานวิจัยฉบับนี้จะทำการศึกษาวัสดุผ้าที่ได้จากการ “Recycle” ขวดน้ำพลาสติก กระบวนการแปรรูปจากขยะขวดพลาสติกสู่น้ำ คุณสมบัติ และรูปแบบการออกกำลังกายเพื่อนำไปสู่การออกแบบชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิล ภายใต้แบรนด์ UNAPAS

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาคุณสมบัติขวดน้ำพลาสติกรีไซเคิล
2. เพื่อออกแบบชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิล ภายใต้แบรนด์ UNAPAS
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อการออกแบบชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิล ภายใต้แบรนด์ UNAPAS

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยโครงการออกแบบชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิล เพื่อสุขภาพภายใต้แบรนด์ UNAPAS ใช้วิธีการศึกษาคณะสมบัติขดน้ำพลาสติกรีไซเคิล, ศึกษาการออกแบบเสื้อผ้าเพื่อออกแบบชุดออกกำลังกายและการประเมินความพึงพอใจในการออกแบบชุดออกกำลังกาย จากวัสดุรีไซเคิล โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูล โดยจัดทำค่าสถิติจากการสังเกตกลุ่มผู้ออกกำลังกาย อีกทั้งผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามแบบปลายเปิดสำหรับกลุ่มบุคคลทั่วไปที่ออกกำลังกาย และแบบสอบถามปลายปิดสำหรับกลุ่มบุคคลคนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามนี้สอบถามกับกลุ่มเป้าหมายและเผยแพร่ในสื่อ Social Media เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์งานวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มประชากรที่ใช้ในโครงการ คือ บุคคลคนทั่วไปทั้งเพศชายและเพศหญิงที่สนใจการออกกำลังกาย

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในโครงการ คือ บุคคลคนทั่วไปทั้งเพศชายและเพศหญิงที่สนใจการออกกำลังกาย จำนวน 100 คน ในเขตปริมณฑล จากสวนเทศบาลลำลูกกา สวนอบต.บึงคำพร้อย สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามเพื่อวิเคราะห์โครงการออกแบบชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิล เพื่อสุขภาพภายใต้แบรนด์ UNAPAS กับกลุ่มผู้ออกกำลังกาย เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล และนำไปสู่การออกแบบโดยผู้จัดทำโครงการได้ดำเนินการสัมภาษณ์เพื่อนำข้อมูลมาออกแบบให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การออกแบบที่ต้องการให้สวมใส่ได้ในชีวิตประจำวัน

2.2 แบบสอบถามความคิดเห็นด้านการออกแบบชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิล เพื่อสุขภาพภายใต้แบรนด์ UNAPAS กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ โดยผู้จัดทำวิจัยแจกแบบสอบถามเพื่อประเมินความคิดเห็นด้านการออกแบบชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิล เพื่อสุขภาพภายใต้แบรนด์ UNAPAS ให้กับผู้ที่มีความรู้ด้านการออกแบบพร้อมคำแนะนำด้านการออกแบบเพื่อให้ได้การออกแบบที่เหมาะสมที่สุด และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจด้านการออกแบบชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิล เพื่อสุขภาพภายใต้แบรนด์ UNAPAS กับประชากรกลุ่มตัวอย่างโดยผู้จัดทำวิจัยแจกแบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจด้านการออกแบบชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิล เพื่อสุขภาพภายใต้แบรนด์ UNAPAS ที่มีค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในโครงการครั้งนี้ มีขั้นตอนในการดำเนินโครงการดังนี้

3.1 ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์เพื่อให้ข้อมูลในโครงการจากคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

3.2 ติดต่อประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประเมินตรวจสอบความสอดคล้องของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

3.3 เก็บข้อมูลแบบสอบถามเพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำให้ถูกต้อง

3.4 ทำแบบสอบถามกับกลุ่มผู้มีความรู้ด้านการออกแบบ และเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5 นำข้อมูลแบบสอบถามมาสรุป วิเคราะห์ เพื่อนำผลมาออกแบบชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิล เพื่อสุขภาพภายใต้แบรนด์ UNAPAS

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากการวิจัยในครั้งนี้เป็นข้อมูลจากการลงภาคสนามและภาคเอกสาร เรียบเรียงข้อมูลจากข้อมูลภาคสนาม โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ประมวลผลเพื่อทำการออกแบบ รายละเอียดของการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยมีดังนี้

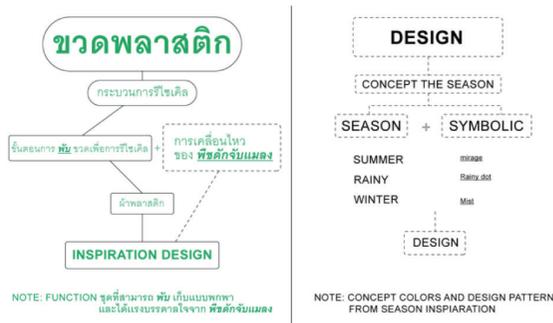
4.1 ตรวจสอบจำนวนความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window เพื่อหาค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (" \bar{x} ") และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยทำเป็น มาตรฐานค่า (Rating Scale)

สรุปผลการวิจัย

กระบวนการวิเคราะห์ผลเพื่อการออกแบบจากการลงพื้นที่ทำแบบสอบถามเพื่อ
1) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและ 2) ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการออกกำลังกายในชีวิตประจำวัน ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 50 คน

1. เพศ ประกอบด้วยเพศหญิง 62% เพศชาย 34% LGBTQ 4%
2. อายุ ประกอบด้วยช่วงอายุที่หลากหลายโดยช่วงอายุที่ออกกำลังกายมากที่สุดในการสำรวจครั้งนี้คือ ช่วงอายุ 21-30 ปี ถึง 76% รองลงมาคือช่วงอายุ 31-40 ปี ถึง 16% และ 41-50 ปี 8%
3. ระยะเวลาการออกกำลังกายต่อสัปดาห์อยู่ที่ 1-2 วันต่อสัปดาห์ ถึง 52% รองลงมาคือ 3-4 วันต่อสัปดาห์ ถึง 24% และ 5-6 วันต่อสัปดาห์ ถึง 22% และทุกวันต่อสัปดาห์ 2%
4. รูปแบบการออกกำลังกายส่วนใหญ่ออกกำลังกายโดยการวิ่งถึง 50% รองลงมาคือ ปั่นจักรยาน 7% คาร์ดิโอ 7% กระโดดเชือก 7% เดิน 7% และอื่นๆ 22%
5. รูปแบบของเสื้อออกกำลังกายโดยส่วนใหญ่เลือกสวมใส่เสื้อยืดแขนสั้นเพื่อออกกำลังกายถึง 66% รองลงมาคือ เสื้อกล้าม 12% สปอร์ตบรา 9% เสื้อแขนกุด 8% เสื้อยืดแขนยาว 5%
6. รูปแบบของกางเกงออกกำลังกายโดยส่วนใหญ่เลือกสวมใส่ กางเกงขาสั้นในการออกกำลังกายถึง 77% รองลงมาคือกางเกงขายาว 9% กางเกงขายาวรัดรูป 9% กางเกงขาสั้นรัดรูป 5%

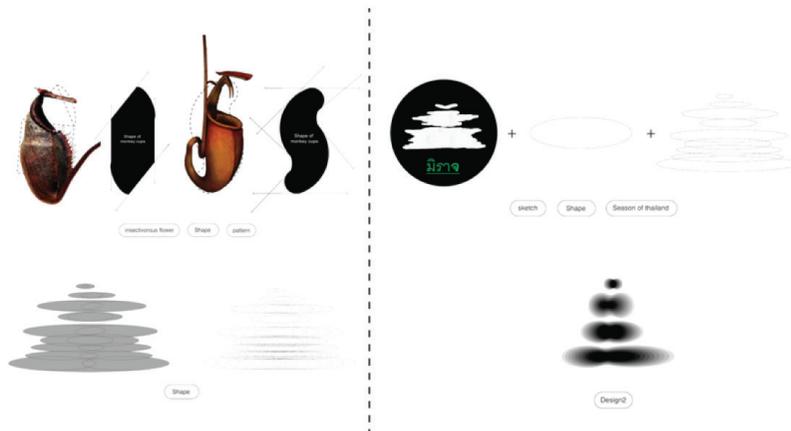

ภาพที่ 2 ภาพแสดงแนวความคิด (Concept) ในการออกแบบชุดออกกำลังกาย

โดยกระบวนการออกแบบชุดออกกำลังกายได้แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 การออกแบบชุดออกกำลังกายที่ทำมาจากผ้าโดยผ่านกระบวนการรีไซเคิลจากขวดพลาสติก ใน 1 collection ได้รับแรงบันดาลใจจากพืชกินแมลงที่จะมีกระบวนการดักจับแมลงหรือสิ่งมีชีวิตในแบบที่เป็นลักษณะเฉพาะเพื่อดักจับและย่อยแมลงเป็นอาหารซึ่งคล้ายคลึงกับกระบวนการของการรีไซเคิลของขวดพลาสติกที่จะต้องมีการพับ การอัด หรือหดทำให้เล็กลงเพื่อการย่อยเป็นชิ้นเล็กก่อนเข้าสู่กระบวนการหลอมเป็นเส้นใย โดยได้นำแนวคิดจากพืชกินแมลงมาเป็นตัวตั้งต้นในการออกแบบชุดออกกำลังกายที่คล้ายคลึงกับพืชกินแมลง ส่วนที่ 2 แบ่งประเภทเสื้อผ้าตามฤดูกาลในประเทศไทยคือ ฤดูร้อน ฤดูหนาว ฤดูฝน และในส่วนของลวดลายได้รับแรงบันดาลใจจากสัญลักษณ์ของแต่ละฤดูกาลเพื่อนำมาใช้ในการออกแบบ

กล่าวสรุปคือ โครงการออกแบบชุดออกกำลังกาย จากวัสดุผ้ารีไซเคิล ภายใต้แบรนด์ UNAPAS ได้รับแรงบันดาลใจมาจากพืชกินแมลง และได้แบ่งประเภทของชุดตามฤดูกาลโดยมีการออกแบบดังนี้

1. ฤดูร้อน ได้รับแรงบันดาลใจจากต้นหม้อข้าวหม้อแกงลิงที่มีกระบวนการพับเก็บฝาเพื่อดักจับแมลงหรือสิ่งมีชีวิตโดยได้นำลักษณะเด่นมาออกแบบเสื้อออกกำลังกายแขนสั้นที่เหมาะสมกับสภาพอากาศร้อนในประเทศไทยที่มีอุณหภูมิสูงสุดถึง 40 องศาขึ้นไป ดังนั้นชุดออกกำลังกายจึงมีลักษณะแขนสั้นที่เหมาะสมกับสภาพอากาศร้อนในประเทศไทยที่มีอุณหภูมิสูงสุดถึง 40 องศาขึ้นไป ดังนั้นชุดออกกำลังกายจึงมีลักษณะแขนสั้นเพื่อระบายความร้อนจากร่างกายได้ดี

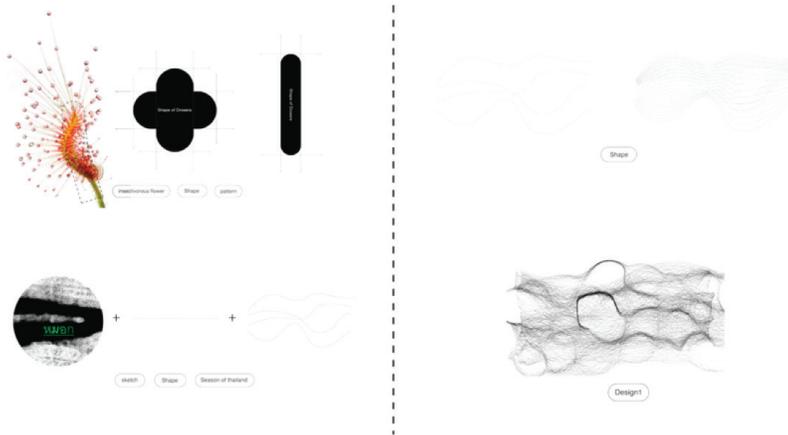
ภาพที่ 3 ภาพแสดงแนวความคิดชุดออกกำลังกาย ฤดูร้อน

ชุดออกกำลังกายฤดูร้อนในการออกแบบได้นำลักษณะรูปทรงของต้นหม้อข้าวหม้อแกงลิง ดังภาพที่ 3 มาออกแบบเป็นผ้าบัพซันเหงื่อ และสามารถพับเก็บเสื้อได้ในตัว ลักษณะคล้ายคลึงกับต้นหม้อข้าวหม้อแกงลิง ส่วนของลวดลาย ได้รับแรงบันดาลใจมาจากฤดูร้อน ที่เกิดปรากฏการณ์คลื่นความร้อนมึนราจ โดยสีได้มาจากค่าอุณหภูมิของกรมอุตุนิยมวิทยาโดยเลือกปรับให้มีโทนสีที่ใกล้เคียงและเพื่อส่งเสริมลวดลายจึงมีการปรับสีให้เหมาะสมเช่น ขาวบนพื้นดำ หรือขาวบนพื้นส้ม

ภาพที่ 4 ภาพชุดออกกำลังกายฤดูร้อน

2. ฤดูหนาว ได้รับแรงบันดาลใจมาจากพืชสกุลหยาดน้ำค้างซึ่งมีลักษณะเด่นที่ต่อมเหนียวตักจับแมลงโดยนำลักษณะเด่นมาออกแบบร่วมกับเสื้อแจ็คเก็ตซึ่งเป็นชุดออกกำลังกายในฤดูหนาวเสื้อแขนยาวมีลักษณะกันลม และในส่วนของกางเกงออกแบบให้มีลักษณะเป็นขาสั้นเนื่องจากสภาพอากาศในฤดูหนาวของไทยมีความกดอากาศอยู่ค่อนข้างน้อยและระยะเวลาที่ค่อนข้างสั้นจึงเลือกออกแบบมาเพื่อตอบรับกับการกันลมหนาวมากกว่า โดยมีลวดลายมาจาก สัญลักษณ์ของหมอกที่จะเกิดขึ้นเมื่ออุณหภูมิต่ำ

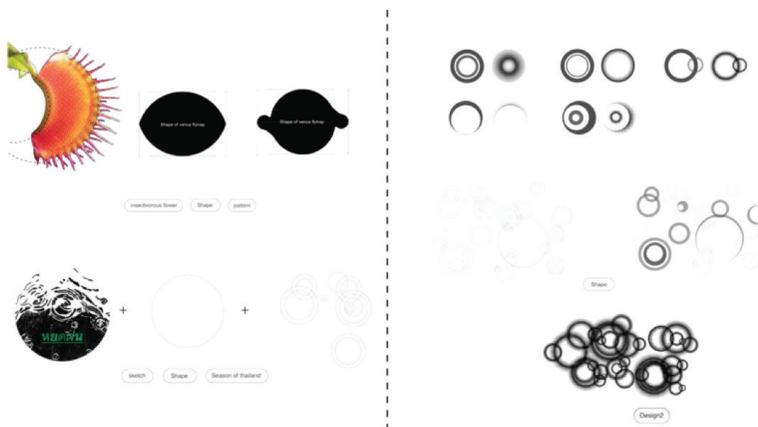
ภาพที่ 5 ภาพแสดงแนวความคิดชุดออกกำลังกาย ฤดูหนาว

ชุดออกกำลังกายฤดูหนาว ในการออกแบบได้นำรูปทรงของพืชสกุลหยาดน้ำค้างที่มีลักษณะเป็นแกนตรงมา ออกแบบให้มีการพับเก็บคล้ายคลึงกับพืชสกุลหยาดน้ำค้างซึ่งจะม้วนหดเพื่อดักจับหยื่อ โดยสีได้มาจากค่าอุณหภูมิของกรมอุตุนิยมวิทยา ที่สีเขียวจะบอกถึงค่าอุณหภูมิอยู่ที่ 0-6 องศา โดยเลือกปรับให้มีโทนสีที่ใกล้เคียงและส่งเสริมลวดลายเนื่องด้วยลวดลายมีลักษณะเป็นเส้นขนาดเล็กจึงเลือกใช้พื้นที่มีลักษณะเป็นโทนสีเข้ม

ภาพที่ 6 ภาพชุดออกกำลังกายฤดูหนาวและกระบวนการ

3. กุดูฝน ได้รับแรงบันดาลใจมาจากต้นกาบหอยแครงที่มีลักษณะพิเศษเป็นปากจับแมลง เมื่อถูกสัมผัสหรือกระตุ้น โดยได้นำลักษณะเด่นมาออกแบบเป็นเสื้อแขนยาวมีหมวกเพื่อกันลมกันฝนขณะออกกำลังกาย ในส่วนของกางเกงเป็นลักษณะขายาวที่สามารถถอดขาเพื่อให้มีลักษณะเป็นขาสามส่วนได้เนื่องจากการออกแบบคำนึงถึงการใช้งานในกุดูฝนหากมีการออกกำลังกายนอกรถอาจต้องการความคล่องตัวระบายอากาศสามารถถอดกางเกงช่วงขาล่างออกได้ หรือหากต้องการป้องกันการเปียกเลอะเทอะสามารถใส่ในรูปแบบขายาวได้

ภาพที่ 7 ภาพแสดงแนวความคิดชุดออกกำลังกาย กุดูฝน

ชุดออกกำลังกายกุดูฝนในการออกแบบได้นำรูปทรงของต้นกาบหอยแครงมาออกแบบบริเวณหมวกโดยเมื่อพับเก็บเสื้อแล้วจะมีลักษณะคล้ายคลึงกับต้นกาบหอยแครง ในส่วนของลวดลายได้รับแรงบันดาลใจจากสัญลักษณ์ของหยดน้ำฝน โดยสีได้มาจากค่าอุณหภูมิของกรมอุตุนิยมวิทยาโดยเลือกปรับให้มีโทนสีที่ใกล้เคียงและเพื่อส่งเสริมลวดลายจึงมีการปรับสีให้เหมาะสมเช่น ขาวบนพื้นดำ

ภาพที่ 8 ภาพชุดออกกำลังกายฤดูฝนและกระบวนกร

การวิเคราะห์ข้อมูลและการออกแบบชุดออกกำลังกาย จากวัสดุผ้ารีไซเคิล ภายใต้แบรนด์ UNAPAS ผู้วิจัยได้นำรายละเอียดข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลคำถามที่ต้องการสอบถามในด้านข้อมูลการออกแบบ เพื่อการคัดเลือกผลงานสู่การตัดเย็บจริง มาแยกประเด็นวิเคราะห์ และสังเคราะห์ โดยใช้การพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Description Statistic)

แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิล ภายใต้แบรนด์ UNAPAS สำหรับผู้เชี่ยวชาญโดยสรุปผลการสอบถามได้ดังนี้

ความคิดเห็นชุดออกกำลังกายฤดูร้อนโดยให้เหตุผลด้านวัสดุเหมาะสมกับการใส่ออกกำลังกาย แต่รายละเอียดที่สามารถบ่งบอกถึงวัสดุการใช้งานของชุดออกกำลังกาย เช่น ระบายเหงื่อแห้งไว ควรระบุเพื่อเป็นเกณฑ์การตัดสินใจ โดยกลุ่มเป้าหมายคำนึงถึงการใช้งานเป็นอันดับแรก ด้านการออกแบบมีความเหมาะสมกับภาพลักษณ์ของแบรนด์ UNAPAS ลวดลายมีความสวยงาม แต่รูปลักษณ์ให้ความรู้สึกที่ร้อน การเน้นเนื้อหาควรเพิ่มกระบวนกรรีไซเคิลโดยสามารถทำให้ภาพลักษณ์ของแบรนด์มีความโดดเด่น

ความคิดเห็นต่อชุดออกกำลังกายฤดูหนาว โดยให้เหตุผลด้านวัสดุมีความเหมาะสมกับการใช้งานในรูปแบบการออกกำลังกาย แต่ในเช่นเดียวกันกับการออกแบบฤดูร้อนข้างต้น ควรมีการบอกรายละเอียดของวัสดุ ในเรื่องของการให้ความอบอุ่น และระบายอากาศ และกระบวนกรรีไซเคิล ด้านการออกแบบมีความเหมาะสมกับภาพลักษณ์ของแบรนด์

UNAPAS ลวดลายมีความสวยงามแต่ให้ความรู้สึกที่เป็นนามธรรม การใช้สีคู่ตรงข้ามหรือลายเส้นที่ชัดเจนขึ้นอาจสามารถทำให้ลายดูสวยงามน่าใช้

ความคิดเห็นชุดออกกำลังกายฤดูฝน ด้านวัสดุมีความเหมาะสมกับการใช้งานในรูปแบบการออกกำลังกาย แต่ในเช่นเดียวกันกับการออกแบบข้างต้น ควรมีการบอกรายละเอียดของวัสดุ ในเรื่องของ การระบายเหงื่อแห้งไว กันน้ำ หรือระบายอากาศ เนื่องด้วยเป็นเสื้อแขนยาว การออกแบบเหมาะสมกับภาพลักษณ์แบรนด์ UNAPAS มีความสวยงาม ทันสมัยด้านการออกแบบลวดลายมีความเหมาะสมสวยงามแต่รูปแบบกราฟิกมีความกลมกลืน ให้ความรู้สึกที่ไม่เป็นระเบียบ สามารถเพิ่มจุดสนใจของกราฟิกได้ด้วยการเพิ่มความชัดเจนจากพื้นหลัง

2. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบชุดออกกำลังกาย จากวัสดุผ้ารีไซเคิล ภายใต้แบรนด์ UNAPAS การหาค่าเฉลี่ยแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบผลการสรุปวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานจากแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบชุดออกกำลังกาย จากวัสดุผ้ารีไซเคิล จำนวน 100 คน

รายการประเมิน	N = 100		
	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิล ภายใต้แบรนด์ UNAPAS ฤดูร้อน			
1.1 ผ้าจากขวดน้ำรีไซเคิลสามารถระบายเหงื่อได้เหมือนผ้าปกติ	4.07	0.95	ระดับมาก
1.2 ผ้าจากวัสดุรีไซเคิลเหมาะสมกับชุดออกกำลังกาย	4.18	0.84	ระดับมาก
1.3 ผ้าจากวัสดุรีไซเคิลความมีทนทานเหมือนผ้าทั่วไป	4.12	0.94	ระดับมาก
1.4 ผ้าจากวัสดุรีไซเคิลมีความหนาในระดับที่เหมาะสมกับการใช้งาน	4.23	0.86	ระดับมาก
1.5 ชุดออกกำลังกายสามารถใช้เก็บสัมภาระได้	4.10	0.95	ระดับมาก
1.6 ชุดออกกำลังกายมีน้ำหนักชุดอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมกับการใช้งาน	4.47	0.75	ระดับมาก
1.7 ชุดออกกำลังกายสามารถใช้งานได้ทั้งชายและหญิง	4.66	0.62	ระดับมากที่สุด

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการประเมิน	N = 100		
	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1.8 ชุดออกกำลังกายมีความสวยงาม	4.41	0.73	ระดับมาก
1.9 ลวดลายกราฟิกบนชุดมีความสวยงาม	4.17	0.97	ระดับมาก
1.10 สีของลวดลายมีความเหมาะสม	4.42	0.72	ระดับมาก
1.11 การจัดวางองค์ประกอบของลวดลายมีความสวยงาม	4.38	0.74	ระดับมาก
ผลรวม	4.29	0.62	ระดับมาก
2. ชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิล ภายใต้แบรนด์ UNAPAS ฤดูหนาว			
2.1 ผ้าจากขวดน้ำรีไซเคิลสามารถระบายเหงื่อได้เหมือนผ้าปกติ	4.13	0.82	ระดับมาก
2.2 ผ้าจากวัสดุรีไซเคิลเหมาะสมกับชุดออกกำลังกาย	4.27	0.73	ระดับมาก
2.3 ผ้าจากวัสดุรีไซเคิลความมีทนทานเหมือนผ้าทั่วไป	4.20	0.92	ระดับมาก
2.4 ผ้าจากวัสดุรีไซเคิลมีความหนาในระดับที่เหมาะสมกับการใช้งาน	4.34	0.79	ระดับมาก
2.5 ชุดออกกำลังกายสามารถใช้เก็บสัมภาระได้	4.18	0.94	ระดับมาก
2.6 ชุดออกกำลังกายมีน้ำหนักชุดอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมกับการใช้งาน	4.32	0.81	ระดับมาก
2.7 ชุดออกกำลังกายสามารถใช้งานได้ทั้งชายและหญิง	4.43	0.82	ระดับมาก
2.8 ชุดออกกำลังกายมีความสวยงาม	4.50	0.68	ระดับมากที่สุด
2.9 ลวดลายกราฟิกบนชุดมีความสวยงาม	4.41	0.77	ระดับมาก
2.10 สีของลวดลายมีความเหมาะสม	4.42	0.78	ระดับมาก
2.11 การจัดวางองค์ประกอบของลวดลายมีความสวยงาม	4.37	0.71	ระดับมาก
ผลรวม	4.32	0.60	ระดับมาก
3. ชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิล ภายใต้แบรนด์ UNAPAS ฤดูฝน			
3.1 ผ้าจากขวดน้ำรีไซเคิลสามารถระบายเหงื่อได้เหมือนผ้าปกติ	4.08	0.87	ระดับมาก
3.2 ผ้าจากวัสดุรีไซเคิลเหมาะสมกับชุดออกกำลังกาย	4.19	0.82	ระดับมาก
3.3 ผ้าจากวัสดุรีไซเคิลความมีทนทานเหมือนผ้าทั่วไป	4.30	0.84	ระดับมาก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการประเมิน	N = 100		
	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
3.4 ผ้าจากวัสดุรีไซเคิลมีความหนาในระดับที่เหมาะสมกับการใช้งาน	4.39	0.69	ระดับมาก
3.5 ชุดออกกำลังกายสามารถใช้เก็บสัมภาระได้	4.21	0.86	ระดับมาก
3.6 ชุดออกกำลังกายมีน้ำหนักชุดอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมกับการใช้งาน	4.38	0.76	ระดับมาก
3.7 ชุดออกกำลังกายสามารถใช้งานได้ทั้งชายและหญิง	4.33	0.76	ระดับมาก
3.8 ชุดออกกำลังกายมีความสวยงาม	4.42	0.80	ระดับมาก
3.9 ลวดลายกราฟิกบนชุดมีความสวยงาม	4.33	0.92	ระดับมาก
3.10 สีของลวดลายมีความเหมาะสม	4.36	0.73	ระดับมาก
3.11 การจัดวางองค์ประกอบของลวดลายมีความสวยงาม	4.37	0.81	ระดับมาก
ผลรวม	4.30	0.64	ระดับมาก
4. แบรินด์ UNAPAS			
4.1 แบรินด์ UNAPAS มีความเข้าถึงง่าย	4.06	1.07	ระดับมาก
4.2 แบรินด์ UNAPAS มีรูปลักษณ์สินค้าเป็นที่น่าจดจำ	4.08	1.07	ระดับมาก
4.3 แบรินด์ UNAPAS มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของแบรินด์	4.05	1.03	ระดับมาก
4.4 แบรินด์ UNAPAS สามารถใช้งานได้ทั้งชายและหญิง	4.36	0.83	ระดับมาก
ผลรวม	4.13	0.89	ระดับมาก
ผลรวมทั้งหมด	4.28	0.60	ระดับมาก

ชุดออกกำลังกายจากวัสดุรีไซเคิล ภายใต้แบรนด์ UNAPAS ฤดูร้อน กลุ่มผู้ที่สนใจชุดออกกำลังกายจากวัสดุรีไซเคิล ฤดูร้อน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยรวมสูงสุด ($\bar{x} = 4.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผ้าจากขวดน้ำรีไซเคิลสามารถระบายเหงื่อได้เหมือนผ้าปกติ ($\bar{x} = 4.07$) ผ้าจากวัสดุรีไซเคิลเหมาะสมกับชุดออกกำลังกาย ($\bar{x} = 4.18$) ผ้าจากวัสดุรีไซเคิลมีความทนทานเหมือนผ้าทั่วไป ($\bar{x} = 4.12$) ผ้าจากวัสดุรีไซเคิลมีความหนาในระดับที่เหมาะสมกับการใช้งาน ($\bar{x} = 4.23$) ชุดออกกำลังกาย

สามารถใช้เก็บสัมภาระได้ ($\bar{x} = 4.10$) ชุดออกกำลังกายมีน้ำหนักชุดอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมกับการใช้งาน ($\bar{x} = 4.47$) ชุดออกกำลังกายสามารถใช้งานได้ทั้งชายและหญิง ($\bar{x} = 4.66$) ชุดออกกำลังกายมีความสวยงาม ($\bar{x} = 4.41$) ลวดลายกราฟิกบนชุดมีความสวยงาม ($\bar{x} = 4.17$) สีของลวดลายมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.42$) การจัดวางองค์ประกอบของลวดลายมีความสวยงาม ($\bar{x} = 4.38$)

ชุดออกกำลังกายจากผ้าวัสดุรีไซเคิล ภายใต้แบรนด์ UNAPAS กลุ่มผู้ที่สนใจชุดออกกำลังกายจากวัสดุรีไซเคิล กลุ่มนี้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยรวมสูงสุด ($\bar{x} = 4.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผ้าจากขวดน้ำรีไซเคิลสามารถระบายเหงื่อได้เหมือนผ้าปกติ ($\bar{x} = 4.13$) ผ้าจากวัสดุรีไซเคิลเหมาะสมกับชุดออกกำลังกาย ($\bar{x} = 4.27$) ผ้าจากวัสดุรีไซเคิลความมีทนทานเหมือนผ้าทั่วไป ($\bar{x} = 4.20$) ผ้าจากวัสดุรีไซเคิลมีความหนาในระดับที่เหมาะสมกับการใช้งาน ($\bar{x} = 4.34$) ชุดออกกำลังกายสามารถใช้เก็บสัมภาระได้ ($\bar{x} = 4.18$) ชุดออกกำลังกายมีน้ำหนักชุดอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมกับการใช้งาน ($\bar{x} = 4.32$) ชุดออกกำลังกายสามารถใช้งานได้ทั้งชายและหญิง ($\bar{x} = 4.43$) ชุดออกกำลังกายมีความสวยงาม ($\bar{x} = 4.50$) ลวดลายกราฟิกบนชุดมีความสวยงาม ($\bar{x} = 4.41$) สีของลวดลายมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.42$) การจัดวางองค์ประกอบของลวดลายมีความสวยงาม ($\bar{x} = 4.37$)

ชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิล ภายใต้แบรนด์ UNAPAS กลุ่มผู้ที่สนใจชุดออกกำลังกายจากวัสดุรีไซเคิล กลุ่มนี้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยรวมสูงสุด ($\bar{x} = 4.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผ้าจากขวดน้ำรีไซเคิลสามารถระบายเหงื่อได้เหมือนผ้าปกติ ($\bar{x} = 4.08$) ผ้าจากวัสดุรีไซเคิลเหมาะสมกับชุดออกกำลังกาย ($\bar{x} = 4.19$) ผ้าจากวัสดุรีไซเคิลมีความทนทานเหมือนผ้าทั่วไป ($\bar{x} = 4.30$) ผ้าจากวัสดุรีไซเคิลมีความหนาในระดับที่เหมาะสมกับการใช้งาน ($\bar{x} = 4.39$) ชุดออกกำลังกายสามารถใช้เก็บสัมภาระได้ ($\bar{x} = 4.21$) ชุดออกกำลังกายมีน้ำหนักชุดอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมกับการใช้งาน ($\bar{x} = 4.38$) ชุดออกกำลังกายสามารถใช้งานได้ทั้งชายและหญิง ($\bar{x} = 4.33$) ชุดออกกำลังกายมีความสวยงาม ($\bar{x} = 4.42$) ลวดลายกราฟิกบนชุดมีความสวยงาม ($\bar{x} = 4.33$) สีของลวดลายมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.36$) การจัดวางองค์ประกอบของลวดลายมีความสวยงาม ($\bar{x} = 4.37$)

แบรนด์ UNAPAS กลุ่มผู้ที่สนใจชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิล ภายใต้แบรนด์ UNAPAS โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยรวมสูงสุด ($\bar{x} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แบรนด์ UNAPAS มีความเข้าถึงง่าย ($\bar{x} = 4.06$) แบรนด์

UNAPAS มีรูปลักษณะสินค้าเป็นที่น่าจดจำ ($\bar{x} = 4.08$) แปรนด์ UNAPAS มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของแปรนด์ ($\bar{x} = 4.05$) แปรนด์ UNAPAS สามารถใช้งานได้ทั้งชายและหญิง ($\bar{x} = 4.36$)

เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า กลุ่มผู้ที่สนใจชุดออกกำลังกายจากวัสดุรีไซเคิล ภายใต้แบรนด์ UNAPAS มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีผลค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.28$)

อภิปรายผล

ผลของวัตถุประสงค์การออกแบบชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิล ภายใต้แบรนด์ UNAPAS ของผู้จัดทำโครงการมีดังนี้ 1) การศึกษาคุณสมบัติชนิดน้ำพลาสติกรีไซเคิล ได้ศึกษาคุณสมบัติชนิดน้ำพลาสติกซึ่งมีทั้งหมด 7 ประเภท 1) Polyethylene Terephthalate: PET/PETE 2) High density polyethylene; HDPE 3) Polyvinyl chloride; PVC 4) Low density polyethylene; LDPE 5) polypropylene; Pp 6) Polystyrene; Ps 7) พลาสติกชนิดอื่นๆที่ไม่ใช่ 6 ชนิดแรก โดยกระบวนการในการรีไซเคิล คือ พลาสติกจะถูกบดเป็นชิ้นเล็ก หลังจากการบดจะถูกหลอมให้ละลายด้วยความร้อนจนมีลักษณะเป็นของเหลว โดยของเหลวเหล่านี้เมื่อถูกหลอมด้วยความร้อนจะถูกทำให้เย็นลงจนกระทั่งกลับคืนสู่สถานะของแข็งเมื่อแข็งตัวจะถูกตัดเป็นสี่เหลี่ยมเล็กๆ สม่่าเสมอกัน จากนั้นนำพลาสติกเข้าสู่กระบวนการหลอมเหลวอีกครั้งเพื่อเตรียมอัดฉีดเป็นเส้นใย โดยจะถูกดันจากกระบวนการหลอมเหลวผ่านรูเล็กๆ และหลังจากได้มาซึ่งกระบวนการของเส้นใยแล้วเส้นใยเหล่านี้มีมวลลงบนหลอดด้ายเพื่อเข้าสู่กระบวนการทอ Picture Organic Clothing. (ออนไลน์ : 2019) โดยที่กล่าวมาข้างต้นได้มาซึ่งผ้าจากการรีไซเคิล 3 ประเภท คือ Nylon 100% RPET, 90% RPET Recycled Polyester 10% Spandex, Recycle Fabric 100% Polyester 2) เพื่อออกแบบชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิล ภายใต้แบรนด์ UNAPAS โดยศึกษาข้อมูลเพื่อออกแบบจากการลงพื้นที่ทำแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการออกกำลังกายในชีวิตประจำวัน ศึกษาหลักการออกแบบและทฤษฎี ศึกษาการสร้างแปรนด์ UNAPAS ออกแบบโดยการถอดสัญลักษณ์ตามฤดูกาล และนำมาผนวกกับรูปทรงของพีชกินแมลงถอดลักษณะเด่น รูปทรง รูปแบบ

การดักจับแมลงและ 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อการออกแบบชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิล ภายใต้แบรนด์ UNAPAS คือ สามารถระบายเหงื่อได้เหมือนผ้าปกติ เหมาะสมกับชุดออกกำลังกายความทนทานเหมือนผ้าทั่วไป มีความหนาในระดับที่เหมาะสมกับการใช้งาน สามารถใช้เก็บสัมภาระได้ซึ่งสอดคล้องกับ หลักกายวิภาคศาสตร์เพื่อการออกแบบ โครงสร้างทางกระดูกและกล้ามเนื้อ ลักษณะการเคลื่อนไหวต่างๆ ของร่างกายและขีดความสามารถในการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายมนุษย์ ศิริพรณ์ ปีเตอร์ (2550: 50) ซึ่งผู้จัดทำโครงการได้ทำการออกแบบบนหลักของกายวิภาคศาสตร์เพื่อการใช้งาน ที่คล้องตัวซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีแนวคิดของ รัชชานนท์ สิปปภากุล (2548: 55) กล่าวไว้ว่าสัดส่วนของร่างกายสำคัญที่สุดต่อการออกแบบเพื่อให้การออกแบบผลิตภัณฑ์หรือวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ให้เหมาะสมกับการเคลื่อนไหวร่างกายมนุษย์ ผู้จัดทำโครงการได้ใช้การนำลักษณะอันเป็นจุดเด่นของฤดูกาล ซึ่งสอดคล้องกับหลัก สัญศาสตร์ เป็นศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับระบบของสัญลักษณ์อาจจะได้แก่ ภาษา รหัส สัญลักษณ์ เครื่องหมาย หรือหมายถึงสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้มีความหมายแทนในบริบทหนึ่งๆ ณมน โขตอนันต์กุล (2555: 8-9) การสร้างลวดลายจากสัญลักษณ์ของแต่ละฤดูกาล เพื่อเสริมสร้างเรื่องราวที่เกิดขึ้นซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการออกแบบลวดลายของ ประเสริฐ ศีลรัตน์ (2538: 2) ได้กล่าวไว้ว่า การออกแบบลวดลายเป็นศิลปะประยุกต์แขนงหนึ่ง ที่สร้างสรรค์องค์ประกอบทางศิลปะให้ปรากฏเป็นรูปแบบในลักษณะลวดลายเพื่อแต่งโครงสร้างสิ่งต่างๆ ให้มีคุณค่ามากยิ่งขึ้นกว่าเดิมที่มีอยู่ ลักษณะการใช้สีของผู้จัดทำโครงการใช้สีที่มีความสอดคล้องกับการพยากรณ์อากาศของกรมอุตุนิยมวิทยาที่แทนค่าสีตามลักษณะอุณหภูมิซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีแนวคิดของ ไพโรจน์ พิทยเมธี (2551: 14) ได้กล่าวไว้ว่า จิตวิทยาในการใช้สี แม้ว่าจะมีทฤษฎีเกี่ยวกับสีอย่างมากมาย แตกต่างกันไปตามลักษณะ แต่คุณค่าเฉพาะของสีแต่ละสีย่อมจะเป็นตัวแทนของอารมณ์ต่างๆ ในวัตถุที่มีสีปรากฏขึ้นในตัวชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิลฤดูร้อน ความพึงพอใจต่อชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิลฤดูร้อน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมสูงสุด ($\bar{x} = 4.29$) ชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิลฤดูหนาว ความพึงพอใจต่อชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิลฤดูหนาว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมสูงสุด ($\bar{x} = 4.32$) ชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิลฤดูฝน ความพึงพอใจต่อชุดออกกำลังกายจากวัสดุผ้ารีไซเคิลฤดูฝน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมสูงสุด ($\bar{x} = 4.30$) แบรนด์ UNAPAS ความพึงพอใจต่อแบรนด์ UNAPAS โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมสูงสุด ($\bar{x} = 4.28$)

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา ตันติยาสวัสดิกุล. (2555). การเปลี่ยนรูปวัสดุขยะขวดน้ำดื่มพลาสติกเพื่อใช้งานออกแบบที่กรองแสงลานจอดรถ. รายงานฉบับสมบูรณ์. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณมณ โชตอนันต์กุล. (2555). สัญศาสตร์เพื่อการออกแบบฉลากยาสำหรับผู้มีปัญหายาเสพติด. ศิลปมหาบัณฑิต สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัชชานนท์ สิปปภากุล. (2548). การยศาสตร์และกายวิภาคเชิงกล. กรุงเทพฯ: วาดศิลป์.
- ประสิทธิ์ ไกรลสม. (2563). การเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการเคลื่อนย้ายบรรจุภัณฑ์น้ำดื่มบรรจุขวด โดยใช้แนวคิดโตเซ็น : กรณีศึกษาโรงงานน้ำดื่ม. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ประเสริฐ ศีลรัตน์. (2538). การออกแบบลวดลาย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ไพโรจน์ พิทยเมธี. (2551). การวิเคราะห์องค์ประกอบการออกแบบเลขศิลป์ที่แสดงเอกลักษณ์ไทย. ศิลปมหาบัณฑิต สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริพรรณ ปีเตอร์. (2550). มนุษย์และการออกแบบ. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- Picture Organic Clothing. (2562). From Plastic Bottles To Snow Jackets. Retrieved from: <https://www.picture-organic-clothing.com>
-

ความแตกต่างระหว่างผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจาก
แหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณ
ในประเทศไทยและประเทศกัมพูชา

THE DIFFERENCE BETWEEN SOUVENIR
PRODUCTS FROM TOURIST ATTRACTIONS IN
ANCIENT KHMER CIVILIZATION IN THAILAND
AND CAMBODIA

กิตติศักดิ์ ธรรมศักดิ์ชัย¹

Kittisak Tammasakchai¹

E-mail: kittisak54630710@gmail.com

¹ สาขาวิชาวิจัยวัฒนธรรม ศิลปกรรม และการออกแบบ, คณะศิลปกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น

¹ Program Culture, Fine Arts and Design Research, Faculty of Fine and Applied Arts, Khon Kaen University

วันที่รับบทความ: 13 ก.ย. 2566 วันที่แก้ไขเสร็จ: 5 พ.ย. 2566 วันที่ตอบรับ: 7 พ.ย. 2566

บทคัดย่อ

การศึกษาความแตกต่างระหว่างผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากแหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณในประเทศไทยและประเทศกัมพูชา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากแหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณในประเทศไทยและประเทศกัมพูชาและเป็นแนวทางในการส่งเสริมการผลิตผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกให้สอดคล้องกับแหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้รู้ ผู้ปฏิบัติและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อสอบถามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก โดยใช้เครื่องมือแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ เพื่อสอบถามกลุ่มเป้าหมายและสังเกตพฤติกรรมในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ของนักท่องเที่ยวทั้งสองประเทศ ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณ พบว่าของที่ระลึกของทั้งสองประเทศนั้นมีความคล้ายคลึงกันบางอย่างซึ่งงานโดยจะเป็นประเภทสินค้าพื้นเมืองและสินค้าประเภทเสื้อผ้าสกรีนลวดลายและมีสินค้าที่มีความแตกต่างกันโดยเฉพาะสินค้าประเภทของประดับตกแต่ง ซึ่งประเทศกัมพูชานั้นจะมีความหลากหลายและมีความเป็นอัตลักษณ์โดดเด่นมากกว่าของที่ระลึกในประเทศไทย และกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เลือกซื้อของที่ระลึกในประเทศไทยจะเป็นนักท่องเที่ยวที่อาศัยอยู่ในประเทศมากกว่านักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งตรงข้ามกับในประเทศกัมพูชาที่นักท่องเที่ยวต่างชาติจะนิยมซื้อของที่ระลึกมากกว่าคนในพื้นที่โดยจะนิยมซื้อเพื่อนำไปเป็นของฝากของที่ระลึกและนำไปประดับตกแต่งหรือสะสมเก็บไว้เอง และจากการสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญในประเด็นที่เกี่ยวกับสาเหตุหรือปัจจัยที่ส่งผลต่อความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกของทั้งสองประเทศนั้น ประเด็นทางด้านบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ประเด็นทางด้าน การส่งเสริมการท่องเที่ยวของภาครัฐ ประเด็นทางด้าน การส่งเสริมการจัดจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกหรือผลิตภัณฑ์ชุมชน ประเด็นทางด้าน ความโดดเด่นของศิลปวัฒนธรรม ประเด็นทางด้าน วัตถุดิบและศักยภาพของผู้ผลิตที่แตกต่างกัน และประเด็นทางด้าน พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

คำสำคัญ: ความแตกต่าง, ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก, แหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณ

Abstract

Study of differences between souvenir products from ancient Khmer civilization tourist attractions in Thailand and Cambodia. The objective is to study the differences between souvenir products from ancient Khmer civilization tourist attractions in Thailand and Cambodia and to provide guidelines for promoting the production of souvenir products in line with ancient Khmer civilization tourist attractions. Target groups include knowledgeable people, practitioners, and related people. To inquire about information related to tourist behavior and souvenir products Using observational and interview tools. To ask the target group and observe the product purchasing behavior of tourists from both countries. In the tourist area of the ancient Khmer civilization It was found that souvenirs from both countries are similar in some pieces, including local products and clothing products with screen printed patterns, and there are products that are different, especially decorative products. Cambodia is more diverse and unique than souvenirs in Thailand. And the group of tourists who choose to buy souvenirs in Thailand will be tourists residing in the country rather than foreign tourists. This is in contrast to Cambodia where foreign tourists tend to buy souvenirs more than locals. They tend to buy them to be used as souvenirs and to decorate or collect for themselves. And by asking for opinions from experts on issues related to the causes or factors affecting the differences in souvenir products from the two countries. Contextual issues of tourist attraction areas Government tourism promotion issues Issues in promoting the distribution of souvenirs or community products Issues regarding the distinctiveness of arts and culture Issues regarding raw materials and the potential of different manufacturers and behavioral issues of tourists

Keywords: difference, souvenir products, tourist attractions ancient Khmer civilization

ความเป็นมาและความสำคัญ

อาณาจักรขอมโบราณเคยเป็นอาณาจักรที่ยิ่งใหญ่แห่งหนึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีจุดศูนย์กลางของอารยธรรมอยู่ในราชอาณาจักรกัมพูชา และการขยายอิทธิพลอาณาเขตเข้ามาสู่ประเทศไทยรวมถึงสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว) ในบางส่วน จากการค้นพบหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในช่วงยุคสมัยของอารยธรรมขอมโบราณเป็นจำนวนมากเช่น ศิลปิน เครื่องมือเครื่องใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา รูปเคารพ และศาสนสถาน อันเกิดจากการได้รับอิทธิพลจากคติความเชื่อทางศาสนา ผ่านการสร้างสรรคผลงานผ่านงานศิลปกรรมต่างๆ แสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองของอารยธรรม รวมไปถึงแนวคิด วิธีการ และความเป็นอยู่ของผู้คนในยุคสมัยดังกล่าว รุ่งโรจน์ ธรรมรุ่งเรือง และศานติ ภักดีคำ (2561) ได้อธิบายถึง การแบ่งยุคสมัยด้านประวัติศาสตร์ของอารยธรรมขอมโบราณ โดยใช้ศิลปกรรมเป็นเกณฑ์ในการแบ่งช่วงเวลาตามยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ ศิลปะสมัยก่อนเมืองพระนคร (ราวพุทธศตวรรษที่ 12-14) ศิลปะสมัยเมืองพระนคร (ราวพุทธศตวรรษที่ 14-20) และศิลปะสมัยหลังเมืองพระนคร (ราวพุทธศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา) สันติ เล็กสุขุม (2554) ได้กล่าวถึง การพบหลักฐานทางด้านศิลปกรรมในยุคสมัยอารยธรรมขอมโบราณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความโดดเด่นทางด้านรูปแบบของสถาปัตยกรรมที่มีความเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งนักประวัติศาสตร์และนักโบราณคดีจะใช้หลักฐานทางศิลปะและรูปแบบสถาปัตยกรรมของปราสาทเป็นตัวกำหนดในการแบ่งช่วงอายุของศิลปะในอารยธรรมขอมโบราณ กฤษฏา พิณศรี (2553) ยังได้อธิบายถึง สถาปัตยกรรมในอารยธรรมขอมโบราณนั้นถูกสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นศาสนสถานหรือเทวาลัยตามคติความเชื่อทางศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และศาสนาพุทธลัทธิมหายาน ซึ่งจะมีความคล้ายกันหรือแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความเชื่อและวัตถุประสงค์ของการสร้าง แต่รูปแบบของการสร้างปราสาทโดยรวมทั่วไปจะมีองค์ประกอบของสิ่งก่อสร้างที่คล้ายกันตามแบบแผนนิยม ซึ่งจะมีรูปแบบและแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยม โดยมีปราสาทประธานหรือปรางค์ประธานอันเป็นที่ประดิษฐานรูปเคารพที่สำคัญที่สุดของศาสนสถานแห่งนั้น ไม่ว่าจะเป็นศิวิลิ่งคเ็นศาสนาพราหมณ์-ฮินดู แบบไศวนิกาย หรือพระวิษณุในศาสนาพราหมณ์-ฮินดู แบบไวษณพนิกาย หรือพระพุทธรูปนาคปรกในศาสนาพุทธ นิกายมหายานก็ตาม ซึ่งในบริเวณพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่อันศักดิ์สิทธิ์ที่จะมีแต่กษัตริย์ผู้ครองเมืองหรือเจ้าเมือง

นักบวชและผู้ประกอบพิธีกรรมเท่านั้นที่จะสามารถเข้าไปด้านในของศาสนสถานได้ ซึ่งประชาชนทั่วไปจะไม่มีสิทธิ์ในการเข้าไปยังพื้นที่บริเวณดังกล่าวได้

รูปแบบทางสถาปัตยกรรมในอารยธรรมขอมโบราณ ซึ่งส่วนใหญ่นิยมเรียกกันว่า ปราสาทหิน ที่ปัจจุบันได้ถูกบูรณะและปรับเปลี่ยนให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญของทั้ง 2 ประเทศ ซึ่งเป็นอีกจุดหมายหนึ่งของนักท่องเที่ยวทั่วโลกที่นิยมเดินทางมาเยี่ยมชมความสวยงามและความยิ่งใหญ่ของสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมในอาณาจักรขอมโบราณ จากการสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวจากหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนของที่ระลิกจึงมีบทบาทสำคัญต่อสถานที่ท่องเที่ยวดังกล่าวในการส่งเสริมสถานที่ท่องเที่ยวและยังเป็นตัวกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดการจับจ่ายใช้สอยได้อีกทางหนึ่ง วิลาสินี ข้าพหมรราช (2564) ได้อธิบายถึงความสำคัญของที่ระลิก ไว้ว่า ของที่ระลิกนั้นสามารถส่งผลในด้านจิตใจและการสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งในปัจจุบันของที่ระลิกมีบทบาทที่สำคัญมากในด้านธุรกิจและการท่องเที่ยว และในหลายประเทศได้กำหนดเป็นนโยบายเพื่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว ซึ่งเมื่อมีการท่องเที่ยว ของที่ระลิกจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นสิ่งที่ช่วยในการพัฒนาและกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่ให้มีรายได้ ส่งผลให้เกิดความเข้มแข็งต่อชุมชนในพื้นที่ ดังนั้นของที่ระลิกจึงหมายถึงสิ่งของหรือวัตถุชนิดใดชนิดหนึ่ง ที่ถูกนำมาใช้เป็นสื่อกลางหรือตัวแทนเพื่อการสร้างความทรงจำหรือระลึกถึงบุคคลสถานที่ หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น อย่างใดอย่างหนึ่ง (อมรรัตน์ อนันต์วราพงษ์, 2560)

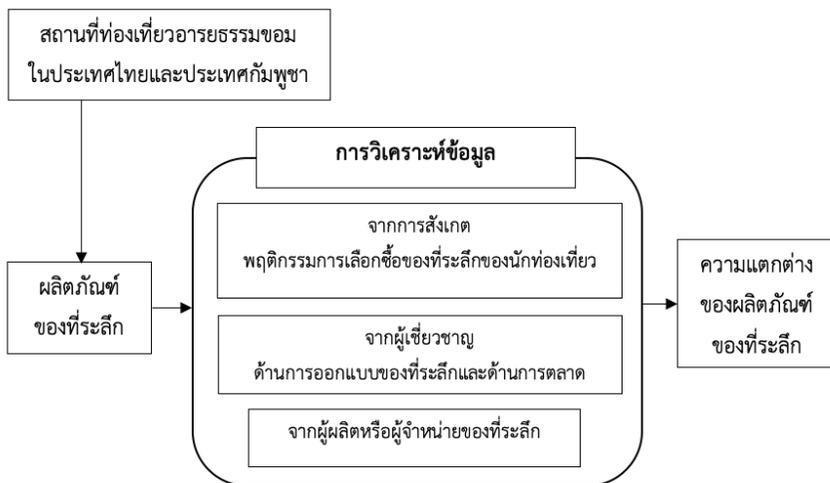
จากการลงพื้นที่สำรวจผลิตภัณฑ์ของที่ระลิกที่มีจำหน่ายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณที่มีชื่อเสียงทั้งในประเทศไทย ได้แก่ ปราสาทหินพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ปราสาทหินพนมรุ้ง ปราสาทเมืองต่ำ จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดเสียมราฐ ประเทศกัมพูชา ได้แก่ ปราสาทนครวัด ปราสาทบายน และปราสาทบันทายศรี จึงทำให้ผู้เขียนเกิดความสนใจในรูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลิกของทั้งสองประเทศที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมขอมเหมือนกัน ซึ่งจากการสังเกตผลิตภัณฑ์ของที่ระลิกบางอย่างค่อนข้างมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยเฉพาะ รูปแบบ วัสดุ รวมไปถึงจำนวนร้านค้าที่จำหน่ายของที่ระลิก ซึ่งจากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวผู้เขียนจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความแตกต่างระหว่างผลิตภัณฑ์ของที่ระลิกจากแหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณในประเทศไทยและประเทศกัมพูชา โดยมุ่งหวังให้ทราบถึงเหตุผลหรือสาเหตุของความแตกต่างผลิตภัณฑ์ของที่ระลิกในด้านต่างๆ ผลจากการศึกษาดังกล่าวสามารถนำไปใช้เป็นแนวทาง

ในการปรับปรุง พัฒนาและส่งเสริมผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกให้สอดคล้องกับแหล่งท่องเที่ยว
และตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากแหล่งท่องเที่ยว
อารยธรรมขอมโบราณในประเทศไทยและประเทศกัมพูชา
2. เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการผลิตผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกให้สอดคล้อง
กับแหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณ

กรอบขั้นตอนในการศึกษา

ภาพที่ 1 แสดงแผนภูมิกรอบขั้นตอนการศึกษา

วิธีดำเนินการศึกษา

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย โดยใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive samples)

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1) ผศ.ดร.กฤษฎา คูพันธ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการออกแบบอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

2) ดร.กฤษณ์ วิไลโอฬาร อาจารย์ประจำสาขาวิชาการออกแบบอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

3) ดร.วิลาสินี ขำพรหมราช อาจารย์ประจำสาขาวิชาการออกแบบอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

กลุ่มผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายสินค้าของที่ระลึก จำนวน 6 ท่าน ได้แก่

1) กลุ่มผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายสินค้าของที่ระลึกในประเทศไทย จำนวน 3 ท่าน

2) กลุ่มผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายสินค้าของที่ระลึกในประเทศกัมพูชา จำนวน 3 ท่าน

2. เครื่องมือการวิจัย

แบบสังเกต แบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation)

แบบสัมภาษณ์ ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview)

3. การรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

เป็นข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ภาคสนาม โดยมีลำดับขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

การสังเกต ชนิดไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) เพื่อใช้ในการสังเกตรูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกในสถานที่ท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณ ด้วยวิธีการบันทึกภาพ และการจดบันทึก

การสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก เป็นลักษณะการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคล ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ การผลิต การจัดจำหน่าย รวมไปถึงสาเหตุหรือเหตุผลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่จำหน่ายในสถานที่ท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณ ด้วยวิธีการบันทึกภาพ และการจดบันทึก

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสารจากหน่วยงาน

ราชการ วิทยานิพนธ์ รวมไปถึงอินเทอร์เน็ต ที่มีการบันทึกประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากการลงพื้นที่ภาคสนามโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการใช้เครื่องมือแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์และสรุปผล โดยอาศัยหลักการวิเคราะห์ 2 แบบ ดังนี้

การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analysis Induction) เป็นการตีความข้อสรุปในลักษณะรูปธรรมหรือตามปรากฏการณ์ที่มองเห็น จากการลงพื้นที่สังเกตผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

การวิเคราะห์โดยการจำแนกข้อมูล (Typological Analysis) เป็นการตีความตามข้อสรุปไม่ใช้ทฤษฎี คือการจำแนกข้อมูลที่จะวิเคราะห์ตามลักษณะและความเหมาะสมกับข้อมูล จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

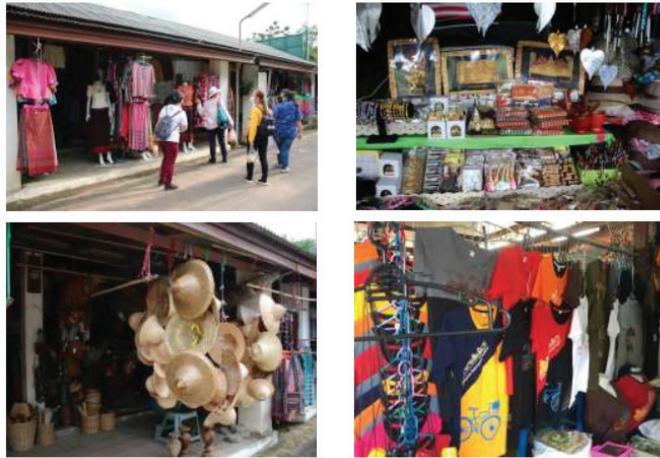
จากนั้นนำเสนอข้อมูลโดยวิธีการพรรณนาประกอบกับภาพถ่ายเพื่อประกอบการอธิบายถึงความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณทั้งในประเทศไทยและประเทศกัมพูชา

สรุปผลการศึกษา

จากการลงพื้นที่สำรวจผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณในประเทศไทย ได้แก่ ปราสาทหินพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ปราสาทพนมรุ้ง ปราสาทเมืองต่ำ จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดเสียมราฐ ประเทศกัมพูชา ได้แก่ ปราสาทนครวัด ปราสาทบายน และปราสาทบันทายศรี ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยว สามารถสรุปได้ดังนี้

ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมขอมในประเทศไทย พบว่าของที่ระลึกที่มีการจัดจำหน่ายอยู่ในบริเวณดังกล่าว สามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่ สินค้าหัตถกรรมพื้นถิ่น เช่น ประเภทสิ่งทอ ได้แก่ เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย หมวก กระเป๋า ประเภทเครื่องจักสาน ได้แก่ ของใช้ของตกแต่ง รวมไปถึงอาหารพื้นถิ่นต่างๆ และสินค้าที่นำเข้าหรือผลิตจากแหล่งอื่น มีทั้งสินค้าที่ผลิตจากชุมชนและสินค้าที่ผลิตในระบบอุตสาหกรรม

ได้แก่ เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ หมวก กระเป๋า เครื่องหนัง เครื่องจักสานบางประเภท อาหารและขนมบางชนิด ของเล่นต่างๆ จากการสำรวจพบว่าสินค้าเครื่องแต่งกายมีจำนวนมากกว่าสินค้าอื่นๆ และเมื่อวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่มีความเกี่ยวข้องกับลวดลายที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของสถานที่แหล่งท่องเที่ยวปราสาทขอม ได้แก่ เสื้อสกรีนลวดลายปราสาท พวงกุญแจ เข็มกลัด ไปสการ์ด ปราสาทและทับหลังจำลองจากปูนปลาสเตอร์ ซึ่งจากการสอบถามกลุ่มผู้ผลิตหรือผู้ค้าพบว่า นักท่องเที่ยวที่นิยมซื้อสินค้าส่วนใหญ่เป็นชาวไทยมากกว่าชาวต่างประเทศ ผู้ซื้อส่วนมากจะเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย และนิยมซื้อสินค้าประเภทของใช้ทั่วไปเช่น เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย กระเป๋า เครื่องจักสาน และอาหารพื้นถิ่น ส่วนสินค้าที่เกี่ยวข้องกับสถานที่แหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมขอมที่นักท่องเที่ยวนิยมซื้อ ได้แก่ เสื้อสกรีนลวดลายปราสาทและพวงกุญแจ

ภาพที่ 2 สินค้าของที่ระลึกบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมขอมในประเทศไทย

ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมขอมในประเทศไทยพบว่าของที่ระลึกที่มีการจัดจำหน่ายแบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่ สินค้าหัตถกรรมพื้นถิ่น เช่น ประเภทสิ่งทอ ได้แก่ เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย ประเภทเครื่องจักสาน ได้แก่ ของใช้ของตกแต่ง งานแกะสลักไม้และหิน มีดดาบตั้งโชว์ รวมไปถึงอาหารท้องถิ่นบางชนิด และสินค้าที่นำเข้าหรือผลิตจากแหล่งอื่น มีทั้งสินค้าที่ผลิตจากชุมชนและสินค้าที่ผลิตในระบอบอุตสาหกรรม ได้แก่ เสื้อผ้า หมวก กระเป๋า เครื่องหนัง เครื่องประดับประเภทเครื่องเงิน

และทองเหลือง อาหาร ของประดับตกแต่งบางชนิด และหนังสือต่างๆ เป็นต้น ซึ่งสินค้าที่นำเข้าส่วนใหญ่จะมาจากประเทศไทย ลาว และเวียดนาม และเมื่อวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่มีความเกี่ยวข้องกับลวดลายที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของสถานที่แหล่งท่องเที่ยวปราสาทขอม ได้แก่ สินค้าประเภทงานแกะสลักไม้และหิน รูปปั้นหล่อจากเรซิน โลหะและหินทราย เสื้อผ้าสักกรีนลวดลายปราสาท ของใช้ของประดับตกแต่งต่างๆ เช่น โมเดลจำลองที่ทับกระดาษ โคมไฟ เชิงเทียน กล้องใส่กระดาษทิชชู รูปแกะสลักและนาฬิกาติดผนัง เป็นต้น และลักษณะของที่ระลึกจะพบว่ามีความเหมือนกันทุกแห่งแต่แตกต่างกันที่ราคา ซึ่งจากการสอบถามกลุ่มผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายพบว่า นักท่องเที่ยวที่นิยมซื้อสินค้าส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างประเทศจากแถบยุโรปและเอเชียมากกว่านักท่องเที่ยวในประเทศ ซึ่งสินค้าที่นักท่องเที่ยวนิยมเลือกซื้อส่วนใหญ่จะเป็นรูปปั้นแกะสลักจำลองที่มีขนาดเล็กไม่ใหญ่มากนัก สะดวกต่อการพกพา และมีการเลือกซื้อจำนวนหลายชิ้นเพื่อนำไปเป็นของขวัญและของสะสมเพื่อใช้ในการประดับตกแต่ง

ภาพที่ 3 สินค้าของที่ระลึกบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมขอมในราชอาณาจักร
กัมพูชา

ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบถึงความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณในประเทศไทยและประเทศกัมพูชา พบว่าในภาพรวมที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกในประเทศกัมพูชามีความโดดเด่นทั้งในด้านการออกแบบ สี สัน วัสดุ และความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ สามารถแสดงให้เห็นถึงอัต

ลักษณะและภาพจำของแหล่งท่องเที่ยวปราสาทขอมได้อย่างชัดเจน ซึ่งสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดีโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากต่างประเทศ และร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกนั้นจะสามารถพบเห็นได้ในแหล่งท่องเที่ยวปราสาทขอมเกือบทุกแห่ง ส่วนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกในประเทศไทยนั้นพบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นผลิตภัณฑ์พื้นถิ่น ได้แก่ เครื่องจักสาน เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย และมีผลิตภัณฑ์ที่เป็นลักษณะสินค้าทั่วไปไปปะปนอยู่ด้วย เช่น ของเล่น ของประดับตกแต่งบางชนิด อาหาร เครื่องดื่ม ที่สามารถหาซื้อได้ทั่วไป ส่วนสินค้าที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ท่องเที่ยวอารยธรรมขอมนั้นค่อนข้างมีจำนวนน้อยกว่าในประเทศกัมพูชาทั้งในด้านการออกแบบ วัสดุ การใช้งานรวมถึงความน่าสนใจ จึงส่งผลให้ไม่ค่อยได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร โดยผู้ซื้อส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวภายในประเทศมากกว่านักท่องเที่ยวต่างประเทศและนิยมซื้อสินค้าประเภทเครื่องจักสาน เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย และของใช้ทั่วไป ส่วนร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกนั้นมีค่อนข้างน้อยและมีเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญเท่านั้น

ผลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกทั้ง 3 ท่าน ในประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุหรือปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกในแหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณของทั้งสองประเทศมีความแตกต่างกัน ผู้เขียนจึงวิเคราะห์และสรุปความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน โดยแบ่งออกเป็นประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ประเด็นด้านบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

ในด้านระยะทางของแหล่งท่องเที่ยว กล่าวคือ สถานที่ท่องเที่ยวอารยธรรมขอมในประเทศไทยแต่ละแห่งนั้นจะอยู่ห่างไกลกัน และกระจุกกระจายในหลายจังหวัด ซึ่งจะต้องใช้เวลาในการเดินทางนานหลายวัน จึงส่งผลให้นักท่องเที่ยวเลือกที่จะไปในสถานที่ท่องเที่ยวที่ใช้ระยะเวลาในการเดินทางสั้นๆ หรือเลือกที่จะไปในสถานที่ที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวเพียงเท่านั้น นอกจากนี้จะต้องการไปเที่ยวปราสาทอื่นๆ ที่ยังไม่เคยไป เพื่อเพิ่มเติมประสบการณ์ในสถานที่ใหม่ๆ จึงส่งผลให้การจำหน่ายของที่ระลึกจึงพบได้ในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญเพียงเท่านั้น ซึ่งต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมขอมในประเทศกัมพูชา โดยเฉพาะในเมืองเสียมราฐที่มีสถานที่ท่องเที่ยวปราสาทขอมอยู่เป็นจำนวนมาก ส่งผลให้การใช้เวลาในการเดินทางไปปราสาทแต่ละแห่งนี้น้อยมากเมื่อเทียบ

กับประเทศไทย ส่งผลให้มีร้านจำหน่ายของที่ระลึกอยู่ในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวเกือบทุกแห่ง ในด้านความมีชื่อเสียง กล่าวคือ แหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณในประเทศกัมพูชา นั้นถูกประกาศให้เป็นมรดกของโลกจากองค์การยูเนสโก (UNESCO) นั่นก็คือ ปราสาท นครวัด ซึ่งประโยชน์ของการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก ทำให้แหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวนี้มีชื่อเสียงในระดับโลก ส่งผลให้เป็นที่ต้องการของนักท่องเที่ยวเพื่อมาเยี่ยมชมความงดงาม และความยิ่งใหญ่ของปราสาท รวมไปถึงการได้รับการสนับสนุน การส่งเสริมพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในมิติต่างๆ เช่น การส่งเสริมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกและสินค้าพื้นถิ่น เพื่อกระตุ้นการจับจ่ายของนักท่องเที่ยวเป็นต้น ซึ่งแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมขอมในประเทศไทยที่ถูกยกให้เป็นอุทยานประวัติศาสตร์แห่งชาติ แต่มีชื่อเสียงไม่โด่งดัง และไม่เป็นที่นิยมเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติเท่ากับปราสาทนครวัด หรือปราสาทบายน ในประเทศกัมพูชา

2. ประเด็นด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของภาครัฐ

ในประเทศไทยนั้นมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและศาสนา แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หรือแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ซึ่งแบ่งออกเป็นหลายยุคหลายสมัย กระจายอยู่ในทุกภูมิภาคและหลายจังหวัด อีกทั้งรัฐบาลไทยก็ส่งเสริมการท่องเที่ยวในทุกประเภท ส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีจุดมุ่งหมายในการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ประกอบกับมีนโยบายส่งเสริมการผลิตสินค้าของที่ระลึกและสินค้าพื้นถิ่น จึงทำให้สินค้าที่มีจำหน่ายมีความหลากหลายและแตกต่างกันออกไปในแต่ละพื้นที่ ซึ่งเมื่อเทียบกับประเทศกัมพูชาที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์โดยเฉพาะปราสาทอารยธรรมขอมโบราณเป็นหลัก รองลงมาเป็นการท่องเที่ยวธรรมชาติทางทะเล และการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมและศาสนา ซึ่งรัฐบาลกัมพูชาได้ส่งเสริมและผลักดันแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์อารยธรรมขอมโบราณให้เป็นจุดขายของการท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วโลก ซึ่งสังเกตได้จากสื่อต่างๆ ที่รัฐบาลกัมพูชาให้การสนับสนุนและผลักดันแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวในหลายแง่มุม จึงส่งผลให้รายได้จากการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ของประเทศมาจากการท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์เป็นหลัก ดังนั้นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกในประเทศกัมพูชาส่วนใหญ่จึงมีความเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมขอมเป็นหลัก

3. ประเด็นด้านการส่งเสริมการจัดจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกหรือผลิตภัณฑ์

ชุมชน

ประเทศไทยนั้นมีจุดกระจายสินค้ามาก เช่น การจัดงานมหกรรมระดับจังหวัดและระดับประเทศ รวมไปถึงมีศูนย์จำหน่ายสินค้ากระจายตามพื้นที่ต่างๆ ที่สำคัญ เช่น จุดแวะพักรถและปั้มน้ำมันบางแห่ง ซึ่งเหล่านี้เองทำให้ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกและผลิตภัณฑ์พื้นถิ่นนั้นสามารถกระจายไปสู่ผู้บริโภคได้อย่างทั่วถึง สามารถหาซื้อได้ง่ายและสะดวกซึ่งบางครั้งไม่จำเป็นจะต้องเดินทางไปถึงสถานที่จริงก็ได้ ส่วนในประเทศกัมพูชามีความคล้ายกับประเทศไทยในด้านแหล่งจำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกและสินค้าพื้นถิ่นที่มีเป็นจำนวนมากกระจายอยู่ตามแหล่งท่องเที่ยวและบริเวณสถานที่สำคัญต่างๆ เพียงแต่รูปแบบการส่งเสริมการจัดจำหน่ายอาจจะมีความแตกต่างกันอยู่บ้างตามบริบทของสังคมและพื้นที่ของแหล่งกระจายสินค้า

4. ประเด็นด้านความโดดเด่นของศิลปวัฒนธรรม

ประเทศไทยมีความหลากหลายทางด้านศิลปวัฒนธรรมแบ่งออกไปตามภูมิภาคต่างๆ เช่นศิลปวัฒนธรรมแบบล้านนาของภาคเหนือ ศิลปวัฒนธรรมแบบอีสานของภาคอีสาน ศิลปวัฒนธรรมของภาคกลาง และศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้ ในแต่ละภูมิภาคเองยังสามารถแบ่งออกได้หลายรูปแบบ จึงส่งผลให้เกิดความแตกต่างของข้าวของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันรวมถึงการผลิตและจำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์ต่างๆ เป็นไปตามการดำเนินวิถีชีวิตของแต่ละพื้นที่ ส่วนในประเทศกัมพูชานั้นมีศิลปวัฒนธรรมบางอย่างที่มีความคล้ายกับประเทศไทย เนื่องจากทั้งสองประเทศมีความเกี่ยวข้องกันทางด้านประวัติศาสตร์มาตั้งแต่สมัยอดีต ซึ่งบางอย่างนั้นได้ถูกถ่ายทอดต่อกันมาจากบรรพบุรุษ และอีกด้านหนึ่งคือการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมที่มาจากอารยธรรมขอมโบราณที่มีความโดดเด่นและสวยงามของประเทศกัมพูชา สามารถแสดงความเป็นเอกลักษณ์ สร้างการจดจำและกระตุ้นให้คนทั่วไปได้รับรู้ได้อย่างชัดเจน

5. ประเด็นด้านวัตถุดิบและศักยภาพของผู้ผลิตที่แตกต่างกัน

ประเทศไทยจะมุ่งเน้นในการใช้วัตถุดิบรวมถึงช่างฝีมือในแต่ละพื้นที่ในการผลิตสินค้า โดยการส่งเสริมให้แต่ละพื้นที่สร้างความเป็นอัตลักษณ์ของตนเอง เพื่อแสดงถึงแหล่งที่มาของผลิตภัณฑ์จากพื้นที่ต่างๆ เป็นจุดขายให้กับสินค้าและดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เกิดความสนใจ เช่น ลวดลายผ้าทอของแต่ละภาคหรือแต่ละจังหวัดที่มีอัตลักษณ์เป็นของ

ตนเอง เช่นได้แรงบันดาลใจมาจากลวดลายปราสาทขอม หรือได้มากจากสัตว์ทะเลและเรือ
ประมงจากภาคใต้ เป็นต้น รวมไปถึงของที่ระลึกประเภทอื่นๆ ด้วยเช่นกัน ส่งผลให้สินค้า
ของที่ระลึกจึงมีความหลากหลายแตกต่างกันออกไป ส่วนในประเทศกัมพูชา สันนิษฐานว่า
น่าจะเป็นการเน้นการผลิตโดยใช้วัตถุดิบและช่างฝีมือจากแหล่งต่างๆ ในการผลิตและ
กระจายสินค้าไปสู่พื้นที่ต่างๆ เช่น กลุ่มช่างแกะสลักไม้ กลุ่มช่างแกะสลักหิน หรือกลุ่ม
จักสาน สิ่งทอต่างๆ ซึ่งเราจะสังเกตเห็นได้ว่า ของที่ระลึกส่วนใหญ่จะมีความคล้ายกันเกือบทุก
พื้นที่

6. ประเด็นด้านพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวปราสาทหินในประเทศไทยส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยว
เที่ยวภายในประเทศ ซึ่งมักจะนิยมซื้อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกของใช้ทั่วไปที่สามารถนำไปใช้
งานได้ มากกว่าซื้อไปประดับตกแต่ง แต่ถ้าจะซื้อไปเป็นของฝากของที่ระลึกมักจะซื้อสินค้า
ที่มีราคาไม่แพงมากนักและซื้อในจำนวนหลายชิ้น ต่างจากนักท่องเที่ยวในประเทศกัมพูชา
ที่ส่วนใหญ่นิยมซื้อสินค้าเป็นประเภทของประดับตกแต่งมากกว่าของใช้ และเป็นนักท่องเที่ยว
จากต่างชาติ ซึ่งจะมีรสนิยมชื่นชอบสินค้าที่แสดงถึงศิลปวัฒนธรรมมากกว่านักท่องเที่ยว
ชาวไทย ดังนั้นพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่เป็นตัวกำหนดในด้านการ
ผลิตและจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกในแต่ละพื้นที่ ซึ่งถ้ากล่าวถึงภาพรวมในลักษณะการ
ท่องเที่ยวและการจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกในประเทศไทยจะเป็นลักษณะการสร้างความ
ระลึกถึงในเชิงประสบการณ์มากกว่าในประเทศประเทศกัมพูชาที่จะเป็นลักษณะการระลึก
ถึงในเชิงสัญลักษณ์

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่มีจำหน่ายในบริเวณ
สถานที่ท่องเที่ยวอารยธรรมขอมโบราณทั้งในประเทศไทยและประเทศกัมพูชา พบว่าทั้ง
การออกแบบ และวัสดุนั้นค่อนข้างมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน รวมไปถึงพฤติกรรม
ของนักท่องเที่ยวที่มีความแตกต่างกันอีกด้วย ซึ่งของที่ระลึกในประเทศกัมพูชานั้นจะมี
ความหลากหลายทั้งในด้านวัสดุ การออกแบบและการใช้งานมากกว่าประเทศไทย และนัก
ท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งในการดึงดูดหรือกระตุ้นให้นักท่องเที่ยว
เกิดความต้องการผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกนั้นจึงจะต้องมีความเป็นเอกลักษณ์ที่แสดงถึงแหล่ง

ท่องเที่ยวอย่างชัดเจน รวมไปถึงความหลากหลายของการออกแบบและวัสดุที่สามารถให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสในการเลือกสินค้าที่ตรงกับความต้องการมากที่สุด สอดคล้องกับ สุวภัทร ศรีทองเจือ (2561) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องการพัฒนานสินค้าที่ระลึกทางการท่องเที่ยว โดยชุมชนบ้านบากชุม ตำบลโนนก่อ อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ได้กล่าวถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อของที่ระลึก สามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ซึ่งให้ความสำคัญกับเรื่องของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกสะท้อนความเป็นอัตลักษณ์ด้านศิลปหัตถกรรม 2) ด้านคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ ซึ่งจะให้ความสำคัญกับเรื่องของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่มีความแข็งแรงและคงทน และ 3) ด้านคุณค่าของงานศิลปะและความงาม ซึ่งจะให้ความสำคัญกับเรื่องของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่ผลิตจากวัสดุในท้องถิ่นดังนั้นการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าของที่ระลึกนั้น ควรมีการพัฒนา รูปแบบของที่ระลึกให้มีความโดดเด่น ทันสมัยมากยิ่งขึ้น สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างหลากหลาย และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี และ สอดคล้องกับ ปานฉัตร อินทร์คง (2560) กล่าวถึงการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจจากแหล่งมรดกทางศิลปวัฒนธรรม โดยการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว เช่น การสร้างกิจกรรมให้เกิดการดึงดูดและการสร้างผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเพื่อส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ โดยการนำอัตลักษณ์ของท้องถิ่นหรือสถานที่ท่องเที่ยวมาใช้ในงานออกแบบจะสามารถทำให้ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกนั้นมีความแตกต่างและเกิดความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงสอดคล้องกับ วิลาสินี ขำพรหมราช (2564) ได้ศึกษาการออกแบบของที่ระลึกจากรูปแบบและคติสัญลักษณ์ในงานศิลปกรรมแขวงเซกอง ซึ่งพบว่าความสามารถของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่แสดงถึงเอกลักษณ์หรือภาพลักษณ์จากท้องถิ่นโดยผ่านทางรูปแบบและการใช้งานต่างๆ ซึ่งสามารถใช้เป็นตัวชี้วัดได้ว่ากลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้สนใจผลิตภัณฑ์ดังกล่าว จะให้ความสนใจในเรื่องของความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นเป็นอย่างมาก

และจากการสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุหรือปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกของทั้งสองประเทศนั้น ได้แก่ ประเด็นทางด้านบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ประเด็นทางด้าน การส่งเสริมการท่องเที่ยวของภาครัฐ ประเด็นทางด้าน การส่งเสริมการจัดจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกหรือผลิตภัณฑ์ชุมชน ประเด็นทางด้านความโดดเด่นของศิลปวัฒนธรรม ประเด็นทางด้านวัตถุดิบและศักยภาพของผู้ผลิตที่แตกต่างกัน และประเด็นทางด้านพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว สิ่งเหล่านี้จึงเป็นปัจจัยหรือสาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ของที่

ระลึกในแต่ละพื้นที่แม้จะมีความคล้ายกันในด้านสถานที่แหล่งท่องเที่ยวก็ตาม สอดคล้องกับ กฤษณ์ วิไลโอฬาร (2561) ได้ศึกษาโครงการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการสร้างเครื่องที่ระลึกในเมืองหลวงพระบาง ได้กล่าวไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงความหมายของเครื่องที่ระลึกเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบเส้นตรง จากในอดีตที่มีความหมายเป็นงานหัตถกรรมเครื่องใช้ต่างๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ต่อมาได้เปลี่ยนแปลงเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องบรรณาการหรือของกำนัล และพัฒนาเป็นเครื่องที่ระลึกในปัจจุบัน ดังนั้นปัจจัยที่ทำให้เครื่องที่ระลึกเปลี่ยนแปลงได้แก่ ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการท่องเที่ยวและปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งจากปัจจัยดังกล่าวแสดงถึงการยอมรับสิ่งใหม่ที่ส่งผลต่อกระบวนการสร้างเครื่องที่ระลึกในเมืองหลวงพระบาง และสอดคล้องกับ ประเสริฐ ศีลรัตน์ (2531) ได้อธิบายถึงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาของที่ระลึก ทั้งในด้านรูปแบบ รูปทรง และการนำไปใช้ ซึ่งเกิดจากสาเหตุสำคัญ 2 ประการ คือ การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม กล่าวคือ เมื่อเกิดการติดต่อซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสิ่งของระหว่างกลุ่มคนต่างวัฒนธรรม แนวคิดเรื่องการเปรียบเทียบความแตกต่างของสิ่งของย่อมทำให้เกิดการลอกเลียนแบบ หรือการประยุกต์ดัดแปลง จนเป็นผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นมาใหม่และจะมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ และความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม กล่าวคือ เมื่อมีการสร้างผลิตภัณฑ์ที่เหมือนกัน จึงเป็นเหตุของการเกิดการแข่งขัน ต่อมาได้พัฒนาจนเป็นงานและอาชีพ เพื่อเน้นการผลิตและจำหน่ายที่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค และเมื่อมีการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมอันส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงการดำรงชีวิตในสังคม ย่อมทำให้ผลผลิตที่เอื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิตต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ดังนั้นในทางวัฒนธรรม ความเจริญทางวัตถุต่างๆ ตลอดจนมาตรฐานการครองชีพที่สูงขึ้น อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความสนใจหรือยอมรับวัฒนธรรมจากสังคมอีกแห่งหนึ่ง เป็นเหตุให้วัฒนธรรมดั้งเดิมค่อยๆ ถูกปรับเปลี่ยนไปหรือสูญหายไปตามกาลเวลา และสอดคล้องกับ อภัสรินทร์ ใจเอี่ยม และรจนา จันทราสา (2563) ได้กล่าวถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สามารถอยู่คู่กับวิถีชีวิตของชุมชนได้อย่างยั่งยืนนั้นจำเป็นต้องศึกษาแหล่งกำเนิดและสภาพวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการสร้างผลิตภัณฑ์ที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ได้

ดังนั้นในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากจึงควรที่จะต้องศึกษาให้ครอบคลุมในทุกมิติ โดยเฉพาะการนำทุนทางวัฒนธรรมมาสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกต่างๆ เพื่อให้เกิดความโดดเด่น

และเป็นเอกลักษณ์ของเฉพาะพื้นที่นั้น เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจึงมีบทบาทที่สำคัญในหลายๆ ด้าน ได้แก่การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ชุมชน รวมไปถึงเป็นส่วนที่ช่วยในการส่งเสริมประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวได้ในอีกทางหนึ่ง

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณ์ วิไลโอฬาร. (2561). **ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการสร้างเครื่องมือที่ระลึกในเมืองหลวงพระบาง**. คุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยศิลปะและวัฒนธรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กฤษฎา พิณศรี. (2553). **ศิลปกรรมแบบเขมรในจังหวัดสุรินทร์**. สุรินทร์. โรงพิมพ์วินัย.
- ปานฉัตร อินทร์คง. (2560). **การออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรม แนวคิด รูปแบบ และการวิเคราะห์**. กรุงเทพฯ. อันลิมิต พรินติ้ง.
- รุ่งโรจน์ ธรรมรุ่งเรือง และศานติ ภัคดีคำ. (2561). **ศิลปะเขมร**. กรุงเทพฯ. มติชน.
- วิลาสินี ขำพรหมราช. (2564). **การออกแบบของที่ระลึกจากรูปแบบและคติสัญลักษณ์งานศิลปกรรมชนเผ่าแขวงเซกอง**. สาขาวิชาวัฒนธรรม ศิลปกรรมและการออกแบบ. มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ศักดิ์ชาย ลิกขา. (2552). **ต่อยอดภูมิปัญญาหัตถกรรมพื้นบ้าน**. อุบลราชธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- สันติ เล็กสุขุม. (2554). **ประวัติศาสตร์ศิลปะไทย**. กรุงเทพฯ. ด้านสุทธาการพิมพ์.
- สุวภัทร ศรีทองเจือ. (2561.) **การพัฒนาสินค้าที่ระลึกทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบากชุม ตำบลโนนก่อ อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี**. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. 9(2), 20-47.
- อภิสนันท์ ใจเอี่ยม และรจนา จันทราสา. (2563). **การออกแบบผลิตภัณฑ์ชุดโคมไฟสำหรับบ้านพัก อาศัยจากเศษผ้าเหลือใช้ ในอุตสาหกรรมผ้าไทย บ้านเจริญสุข จังหวัดบุรีรัมย์**. วารสารศิลปกรรมและการออกแบบแห่งเอเชีย. 1(1), 95-107.
- อมรรัตน์ อนันต์วราพงษ์. (2560). **หลักการวิจัยเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาไทย**. กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การออกแบบและสร้างบรรจุภัณฑ์สำหรับชุดดริปเปอร์เซรามิกส์ ที่ถ่ายทอดเรื่องราวและอัตลักษณ์ของกาแฟดงมะไฟ

DESIGN AND CREATE PACKAGING FOR THE CERAMIC DRIPPER SET THAT CONVEY THE STORY AND IDENTITY OF DONG MA FAI COFFEE

เกรียงไกร ดวงขจร¹, อ่อนลมี กมลอินทร์¹

Kriangkrai Duangkhaon¹, Onlamee Kamon-in¹

E-mail: onlamee.k@nrru.ac.th, kriangkrai.d@nrru.ac.th

¹ หลักสูตรนวัตกรรมเซรามิกส์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

¹ Ceramic Innovation, Faculty of Industrial Technology, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

วันที่รับบทความ: 13 ก.ย. 2566 วันที่แก้ไขเสร็จ: 2 พ.ย. 2566 วันที่ตอบรับ: 13 พ.ย. 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาอัตลักษณ์กาแฟดงมะไฟ จากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกาแฟดงมะไฟ บ้านดงมะไฟ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา 2) เพื่อออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์กาแฟดงมะไฟและชุดดริปเปอร์เซรามิกส์ รวมถึงประเมินความพึงพอใจการออกแบบบรรจุภัณฑ์กาแฟดงมะไฟและชุดดริปเปอร์เซรามิกส์ 3) เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวประวัติความเป็นมาและกระบวนการขั้นตอนในการผลิตกาแฟดงมะไฟ และชุดดริปเปอร์เซรามิกส์ในรูปแบบวีดิทัศน์ การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน โดยประเมินความพึงพอใจการออกแบบบรรจุภัณฑ์กาแฟดงมะไฟ จากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกาแฟดงมะไฟ จากการสุ่มตัวอย่างจากบุคคลทั่วไปซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มผู้บริโภคจำนวน 50 คน ผลการวิจัยพบว่าอัตลักษณ์กาแฟดงมะไฟและชุดดริปเปอร์ เซรามิกส์มีเรื่องราวที่น่าสนใจจากการเลือกใช้วัสดุในท้องถิ่น การผสมผสานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ 2 สิ่งมารวมกัน ระหว่างกาแฟดงมะไฟและดินด่านเกวียนเกิดเป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ โดยให้ความรู้ถึงคุณสมบัติของกาแฟดงมะไฟและแหล่งเพาะปลูกที่โดดเด่น ผลการออกแบบบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าโดยนำรูปทรงของเขาควสด้า ซึ่งเป็นพื้นที่เพาะปลูกกาแฟเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบตราสินค้า โดยใช้โครงสร้างสีน้ำตาลซึ่งเป็นสีของเมล็ดกาแฟสร้างกราฟฟิกบนบรรจุภัณฑ์ ภายใต้ชื่อชุดผลิตภัณฑ์ควสด้าดริปเปอร์เซรามิกส์ด่านเกวียนและกาแฟดงมะไฟ บ้านดงมะไฟ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา โดยผลการประเมินความพึงพอใจต่อโครงสร้างของบรรจุภัณฑ์พบว่าโดยเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.50$) มีความพึงพอใจระดับมาก และมีความพึงพอใจที่มีต่อกราฟฟิกบนบรรจุภัณฑ์โดยเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.20$) มีความพึงพอใจระดับมาก โดยสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการออกแบบบรรจุภัณฑ์โดยเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.35$) มีความพึงพอใจระดับมาก ผลการถ่ายทอดเรื่องราวกาแฟดงมะไฟผ่านวีดิทัศน์ที่สามารถรับชมโดยสแกนผ่าน QR-code บนกล่องบรรจุภัณฑ์และสร้างความน่าสนใจให้กับตัวผลิตภัณฑ์มากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การออกแบบ, บรรจุภัณฑ์, ชุดดริปเปอร์เซรามิกส์, อัตลักษณ์ของกาแฟดงมะไฟ

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the identity of Dong Mafai coffee. From the Dong Mafai Coffee Community Enterprise Group, Ban Dong Mafai, Sung Noen District, Nakhon Ratchasima Province 2) to design and develop Dong Mafai coffee packaging and a set of ceramic drippers. Including assessing satisfaction with the packaging design of Dong Mafai coffee and the ceramic dripper set. 3) To convey the story of the history and process steps in the production of Dong Mafai coffee and the ceramic dripper set in video format. This research study is mixed methods research. By evaluating satisfaction with the Dong Mafai coffee packaging design. From a random sample of 50 people representing the public. The research results found that the identity of Dong Mafai coffee and the ceramics dripper set has an attraction story from the choice of local materials. Combine two Geographical Indication products between Dong Ma Fai coffee and Dan Kwian clay to create a new product. By giving a feeling of the qualities of Dong Mafai coffee and the outstanding cultivation area. The result of packaging and brand design using the shape of Khao Questa. The coffee-growing region inspired the brand's sketch. It uses a brown structure, which is the color of coffee beans. To create graphics on the packaging. Under the product name Questa Dripper Ceramics Dan Kwian and Dong Mafai Coffee, Ban Dong Mafai, Sung Noen District, Nakhon Ratchasima Province. The resulting evaluation of satisfaction with the packaging structure found that an average ($\bar{x} = 4.50$) was a high level of satisfaction. Satisfaction with the graphics on the packaging was an average ($\bar{x} = 4.20$), with a high level of satisfaction. In summary, the results of the data analysis in packaging design averaged ($\bar{x} = 4.35$) with a high level of satisfaction. The results of conveying the story of Dong Mafai coffee through a video can be viewed by scanning a QR code on the packaging box. And create even more interest in the product.

Keyword: design, packaging, ceramic dripper set, the identity of Dong Mafai coffee

บทนำ

ในโลกธุรกิจยุคปัจจุบันที่มีการแข่งขันทางการค้าสูง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความเข้มแข็งด้านการจัดการตลาด หรือการพัฒนาในรูปแบบคงยังไม่เพียงพอ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์จึงเป็นทางเลือกที่น่าสนใจ เพื่อส่งเสริมและยกระดับผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดเล็ก ให้มีความเข้มแข็งในการทำธุรกิจและขยายตลาด บรรจุภัณฑ์ที่มีความสำคัญมากที่สุดในการเก็บรักษาและป้องกัน ไม่ให้ผลิตภัณฑ์เกิดความเสียหายระหว่างการขนส่งจากโรงงานผลิต ไปยังร้านค้าปลีกหรือผู้บริโภคที่ส่งสินค้าโดยตรง เบื้องต้นควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย ความเป็นมาตลอดจนความสำคัญของบรรจุภัณฑ์เป็นแนวคิดในการเรียนรู้อดีต ศึกษาปัจจุบัน เพื่อก้าวไปในอนาคต ความเข้าใจเรื่องราวของบรรจุภัณฑ์จะช่วยให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดเป็นทางเลือกของผู้ประกอบการ เล็งเห็นความสำคัญในการเลือกพัฒนาบรรจุภัณฑ์กับผลิตภัณฑ์ของตนเองได้อย่าง โดดเด่นน่าสนใจ ปัจจุบันผลิตภัณฑ์ที่มาจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยนั้น ได้รับความสนใจจากผู้บริโภค จึงทำให้ผู้ประกอบการชุมชนหลายรายเข้ามาแข่งขันกันในตลาดมากขึ้น โดยจะมุ่งเน้นไปในทิศทางของการพัฒนาตัวผลิตภัณฑ์ของแต่ละท้องถิ่นให้มีคุณภาพและสามารถตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคในทิศทางที่ดีขึ้น อาจจะมีผู้ประกอบการบางรายที่ยังมองข้ามความสำคัญของการออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์จึงส่งผลต่อคุณภาพของตัวผลิตภัณฑ์ อีกทั้งยังไม่สามารถดึงดูดความสนใจจากผู้บริโภคได้เท่าที่ควร อรรถวิ ใจะสะแม (2564) กล่าวว่าว่าการเลือกผลิตภัณฑ์ของชุมชน รวมถึงความร่วมมือในการสนับสนุนข้อมูลทำให้การพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้า สามารถบ่งบอกถึงอัตลักษณ์ของชุมชนผ่านตราสินค้าได้

พืชเศรษฐกิจที่กำลังมาแรงตอนนี้ คือ “กาแฟดงมะไฟ” อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา เป็นกาแฟอาราบิก้าแท้ รสชาติดี นุ่มนวล กลิ่นหอม และมีปริมาณสารคาเฟอีนต่ำเพียง ร้อยละ 1 ปลุกและดูแลแบบปลอดสารพิษ ดงมะไฟเป็นแหล่งผลิตกาแฟสเลิศของไทยอีกแห่งหนึ่งแต่ยังขาดองค์ประกอบที่จะสร้างอัตลักษณ์และส่งเสริมการค้ากาแฟที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ในงานวิจัยนี้จึงได้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุที่มีในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน โดยทีมงานวิจัยที่ได้ศึกษาและถ่ายทอดถึงการตกแต่งและวิธีการเคลือบและเนื้อดินสำหรับเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียนโดยให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาและเอกลักษณ์ของเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียนสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มสิ่งนี้ควรและต้องพัฒนาต่อให้มีความยั่งยืน (เด่น รักซ้อน, 2553) จากนั้นจึงได้นำแนวคิดดังกล่าวมาสร้างเป็นชุดดริปเปอร์เซรามิกส์ที่มีความสามารถในการ

เป็นฟิลเตอร์ในตัวจากการผสมเนื้อดินด้านเหนียวและกากกาแฟดงมะไฟ โดยจะนำมาพัฒนาต่อยอดให้เกิดประโยชน์และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ ผ่านการถ่ายทอดเรื่องราวและอัตลักษณ์ของความเป็นกาแฟดงมะไฟและเนื้อดินด้านเหนียวที่สร้างมูลค่าเพิ่มจากการออกแบบพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่จะสื่อความหมาย ความเป็นมา โดยต้องบ่งชี้ถึงคุณลักษณะของสินค้าหรือ ผลิตภัณฑ์ รวมไปถึงเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ในเชิงสร้างสรรค์ เพื่อสร้างความจดจำ และดึงดูดความสนใจให้เข้าถึงความหมายและคุณประโยชน์ของผลิตภัณฑ์ชุดดริปเปอร์เซรามิกส์และคุณค่ากาแฟดงมะไฟที่ได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนเป็นสินค้าชุมชนตามสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของกรมทรัพย์สินทางปัญญา (GI)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์กาแฟดงมะไฟ จากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกาแฟดงมะไฟบ้านดงมะไฟ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์กาแฟดงมะไฟและชุดดริปเปอร์เซรามิกส์ รวมถึงประเมินความพึงพอใจการออกแบบบรรจุภัณฑ์กาแฟดงมะไฟและชุดดริปเปอร์เซรามิกส์
3. เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวประวัติความเป็นมาและขั้นตอนในการผลิตกาแฟดงมะไฟและชุดดริปเปอร์เซรามิกส์ในรูปแบบวิดิทัศน์

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ในการออกแบบและสร้างบรรจุภัณฑ์สำหรับชุดดริปเปอร์เซรามิกส์ที่ถ่ายทอดเรื่องราวและอัตลักษณ์ของกาแฟดงมะไฟ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินงานวิจัยเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. ผู้วิจัย นับเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุด เพราะงานวิจัยแบบมีส่วนร่วมนี้ เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคน เป็นการศึกษาและเรียนรู้ร่วมกันในทุกขั้นตอน ความคุ้นเคย ความเข้าใจ ความเชื่อมั่นที่มีต่อกัน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลเชิงลึก และช่วยให้ได้ข้อมูลที่แท้จริง
2. อุปกรณ์ช่วยจำ ได้แก่ กล้องถ่ายรูป สมุดบันทึก เทปบันทึกเสียง

3. การสังเกตและบันทึก ผู้วิจัยได้ใช้การสังเกตและการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของชุมชน เป็นการรวบรวมข้อมูลที่สำคัญทั้งในรูปแบบการสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนในวาระต่างๆ แล้วบันทึกไว้ และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยการสังเกตและบันทึกข้อมูล ในวงนอก เพื่อนำไปสู่การศึกษาและวิเคราะห์ต่อไป

4. แบบสัมภาษณ์เจาะลึก (Indepth Interview) ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสัมภาษณ์เจาะลึกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกาแฟดงมะไฟ เพื่อศึกษาประวัติที่มาของกาแฟดงมะไฟ เพื่อศึกษาถึงการดริปปากาแฟที่ทางกลุ่มใช้ในปัจจุบัน เพื่อจะสร้างชุดโครงสร้างของบรรจุภัณฑ์ว่าจะประกอบไปด้วยอะไรบ้าง และทำการปรึกษาถึงการตั้งชื่อ และสร้างโลโก้ตราสินค้าชุดดริปปากาแฟ ตลอดจนแนวทางในการสร้างสื่อ วิดีทัศน์ที่พิมพ์ฉลากลายกราฟฟิคลงบนบรรจุภัณฑ์เพื่อสร้างเรื่องราวให้ผลิตภัณฑ์เพิ่มมูลค่าสินค้า โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภค จำนวน 50 คน ใช้สอบถามความพึงพอใจการออกแบบบรรจุภัณฑ์กาแฟดงมะไฟและชุดดริปปาเออร์เซรามิกส์ โดยลงพื้นที่บ้านดงมะไฟ ตำบลมะเกลือใหม่ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

5. รวบรวมข้อมูล จากเอกสารและแบบสัมภาษณ์ นำมาใช้ประโยชน์ในการกำหนดแนวคิดสำหรับการออกแบบและสร้างบรรจุภัณฑ์ให้มีความโดดเด่นเป็นอัตลักษณ์

6. ผลิตภัณฑ์กาแฟดงมะไฟและชุดดริปปาเออร์เซรามิกส์ สำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกาแฟดงมะไฟ บ้านดงมะไฟ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

สรุปผลการออกแบบ

1. ศึกษาอัตลักษณ์กาแฟดงมะไฟ จากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกาแฟดงมะไฟ บ้านดงมะไฟ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

จากการลงพื้นที่และได้ปรึกษากับนายนพดล ม่วงแก้ว ประธานวิสาหกิจชุมชนกาแฟดงมะไฟ “กาแฟดงมะไฟ” เป็นกาแฟสายพันธุ์อาราบิก้า ปลูกในพื้นที่ 300 ไร่ ของเทือกเขาอีโต้ (เขาเขาสด้า) บ้านดงมะไฟ ตำบลมะเกลือใหม่ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา โดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกาแฟอาราบิก้าและมะคาเดเมียแบบประชาราชาบ้านดงมะไฟ สำหรับบ้านดงมะไฟ ถูกขนานนามว่าเป็นแหล่งเพชรดำ และทองคำขาว เป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ จังหวัดนครราชสีมา อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครเป็นระยะทาง 250 กิโลเมตร ถูกห้อมล้อมด้วยผืนป่าแหล่งต้นน้ำลำธาร ที่ระดับความสูง 400

- 700 เมตร เหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง ด้วยตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์นี้ ทำให้กาแฝดมะพร้าวมีอัตลักษณ์ รสชาติกลมกล่อม กลิ่นหอม มีระดับสารคาเฟอีนเพียง ร้อยละ 1 ตามธรรมชาติ และได้รับการจัดขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์สินค้าตามสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย (Thai Geographical Indication) หรือ GI ซึ่งเหมาะสำหรับผู้บริโภคที่ต้องการดื่มกาแฟที่มีคาเฟอีนต่ำโดย “กาแฝดมะพร้าว” ได้เข้าสู่กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน “นวัตกรรมอัตลักษณ์” เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร ส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงเกษตรบนพื้นฐานงานวิจัยและความหลากหลายทางชีวภาพ พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแบบยั่งยืน

โดยการสอบถามกับทางกลุ่มได้รับข้อเสนอจากกลุ่มว่าอยากจะนำเสนอสิ่งใดควบคู่ไปกับผลิตภัณฑ์ โดยที่จะนำเสนอแนวคิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุในท้องถิ่น คือการผสมผสานสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications หรือ GI) ที่โดดเด่นของจังหวัดนครราชสีมา 2 สิ่งมารวมกัน คือกาแฝดมะพร้าวและดินด่านเกวียน สร้างผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่และอธิบายควบคู่ไปกับความรู้เกี่ยวกับกาแฝดมะพร้าวที่บอกกล่าวถึงคุณสมบัติของกาแฟที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ตลอดจนแหล่งที่ปลูกนำเสนอเรื่องราวร้อยเรียงให้สอดคล้องและเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ที่ต้องการนำเสนอ

2. ออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์กาแฟดมะพร้าวและชุดดริปเปอร์เซรามิกส์สำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกาแฟดมะพร้าว บ้านดงมะพร้าว อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย เรื่อง ออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์กาแฟดมะพร้าวและชุดดริปเปอร์เซรามิกส์ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกาแฟดมะพร้าว บ้านดงมะพร้าว อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา โดยมีการจำแนกผลการศึกษาข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

2.1 แนวคิดการออกแบบบรรจุภัณฑ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นพบว่าการดริปกาแฟดมะพร้าวที่ใช้ในปัจจุบันนั้นได้ชื่อผลิตภัณฑ์ชุดดริปกาแฟจกसानไม้ไผ่ โดยเป็นการดัดแปลงความทันสมัยและภูมิปัญญาชาวบ้านไว้ด้วยกัน โดยลักษณะของชุดดริปกาแฟนั้นได้นำหวดหนึ่งข้างขนาดเล็กละมาเป็นอุปกรณ์กรองกาแฟ ซึ่งจะใช้แผ่นกระดาษกรองกาแฟอีก 1 ชั้น ด้วย และฐานจะใช้ไม้ไผ่หวานลำไม้ไผ่ค่อนข้างใหญ่ เมื่อนำมาประกอบกันฐานจะมีขนาด 7 นิ้ว เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 4.5 นิ้ว ส่วนหวดจะมีความกว้าง 5 นิ้ว สูง 4 นิ้ว เมื่อเวลาดริปกาแฟ

แล้วนั้นจะได้กลิ่นไม้ไผ่บวกกับกลิ่นหอมของกาแฟซึ่งจะทำให้ได้รับความรู้สึกที่เป็นธรรมชาติชุดดริปกาแฟจัสานไม้ไผ่ จะประกอบไปด้วย

- 1) ฐานรองจากโครงกระบอกไม้ไผ่
- 2) หวดสานจากไม้ไผ่ขนาดเล็กที่ทำหน้าที่เป็นตัวดริปเปอร์พร้อมกับฟิลเตอร์ที่จะกรองผ่านการสานจากไม้ไผ่
- 3) แก้วกาแฟโดยทั่วไปที่จะวางเข้าไปในโครงไม้ไผ่ได้

ขั้นการออกแบบ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาเป็นแนวทางในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ทำการสร้างหุ่นจำลองรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ เพื่อทำการคัดเลือกรูปแบบที่มีความเหมาะสมที่สุด 1 รูปแบบจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการกาแฟดงมะไฟ จึงได้ข้อสรุปในการทำชุดดริปกาแฟที่ผลิตขึ้นมาจากเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียนที่จะทำหน้าที่เป็นฟิลเตอร์แทนกระดาษกรอง ใช้กรองกาแฟได้ในตัวโดยนำแนวคิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุในท้องถิ่น คือ การผสมผสานสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications หรือ GI) ที่โดดเด่นของจังหวัดนครราชสีมา 2 สิ่งมารวมกัน เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ ที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางด้านเซรามิกส์และวัสดุศาสตร์ มาสร้างเป็นชุดดริปเปอร์เซรามิกส์ คือ เครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียนและกาแฟดงมะไฟ ด้วยการผสมผสานเนื้อดินด่านเกวียนและกากกาแฟดงมะไฟเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดความร้อนตัวและมีความสามารถในการเป็นฟิลเตอร์กรองกาแฟได้ในตัว ลดการใช้กระดาษกรองลดภาวะโลกร้อน โดยนำเอกลักษณ์เด่นของเขาเคสตัวโคราช ซึ่งเป็นภูเขาที่มีรูปทรงคล้ายมีดอโต้ ปรากฏอยู่ทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัดนครราชสีมา อันเป็นพื้นที่ปลูกกาแฟดงมะไฟนำมาพัฒนา ต่อยอดในการสร้างเอกลักษณ์ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ Cuesta Dripper Dongmaifai Coffee

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อเป็นแนวทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา โดยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า สิ่งที่ต้องคำนึงถึงก่อนการออกแบบบรรจุภัณฑ์ มีดังนี้ 1) โครงสร้างของบรรจุภัณฑ์ควรจะสามารถป้องกันฝุ่นละอองและสามารถเก็บรักษาสินค้าได้ 2) มีความสวยงามเหมาะสมเมื่อนำไปจัดวางในสถานที่จัดจำหน่าย 3) ประหยัดพื้นที่ในการขนส่งและสามารถป้องกันสินค้าที่อยู่ภายในได้ 4) วัสดุที่ใช้ควรเป็นวัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 5) มีราคาต้นทุนไม่สูงมากนัก 6) มีความเรียบง่ายและมีคุณค่า 7) มีงานพิมพ์ฉลากที่สามารถสื่อสารกับผู้

บริโภคได้ 8) กราฟิกบนบรรจุภัณฑ์นั้นควรบอกถึง ชื่อสินค้า ชื่อกลุ่มผู้ผลิต และวิธีการใช้งาน ปริมาณที่บรรจุ จำนวนที่บรรจุ ประวัติความเป็นมาของกลุ่ม 9) ภาพประกอบที่ชัดเจนสามารถสื่อความหมายถึงสินค้าที่อยู่ภายในได้

โดยได้กำหนดแนวคิดในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ซึ่งจะประกอบด้วย 1) เซรามิกส์ฟิลเตอร์ จากดินด่านเกวียนจำนวน 1 ชิ้น 2) ชุดดริปกาแฟดงมะไฟ จำนวน 1 ชิ้น 3) แก้วกาแฟ จำนวน 1 ชิ้น 4) กาแฟดงมะไฟที่ผ่านการคั่วบดแล้วพร้อมที่จะฉีกซองแล้วนำไปชงได้เลยจำนวน 5 ซอง ซึ่งจะบรรจุมาพร้อมกันในกล่อง เป็นการส่งเสริมการจำหน่ายกาแฟดงมะไฟภายในชุดนั้นด้วย

2.2 การออกแบบตราสินค้า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับตราสินค้าของกาแฟดงมะไฟที่ใช้ในปัจจุบันซึ่งจะมีลักษณะที่ใช้โทนสี แดง เหลือง ส้ม ที่เป็นสีโทนร้อนโดยแทนค่าให้ตรงกับชื่อดงมะไฟ มีรูปดาวห้าแฉกและมีลายเส้นรูปแก้วอยู่ตรงกลาง โดยมีโอกาสเพิ่มขึ้นบริเวณปากแก้ว และมีตัวหนังสือล้อมรอบเป็นวงกลม และบ่งบอกถึงผลิตภัณฑ์สินค้า GI อยู่ด้านล่าง ดังภาพที่ 4 จากการที่ได้ปรึกษากับนายนพดล ม่วงแก้ว ประธานวิสาหกิจชุมชนกาแฟดงมะไฟ อยากรูปทรงของเขาเคสต์ต้า (หรือเขาอีโต้) ซึ่งเป็นพื้นที่ในการปลูกกาแฟนำมาทำการออกแบบเป็นตราสินค้าของผลิตภัณฑ์ใหม่นี้ จากการศึกษาพบว่าเขาเคสต์ต้าโคราช (Khorat cuesta) คือ ภูมิประเทศแบบภูเขาที่มีลักษณะคล้ายมีดอีโต้ของไทย ปรากฏอยู่ทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัดนครราชสีมา มีลักษณะเป็นหน้าผาสองชั้นทางด้านทิศตะวันตก และลาดเอียงด้วยมุมประมาณ 5-10 องศา ไปทางทิศตะวันออก-ตะวันออกเฉียงเหนือ ด้วยตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์นี้ ทำให้กาแฟดงมะไฟ มีอัตลักษณ์ คือ รสชาติกลมกล่อม กลิ่นหอมมีระดับสารคาเฟอีน ร้อยละ 1 ตามธรรมชาติ และได้รับการจัดขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์สินค้าตามสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย (Thai Geographical Indication)

ภาพที่ 1 ตราสินค้าของกาแฟดงมะไฟที่ใช้ในปัจจุบัน

การพัฒนาตราสินค้าผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่มีความเห็นร่วมกันกับ ผู้ประกอบการว่าจะนำเอกลักษณ์ที่จะนำจุดเด่นของรูปทรงภูเขามาทำการออกแบบ สอดคล้องกับ ชะลูด นิ่มเสมอ (2553) ได้กล่าวว่าทัศนธาตุเป็นสื่อสุนทรีย์ภาพที่ศิลปินจะ นำประกอบกันเข้าเป็นรูปทรง เพื่อสื่อความหมายตามแนวเรื่องหรือแนวความคิดที่เป็นจุด หมายนั้น โดยได้ตั้งชื่อว่า Cuesta Ceramic Filter Dongmafai Coffee ที่จะนำเสนอภาพ ลักษณะของชุดดริปเปอร์เซรามิกส์มาผสมผสานกับรูปทรงของภูเขาควอสต้า โดยนำเสนอเป็น 2 รูปแบบ โดยรูปแบบที่ 1 ทำเป็นลายเส้นสีขาวดำที่จะนำเส้นแนวเขาควอสต้าลากเส้นทะลุให้ เห็นการทับซ้อนของแนวเขาที่สวยงามเป็นเอกลักษณ์ดูเคร่งขรึม ดังภาพที่ 5 ส่วนรูปแบบ ที่ 2 นำเส้นแนวเขาควอสต้า ไล่ระดับด้วยสีเขียวตามระยะใกล้ไกลสร้างมิติทิวเขาดูให้ความ สดใส ดังภาพที่ 6 เพื่อนำเสนอต่อผู้ประกอบการที่จะพัฒนาต่อไป

ภาพที่ 2 การออกแบบตราสินค้าสำหรับชุดดริปเปอร์กาแฟดงมะไฟ รูปแบบที่ 1

ภาพที่ 3 การออกแบบตราสินค้าสำหรับชุดดริปเปอร์กาแฟดงมะไฟ รูปแบบที่ 2

หลังจากที่ได้ทำการพัฒนาตราสินค้าก็ได้นำเสนอกับกลุ่มผู้ประกอบการ กาแฟดงมะไฟในการออกแบบรูปทรงของเซรามิกส์ฟิลเตอร์ รูปทรงกล่องบรรจุภัณฑ์ และ คัดเลือกรูปแบบตราสินค้าสำหรับสร้างแบรนด์บรรจุภัณฑ์ชุดดริปเปอร์เซรามิกส์สำหรับกาแฟ ดงมะไฟในงานวิจัยนี้ได้นำตราสินค้าในรูปแบบที่ 2 ดังภาพที่ 3 ภายใต้ชื่อ “CUESTA Ceramic Filter Dongmafai Coffee” มาปรับชื่อใหม่และออกแบบใหม่เพื่อใช้เป็นชื่อ ผลิตภัณฑ์ คือ “ควอสต้าดริปเปอร์เซรามิกส์ฟิลเตอร์กาแฟดงมะไฟ (CUESTA Dripper

Ceramic Filter Dongmafai Coffee)” เป็นการนำเอาเอกลักษณ์ของเขาเควสตัวมาเป็นชื่อ
ของชุดดริปเปอร์ และนำเอาสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ของดินด่านเกวียนและกาแฟดอง
มะไฟ มาใช้ในการสร้างผลิตภัณฑ์ชุดดริปเปอร์เซรามิกส์สำหรับนำไปใช้ดริปกาแฟดองมะไฟ
โดยออกแบบเป็นตราสินค้าโทนสีน้ำตาลซึ่งเป็นสีของเมล็ดกาแฟ ดังภาพที่ 4 ที่ได้มี
การนำเสนอและปรับแบบร่วมกันกับผู้ประกอบการจนได้เป็นตราสินค้าที่จะนำไปผลิต
บรรจุภัณฑ์จริง

ภาพที่ 4 ตราสินค้าสำหรับชุดดริปเปอร์กาแฟดองมะไฟ (CUESTA Dripper)

2.3 การออกแบบฉลากสินค้า

การออกแบบกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ คือ ฉลากสินค้า (สติ๊กเกอร์)
ประกอบด้วย ชื่อกลุ่มและตราสัญลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ที่จะอยู่ด้านบนกล่อง ชื่อผลิตภัณฑ์
อยู่ด้านหน้ากล่อง และด้านหลังกล่องบอกคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ ที่อยู่ผู้ผลิตและผู้
จำหน่าย จำนวนการบรรจุ และคิวอาร์โค้ดวิดิทัศน์นำเสนอผลิตภัณฑ์ เพื่อนำไปใช้ในการ
จัดจำหน่าย ตามตาราง ผลการออกแบบกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลการออกแบบกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์

ลำดับที่	รายการ	รายละเอียด
1.	ชื่อผลิตภัณฑ์ CUESTA CERAMIC FILTER Dongmafai Coffee	ในการออกแบบใช้สีน้ำตาล : เพื่อสื่อถึงสี ของผลิตภัณฑ์ภายในที่ผลิตมาจากเมล็ด กาแฟผสมกับดินเผาด่านเกวียน โดยตรง กลางได้ใส่สัญลักษณ์ของเมล็ดกาแฟ โดยใช้แบ่งคำทำให้ตัวอักษรสามารถอ่าน ได้ชัดเจน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	รายการ	รายละเอียด
2.	ภาพประกอบที่ใช้ในการออกแบบ 	เลือกใช้ภาพชุดการใช้งานของตัวสินค้า และภาพเซรามิกส์ฟิลเตอร์ วางคว่ำลงอยู่บนเมล็ดกาแฟแสดงรูปทรงเขาคว่ำที่สามารถสื่อความหมายถึงตัวผลิตภัณฑ์
3.	โลโก้สินค้า 	ในการออกแบบใช้พื้นหลังเป็นสีเนื้อไม้ และมีรูปทิวเขาคว่ำตัวอยู่จางๆวางทาบด้วยตัวโลโก้ที่ออกแบบเหมือนแกะลงบนเนื้อไม้ แสดงภาพกราฟฟิคทิวเขาและชื่อผลิตภัณฑ์ ลักษณะของตัวอักษรสามารถอ่านได้ชัดเจน
4.	ปริมาณบรรจุ 	ในการออกแบบใช้พื้นหลังสีเข้ม : เพื่อนำเสนอถึงสีของเซรามิกส์ฟิลเตอร์ ที่จะมี 3 สี โดยขีดถูกที่สีที่บรรจุลง 1 ชัน และกาแฟผงมะไฟคว่ำบดพร้อมดริปขนาด 12 กรัม จำนวน 5 ซอง
5.	คิวอาร์โค้ดวิดิทัศน์นำเสนอผลิตภัณฑ์ 	ในการออกแบบใช้ภาพผู้นำเสนอขั้นตอนการ ดริปกาแฟในวิดีโอทัศน์พร้อมทั้งคิวอาร์โค้ดด้านข้างที่จะสามารถสแกนเพื่อเข้าชมการผลิตเซรามิกส์ฟิลเตอร์ และการดริปกาแฟนำเสนอองานได้ผ่านตัววิดีโอ
6.	ความเป็นมาของตัวผลิตภัณฑ์ 	ในการออกแบบตัวหนังสือสีขาวบนพื้นเข้มให้อ่านได้อย่างชัดเจนและบรรยายถึงที่มาของตัวผลิตภัณฑ์ ที่ได้นำสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดนครราชสีมา 2 สิ่งมารวมกันเกิดเป็นนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ใหม่

2.4 การออกแบบบรรจุภัณฑ์

โดยรูปแบบที่จะทำการออกแบบบรรจุภัณฑ์จะจัดเรียงอยู่ในกล่องเดียวกันดังภาพร่างที่จะวางโครงสร้างไว้เพื่อรองรับรูปแบบและแผ่นเคลือบของกล่องให้ได้ขนาดที่เหมาะสมกับเซรามิกส์ฟิลเตอร์ ที่บรรจุกับซองกาแฟคั่วบดโดยมีรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ คือบรรจุภัณฑ์ประเภทกล่องกระดาษลูกฟูกสีน้ำตาลทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาดกล่องบรรจุกำหนดทำรูปทรงของเซรามิกส์ฟิลเตอร์ และซองกาแฟคั่วบด 5 ซอง โดยขนาดกล่อง ด้านหน้ากว้าง 25 เซนติเมตร ด้านข้างกว้าง 12 เซนติเมตร ความสูง 13 เซนติเมตร จากนั้นผู้วิจัยได้นำตราสินค้ามาออกแบบกราฟิกสำหรับติดบนกล่องบรรจุภัณฑ์ โดยใช้ตราสินค้าที่ได้เลือกร่วมกับผู้ประกอบการ และใส่ชื่อสินค้าในนาม “เคเวสต์าดริปเปอร์เซรามิกส์ฟิลเตอร์ ดินด่านเกวียน x กาแฟดองมะไฟ” ลงบนบรรจุภัณฑ์สีน้ำตาล โดยในกล่องบรรจุภัณฑ์จะประกอบด้วยเซรามิกส์ฟิลเตอร์ จำนวน 1 ชิ้น และกาแฟดองมะไฟคั่วบด จำนวน 5 ซอง ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 บรรจุภัณฑ์ชุดดริปเปอร์เซรามิกส์สำหรับกาแฟดองมะไฟโดยในกล่องบรรจุภัณฑ์จะประกอบด้วยเซรามิกส์ฟิลเตอร์ จำนวน 1 ชิ้น และกาแฟดองมะไฟคั่วบด จำนวน 5 ซอง

2.5 การออกแบบเซรามิกส์ฟิลเตอร์

ด้วยแนวความคิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุในท้องถิ่น คือการผสมผสานสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications หรือ GI) ที่โดดเด่นของจังหวัดนครราชสีมา 2 สิ่งมารวมกัน เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ ที่ใช้เทคโนโลยี

และนวัตกรรมทางด้านเซรามิกส์และวัสดุศาสตร์ มาสร้างเป็นชุดดริปเปอร์เซรามิกส์ คือ เครื่องปั้นดินเผาต้านเคียวและกาแฟดงมะไฟ ด้วยการผสมผสานเนื้อดินต้านเคียวและ กากกาแฟดงมะไฟเข้าด้วยกัน และการขึ้นรูปชิ้นงานเป็นผลิตภัณฑ์ทำให้เกิดความพรุนตัว และมีความสามารถในการเป็นฟิลเตอร์รองกาแฟได้ในตัว ลดการใช้กระดาษกรอง ลด ภาวะโลกร้อน โดยนำเอกลักษณ์เด่นของเขาเควส์ต้าโคราช ซึ่งเป็นภูเขาที่มีรูปทรงคล้าย มีดอีโต้ ปรากฏทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัดนครราชสีมา อันเป็นพื้นที่ปลูก กาแฟดงมะไฟ มาพัฒนาต่อยอดในการสร้างเอกลักษณ์ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ Cuesta Dripper Dongmafa Coffee

2.6 การประเมินความพึงพอใจการออกแบบบรรจุภัณฑ์กาแฟดงมะไฟ และชุดดริปเปอร์ เซรามิกส์ จากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกาแฟดงมะไฟ บ้านดงมะไฟ อำเภอ สูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา และผู้บริโภค

การประเมินความพึงพอใจผลงานต้นแบบบรรจุภัณฑ์ จากการจัดเวที การมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ ตามความต้องการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กาแฟดงมะไฟ โดยใช้เทคนิคการพูดคุยเพื่อให้ได้ข้อมูลและความคิดเห็น ต่อผลงานที่ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการออกแบบกราฟิก ตราสัญลักษณ์ และโครงสร้าง บรรจุภัณฑ์ จากการร่วมคัดเลือกรูปแบบและแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็น แนวทางในการพัฒนา โดยหลังจากการได้ทดลองผลิตต้นแบบบรรจุภัณฑ์ที่สมบูรณ์แล้ว จึงนำผลงานต้นแบบกลับมาให้ตัวแทนกลุ่มทำการตรวจสอบผลงานอีกครั้งหนึ่ง และนำมา ทำการประเมินความพึงพอใจโดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจจากผู้บริโภค โดยการสุ่ม ตัวอย่างจากบุคคลทั่วไปซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มผู้บริโภคจำนวน 50 คน ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจการออกแบบบรรจุภัณฑ์กาแฟดงมะไฟและชุด ดริปเปอร์ เซรามิกส์ จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 50 คน

ความพึงพอใจต่อโครงสร้างของบรรจุภัณฑ์	ระดับความคิดเห็น	
	\bar{x}	S.D.
1. การปกป้องคุ้มครองสินค้า	4.58	0.50
2. อำนวยความสะดวก	4.50	0.76

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ความพึงพอใจต่อโครงสร้างของบรรจุภัณฑ์	ระดับความคิดเห็น	
	\bar{x}	S.D.
3. ความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์	4.38	0.49
4. เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	4.52	0.50
สรุปรวมความพึงพอใจต่อโครงสร้างของบรรจุภัณฑ์	4.50	0.56
ความพึงพอใจที่มีต่อกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์		
1. สีที่ใช้ในบรรจุภัณฑ์	4.22	0.68
2. รูปทรงของบรรจุภัณฑ์	4.26	0.44
3. ตัวอักษรที่ใช้ในบรรจุภัณฑ์	3.90	0.30
4. ภาพประกอบที่ใช้ในบรรจุภัณฑ์	4.18	0.66
5. การจัดวางองค์ประกอบ	4.40	0.67
6. รายละเอียดของสินค้า	4.26	0.44
สรุปรวมความพึงพอใจที่มีต่อกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์	4.20	0.53

จากตารางที่ 2 พบว่าตัวแทนผู้บริโภคจำนวน 50 คน ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยการเก็บสถิติผลการประเมินแบบมาตราส่วนกำหนดค่าคะแนน โดยผลการประเมินความพึงพอใจต่อโครงสร้างของบรรจุภัณฑ์พบว่าโดยเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.50$) มีระดับความพึงพอใจมาก และมีความพึงพอใจที่มีต่อกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์โดยเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.20$) มีระดับความพึงพอใจมาก โดยสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการออกแบบบรรจุภัณฑ์โดยเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.35$) มีระดับความพึงพอใจมาก และมีข้อเสนอแนะที่แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเรื่องต้องการให้มีการจัดวางลดทอน และสีสันทันให้สดใสสะดุดตา และสร้างความน่าสนใจให้กับตัวผลิตภัณฑ์มากยิ่งขึ้น

จากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาแบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ เพื่อสร้างเป็นบทวิพากษ์ที่ จะทำต้นร่างและถ่ายทำให้สอดคล้องกับบทบรรยายที่เล่าเรื่องราวแบ่งตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุในท้องถิ่น คือการผสมผสานสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications หรือ GI) ที่โดดเด่นของจังหวัดนครราชสีมา 2 สิ่งมารวมกัน คือ กาแฟดงมะไฟและดินด่านเกวียน

2. แนวคิดในการออกแบบและสร้างรูปทรงเซรามิกส์ฟิลเตอร์ต่อยอดในการสร้างเอกลักษณ์ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์

3. คุณสมบัติของกาแฟดงมะไฟและแหล่งเพาะปลูกที่โดดเด่น

4. การใช้งานเซรามิกส์ฟิลเตอร์ที่อธิบายถึงการใช้ร่วมกับกาแฟคั่วบดดงมะไฟเพื่อส่งเสริมการขายพัฒนาต่อยอดให้เกิดประโยชน์และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์

3. การถ่ายทอดเรื่องราวประวัติความเป็นมาและกระบวนการผลิตกาแฟดงมะไฟและชุดดริปเปอร์เซรามิกส์รูปแบบวิถีทัศน์

จากข้อสรุปโดยรวมได้นำเนื้อหาทั้งหมดมาทำการเขียนเป็นบทบรรยายพร้อมกำหนดภาพประกอบที่จะทำการถ่ายทำ โดยได้บริหารจัดการทำสื่อการนำเสนอผ่านโปสเตอร์และวิดีโอเพื่อแนะนำการทำชุดดริปเปอร์ที่ถ่ายทอดเรื่องราวและอัตลักษณ์ของกาแฟดงมะไฟ ในรูปแบบ QR-code ลงบนกล่องบรรจุภัณฑ์ ซึ่งได้รับข้อเสนอแนะจากกลุ่มผู้ประกอบการกาแฟดงมะไฟ และได้วางโครงร่างบทวิถีทัศน์สำหรับนำเสนอชุดผลิตภัณฑ์ CUESTA Dripper Dongmafai Coffee โดยมีหัวข้อลำดับที่จะนำเสนอตั้งตารางที่ 3

ตารางที่ 3 บทวิถีทัศน์การจัดทำวิดีโอเพื่อแนะนำการทำชุดเควส์ดริปเปอร์กาแฟดงมะไฟ

ที่	ภาพ	เสียง	รายละเอียด
1	<p>ตราสินค้าดริปกาแฟกราฟิกตัวอักษรชื่อโครงการวิจัยและแหล่งทุน</p> 	ดนตรีบรรเลงสบายๆ	
2	<p>ภาพแกะกล่องผลิตภัณฑ์ CUESTA DRIPPER Dongmafai Coffee</p> 	บรรยาย	“CUESTA DRIPPER Dongmafai Coffee” นวัตกรรมทางด้านเซรามิกส์และวัสดุศาสตร์รังสรรค์เป็นชุดดริปเปอร์เซรามิกส์ สร้างอัตลักษณ์และส่งเสริมการดื่มกาแฟที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว...ในแบบที่คุณต้องลอง!

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ที่	ภาพ	เสียง	รายละเอียด
3	<p>- ภาพไร่กาแฟดองมะไฟ และภาพเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน</p> <p>- การผสมดินกับกากกาแฟดองมะไฟและการขึ้นรูปชิ้นงานเป็นผลิตภัณฑ์</p> 	บรรยาย	ด้วยแนวคิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุในท้องถิ่น คือการผสมผสานสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications หรือ GI) ที่โดดเด่นของจังหวัดนครราชสีมา 2 สิ่งมารวมกันเกิดเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ ที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางด้านเซรามิกส์และวัสดุศาสตร์ มาสร้างเป็นชุดดริปเปอร์เซรามิกส์คือ เครื่องปั้นดินเผา ด่านเกวียนและกาแฟดองมะไฟ ด้วยการผสมผสานเนื้อดินด่านเกวียนและกากกาแฟดองมะไฟเข้าด้วยกันทำให้เกิดความพรุนตัวและมีความสามารถในการเป็นฟิลเตอร์กรองกาแฟได้ในตัวลดการใช้กระดาษกรอง ลดภาวะโลกร้อน
4	<p>ภาพภูเขาควาย บรรยากาศที่ตั้งโต๊ะพร้อมการดริปกาแฟที่โชว์รูปทรงของตัวดริปกาแฟ</p> 	บรรยาย	โดยนำเอกลักษณ์เด่นของภูเขาควายโคราช ซึ่งเป็นภูเขาที่มีรูปทรงคล้ายมีดอโต้ปรากฏอยู่ทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัดนครราชสีมา อันเป็นพื้นที่ปลูกกาแฟดองมะไฟมาพัฒนาต่อยอดในการสร้างเอกลักษณ์ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ CUESTA DRIPPER Dongmaifai Coffee
5	<p>- ภาพไร่กาแฟและเมล็ดกาแฟที่นำมาทำการบด</p> <p>- นำมาทำการชงและดื่ม</p>	บรรยาย	กาแฟดองมะไฟ ในการปลูกนั้นมีการดูแลแบบปลอดสารพิษ เป็นกาแฟอาราบิก้ากลิ่นหอม รสชาติกลมกล่อม ละมุนลิ้นจากแหล่งปลูก ที่ตั้งอยู่บนเทือกเขาอ้อได้ (ควายดำ) แห่งดินแดนอุทยานธรณี มีลักษณะเป็นเทือกเขายาวต่อเนื่องและเป็นขอบของที่ราบสูงโคราช ที่ระดับความสูง 400 - 700 เมตร เหนือระดับน้ำทะเลซึ่งเป็นเกษตรทางเลือกที่เหมาะสมกับแหล่งต้นน้ำลำธาร เกิดความยั่งยืนระหว่างคนอยู่ร่วมกับป่า กาแฟดองมะไฟ มีกลิ่นหอม นุ่มนวล มีรสชาติกลมกล่อม ลงตัวมี คาเฟอีนเพียง 1% ตามธรรมชาติ นับว่าเป็นกาแฟ

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ที่	ภาพ	เสียง	รายละเอียด
			ออกแบบคิดเพื่อสุขภาพ ที่ใครได้ลิ้มลองแล้ว จะ ต้องติดใจได้ รับการขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์สินค้าตามสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เมื่อ 31 มีนาคม 59
6	<p>ภาพโชว์อุปกรณ์ในการดริปและการชง</p> 	บรรยาย	<p>CUESTA DRIPPER Dongmafai Coffee ทำให้วิธีชงกาแฟดริปนั้นเป็นการชงกาแฟที่ง่ายแสนง่าย ด้วยขั้นตอนที่ไม่ซับซ้อน เพียงแค่เทน้ำร้อนผ่านกาแฟที่บดแล้วใน CUESTA DRIPPER น้ำร้อนจะไหลผ่านกาแฟและตัวกรองเซรามิกส์ฟิลเตอร์ลงไป ในเหยือกแก้วที่ตั้งรองไว้ด้านล่าง ทำให้ได้รสชาติกาแฟที่เด่นชัดและหอมกรุ่นเพียงรินน้ำร้อน ลงบนผงกาแฟอย่างช้า ๆ เริ่มจากขอบนอกสุดวนเป็นรูปก้นหอยเข้าไปข้างในจนถึงกึ่งกลางของผงกาแฟ หลังจากนั้นทิ้งให้น้ำกาแฟค่อย ๆ หยดลงในแก้วที่รองไว้ ก็จะสกัดน้ำกาแฟออกมาได้อย่างทั่วถึง นับได้ว่าเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางด้านเซรามิกส์และวัสดุศาสตร์มาสร้างเป็นชุดดริปเปอร์เซรามิกส์ที่เกิดจากการนำวัสดุที่เหลือใช้ มาพัฒนาต่อยอดให้เกิดประโยชน์และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ ผ่านการถ่ายทอดเรื่องราวและอัตลักษณ์ของความเป็นกาแฟดงมะไฟและเนื้อดินด่านเกวียนบนการออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่มีความโดดเด่น ทันสมัย และถูกใจคอคาแฟ</p>
7	<p>ภาพผลิตภัณฑ์และตราสินค้า</p> 	บรรยาย	ดนตรีบรรเลง

สรุปผลการวิจัย

1. ศึกษาอัตลักษณ์กาแฟดงมะไฟ จากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกาแฟดงมะไฟ บ้านดงมะไฟ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

โดยได้แนวคิดจาก นายนพดล ม่วงแก้ว ประธานวิสาหกิจชุมชน ว่ากาแฟดงมะไฟได้เข้าสู่กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน “นวัตกรรมอัตลักษณ์” เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร ส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงเกษตรบนพื้นฐานงานวิจัยและความหลากหลายทางชีวภาพ พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแบบยั่งยืน โดยนำเสนอแนวคิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุในท้องถิ่น คือการผสมผสานสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications หรือ GI) ที่โดดเด่นของจังหวัดนครราชสีมา 2 สิ่งมารวมกัน คือกาแฟดงมะไฟและดินด่านเกวียน สร้างผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่และอธิบายควบคู่ไปกับการรู้เกี่ยวกับกาแฟดงมะไฟที่บอกกล่าวถึงคุณสมบัติของกาแฟที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ตลอดจนแหล่งที่ปลูกนำเสนอเรื่องราวร้อยเรียงให้สอดคล้องและเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรัยวี เจ๊ะสะแม (2564) ที่กล่าวว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเลือกรูปแบบ การให้ข้อมูลอัตลักษณ์ชุมชน การนำเสนอความต้องการและความร่วมมือในการสนับสนุนข้อมูลทำให้การพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้า สามารถบอกถึงอัตลักษณ์ของชุมชนผ่านตราสินค้า

2. ออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์กาแฟดงมะไฟและชุดรีปเปอร์เซรามิกส์ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกาแฟดงมะไฟ บ้านดงมะไฟ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

โดยเริ่มจากการออกแบบตราสินค้า พัฒนาการตราสินค้าโดยปรับปรุงโลโก้และสโลแกนของผลิตภัณฑ์เพื่อให้จดจำง่ายและเป็นที่น่าสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับ กุลชลี พวงเพชร (2564) ที่กล่าวว่า การพัฒนาตราสินค้า เพื่อให้เป็นที่น่าสนใจ และง่ายต่อการจดจำ มีการปรับปรุงสัญลักษณ์ของตราสินค้า ตลอดจนสโลแกน เพื่อให้เป็นที่ประทับใจของผู้บริโภคได้มากขึ้น ผู้วิจัยจึงได้นำรูปทรงของเขาเคเวสด้า (หรือเขาอีโต้) ซึ่งเป็นพื้นที่ในการปลูกกาแฟเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบตราสินค้า และสร้างบรรจุภัณฑ์สำหรับชุดรีปเปอร์เซรามิกส์ที่ถ่ายทอดเรื่องราวและอัตลักษณ์ของกาแฟดงมะไฟ สรุปผลการออกแบบตราสินค้า คือ รูปแบบที่ 2 เป็นการนำเส้นแนวเขาเคเวสด้า ไล่ระดับด้วยสีเขียวตามระยะใกล้ไกลสร้างมิติทิวเขาดูให้ความสดใส โดยนำมาออกแบบเป็นตราสินค้าโทนสีน้ำตาล

ซึ่งเป็นสีของเมล็ดกาแฟเพื่อใช้สำหรับสร้างบนบรรจุภัณฑ์ชุดดริปเปอร์เซรามิกส์สำหรับกาแฟดองมะไฟ ภายใต้ชื่อผลิตภัณฑ์ “เคสต์ดริปเปอร์ เซรามิกส์ฟิลเตอร์กาแฟดองมะไฟ (Cuesta Dripper Ceramic Filter Dongmafi Coffee)” เป็นการนำเอาเอกลักษณ์ของเขาเคสต์ดริปเปอร์มาเป็นชื่อของชุดดริปเปอร์ และนำเอาสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ของดินดานเกวียนและกาแฟดองมะไฟ มาใช้ในการสร้างผลิตภัณฑ์ชุดดริปเปอร์เซรามิกส์สำหรับนำไปใช้ดริปกาแฟดองมะไฟ และนำเสนอผ่านโปสเตอร์และวิดีโอเพื่อแนะนำการทำชุดดริปเปอร์ที่ถ่ายทอดเรื่องราวและอัตลักษณ์ของกาแฟดองมะไฟ ในรูปแบบ QR-code ลงบนกล่องบรรจุภัณฑ์

การประเมินความพึงพอใจเพื่อคัดเลือกรูปแบบผลงานสำหรับพัฒนาเป็นต้นแบบบรรจุภัณฑ์ จากการจัดเวทีการมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ ตามความต้องการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกาแฟดองมะไฟ โดยใช้เทคนิคการพูดคุยเพื่อให้ได้ข้อมูลและความคิดเห็น ต่อผลงานที่ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการออกแบบกราฟิก ตราสัญลักษณ์ และโครงสร้าง บรรจุภัณฑ์ จากการร่วมคัดเลือกรูปแบบและแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา โดยหลังจากการได้ ทดลองผลิตต้นแบบบรรจุภัณฑ์ที่สมบูรณ์แล้ว จึงนำผลงานต้นแบบกลับมาให้ตัวแทนกลุ่มทำการประเมินความพึงพอใจต่อผลงานอีกครั้งหนึ่ง การประเมินความพึงพอใจโดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจจากผู้บริโภค โดยการสุ่มตัวอย่างจากบุคคลทั่วไปซึ่ง เป็นตัวแทนกลุ่มผู้บริโภคจำนวน 50 คน ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยการเก็บสถิติผลการประเมินแบบมาตราส่วนกำหนดค่าคะแนน

พบว่าตัวแทนผู้บริโภคจำนวน 50 คน ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยการเก็บสถิติผลการประเมินแบบมาตราส่วนกำหนดค่าคะแนน โดยผลการประเมินความพึงพอใจต่อโครงสร้างของบรรจุภัณฑ์พบว่าโดยเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.50$) มีระดับความพึงพอใจมาก และมีความพึงพอใจที่มีต่อกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์โดยเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.20$) มีระดับความพึงพอใจมากมาก โดยสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการออกแบบบรรจุภัณฑ์โดยเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.35$) มีระดับความพึงพอใจมาก และมีข้อเสนอแนะที่แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเรื่องต้องการให้มีการจัดวางลวดลาย และสีสันทัน ให้สดใสสะดุดตา และสร้างความน่าสนใจให้กับตัวผลิตภัณฑ์มากยิ่งขึ้น

3. การถ่ายทอดเรื่องราวประวัติความเป็นมาและกระบวนการผลิตกาแฟดองมะไฟ และชุดดริปเปอร์เซรามิกส์รูปแบบวิถีทัศน์

เริ่มจากการ พัฒนาบทวิทัศน์ โดยตั้งชื่อผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่จดจำง่ายชื่อว่า CUESTA Dripper Dongmaifai Coffee โดยมีหัวข้อ แบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ ตามแนวคิดจากผู้ประกอบการและผู้วิจัยกำหนดแนวทางตามอัตลักษณ์ของกาแฟดงมะไฟและชุดดริปเปอร์ที่จะนำเสนอตั้งนี้คือ แนวคิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุในท้องถิ่นคือการผสมผสานสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications หรือ GI) ที่โดดเด่นของจังหวัดนครราชสีมา 2 สิ่งมารวมกันคือกาแฟดงมะไฟและดินด่านเกวียน เชื่อมโยงมาสู่แนวคิดในการออกแบบและสร้างรูปทรงเซรามิกส์ฟิลเตอร์ต่อยอดในการสร้างเอกลักษณ์และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ และให้ความรู้กับผู้บริโภคถึงคุณสมบัติของกาแฟดงมะไฟและแหล่งเพาะปลูกที่โดดเด่น จบถ่ายด้วยขั้นตอนการใช้งานเซรามิกส์ฟิลเตอร์ที่อธิบายถึงการใช้ร่วมกับกาแฟดงมะไฟเพื่อส่งเสริมการขายพัฒนาต่อยอดให้เกิดประโยชน์และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์

ผลจากการดำเนินงานวิจัยขั้นตอนสุดท้ายเป็นการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงานชุดเคสตัว ดริปเปอร์กาแฟดงมะไฟ ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบโปสเตอร์และวิดีโอในรูปแบบออนไลน์ ด้วยการแสดงผลงานตัวเซรามิกส์ฟิลเตอร์ จากดินด่านเกวียนและวิธีการชงกาแฟดริปของดงมะไฟผสมผสานกันอย่างลงตัวจนเกิดเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่สร้างมูลค่าเพิ่มต่อยอดจากภูมิปัญญาทั้ง 2 ของจังหวัดนครราชสีมา ผ่านงานวิจัยเรื่อง “นวัตกรรมการสร้างเซรามิกส์ฟิลเตอร์ สำหรับดริปกาแฟจากเนื้อดินด่านเกวียนและกาแฟดงมะไฟ”

อภิปรายผล

การออกแบบและสร้างบรรจุภัณฑ์สำหรับชุดดริปเปอร์เซรามิกส์ที่ถ่ายทอดเรื่องราวและอัตลักษณ์ของกาแฟดงมะไฟ เป็นการพัฒนาต่อยอดรูปแบบบรรจุภัณฑ์ให้กับผลิตภัณฑ์ในวิสาหกิจชุมชนกาแฟดงมะไฟ บ้านดงมะไฟ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา มีพัฒนาการจากอดีต เป็นการพัฒนารูปร่างให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อให้ทำหน้าที่ปกป้องคุ้มครอง หรือห่อหุ้มผลิตภัณฑ์ ภายในให้ปลอดภัย สะดวกต่อการขนส่ง เอื้ออำนวยให้เกิด ผลประโยชน์ในทางการค้าและการบริโภค ตลอดจนเป็นสื่อช่วยประชาสัมพันธ์สินค้า Cuesta Dripper Dongmaifai Coffee นวัตกรรมทางด้านเซรามิกส์และวัสดุศาสตร์

รังสรรค์เป็นชุดดริปเปอร์เซรามิกส์ที่มีความสามารถในการเป็นฟิลเตอร์ในตัวจากการผสมเนื้อดินด่านเกวียนและกากกาแฟผงมะไฟสร้างอัตลักษณ์และส่งเสริมการดื่มกาแฟที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ ที่ต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุในท้องถิ่น คือการผสมสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications หรือGI) ของจังหวัด นครราชสีมาคือเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน และกาแฟผงมะไฟ ให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ถ่ายทอดเรื่องราวลงบรรจุภัณฑ์ซึ่งถือว่าทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬาลักษณ์ จารุจฑารัตน์ (2561) ได้กล่าวว่า การออกแบบรูปทรงให้ได้สมดุลในการจัดวาง และลดทอนการใช้วัสดุที่ไม่จำเป็นออก ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ให้ได้คุณภาพ แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดคือบรรจุภัณฑ์นั้นต้องสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้มากที่สุดทั้งทางด้านเทคนิค และด้านการตลาด ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาถึงบริบทของพื้นที่ และความเป็นมา ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการของบรรจุภัณฑ์ได้พบว่า ตราสินค้า และบรรจุภัณฑ์กาแฟผงมะไฟยังไม่ได้นำลักษณะเด่นเฉพาะของพื้นที่มาทำการออกแบบเลยยังขาดเอกลักษณ์เฉพาะตนและเป็นที่ยึดจำกับผู้บริโภคมาพัฒนาต่อยอดให้เกิดประโยชน์และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ ผ่านการถ่ายทอดเรื่องราวและอัตลักษณ์ของความเป็นกาแฟผงมะไฟและเนื้อดินด่านเกวียนบนการออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่มีความโดดเด่น ทันสมัย ที่จะสามารถส่งเสริมผลิตภัณฑ์เดิมคือกาแฟคั่วบดผงมะไฟ ไปกับ Cuesta Dripper Dongmafai Coffee เซรามิกส์ฟิลเตอร์ ที่จะส่งเสริมให้ผลิตภัณฑ์มีเรื่องราวผ่านนวัตกรรมการผสมผสานภูมิปัญญาเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียนและกากกาแฟผงมะไฟ มาพัฒนาต่อยอดในการสร้างเอกลักษณ์ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ในชุมชนได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

นวัตกรรมและเทคโนโลยีการสร้างชุดผลิตภัณฑ์เคสตัวดริปเปอร์เซรามิกส์ของดีเมืองโคราชได้ นอกจากนี้ยังต้องออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีรูปแบบใหม่ๆ เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของตลาด ซึ่งจะสามารถช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มสู่การยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนตามอัตลักษณ์ของท้องถิ่น และส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน โดยสามารถที่จะถ่ายทอดเรื่องราวสร้างคุณค่าให้ผลิตภัณฑ์ได้โดยการสร้างสื่อที่เชื่อมโยง

กับผู้บริโภคได้โดยผ่านบรรจุภัณฑ์ ที่จะทำให้นินคามีเรื่องราวที่น่าสนใจ ทั้งที่ทำการ
สร้างสรรค์ผลงาน และการใช้งาน โดยสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสินค้าอื่นๆ ที่จะเล่า
เรื่องผลิตภัณฑ์ของตนเองได้ผ่าน QR-code หรือลิงค์ ที่ง่ายต่อการส่งต่อสู่ผู้บริโภค
เป็นการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงานชุดเคสด้าดริปเปอร์กาแฟดองมะไฟ ซึ่งจะสามารถ
ช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มสู่การยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนตามอัตลักษณ์ของท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- กุลชลี พวงเพชร และคณะ. (2564). การพัฒนาตราสินค้า บรรจุภัณฑ์ และป้ายฉลาก
ผลิตภัณฑ์ซอสกระท้อนแบบมีส่วนร่วมของวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์บ้านน้ำจืดราย
อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี. วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่, 22(2), 211-228.
- จุฬาลักษณ์ จารุจฑารัตน์ และคณะ. (2561). การออกแบบบรรจุภัณฑ์เสริมภาพลักษณ์
ผลิตภัณฑ์จากฟางข้าว สำหรับผลิตภัณฑ์ผลไม้แช่อิ่มกรณีศึกษา : ชุมชนสีแยก
บ้านแขก แขวงหิรัญบุรี เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร. วารสารสารสนเทศ, 17(2),
35-44.
- ชะลูด นิมเสมอ. (2553). องค์ประกอบของศิลปะ : Composition of Art. อัมรินทร์
พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- เด่น รักซ้อน, ณัฐนันต์ สิปปภากุล และ วชิรินทร์ แซ่เตีย. (2553). การพัฒนาและ
ถ่ายทอดเทคโนโลยีเนื้อดินและการเคลือบ เครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน
แก่ผู้ประกอบการอาชีพเครื่องปั้นดินเผาชุมชนด่านเกวียนจังหวัดนครราชสีมา.
รายงานวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน, นครราชสีมา: มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
- อรรษาวิ เจริญสุข และยอดนภา เกษเมือง. (2564). การพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้า
ผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบูรณาวาส
เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธนบุรี, 15(2), 79-99.

ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของนครโบราณเงินหลู:
การจัดการวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์สู่เมืองแห่ง
ศิลปะเครื่องเคลือบโบราณ

CHENLU ANCIENT CULTURAL LANDSCAPE
FOR CREATIVE CULTURAL MANAGEMENT TO
CITY OF “ANCIENT PORCELAIN ART”

เฟิง ซิน¹, เกரியงศักดิ์ เขียวมั่ง², ภูวษา เรืองชีวิน³

Feng Xin¹, Kriangsak Khiaomang², Puvasa Ruangchewin³

E-mail: 63810008@go.buu.ac.th, kriangsakk@buu.ac.th, puvasa@buu.ac.th

¹ Doctorate Student of Faculty of Fine and Applied Arts, Burapha University; Thailand

² Assoc. Prof. Dr., Lecturer in the Department of Visual Art and Design, Faculty of Fine and Applied Arts, Burapha University; Thailand

³ Asst. Prof. Dr., Lecturer in the Department of Visual Arts Art, Design and Cultural Management, Faculty of Fine and Applied Arts, Burapha University; Thailand

วันที่รับบทความ: 10 ส.ค. 2566 วันที่แก้ไขเสร็จ: 9 พ.ย. 2566 วันที่ตอบรับ: 13 พ.ย. 2566

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ใช้ “ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของนครโบราณเงินหลู” เป็นหัวข้อหลักในการศึกษาวิจัยโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ (ตั้งแต่ช่วงปี ค.ศ. 1949-2022) ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีพื้นเมือง เทคนิคงานศิลป์ ศิลปะการตกแต่ง และสถาปัตยกรรมเครื่องเคลือบของนครโบราณเงินหลู เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้มาดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญของภูมิทัศน์วัฒนธรรมเครื่องเคลือบ และสรุปข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์และคุณค่าของภูมิทัศน์วัฒนธรรมเครื่องเคลือบของนครโบราณแห่งนี้ ในส่วนของวิธีการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยวรรณกรรม วิธีการสัมภาษณ์ภาคสนาม และวิธีการวิจัยแบบสหวิทยาการ ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า โครงการจัดการวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของนครโบราณเงินหลูที่ได้จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมนั้นทำให้สามารถส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอันเป็นเอกลักษณ์ของนครโบราณเงินหลูได้

คำสำคัญ: เครื่องเคลือบโบราณเงินหลู, ภูมิทัศน์วัฒนธรรม, การจัดการวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์

Abstract

This research article uses “Cultural Landscape of Chenlu Ancient City” is the main research topic with the aim of studying its historical development. (From 1949-2022) as well as cultural changes in traditions, art techniques, decorative arts and the porcelain architecture of the ancient city of Chenlu To take these data, analyze the key elements of the porcelain cultural landscape and summarize information about the identity and value of the porcelain cultural landscape of this ancient city. The use of literature research, field investigation, and interdisciplinary research methods has shown that establishing a participatory learning center for the creative cultural management project in Chenlu Ancient Town can promote the development of characteristic tourism in Chenlu Ancient Town.

Keywords: Chenlu Ancient Town Ceramics, Cultural Landscape, Creative Cultural Management

บทนำ

นครโบราณเงินหลูเป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของโบราณสถานเตาเผาเฝ้าโจว เตาเผาเครื่องเคลือบโบราณของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (จากนี้ขอเรียกโดยย่อว่าประเทศจีน) เนื่องจากนครโบราณแห่งนี้เป็นแหล่งผลิตหลักแห่งหนึ่งของเตาเผาเฝ้าโจว (Yongshan, 2004: 130) ตัวนครโบราณเงินหลูตั้งอยู่ห่างจากเขตตัวเมืองถงชวณ มณฑลส่านซี ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ 15 กิโลเมตรโดยประมาณ มีพื้นที่ทั้งหมด 99.7 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยหมู่บ้านทั้งหมด 13 แห่งและเขตประชาคม (คอมมูน) อีก 2 แห่ง มีประชากรรวม 20,000 คน ผังเมือง ประกอบด้วยเขตตัวเมืองเงินหลูและเขตเทียวซมทัศนียภาพสำคัญ อาทิ เขตพื้นที่เผาผลิตเครื่องเคลือบตั้งแต่สมัยราชวงศ์จิน หยวน หมิง และชิงที่ยังหลงเหลือมาจนถึงยุคปัจจุบันทั้ง 34 แห่ง เตาเผาเครื่องเคลือบโบราณกว่า 40 หลัง ซากปรักหักพังของโรงหัตถกรรมโบราณซึ่งเป็นแหล่งสังสมอารยธรรมวัฒนธรรมจีนต้นตำหรับในแต่ละยุคสมัยอีก 20 กว่าแห่ง

ภูมิทัศน์สำคัญภายในเขตนครโบราณแห่งนี้ประกอบด้วยโบราณสถานซากแอ่งโคลนโบราณกู่หนี่ (Gunichi Ruins) น้ำพุฟางเฉวียน (Fang Quan) แหล่งชุมชนท้องถิ่นวัดสักการะเทพเจ้าซีเซ่อเหยาเสิน (Xishe Kiln Temple) และโบราณสถานวัดชิงเหลียง (Qingliang Temple Ruins) อีกทั้งนครโบราณเงินหลูยังเป็นสถานที่เพียงแห่งเดียวซึ่งยังคงดำเนินการเผาผลิตเครื่องเคลือบเฝ้าโจวมาจนถึงยุคปัจจุบัน ด้วยประวัติศาสตร์ด้านการผลิตงานศิลปะเครื่องเคลือบที่ยาวนานกว่า 1,400 ปี นครโบราณเงินหลูจึงได้ชื่อว่าเป็น ‘ซากฟอสซิลเครื่องเคลือบโบราณฝั่งตะวันออกเฉียงที่มีชีวิต’ (Wang Fen, 2000: 76) กล่าวคือ นครโบราณแห่งนี้มีประวัติศาสตร์อันยาวนานและเปี่ยมด้วยกลิ่นอายของวัฒนธรรมเครื่องเคลือบอันลึกซึ้ง ในช่วงปี ค.ศ. 2006 นครโบราณแห่งนี้ยังได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นหนึ่งในสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่ได้รับการคุ้มครองในระดับชาติ (Major historical and cultural sites protected at the national level) ไม่เพียงเท่านั้น

เทคนิคหัตถศิลป์ด้านการเผาผลิตเครื่องเคลือบเข้าใจยังได้รับการอนุมัติให้มีรายชื่อบันทึกอยู่ในมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมแห่งชาติชุดแรก กระทั่งในปี ค.ศ. 2008 นครโบราณแห่งนี้จึงได้รับเลือกให้อยู่ในรายชื่อ 'นครแห่งประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียงในประเทศจีน' ลำดับชุดที่สี่จากรายชื่อนครโบราณทั่วทั้งประเทศจีน

นครโบราณเงินหลูไม่เพียงมีประวัติศาสตร์ความเป็นมาด้านการผลิตงานศิลปะเครื่องเคลือบอันยาวนานเท่านั้น แต่ภายในเมืองยังคงรักษารูปแบบสถาปัตยกรรมเตาเผาเข้าใจโบราณที่หลงเหลืออยู่ภายในกลุ่มอาคารขนาดใหญ่ของนครโบราณแห่งนี้ไว้เป็นอย่างดี ถือเป็นสถานที่ซึ่งเต็มไปด้วยอัตลักษณ์เฉพาะตัวและทรัพยากรทางวัฒนธรรมอันอุดมสมบูรณ์ซึ่งผ่านการสั่งสมทางประวัติศาสตร์มาเป็นเวลานาน (Dong Jing & Zhang Fuhu, 2008: 118) ทว่าในขณะเดียวกัน การอนุรักษ์และการบุกเบิกพัฒนานครโบราณเงินหลู ตลอดจนการฟื้นคืนชีวิตให้กับทรัพยากรมรดกทางธรรมชาติภายในพื้นที่แห่งนี้กลับประสบปัญหาหนักประการ อาทิ ทรัพยากรวัฒนธรรมเครื่องเคลือบอันล้ำค่าไม่ได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ ไม่มีการศึกษาต่อยอดเพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ทางประเพณีพื้นเมืองศิลปะด้านการตกแต่งเครื่องเคลือบ รวมถึงสถาปัตยกรรมเครื่องเคลือบประจำนครโบราณแห่งนี้ในเชิงลึก นอกจากนี้ ยังไม่มีการอนุรักษ์วิถีทางสำหรับการถ่ายทอดและสืบสานงานหัตถศิลป์ศิลปะเครื่องเคลือบภายในท้องถิ่น แต่เนื่องด้วยแรงสนับสนุนและแนวทางพัฒนาจากแผนยุทธศาสตร์แห่งชาติ 'หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง' (One Belt One Road) ได้นำโอกาสด้านการพัฒนาครั้งใหญ่กลับสู่นครโบราณเงินหลูอีกครั้ง

เนื่องจากประเด็นปัญหาและความสำคัญของการวิจัยที่ได้กล่าวถึงในข้างต้น บทความวิจัยนี้จึงเป็นการศึกษาค้นคว้าและสำรวจภูมิทัศน์วัฒนธรรมเครื่องเคลือบของนครโบราณเงินหลู ด้วยการวิเคราะห์แนวทางรูปแบบการพัฒนาด้วยการลงพื้นที่สำรวจภาคสนามและศึกษาค้นคว้าภูมิทัศน์วัฒนธรรมเครื่องเคลือบของนครโบราณเงินหลูในเชิงลึก จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้เข้าสู่กระบวนการวิจัยเพื่อนำเสนอกลยุทธ์การจัดการสำหรับส่งเสริมการพัฒนาวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของนครโบราณเงินหลูต่อไป ซึ่งกลยุทธ์นี้จะก่อให้เกิดโอกาสด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมภายในท้องถิ่น ช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวให้หลั่งไหลเข้ามาเพื่อขับเคลื่อนผลประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น รวมไปถึงในการศึกษาเพิ่มเติมเชิงลึกในประเด็นเกี่ยวกับความสำคัญและคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในการสืบสานมรดกวัฒนธรรมเครื่องเคลือบภายในท้องถิ่น เพื่อบุกเบิกแนวคิดใหม่สู่การเผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องเคลือบ พร้อมทั้งแสวงหาโอกาสด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจของนครโบราณเงินหลูในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาการและวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ร่วมสมัย (พ.ศ. 2492-2565) ของนครโบราณเงินหลู รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของสถาปัตยกรรม เครื่องเคลือบ การตกแต่ง ทักษะ และประเพณีพื้นบ้านในนครโบราณเงินหลู
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของภูมิทัศน์วัฒนธรรมเครื่องเคลือบของนครโบราณเงินหลู และสรุปลักษณะและคุณค่าของภูมิทัศน์วัฒนธรรมเครื่องเคลือบของนครโบราณเงินหลู
3. เพื่อใช้ความรู้ที่ได้รับในโครงการบริหารจัดการในการส่งเสริมการพัฒนาวัฒนธรรมสร้างสรรค์ และส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีลักษณะเฉพาะของนครโบราณเงินหลู

กรอบแนวคิดการวิจัย

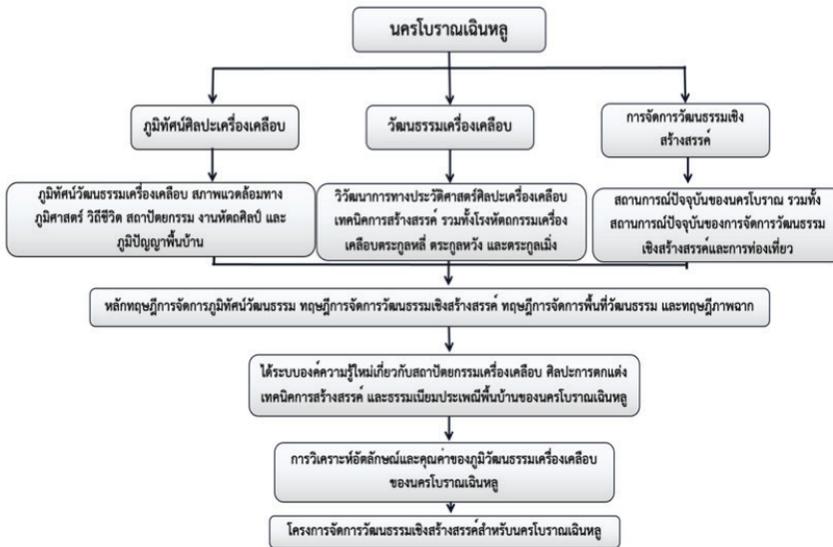
การวิจัยนี้มุ่งศึกษาภูมิทัศน์วัฒนธรรมเครื่องเคลือบของนครโบราณเงินหลูเพื่อออกแบบแนวทางการจัดการวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์โดยใช้หลักทฤษฎีการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรม ทฤษฎีการจัดการวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ ทฤษฎีการจัดการพื้นที่วัฒนธรรม และทฤษฎีฉากทัศน์ในการดำเนินการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของสถาปัตยกรรมเครื่องเคลือบ การตกแต่ง ทักษะ และประเพณีพื้นบ้านในนครโบราณเงินหลู และวิเคราะห์องค์ประกอบของภูมิทัศน์วัฒนธรรมเครื่องเคลือบของนครโบราณเงินหลู สรุปคุณลักษณะของภูมิทัศน์วัฒนธรรมเครื่องเคลือบของนครโบราณเงินหลู สร้างโครงการจัดการเพื่อการพัฒนาวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของนครโบราณเงินหลู และส่งเสริมและพัฒนาลักษณะการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่น

ทฤษฎีการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรมมุ่งเน้นไปที่วิธีการจัดการ การปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรมนุษย์ในพื้นที่เฉพาะเพื่อส่งเสริมความยั่งยืนและทำให้เกิดมูลค่าสูงสุด โดยมุ่งเน้นถึงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ชุมชนของภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรม และผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ

ทฤษฎีการจัดการวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์มุ่งเน้นถึงความสำคัญของการนวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ และศิลปะในการจัดการวัฒนธรรม โดยเน้นย้ำถึงบทบาทของการนวัตกรรม ศิลปะ ความคิดสร้างสรรค์ และความเป็นผู้นำในการจัดการวัฒนธรรม และวิธีการใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าและผลกระทบขององค์กรทางวัฒนธรรม

ทฤษฎีการจัดการพื้นที่วัฒนธรรมมุ่งเน้นไปที่วิธีการสร้างและจัดการประสบการณ์ทางวัฒนธรรมในพื้นที่ทางกายภาพ โดยเน้นถึงความสำคัญของการออกแบบเชิงพื้นที่ การวางแผนกิจกรรม การมีส่วนร่วมของชุมชน และการออกแบบประสบการณ์ในการสร้างและจัดการพื้นที่ทางวัฒนธรรม

ทฤษฎีฉากทัศน์มีต้นกำเนิดมาจากสาขาการละครและภาพยนตร์ โดยเน้นถึงบทบาทของสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ในการกำหนดพฤติกรรมและประสบการณ์ของบุคคล ในการจัดการวัฒนธรรม ทฤษฎีฉากทัศน์จะมุ่งเน้นที่ความสำคัญของสถานการณ์อารมณ์ เรื่องราว และประสบการณ์ในการสร้างและจัดการฉากทางวัฒนธรรม

ภาพที่ 1 แผนภาพกรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

1. วิธีการวิจัยวรรณกรรม

จัดเรียงและสรุปเนื้อหาตามทฤษฎีในการวิจัยผ่านการทบทวนวรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย อาทิ ประวัติความเป็นมาของการพัฒนาผลงานศิลปะเครื่องเคลือบของประเทศจีน ประวัติการพัฒนาของเครื่องเคลือบเตาเผาเฝ้าเข้าใจ บันทึกเหตุการณ์ท้องถิ่นของเมืองตงฉวน มณฑลส่านซี บันทึกเหตุการณ์ท้องถิ่นของนครโบราณเงินหลู

รวมถึงหนังสือประวัติศาสตร์ พงศาวดารท้องถิ่น สื่อประวัติศาสตร์ หนังสือวิชาชีพ บทความ อัลบั้มภาพ ฯลฯ และทำการแก้ไขและเจาะลึกอย่างต่อเนื่องเพื่อให้พบการสนับสนุนทาง ทฤษฎีที่แข็งแกร่งและทรงพลังสำหรับบทวิจัย

2. วิธีการสำรวจภาคสนาม

ประการแรก คือ วิธีการสังเกต โดยทำการสังเกตภาพถ่าย วิดีโอ สื่อทาง ประวัติศาสตร์ และเครื่องมืออื่นๆ เพื่อสังเกตการณ์สถานที่ในนครโบราณเงินหลู ส่วนใหญ่ ประกอบด้วยโรงงานเครื่องเคลือบนครโบราณเงินหลู แหล่งเตาเผาเครื่องเคลือบนครโบราณ เงินหลู ห้องปฏิบัติการหัตถกรรมเครื่องเคลือบ 3 แห่ง พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์เตาเผา เย้าโจว ฯลฯ

ประการที่สองคือ วิธีการสัมภาษณ์ โดยใช้เครื่องมือวิจัยการสัมภาษณ์บุคคล เพื่อดำเนินการสัมภาษณ์ประชาชนสามกลุ่ม ได้แก่:

- 1) นักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวจีน อายุ 20-50 ปี
- 2) ผู้รับผิดชอบนครโบราณเงินหลู โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกคือต้องเป็นผู้ จัดการรัฐบาลท้องถิ่นที่มีอำนาจเป็นผู้นำ
- 3) คัดเลือกผู้อำนวยการห้องปฏิบัติการเครื่องเคลือบในท้องถิ่น 3 คนในนคร โบราณเงินหลู เพื่อทำการสัมภาษณ์และให้ข้อมูลแก่การวิจัย ได้แก่ โรงหัตถกรรมเครื่อง เคลือบตระกูลหลี่ โรงหัตถกรรมเครื่องเคลือบตระกูลหวัง และโรงหัตถกรรมเครื่องเคลือบ ตระกูลเมิ่ง

3. วิธีการวิจัยแบบสหวิทยาการ

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการวิเคราะห์และศึกษานครโบราณเงินหลูผ่านวิธีการ วิจัยแบบสหสาขาวิชาชีพ และนำเสนอแผนการจัดการสำหรับการพัฒนาวัฒนธรรมเชิง สร้างสรรค์ของนครโบราณเงินหลู

ผลการศึกษา

การวิจัยนี้มุ่งประเด็นไปที่การศึกษาทำความเข้าใจพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีพื้นเมือง เทคนิคงานศิลป์ ศิลปะการตกแต่ง และสถาปัตยกรรมเครื่องเคลือบของนครโบราณเงินหลู เนื้อหาในการ วิจัยส่วนใหญ่จึงเป็นการอธิบายถึงภูมิทัศน์วัฒนธรรมเครื่องเคลือบของนครโบราณเงินหลู การใช้ทฤษฎีการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรม ทฤษฎีการจัดการวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์

ทฤษฎีการจัดการพื้นที่วัฒนธรรม และทฤษฎีฉากทัศน์ดำเนินการวิเคราะห์อัตลักษณ์และคุณค่าจำเพาะของภูมิทัศน์วัฒนธรรมเครื่องเคลือบของนครโบราณเงินหลู ควบคู่ไปกับการศึกษาวิจัยโรงหัตถกรรมเครื่องเคลือบ 3 แห่งที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นตัวแทนโรงหัตถกรรมเครื่องเคลือบท้องถิ่นของนครโบราณเงินหลูโดยละเอียด เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยเหล่านี้มาใช้ในการจัดทำโครงการจัดการส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์และอัตลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวของนครโบราณเงินหลู

1. ภูมิทัศน์วัฒนธรรมเครื่องเคลือบของนครโบราณเงินหลู

1.1 ภูมิทัศน์วัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรมเครื่องเคลือบดั้งเดิมของนครโบราณเงินหลู

ภูมิทัศน์วัฒนธรรมเครื่องเคลือบของนครโบราณเงินหลูในบทความวิจัยนี้ส่วนใหญ่หมายถึงทรัพยากรภูมิทัศน์ท้องถิ่นของนครโบราณเงินหลูอันเกิดจากการพัฒนาของอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบในท้องถิ่น ซึ่งเป็นทรัพยากรภูมิทัศน์ที่โดดเด่นด้วยความหมายทางสุนทรียภาพบางประการ ตลอดจนคุณค่าด้านการท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ซึ่งสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี (Tang Maolin, 2000: 70) ซึ่งภูมิทัศน์วัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรมเครื่องเคลือบดั้งเดิมของนครโบราณเงินหลูแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ โรงงานศูนย์ผลิตเครื่องเคลือบเงินหลู บ้านทรงถ้ำเตาเผาหนึ่งในรูปแบบที่อยู่อาศัยของประชาชนในท้องถิ่น และพื้นที่สาธารณะที่ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินวิถีชีวิตร่วมกัน

โรงงานศูนย์ผลิตเครื่องเคลือบเงินหลูหรือเรียกโดยย่อว่าโรงงานเครื่องเคลือบเงินหลู เป็นภูมิทัศน์วัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรมเครื่องเคลือบดั้งเดิมที่มีอาณาเขตครอบคลุมพื้นที่ราว 140,000 ตารางเมตร โรงงานมีสินทรัพย์ถาวรอยู่ที่ 26.8 ล้านหยวน มีพนักงานที่ขึ้นทะเบียนแล้วจำนวน 120 คน ตลอดจนบุคลากรมืออาชีพและผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคมากกว่า 50 คน กิจกรรมการผลิตในโรงปฏิบัติการของโรงงานประกอบด้วยกระบวนการขึ้นรูป ตกแต่ง เคลือบและเผาผลิตตามลำดับ ในส่วนของภูมิทัศน์วัฒนธรรมเครื่องเคลือบของโรงงานเครื่องเคลือบเงินหลูส่วนใหญ่มักแสดงให้เห็นผ่านบ้านเรือนทรงถ้ำเตาเผาและเตาเผาเครื่องเคลือบจากช่วงก่อนทศวรรษที่ 1980 ซึ่งมีอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมระดับภูมิภาคที่เด่นชัด โครงสร้างทำจากอิฐผสมคอนกรีต ถือเป็นกลุ่มอาคารมรดกทางอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับที่อยู่อาศัยภายในท้องถิ่นของนครโบราณเงินหลู อีกทั้งที่อยู่อาศัยยังมีการจัดวางเลย์เอาต์แบบกระจุกกระจายได้อย่างน่าสนใจ ในขณะที่ส่วนโรงหัตถกรรมได้รับการจัดสรรไว้อย่างเป็นทางการโดยมีเตาเผาเป็นส่วนเชื่อมศูนย์กลาง

อาคารที่อยู่อาศัยในนครโบราณเงินหลูส่วนใหญ่เป็นบ้านทรงถ้ำเตาเผาเครื่องเคลือบ โครงสร้าง การตกแต่งของบ้านทรงถ้ำและอาคารเสริมโดยรอบถือเป็นรูปแบบสภาพแวดล้อมทางวัตถุของสถาปัตยกรรมในนครโบราณเงินหลู ซึ่งนำความรู้และเทคนิคการก่อสร้างทางสถาปัตยกรรมของชาวบ้านในเมืองมาประยุกต์ใช้ ถือเป็นหนึ่งในมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่สืบทอดต่อกันมาอย่างยาวนาน ดังนั้น บ้านทรงถ้ำเตาเผาจึงกลายเป็นหนึ่งในภูมิทัศน์วัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรมเครื่องเคลือบดั้งเดิมของนครโบราณเงินหลู

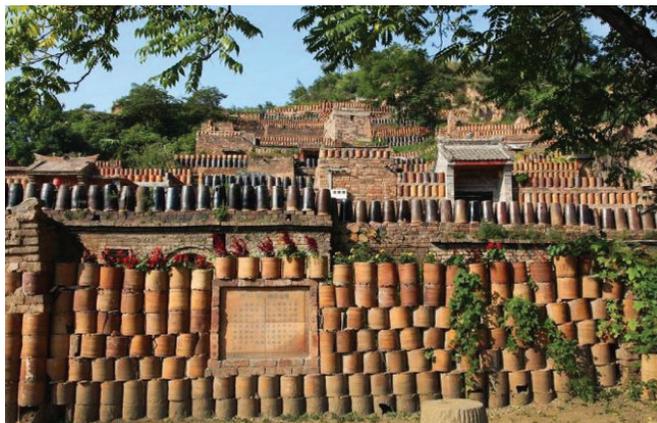

ภาพที่ 2 ภาพภายในบ้านทรงถ้ำเตาเผาเครื่องเคลือบในนครโบราณเงินหลู

ต่อมา ในส่วนพื้นที่สาธารณะของนครโบราณเงินหลู ประกอบด้วยพื้นที่ผลิตเครื่องเคลือบ พื้นที่จัดแสดงเครื่องเคลือบ พื้นที่อาคารที่พักอาศัย พื้นที่บันเทิงสาธารณะ และพื้นที่สำหรับแลกเปลี่ยนสื่อสาร (Lu Yuan & Liang Bo, 2014, P.123) พื้นที่สาธารณะของนครโบราณแห่งนี้ผสมรวมเป็นหนึ่งเดียวกับวัฒนธรรมดั้งเดิมประจำท้องถิ่น รายละเอียดแต่ละส่วนในพื้นที่ล้วนแสดงให้เห็นถึงขนบธรรมเนียมพื้นบ้านและประเพณีประจำท้องถิ่น ทุกมุมของนครโบราณเงินหลูล้วนมีความเกี่ยวข้องกับเครื่องเคลือบและได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมเครื่องเคลือบอย่างมาก รูปแบบการตกแต่งด้วยเครื่องเคลือบมักสร้างสรรค์รายละเอียดโดยเน้นที่เรียบง่าย ละเอียดอ่อนและเป็นธรรมชาติ เนื้อหาการตกแต่งส่วนใหญ่แสดงถึงชีวิตที่เรียบง่าย อาทิ ไม่มีการตกแต่งที่หรูหรา ไม่มีสีฉูดฉาด ซึ่งแสดงถึงการบูชาวัฒนธรรมเครื่องเคลือบที่ฝังรากอยู่ในหัวใจของประชาชนในเมืองโบราณ การประดับตกแต่งบางส่วนได้มาจากประเพณีพื้นบ้านดั้งเดิม อาทิ ลวดลายนกกางเขนเกาะกิ่งต้นเหมย เป็นต้น และบางส่วนได้มาจากการวิดิผลิตและวิถีชีวิตโดยตรง อาทิ ชีวิตประจำวัน การเกษตร และการเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

ภาพที่ 3 การตกแต่งด้วยเครื่องเคลือบ “นกนางเขนเกาะกิ่งต้นเหมย” ในนครโบราณเงินหลู

ภาพที่ 4 ภาพภูมิทัศน์บริเวณย่านถนนในนครโบราณเงินหลู

1.2 ภูมิทัศน์วัฒนธรรมโรงหัตถกรรมเผาผลิตเครื่องเคลือบในนครโบราณเงินหลู

ปัจจุบันโรงหัตถกรรมเครื่องเคลือบเอกชนที่เปิดทำการอยู่ทั่วนครโบราณเงินหลูมีจำนวนมากกว่า 10 แห่ง ดังนั้น การวิจัยนี้จึงคัดเลือกโรงหัตถกรรมเครื่องเคลือบในท้องถิ่น 3 แห่งให้เป็นตัวแทนโรงหัตถกรรมเครื่องเคลือบของนครโบราณเงินหลู สำหรับดำเนินการวิจัยภาคสนามและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับโรงหัตถกรรมเครื่องเคลือบ

ท้องถิ่นโดยละเอียด ซึ่งประกอบด้วยโรงหัตถกรรมเครื่องเคลือบตระกูลหลี (ผู้สืบทอด : คุณหลี่จู่หลิง) โรงหัตถกรรมเครื่องเคลือบตระกูลหวัง (ผู้สืบทอด : คุณหวังจ้านจวิน) และ โรงหัตถกรรมเครื่องเคลือบตระกูลเมิ่ง (ผู้สืบทอด : คุณเมิ่งชู่เฟิง) โรงหัตถกรรมเครื่องเคลือบตระกูลหลีตั้งอยู่ในเขตใจกลางเมืองของนครโบราณเงินหลู ถือเป็นโรงหัตถกรรมที่มีความได้เปรียบด้านตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ อาณาเขตของโรงหัตถกรรมเครื่องเคลือบแห่งนี้มีพื้นที่ประมาณ 2,000 ตารางเมตร ประกอบด้วยอาคาร 2 หลัง หลังแรกคืออาคารจัดแสดงผลงาน ส่วนอีกหนึ่งหลังคือโรงหัตถกรรมผลิตผลงานเครื่องเคลือบ โรงหัตถกรรมเครื่องเคลือบตระกูลหลีถือเป็นตัวแทนและแบบอย่างของ “ผู้สืบทอดมรดกตกทอดประจำตระกูล” ซึ่งคือเทคนิคการสร้างสรรคเครื่องเคลือบแบบนครโบราณเงินหลู ปัจจุบันตระกูลหลีได้ทำหน้าที่สืบทอดเทคนิคประจำตระกูลมาถึงรุ่นที่ 10 แล้ว ตามข้อมูลในบันทึกลำดับวงศ์ตระกูล หลี่วี่จื่อ (Li Yuzhi) เป็นบรรพบุรุษต้นตระกูลหลี ตระกูลหลีเริ่มดำเนินงานผลิตเครื่องเคลือบเมื่อ 300 ปี ก่อนในช่วงรัชสมัยคังซีแห่งราชวงศ์ชิง กระทั่งหลังแผ่นดินจีนเข้าสู่ยุคก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีน ผู้สืบทอดตระกูลหลีรุ่นที่ 9 ได้แก่ หลี่จินเคอ (Li Jinke) หลี่อินเคอ (Li Yinke) และหลี่เซิงเคอ (Li Shengke) ได้กลายเป็นศิลปินผู้ผลิตเครื่องเคลือบที่ทำงานให้กับโรงงานผลิตชิ้นงานเครื่องเคลือบเตาเผาเข้าใจและโรงงานเครื่องเคลือบเงินหลู

โรงหัตถกรรมเครื่องเคลือบตระกูลหวังก่อตั้งขึ้นในปีค.ศ.1995 เป็นฐานปฏิบัติการสาธิตว่าด้วยการอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมด้านการผลิตระดับชาติ โรงหัตถกรรมเครื่องเคลือบแห่งนี้ผลิตเครื่องเคลือบประเภทเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน งานหัตถศิลป์และงานเครื่องเคลือบสมัยใหม่เป็นหลัก ในด้านการผลิต โรงหัตถกรรมเครื่องเคลือบตระกูลหวังผลิตเครื่องเคลือบมากกว่า 500 ประเภทจาก 8 ชุดผลงานใหญ่ ได้แก่ เครื่องเคลือบดำแกะสลักขัดลาย เครื่องเคลือบแดงกำอ้อมส้ม เครื่องเคลือบเหลืองที่มีกลิ่นหอมเนื่องจากรงควัตถุที่ใช้เคลือบ เครื่องเคลือบลายสนิมเหล็ก ชามกระเบื้องเคลือบดำเหล่าลายดอกกล้วยไม้ เครื่องเคลือบเขียวชิงสี้อ ตลอดจนเครื่องเคลือบที่สร้างเลียนแบบเครื่องเคลือบโบราณ เครื่องเคลือบของโรงหัตถกรรมเครื่องเคลือบตระกูลหวังล้วนเป็นผลงานชั้นยอดซึ่งเป็นที่ได้ทั้งผลงานตั้งโชว์ ผลงานทรงคุณค่าในเชิงพิจารณาชื่นชมคุณค่าทางศิลปะของเก็บสะสม รวมถึงของขวัญในวาระโอกาสต่างๆ โรงหัตถกรรมเครื่องเคลือบตระกูลหวังดำเนินกิจการโดยการผลิตเครื่องเคลือบในรูปแบบของขวัญประเภทต่างๆ และเครื่องใช้สำหรับรับประทานอาหารสั่งทำพิเศษเป็นหลัก ผลิตภัณฑ์เหล่านี้เป็นปัจจัยที่ยังสะท้อนให้

เห็นถึงสไตล์ ศิลปะเครื่องเคลือบและเทคนิคการผลิตแบบเตาเผาเครื่องเคลือบพื้นบ้านที่โรงหัตถกรรมเครื่องเคลือบแห่งนี้ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน ส่งผลให้โรงหัตถกรรมเครื่องเคลือบตระกูลหวังกลายเป็นโรงหัตถกรรมงานฝีมือพื้นบ้านที่โดดเด่นด้วยอัตลักษณ์และเสน่ห์แบบพื้นบ้าน

ตระกูลเหมิงเป็นตระกูลที่สืบทอดงานหัตถศิลป์เครื่องเคลือบมานานถึง 5ชั่วอายุคน ตระกูลเหมิงริเริ่มสร้างสรรค์งานเครื่องเคลือบในลานเตาเผาเครื่องเคลือบของตระกูลตนเองตั้งแต่ในสมัยราชวงศ์หมิง ปัจจุบันมีผลงานเครื่องเคลือบเข้าใจนับหลายหมื่นชิ้นที่ตั้งเรียงรายอยู่ภายในโรงหัตถกรรมเครื่องเคลือบตระกูลเหมิง ผลงานที่จัดแสดงอยู่ภายในโรงหัตถกรรมแห่งนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ผลงานโดดเด่นที่เป็นตัวแทนแสดงถึงทักษะของบิดาและบุตร ช่างฝีมือผู้สืบทอดตระกูลเหมิง และผลงานที่เป็นตัวแทนของเครื่องเคลือบเข้าใจในหน้าประวัติศาสตร์จีนยุคราชวงศ์โบราณที่ผ่านมา ซึ่งผลงานทั้ง 2 ส่วนเป็นปัจจัยที่เชื่อมโยงประวัติศาสตร์การพัฒนาตลอด 1,400 ปีของงานหัตถศิลป์เครื่องเคลือบเข้าใจ

2. การวิเคราะห์ลักษณะของภูมิทัศน์วัฒนธรรมเครื่องเคลือบของนครโบราณเงินหลู

การวิจัยครั้งนี้ใช้ทฤษฎีการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรมและทฤษฎีการจัดการวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ในการวิเคราะห์ลักษณะของภูมิทัศน์วัฒนธรรมเครื่องเคลือบของนครโบราณเงินหลู

ทฤษฎีการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรมเริ่มต้นจากมุมมองมหภาค และทำการรวบรวมและบูรณาการวัฒนธรรมทางประวัติศาสตร์ สภาพแวดล้อมทางนิเวศวิทยา เศรษฐกิจ การท่องเที่ยว และปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแผนการขั้นพื้นฐานตามข้อมูลที่ได้รับ สำหรับการปกป้องและการจัดการภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรม และส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในระยะยาว (Zhao Ying & Yang Haozhong, 2018: 103) ภูมิทัศน์วัฒนธรรมเครื่องเคลือบของนครโบราณเงินหลูไม่เพียงแต่สืบทอดวัฒนธรรมดั้งเดิมเท่านั้น แต่ยังพัฒนาลักษณะทางวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของเงินหลู และในขณะเดียวกัน ทฤษฎีการจัดการวัฒนธรรมที่สร้างสรรค์ยังสามารถให้ข้อมูลอ้างอิงสำหรับการวิเคราะห์การพัฒนาภูมิทัศน์เครื่องเคลือบของนครโบราณเงินหลูได้ดียิ่งขึ้น

2.1 อัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมเชิงประวัติศาสตร์

ภูมิทัศน์วัฒนธรรมเครื่องเคลือบของนครโบราณเงินหลูประกอบด้วย การรวบรวมและจัดแสดงเครื่องเคลือบโบราณจำนวนมาก ตลอดจนการพัฒนาและนวัตกรรมสร้างสรรค์ด้านงานฝีมือสมัยใหม่ (Zhan Jia, 2012: 55) ในด้านวัฒนธรรมเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมเครื่องเคลือบเป็นส่วนสำคัญของวัฒนธรรมจีนดั้งเดิม นครโบราณเงินหลูยึดมั่นในแนวคิด "ส่งเสริมการพัฒนาด้วยนวัตกรรมสร้างสรรค์" เสมอมาในด้านการอนุรักษ์และการสืบทอดวัฒนธรรมท้องถิ่น และในขณะเดียวกันยังมีการบูรณาการร่วมกับองค์ประกอบสมัยใหม่เพื่อผสมผสานวัฒนธรรมเครื่องเคลือบเข้ากับวิถีชีวิตสมัยใหม่ กล่าวคือนครโบราณแห่งนี้ไม่เพียงให้ความสำคัญกับการสืบทอดวัฒนธรรมดั้งเดิม แต่ยังสร้างเสริมการพัฒนาต่อยอดอัตลักษณ์วัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของนครโบราณเงินหลู

2.2 อัตลักษณ์ด้านศิลปวัฒนธรรม

ในฐานะที่เป็นสถานที่ซึ่งเต็มไปด้วยสภาพแวดล้อมที่ทำให้สัมผัสได้ถึงอารมณ์ความรู้สึกเชิงมานุษยนิยม นครโบราณเงินหลูจึงมีบรรยากาศและระบบนิเวศทางวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง กระบวนการผลิตของโรงหัตถกรรมเครื่องเคลือบในพื้นที่ยังคงรักษาอัตลักษณ์ด้านงานหัตถศิลป์ดั้งเดิมเอาไว้เป็นอย่างดี ให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสได้ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนา อัตลักษณ์ด้านงานศิลป์ นัยแฝงทางวัฒนธรรม และแนวทางการใช้งานเครื่องเคลือบโบราณอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับนัยสำคัญของการพัฒนาศิลปะเครื่องเคลือบจีน

2.3 อัตลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ในฐานะสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียง ภูมิทัศน์วัฒนธรรมเครื่องเคลือบของนครโบราณเงินหลูมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น ในขณะที่อนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมเครื่องเคลือบ จุดเที่ยวชมทัศนียภาพในพื้นที่ยังให้ความสำคัญกับการยกระดับการบูรณาการและนวัตกรรมสร้างสรรค์ของนัยหมายแฝงทางวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวให้ถึงขีดสุด โดยพยายามทุกวิถีทางเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พัฒนาประโยชน์ให้กับสถานที่ท่องเที่ยวอย่างรอบด้าน สร้างแบรนด์และผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยวิธีการจัดการที่หลากหลาย เอกลักษณ์ที่โดดเด่น และนัยแฝงทางวัฒนธรรมที่ลึกซึ้ง เพื่อขยายขอบเขตและผลประโยชน์ของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวระดับภูมิภาค พร้อมทั้งยกระดับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและคุณภาพด้านการดำรงชีวิตของประชาชนในภูมิภาค

3. การวิเคราะห์คุณค่าของภูมิทัศน์วัฒนธรรมเครื่องเคลือบของนครโบราณเงินหลู

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีการจัดการพื้นที่วัฒนธรรมและทฤษฎีฉากทัศน์ในการวิเคราะห์คุณค่าของภูมิทัศน์และวัฒนธรรมเครื่องเคลือบของนครโบราณเงินหลู

ทฤษฎีการจัดการพื้นที่วัฒนธรรมเป็นกระบวนการที่เป็นระบบอย่างครอบคลุม โดยครอบคลุมถึงสภาพแวดล้อม ความดั้งเดิม แนวคิด และองค์ประกอบอื่นๆ ทำการวางแผนและการจัดการพื้นที่บริเวณจุดชมวิวดำเนินไปที่การเพิ่มประสิทธิภาพคุณภาพและผลกระทบของพื้นที่ทางวัฒนธรรม ซึ่งจำเป็นต้องมีการวางแผนโดยรวมในทุกด้านของการพัฒนาจุดชมวิวย่อยระดับการจัดการและรสนิยมทางวัฒนธรรมของจุดชมวิวซึ่งสามารถสร้างพื้นที่อุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมที่มีความหมายแฝงทางวัฒนธรรมบรรยากาศที่เป็นเอกลักษณ์ และผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจได้ผ่านการวางแผนและการออกแบบพื้นที่

ทฤษฎีฉากทัศน์เป็นทฤษฎีที่ผสมผสานฉากของวัฒนธรรมให้เข้ากับความต้องการและการตอบสนองของนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างฉากเชิงลึกที่ขับเคลื่อนการบริโภคและประสบการณ์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ทฤษฎีฉากทัศน์เชื่อว่าประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ยอดเยี่ยมไม่ได้เป็นเพียงการท่องเที่ยวธรรมดาเท่านั้น แต่ยังสามารถพานักท่องเที่ยวดื่มด่ำไปกับฉากที่ลึกซึ้งและสะท้อนอารมณ์ผ่านองค์ประกอบทางประสาทสัมผัสต่างๆ การสะท้อน และการโต้ตอบทางอารมณ์กับจุดชมวิว

ภายใต้พื้นฐานของทั้งสองทฤษฎีข้างต้น คุณค่าของภูมิทัศน์และวัฒนธรรมเครื่องเคลือบของนครโบราณเงินหลูสะท้อนให้เห็นในด้านต่อไปนี้

3.1 คุณค่าทางประวัติศาสตร์ของมรดกทางวัฒนธรรม

ในฐานะสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นตัวแทนประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเครื่องเคลือบจีน ภูมิทัศน์วัฒนธรรมเครื่องเคลือบของนครโบราณเงินหลูจึงมีมรดกทางวัฒนธรรมและนัยแฝงด้านการสืบสานที่หลากหลาย ด้วยการอนุรักษ์และสืบสานทักษะเครื่องเคลือบจีนดั้งเดิมและวัฒนธรรมเชิงประวัติศาสตร์ สถานที่ท่องเที่ยวช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าใจและได้มีโอกาสชื่นชมนัยแฝงที่หลากหลายและคุณค่าที่สวยงามของวัฒนธรรมเครื่องเคลือบ ทำให้เข้าใจและรู้สึกได้ถึงบรรยากาศวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น การก่อสร้างและการดำเนินงานเกี่ยวกับภูมิทัศน์วัฒนธรรมเครื่องเคลือบนครโบราณเงินหลู ไม่เพียงแสดงถึงความสำคัญของการอนุรักษ์วัฒนธรรมและการพัฒนาการท่องเที่ยวเท่านั้น

แต่ยังแสดงถึงการสืบทอดและความปรารถนาในวัฒนธรรมทางจิตวิญญาณของมนุษย์ด้วยกัน

3.2 คุณค่าทางเศรษฐกิจของทรัพยากรทางวัฒนธรรม

ภูมิทัศน์วัฒนธรรมเครื่องเคลือบไม่เพียงทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์การท่องเที่ยวที่เข้มข้นเท่านั้น แต่ยังเป็นเสาหลักที่สำคัญของเศรษฐกิจท้องถิ่นและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอีกด้วย (Xie Sili, 2019: 101) สถานที่ท่องเที่ยวจึงต้องมีการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างต่อเนื่อง เสริมสร้างการจัดการและการประสานงานภายใน เสริมด้วยมาตรการต่างๆ เช่น การพัฒนานวัตกรรมและการส่งเสริมตลาด เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมชมและบริโภคมากขึ้น นำไปสู่การส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น

3.3 คุณค่าในการประยุกต์ใช้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การดำเนินงานด้านการจัดพื้นที่ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์และนำต้นตาดินใจหลากหลายรูปแบบเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการให้นักท่องเที่ยวทุกคนสามารถเลือกและสัมผัสประสบการณ์ท่องเที่ยวได้อย่างอิสระตามความต้องการของตนเอง ด้วยการวางแผนและออกแบบสถานที่ท่องเที่ยว การเพิ่มองค์ประกอบนวัตกรรมสร้างสรรค์ไม่เพียงทำให้ประสบการณ์ทางวัฒนธรรมที่ได้รับดีขึ้นเท่านั้น แต่ยังช่วยยกระดับความสามารถในการสร้างความแตกต่างในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอีกด้วย บนพื้นฐานของการรักษาวัฒนธรรมเครื่องเคลือบจีนดั้งเดิม ภูมิทัศน์วัฒนธรรมเครื่องเคลือบต้องนำวิสัยทัศน์และประสบการณ์ทางศิลปะใหม่ๆ มาสู่นักท่องเที่ยวเพื่อสร้างประสบการณ์ความบันเทิงเชิงสร้างสรรค์และเสน่ห์ดึงดูดด้านการท่องเที่ยว

4. การจัดทำโครงการจัดการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนครโบราณเงินหลู

ทรัพยากรการท่องเที่ยวของนครโบราณเงินหลูได้รับการวิเคราะห์อย่างรอบด้านจากมุมมองด้านการพัฒนาแบบบูรณาการสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมร่วมกับการท่องเที่ยว เพื่อนำเสนอโครงการจัดการศูนย์การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสำหรับนครโบราณเงินหลู โดยผ่านการวางแผนและสร้างระบบโครงการ 3 ระดับ ได้แก่ “โครงการศูนย์ส่งเสริมประสบการณ์เครื่องเคลือบ โครงการศูนย์นิทรรศการเครื่องเคลือบ และโครงการศูนย์

ออกแบบเครื่องเคลือบ” เพื่อให้ความคิดสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมผสมผสานเข้ากับการพัฒนาโครงการท่องเที่ยวทุกแห่งในนครโบราณเงินหลืออย่างแท้จริง และทำให้นครโบราณแห่งนี้กลายเป็น “เมืองหลวงแห่งศิลปะเครื่องเคลือบโบราณ” ที่แท้จริง

4.1 โครงการศูนย์สร้างเสริมประสบการณ์เครื่องเคลือบ

1) วัตถุประสงค์ จัดให้มีพื้นที่การเรียนรู้และประสบการณ์เชิงโต้ตอบสูง เพื่อให้ประชาชนสามารถติดต่อและทำความเข้าใจเกี่ยวกับศิลปะเครื่องเคลือบและกระบวนการผลิตด้วยตนเอง ซึ่งกิจกรรมเชิงปฏิบัติสามารถช่วยเพิ่มความเข้าใจและความรับผิดชอบของประชาชนในการคุ้มครองวัฒนธรรมดั้งเดิม และยกระดับความสำเร็จทางศิลปะและความสามารถด้านนวัตกรรมได้ และมอบเวทีสำหรับการจัดแสดง การแลกเปลี่ยน และการวิจัยให้แก่ศิลปินเครื่องเคลือบและผู้สนใจเพื่อส่งเสริมการพัฒนาผลงานศิลปะเครื่องเคลือบต่อไป

2) รูปแบบการจัดแสดง พื้นที่จัดแสดงดิจิทัล: จัดแสดงผลงานศิลปะเครื่องเคลือบทั้งแบบดั้งเดิมและสมัยใหม่ เพื่อให้ประชาชนสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์วัฒนธรรม และวิธีการผลิตเครื่องเคลือบผ่านการจัดแสดงแบบมัลติมีเดียและการโต้ตอบ ประสบการณ์การทำงานในห้องปฏิบัติการ: จัดให้มีอุปกรณ์และวัสดุการผลิตเครื่องเคลือบ เพื่อให้ประชาชนได้สัมผัสกับประสบการณ์ของกระบวนการผลิตเครื่องเคลือบด้วยตนเอง อาทิ การขึ้นรูป การแกะสลัก การเคลือบ การเผา เป็นต้น

3) ห้องบรรยาย จัดให้มีการเชิญศิลปินมืออาชีพและอาจารย์เป็นระยะ เพื่ออธิบายความรู้เกี่ยวกับวิธีการผลิตศิลปะเครื่องเคลือบแก่ประชาชนและให้คำแนะนำอย่างสร้างสรรค์

4) ข้อได้เปรียบ จากประสบการณ์จริงจะสามารถช่วยเพิ่มความเข้าใจและความสนใจในศิลปะเครื่องเคลือบของประชาชนและมีส่วนช่วยในการสืบทอดวัฒนธรรมดั้งเดิม มอบวิธีการพักผ่อนหย่อนใจและการเรียนรู้รูปแบบใหม่เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนด้านจิตวิญญาณทางวัฒนธรรม โดยรวบรวมการศึกษา นิทรรศการ การแลกเปลี่ยน และการจำหน่ายให้เป็นหนึ่งเดียวกัน เพื่อให้มีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่แข็งแกร่ง

5) กิจกรรมเฉพาะ จัดกิจกรรมห้องปฏิบัติการการผลิตเครื่องเคลือบ ตัวอย่างเช่น หลักสูตรการผลิตเครื่องเคลือบสำหรับผู้ปกครองและเด็ก หลักสูตรการผลิตเครื่องเคลือบสำหรับผู้ใหญ่ เป็นต้น

4.2 โครงการศูนย์นิทรรศการเครื่องเคลือบ

1) วัตถุประสงค์ จัดให้มีเวทีสำหรับศิลปินและผู้ผลิตเครื่องเคลือบในการแสดงผลงานของตนเอง เพื่อเพิ่มชื่อเสียงและอิทธิพลของพวกเขา เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ชื่นชมผลงานศิลปะเครื่องเคลือบอย่างใกล้ชิด และเผยแพร่และส่งเสริมวัฒนธรรมดั้งเดิมของประเทศจีนผ่านศิลปะเครื่องเคลือบเพื่อเพิ่มอิทธิพลทั้งในประเทศจีนและต่างประเทศ

2) รูปแบบการจัดแสดง พื้นที่จัดแสดงนิทรรศการ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ นิทรรศการถาวรและนิทรรศการชั่วคราว เพื่อจัดแสดงผลงานศิลปะเครื่องเคลือบต่างๆ อาทิ เครื่องเคลือบโบราณ เครื่องเคลือบพื้นบ้าน เครื่องเคลือบสมัยใหม่

3) ห้องโถงเอนกประสงค์ ใช้จัดบรรยาย สัมมนา ประชุมศิลปิน และกิจกรรมอื่นๆ

4) ร้านหนังสือและพื้นที่พักผ่อน จำหน่ายหนังสือและของที่ระลึกเกี่ยวกับศิลปะเครื่องเคลือบเพื่อเป็นพื้นที่ให้ผู้ชมได้พักผ่อนและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

5) ข้อได้เปรียบ จัดให้มีเวทีระดับมืออาชีพที่ผสมผสานการจัดแสดง การเรียนรู้ และการสื่อสาร ยกกระดับความเข้าใจและความชื่นชมในศิลปะเครื่องเคลือบของประชาชน เติมเต็มชีวิตทางวัฒนธรรมของประชาชน ทำให้ผลงานศิลปะเครื่องเคลือบมีชีวิตชีวาและใกล้ชิดกับประชาชนมากขึ้น เพื่อให้สามารถดึงดูดความสนใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนได้มากยิ่งขึ้น

6) กิจกรรมเฉพาะ จัดนิทรรศการศิลปะเครื่องเคลือบเป็นระยะ จัดบรรยาย และสัมมนาศิลปะเครื่องเคลือบเป็นระยะ จัดการประชุมศิลปินเป็นระยะ ฯลฯ เพื่อสร้างเวทีทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย

4.3 โครงการศูนย์ออกแบบเครื่องเคลือบ

1) วัตถุประสงค์ จัดเตรียมสภาพแวดล้อมและเวทีสำหรับการออกแบบระดับมืออาชีพให้แก่ศิลปินและนักออกแบบเครื่องเคลือบเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมและการพัฒนาของพวกเขา ด้วยทรัพยากรและบริการของศูนย์การออกแบบ ทำให้มีผู้คนจำนวนมากสนใจและเข้าร่วมในการออกแบบเครื่องเคลือบ และสามารถยกระดับการรับรู้และความสนใจของประชาชนในการออกแบบเครื่องเคลือบ เพื่อส่งเสริมการเผยแพร่และพัฒนาผลงานศิลปะเครื่องเคลือบและเพิ่มอิทธิพลของศิลปะเครื่องเคลือบทั้งในประเทศจีนและต่างประเทศผ่านกิจกรรมและผลิตภัณฑ์ของศูนย์การออกแบบ

2) ห้องปฏิบัติงานออกแบบ จัดเตรียมระบบซอฟต์แวร์และอุปกรณ์การออกแบบเครื่องเคลือบสำหรับนักออกแบบและนักศึกษา

3) พื้นที่จัดแสดงนิทรรศการ จัดแสดงผลงานการออกแบบของนักออกแบบและนักศึกษา รวมถึงผลงานศิลปะเครื่องเคลือบและแผนงานการออกแบบ เป็นต้น

4) ห้องเรียน เปิดสอนหลักสูตรการออกแบบเครื่องเคลือบ รวมถึงหลักสูตรภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

5) พื้นที่สัมมนา จัดการประชุม การบรรยาย สัมมนา และกิจกรรมอื่นๆ เพื่อให้ นักออกแบบและประชาชนทั่วไปได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแบ่งปันแนวทางการออกแบบ

6) ข้อได้เปรียบ ยกกระดับความสามารถด้านนวัตกรรมและระดับการออกแบบของนักออกแบบ และส่งเสริมความสนใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการออกแบบเครื่องเคลือบ เพิ่มชื่อเสียงและอิทธิพลของนักออกแบบ และยังช่วยส่งเสริมและเผยแพร่การออกแบบเครื่องเคลือบ

7) กิจกรรมเฉพาะ จัดนิทรรศการการออกแบบเครื่องเคลือบเป็นระยะ จัดหลักสูตรการออกแบบเครื่องเคลือบเป็นระยะ จัดประชุมแลกเปลี่ยนการออกแบบเป็นระยะ จัดการแข่งขันการออกแบบเป็นครั้งคราวเพื่อส่งเสริมให้นักออกแบบและนักศึกษาดำเนินการออกแบบที่เป็นนวัตกรรมใหม่

สรุปแล้ว การพัฒนาโครงการศูนย์การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยที่สามารถช่วยให้ประชาชนรับรู้และมีความเข้าใจในวัฒนธรรมเครื่องเคลือบที่ดียิ่งขึ้น พร้อมทั้งยกระดับความนิยมของแบรนด์ตลาดเครื่องเคลือบในนครโบราณเงินหลู ในขณะที่เดียวกันโครงการดังกล่าวยังเป็นโอกาสในการเรียนรู้และสื่อสารแลกเปลี่ยนองค์ความรู้สำหรับนักท่องเที่ยวและศิลปินผู้ปฏิบัติงานด้านการออกแบบ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางอุตสาหกรรมของนครโบราณเงินหลูด้วยการขยายตลาดและสร้างเสริมประสบการณ์ที่ผู้บริโภคได้รับให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยนี้เริ่มต้นศึกษาจากภูมิทัศน์วัฒนธรรมของนครโบราณเงินหลู และศึกษาวิจัยลงลึกถึงความสัมพันธ์ระหว่างนครโบราณเงินหลูกับการจัดการวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ กล่าวได้ว่าการวิจัยนี้เป็นทั้งกระบวนการค้นพบและเรียนรู้ รวมถึงกระบวนการ

ค้นพบประเด็นปัญหาและแก้ไขปัญหา นอกเหนือจากนี้ กระบวนการศึกษาวิจัยและเขียนบทความนี้ยังเปลี่ยนแปลงการรับรู้และความเข้าใจของผู้วิจัยที่มีต่อการจัดการวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของนครโบราณเงินหลู ทั้งยังมีส่วนช่วยยกระดับด้านการวิจัยและการสร้างสรรค์ผลงานของผู้วิจัยอย่างมาก

สำหรับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสร้างสรรค์ในนครโบราณเงินหลู ผู้วิจัยได้รับผลลัพธ์และข้อสรุปดังต่อไปนี้

1. การวิจัยนี้อ้างอิงตามทฤษฎีการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรม ทฤษฎีการจัดการวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ ทฤษฎีการจัดการพื้นที่วัฒนธรรม ทฤษฎีฉากทัศน์ และทำการวิจัยถึงการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของสถาปัตยกรรมเครื่องเคลือบ การตกแต่ง เทคนิคและประเพณีพื้นบ้านในนครโบราณเงินหลู ซึ่งทฤษฎีเหล่านี้ทำให้ผู้วิจัยมีกรอบแนวคิดในการทำงานที่สมเหตุสมผล และให้ข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับวิธีการประยุกต์ใช้การผสมผสาน

2. นครโบราณเงินหลูมีประวัติศาสตร์วัฒนธรรมเครื่องเคลือบมาอย่างยาวนานและจำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองและสืบทอด ด้วยการพัฒนาโครงการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงสร้างสรรค์ จะสามารถคุ้มครองและสืบทอดมรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของนครโบราณเงินหลูได้ดียิ่งขึ้น ทั้งยังสามารถเพิ่มขีดความสามารถด้านนวัตกรรมของจุดชมวิว ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนของจุดชมวิว และสามารถปรับปรุงความสามารถในการแข่งขันหลักของจุดชมวิวได้เช่นกัน

3. นำการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสร้างสรรค์ผสมผสานให้เข้ากับการจัดการการท่องเที่ยวของนครโบราณเงินหลู สามารถส่งเสริมการพัฒนาจุดชมวิวที่ยั่งยืน เสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันหลักและความรับผิดชอบต่อสังคมของจุดชมวิวได้ และคาดว่าจะสามารถบรรลุการพัฒนาาร่วมกันของจุดชมวิวและชุมชน

ข้อเสนอแนะ

การปรับปรุงโครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน คุณภาพด้านการบริการ ขยายช่องทางประชาสัมพันธ์ สร้างโครงการท่องเที่ยวที่โดดเด่นด้วยอัตลักษณ์เฉพาะ และใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยผ่านการจัดทำแผนพัฒนาและแผนธุรกิจที่ตรงประเด็นและชัดเจนสามารถช่วยส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวในนครโบราณเงินหลูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การวิจัยนี้ใช้เวลากว่า 3 ปีจนเสร็จสิ้นกระบวนการตามการวิจัยแต่ละขั้นตอน ซึ่ง

จุดที่ควรปรับปรุงแก้ไขคือการวิจัยในขั้นตอนการผสมผสานระหว่างแผนการจัดการวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์และการนำไปใช้งานจริงยังไม่ลึกซึ้งเท่าที่ควร ยังคงมีอีกหลายจุดที่จำเป็นต้องปรับปรุงและพัฒนา ในส่วนของแนวทางการวิจัยในอนาคต ความเข้าใจเชิงลึกในด้านการนำแผนการจัดการมาใช้ปฏิบัติงานจริงจำเป็นต้องศึกษาวิจัยต่อยอดเพิ่มเติมในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีเพียงนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนเท่านั้นที่สามารถยกระดับการวิจัยในประเด็นดังกล่าวได้อย่างแท้จริง ซึ่งในอนาคตผู้วิจัยจะดำเนินการวิจัยด้วยรูปแบบและแนวทางวิจัยที่เจาะจงประเด็นจำเพาะและเข้มข้นมากขึ้น โดยผสมผสานการวิจัยเชิงทฤษฎีเข้ากับการลงมือปฏิบัติเชิงสร้างสรรค์เพื่อมุ่งสู่การศึกษาวิจัยเชิงลึกอย่างละเอียด

เอกสารอ้างอิง

- Fen Wang (2000). **Yaozhou Kiln Ceramics**. Shaanxi: Shaanxi Science and Technology Press, 76-98.
- Fuhu Zhang, Yang Mei & Lu Rong. (2016). A thousand-year-old ceramic ancient town with “Fushan never at night”——Research on Chenlu Ancient Town. **Residential Science and Technology**, 2016(12), 18-26.
- Jia Zhan. (2012). A Study on the Cultural and Ecological Landscape of Jingdezhen Ceramic Workshops. **Geographical Science**, 2012(01), 55-59.
- Jing, Dong & Fuhu, Zhang (2008). The Concentrated Embodiment of Beauty through Use - Ancient Residential Buildings in Chenlu, **Shaanxi. Decoration** (03), 118-119.
- Sili Xie. (2019). Exploring the Enlightenment of Cultural and Creative Industry Development on Art Management. **Artists** (09), 101.
- Tang Maolin. (2000). The Connotation and Research Progress of Cultural Landscape. **Progress in Geographical Science**, 2000(01), 70-79.
- Ying, Zhao & Haozhong, Yang. (2018). The relationship between the intangible cultural heritage of Chenlu Ancient Town and the architectural environment of traditional ancient towns. **Huazhong Architecture**, 2018(09), 103-106.

- Yongshan Yang. (2004). Complete Collection of Traditional Chinese Crafts · Ceramics. Beijing: **Elephant Publishing House**, 130-141.
- Yuan, Lu & Bo, Liang. (2014). Chenlu Ancient Town "Pot Wall" plastic art and its protection and utilization research. **Art Observation**, 2014(08), 123-124.
- Zheng Bin, Liu Jiaming & Yang Zhaoping. (2008). Research on Cultural Tourism Creative Industry Park Based on "One-stop Experience". **Tourism Journal**, 2008(09), 49-53.
-

การออกแบบชั้นวางหนังสือสไตล์ร่วมสมัย ด้วยแรงบันดาลใจ จากเขียนหมากอีสาน

A CONTEMPORARY BOOKSHELF DESIGN WITH INSPIRATION FROM ISAN CHAIN MAK

วัชระ ดรจำ¹, นิตี นิมะลา², เอกพันธ์ พิมพาที²

Wachara Donjam¹, Niti Nimala², Aekpun Pimpatee²

E-mail: bewmy220011@gmail.com, filmniti@gmail.com, lanvinvogue@hotmail.com

¹ นักศึกษาสาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

² อาจารย์สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

¹ Student, Program Product Design, UdonThani Rajabhat University

² Lecturer, Program Product Design, UdonThani Rajabhat University

วันที่รับบทความ: 4 ธ.ค. 2566 วันที่แก้ไขเสร็จ: 25 เม.ย. 2567 วันที่ตอบรับ: 5 พ.ค. 2567

บทคัดย่อ

งานวิจัยมีวัตถุประสงค์คือ 1) ศึกษารูปแบบและลวดลายเขียนหมากอีสาน เป็นแนวทางในการออกแบบชั้นวางหนังสือ 2) เพื่อออกแบบชั้นวางหนังสือในสไตล์ร่วมสมัย ในศูนย์ออกแบบสร้างสรรค์ผ้าและสิ่งทอ (FTCDC) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี 3) ประเมินต้นแบบชั้นวางหนังสือจากรูปแบบและลวดลายเขียนหมากอีสาน

ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการตกแต่งภายใน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบเฟอร์นิเจอร์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเขียนหมากอีสาน และกลุ่มผู้ใช้งาน ที่มีความสนใจการออกแบบชั้นวางหนังสือ สไตล์ร่วมสมัย จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) จากการศึกษารูปแบบของเขียนหมาก พบว่าเขียนอีสานมีสองแบบคือ ทรงสี่เหลี่ยมและทรงคางหมูหรือทรงแอกซ์ชันปากพานเป็นทรงที่มีเอกลักษณ์ของเขียนอีสาน ซึ่งเป็นทรงที่คล้ายคลึงกับฐานสิมอีสาน เขียนหมากใช้ไม้มงคลในท้องถิ่น ไม้ยอป่า ไม้จำปา ไม้มะยม ไม้ขนุน หรือไม้เนื้อแข็งไม้มะค่า ไม้ประดู่ ไม้สัก ลวดลายของเขียนหมากจะเป็นลายเส้น ลายเรขาคณิต และลวดลายธรรมชาติ การสร้างลวดลายประดับตกแต่งของเขียนหมากใช้เทคนิคการแกะสลัก การชุดให้เป็นร่อง จึงเป็นเอกลักษณ์ที่น่าสนใจในการนำมาเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบชั้นวางหนังสือที่ใช้ในศูนย์ออกแบบสร้างสรรค์ผ้าและสิ่งทอ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี 2) ออกแบบชั้นวางหนังสือ มีส่วนที่เป็นชั้นวางหนังสือ ที่ใช้ในศูนย์ออกแบบสร้างสรรค์ผ้าและสิ่งทอ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ในรูปแบบร่วมสมัย โดยการนำเอกลักษณ์ของความเป็นเขียนหมากอีสาน มาออกแบบคือรูปทรงแอกซ์ชันปากพาน ในส่วนของลวดลายของเขียนหมากใช้ลวดลายเรขาคณิต เทคนิควิธีการสร้างลวดลายตกแต่งบนชั้นวางหนังสือด้วยการแกะสลักลวดลายและการเลเซอร์ความร้อนบนแผ่นเหล็กให้เกิดลวดลายรูปแบบสไตล์ร่วมสมัย และคงความเป็นเอกลักษณ์ของเขียนหมากอีสาน ได้แก่ การแกะสลักคุณลายบนไม้ วัสดุที่ใช้ในการผลิตชั้นวางหนังสือทำมาจากไม้สักที่มีความแข็งแรงเหมาะสำหรับการนำมาทำชั้นวางหนังสือ 3) จากการประเมินความพึงพอใจต้นแบบของผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นด้านแรงบันดาลใจ รูปแบบ วัสดุในการผลิต ความสวยงามของผลิตภัณฑ์ ประโยชน์ใช้สอย และความเหมาะสมของสถานที่ตั้งอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.68)

ศัพท์สำคัญ: ชั้นวางหนังสือ, เขียนหมากอีสาน, ร่วมสมัย, ศูนย์ออกแบบสร้างสรรค์ผ้าและสิ่งทอ

Abstract

The objectives of this project were 1) to study the form and hit off the pattern of Isan receptacle for betel conduce to bookshelf design guideline 2) to design bookshelf with contemporary style in the Fabric & Textile Creative Design Center (FTCDC) Udon Thani Rajabhat University and 3) to evaluate bookshelf prototype by the form and the pattern of the Isan receptacle for betel

The informants were the expert in the interior design field, the expert in the furniture design field, the expert of Isan receptacle for betel field and 100 users, which interested in bookshelf design with contemporary style, research instrument were the interviewing, questionnaire, data analysis by frequency, percentage, mean and standard deviation.

The results found 1) Isan receptacle for betel have 2 forms that is square form and trapezoid form or Aew Kun Pak Pan form which is the unique of Isan receptacle for betel similar to Isan Buddhist temple base, the receptacle made from local auspicious woods such as Mai Yo Pa, Mai Jum Pam, Mai Ma Yom, Mai Ka Noon or from the hardwood such as Mai Ma Ka, Mai Pra Doo or Mai Suk (Teak wood), the receptacle pattern has been lined pattern, geometric pattern and natural pattern, the technique for creating decorative pattern have used carving and scraping technique which were the interesting technique for the bookshelf design inspiration 2) the bookshelf design consists of the shelf and the cabinet with contemporary style at the FTCDC Udon Thani Rajabhat University had inspired design by Isan receptacle applying the form, call Aew Kun Pak Pan as the receptacle unique and using the geometric pattern for creating decorative pattern bookshelf, the production method by integrating laser technique with using the heat from the laser on the steel plate for creating a decorative pattern with contemporary style and using the carving technique on the wood that could remain the unique of the receptacle, teak wood as the material because of being a strength and suitable for making bookshelf and 3) the satisfaction assessment of prototype results found the opinion in terms of the inspiration, the form, the material, the beauty, the usability and the optimal location which were the highest level (mean=4.68)

Keywords: bookshelf, Chian Mak, contemporary, Fabric and Textile Creative Design Center

บทนำ

ในปัจจุบันการออกแบบชั้นวางหนังสือให้มีความทันสมัย มีความจำเป็นและสำคัญ โดยนักออกแบบจะต้องมีความคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่เดิมให้มีเอกลักษณ์มีความงดงามและมีประโยชน์ เพื่อสนองตอบความต้องการของผู้บริโภค การออกแบบชั้นวางหนังสือสมัยใหม่ว่า “มีการใช้วัสดุใหม่ หรือรีไซเคิล เทคนิคใหม่ มีการพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าที่เคยเห็นตามปกติ สามารถเลือกใช้วัสดุที่เหมาะสม มีการพัฒนาด้านรูปทรง พื้นผิว และสี ซึ่งเกิดจากความต้องการโดยตรงสอดคล้องที่เหมาะสมกับวัสดุที่ใช้ และการผลิต (วรรณิ สหสมโชค, 2549: 15)

ชั้นวางหนังสือ มีความสำคัญอย่างมากในเรื่องของการจัดเก็บหนังสือ การจัดเก็บโดยใช้ชั้นวางของนิยมใช้กันอย่างแพร่หลายไม่ว่าจะเป็นตามบ้านเรือน ร้านค้า สำนักงาน ห้องสมุด เป็นต้น ประโยชน์ของชั้นวางหนังสือคือ ช่วยเพิ่มพื้นที่ในการจัดเก็บหนังสือได้มากขึ้น สามารถแยกของให้เป็นหมวดหมู่ได้ง่ายเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บได้ดีขึ้น วัสดุที่นำมาผลิตเป็นชั้นวางหนังสือนั้นมีหลากหลาย เช่น ไม้ พลาสติก เหล็ก อลูมิเนียม เป็นต้น ชั้นวางหนังสือมีโครงสร้างที่ง่าย สามารถทำและประกอบเองได้ เหมาะสำหรับใช้วางของทั่วไป แต่ถ้าเป็นชั้นวางหนังสือของในห้องสมุด ต้องเป็นชั้นวางของที่ได้มาตรฐานมีความแข็งแรง รับน้ำหนักได้ดี เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้พื้นที่

เขียนหมากอีสาน เครื่องใช้สอยที่ตอบสนองกิจกรรมในชีวิตประจำวันของคนอีสาน สมัยก่อน จากการใช้วัสดุในท้องถิ่นและรูปแบบศิลปกรรมอีสาน จึงทำให้รูปแบบเขียนหมากอีสาน มีความแตกต่างมีความโดดเด่นไปจากเขียนหมากของภูมิภาคอื่นๆ ของไทย โดยวัฒนธรรมการกินหมากในสังคมไทยสมัยก่อน มีคตินิยมของคนไทยในสมัยก่อนที่กล่าวว่า คนจะสวย จะงามต้องยิ้มออกมาแล้วฟันดำ คนไทยในสมัยก่อนจึงนิยมเคี้ยวหมากจนฟันดำ และจะมีการจีบหมากจีบพลูใส่ซอง ใส่ถุงพกติดตัวไปด้วยเสมอ พอนึกอยากหมากพลูก็หยิบขึ้นมาเคี้ยว เมื่อเรื้อนไต่หากมีแขกมาเยี่ยม ก็ต้อนรับด้วยหมากพลู จึงมีการประดิษฐ์เขียนหมากให้งดงามสมตามฐานะของผู้คนในสมัยนั้น กล่าวได้ว่าหมากพลู เป็นสัญลักษณ์แห่งมิตรภาพ ความผูกพัน ที่หากพบเจอคนรัก หรือมิตรสหาย ก็จะยื่นมิตรจิตด้วยจีบหมากจีบพลูให้ หมากพลูยังเป็นตัวแทนของความเคารพ นับถือ และมิตรภาพ เห็นได้จากภาพจิตรกรรมตามฝาผนังโบสถ์ในสมัยโบราณ การกินหมากพลูเป็นวัฒนธรรมหนึ่งของ

สังคมไทยสมัยโบราณ และเป็นที่ยอมรับทั้งชนชั้นสูงจนถึงประชาชนทั่วไป (สุพิชฌาย์ จินดาวัฒน์ภูมิ, 2561: 1)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการออกแบบชั้นวางหนังสือสไตล์ร่วมสมัย แรงบันดาลใจจากรูปแบบและลวดลายเขียนหมากอีसान ที่มีรูปแบบและลวดลาย เช่น รูปทรงแอวซันปากพาน ลวดลายเรขาคณิต มาออกแบบให้มีความสวยงาม และเข้ากับยุคสมัย เป็นการผสมผสานในรูปแบบสไตล์ร่วมสมัย ออกแบบเป็นชั้นวางหนังสือ เพื่อใช้เป็นที่เก็บ ให้สำหรับคนที่เข้ามาเยี่ยมชมภายในศูนย์สร้างสรรค์ผ้าและสิ่งทอ (FTCDC) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี และรูปแบบมีความสร้างสรรค์ มีสีสันที่สวยงาม และยังคงสะดวกในการหยิบใช้หนังสือ เพิ่มพื้นที่ในการจัดเก็บสิ่งของได้อย่างเป็นระเบียบใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบและถอดแบบลวดลายเขียนหมากอีसान เป็นแนวทางในการออกแบบชั้นวางหนังสือ
2. เพื่อออกแบบชั้นวางหนังสือในสไตล์ร่วมสมัย ในศูนย์ออกแบบสร้างสรรค์ผ้าและสิ่งทอ (FTCDC) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
3. ประเมินต้นแบบชั้นวางหนังสือจากรูปแบบและลวดลายเขียนหมากอีसान

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการนำการออกแบบชั้นวางหนังสือ สไตล์ร่วมสมัย แรงบันดาลใจจากเขียนหมากอีसान ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านกรออกแบบตกแต่งภายใน ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการออกแบบเฟอร์นิเจอร์ และผู้ชำนาญด้านเขียนหมาก จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย
 - 1) อาจารย์ราชัน แฟงประเสริฐ สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ผู้เชี่ยวชาญทางด้านกรออกแบบตกแต่งภายใน
 - 2) คุณภูซงค์ คำพิมาน เจ้าของแบรนด์ Apaul ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการออกแบบเฟอร์นิเจอร์

3) รองศาสตราจารย์นาวา วงษ์พรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ผู้ชำนาญเขียนหมากอีสาน

1.2 กลุ่มผู้บริโภครวม ได้แก่ บุคคลทั่วไป ช่วงอายุ 20-60 ปี ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ที่มีความสนใจการออกแบบชั้นวางหนังสือ สไตลร่วมสมัย จำนวน 100 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สำหรับสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบชั้นวางหนังสือ สไตลร่วมสมัย ขั้นตอนและกรรมวิธีการผลิตแนวโน้มการออกแบบประโยชน์ใช้สอย โดยใช้การจดบันทึก และบันทึกเสียง

2.2 แบบสอบถามความพึงพอใจ ของผู้บริโภครวมต่อเฟอร์นิเจอร์ที่ออกแบบชั้นวางหนังสือ สไตลร่วมสมัย แรงบันดาลใจจากเขียนหมากอีสานเป็นแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการนำแรงบันดาลใจจากเขียนหมากอีสาน สู่ออกแบบชั้นวางหนังสือ สไตลร่วมสมัย ได้แก่ ด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านความงาม ด้านความเหมาะสมของวัสดุ โดยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 ศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดขอบเขตและประเด็นถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้

3.2 เครื่องมือในการวิจัยแบบสอบถามการศึกษา แรงบันดาลใจจากเขียนหมากอีสาน สู่ออกแบบชั้นวางหนังสือ สไตลร่วมสมัย

3.3 นำแบบสอบถามจากกลุ่มผู้บริโภครวม ได้แก่ บุคคลทั่วไป ช่วงอายุ 20-60 ปี ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ที่มีความสนใจการออกแบบชั้นวางหนังสือ สไตลร่วมสมัย จำนวน 100 คน

3.4 เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามกับกลุ่มประชากรเป้าหมาย

3.5 วิเคราะห์และสรุปข้อมูลนำไปเป็นแนวคิดในการออกแบบ

ภาพที่ 1 การตกแต่งภายในสไตล์อีสานร่วมสมัย ของศูนย์ออกแบบสร้างสรรค์ ผ้าและสิ่งทอ (FTCDC) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารเกี่ยวกับรูปทรงและลวดลายของเขียนหมากอีสาน

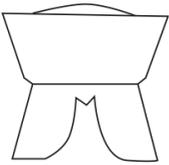
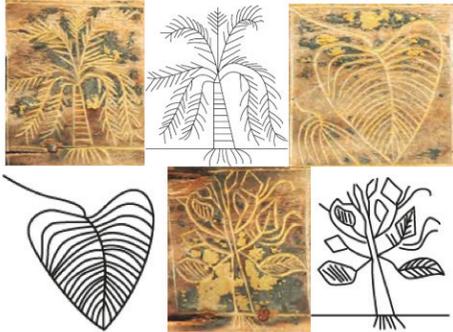
รูปแบบของเขียนหมากอีสาน แบ่งออกได้เป็น 2 รูปแบบคือ

1. รูปทรงของเขียนหมากอีสาน
 - 1.1 รูปแบบทรงกล่องสี่เหลี่ยม
 - 1.2 รูปแบบทรงคางหมู (แฉกชันปากพาน)
- 2) ลวดลายเขียนหมากอีสาน
 - 2.1 ลายเรขาคณิต

ตารางที่ 1 รูปแบบรูปทรงและลวดลายของเขียนหมากอีสาน

รูปแบบ	รูปแบบและลวดลายเขียนหมากอีสาน	การถอดรูปแบบ
1. รูปทรงของเขียนหมากอีสาน		
1.1 รูปแบบทรงกล่องสี่เหลี่ยม		

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รูปแบบ	รูปแบบและลวดลายเขียนหมากอีสาน	การถอดรูปแบบ
1.2 รูปแบบทรงคางหมู (แอวชันปากพาน)		
<p>2) ลวดลายเขียนหมากอีสาน</p>		
<p>2.1. ลายเรขาคณิตในเขียนหมากอีสาน</p> <p>ลายเรขาคณิตเส้นในแบบต่างๆ เช่น ลายพันปลา (ลายข้าวหมา) สามเหลี่ยม เส้นกากบาท ข้าวหลามตัด และเส้นทแยง ลายประแจจีน ซึ่งจากการค้นคว้าแม้ว่าศิลปะจีนจะมีบทบาทต่อไทยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3 เป็นต้นมา แต่ในภูมิภาคอื่นๆ ทั่วโลก เช่น บาหลี อิสลาม อินเดีย ก็มีการประดิษฐ์ลวดลายเรขาคณิตที่เส้นไขว้กันไปมา ก็มีอยู่ในหลายชนชาติเช่นกันซึ่งลายประแจจีนในเขียนหมากอีสานก็มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวโดยมักเป็น เครื่องหมายสวัสดิกะ (Sawastika มาจากภาษาสันสกฤต หมายถึงความเป็นอยู่ที่ดี) ลายก้านขดหรือลายขอ ซ่อนอยู่ในลายเส้นสานไขว้กัน คล้ายเครื่องจักสาน</p>		
<p>2.2) ลายธรรมชาติ</p> <p>ลายธรรมชาติในแบบต่างๆ เช่น ใบไม้ ต้นไม้ พืชพรรณต่างๆ</p>		

ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบออกมาและได้นำรูปแบบจากการศึกษาค้นคว้าเขียน

หมากอีसान เพื่อออกแบบชิ้นวางหนังสือที่ตรงกับ แรงบันดาลใจจากเขียนหมากอีसानและ สไตลร่วมสมัย โดยนำรูปร่างรูปทรงจากเขียนหมากอีसानในรูปแบบทรงคางหมู ที่มีเอกลักษณ์ของเขียนหมากอีसानและลวดลายเรขาคณิตที่พบบนเขียนหมากอีसान มาประดับ ตกแต่งในส่วนด้านข้างของชิ้นวางหนังสือ ใช้เทคนิคการใช้เหล็กฉลุ (CNC) ลวดลาย และ ผสมผสานการแกะสลัก การเข้าไม้ ของตัวโครงสร้างชิ้นวางหนังสือ เพื่อออกแบบชิ้นวาง หนังสือสไตล์ร่วมสมัย ศูนย์ออกแบบสร้างสรรค์ผ้าและสิ่งทอ (FTCDC) มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุตรธานี ที่มีรูปแบบสไตล์การตกแต่งภายในรูปแบบศิลปะอีसानในรูปแบบในสไตล์ร่วมสมัย

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการการออกแบบแนวคิดการออกแบบ

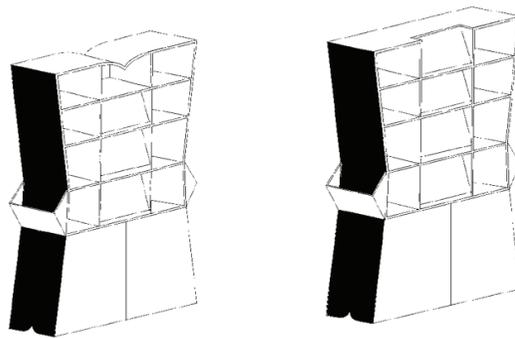

ภาพที่ 2 แผนผังความคิดในการออกแบบชิ้นวางหนังสือ (Mind map)

จากการวิเคราะห์ข้อมูล และการกำหนดแนวคิดการออกแบบชิ้นวางหนังสือขั้นต้น ผู้วิจัยได้ออกแบบร่างชิ้นวางหนังสือดังต่อไปนี้ แบบร่างรูปทรงที่ 2 แบบ แบบร่างลวดลายฉลุ(CNC)ที่ 2 แบบ และ แบบร่างลวดลายสลักที่ 2 แบบ เป็นการออกแบบ โดยใช้แรงบันดาลใจจากเขียนหมากอีसान มาออกแบบชิ้นวางหนังสือ สไตลร่วมสมัย ใน ศูนย์สร้างสรรค์ผ้าและสิ่งทอ FTCDC มหาวิทยาลัยราชภัฏ-อุตรธานี

ภาพที่ 3 แผนผังความคิดในการออกแบบชั้นวางหนังสือ (Mood Board)

แบบร่างที่ 1

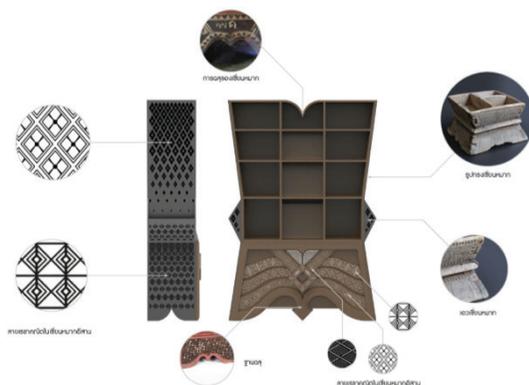
แบบร่างที่ 2

ภาพที่ 4 แบบร่างรูปทรงทรงชั้นวางหนังสือ

การศึกษารูปทรงของเขื่อนหมากอีसान ใช้ในการออกแบบชั้นวางหนังสือ มาพัฒนาแบบเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยมีแนวทาง ดังนี้

1. ผลิตรากันท์ ชั้นวางหนังสือประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือส่วนที่เป็นชั้นวางหนังสือ และส่วนที่เป็นตู้เก็บหนังสือ ชั้นวางจะมี 2 โซน โซนที่ 1 โซนที่วางโชว์หนังสือ โซนที่ 2 โซนที่เก็บหนังสือ

2. แรงบันดาลใจจากรูปทรงสี่เหลี่ยมคางหมู(แฉ่ชันปากพาน) รูปทรงสี่เหลี่ยมคางหมู มี 3 ส่วน ได้แก่ ตัว,เอว,ขา ในรูปแบบสี่เหลี่ยมคางหมูและมีลวดลายเรขาคณิต เป็นลวดลายเชื่อมสองฝั่งด้านซ้ายและขวาของชั้นวางหนังสือ

ภาพที่ 5 ภาพผังสรุปผลการออกแบบชิ้นวางหนังสือ

3. วัสดุและการผลิต ใช้วัสดุไม้สักประสาน ไม้สักมีความแข็งแรงรองรับน้ำหนักหนังสือและมีความเหมาะสมกับการฉลุ(CNC)ลวดลายตกแต่ง จากการศึกษาลวดลายของเขียนหมากอีสาน ใช้ในการออกแบบลวดลายจากหมวดหมู่เรขาคณิตมาตกแต่งด้านข้างของตัวชิ้นวางหนังสือ

ภาพที่ 6 การผลิตต้นแบบชิ้นวางหนังสือ

การประเมินความคิดเห็น ที่มีผลต่อการออกแบบชิ้นวางหนังสือสไตล์ร่วมสมัย ด้วยแรงบันดาลใจจากเขียนหมากอีสาน

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มบุคคลทั่วไป ช่วงอายุ 20-60 ปี ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ที่มีความสนใจการออกแบบชิ้นวางหนังสือ สไตล์ร่วมสมัย จำนวน 100 คน สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นด้านแรงบันดาลใจ รูปแบบ และวัสดุในการผลิต

รายละเอียดแบบสอบถาม		จำนวน(N=100)		ระดับความคิดเห็น
		\bar{x}	S.D.	
1. ความคิดเห็นด้านแรงบันดาลใจ รูปแบบ และวัสดุในการผลิต				
1.1	รูปแบบของเขียนหมากอีสาน มาใช้ในการนำมา ออกแบบชั้นวางหนังสือ	4.74	0.46	ระดับดีมาก
1.2	ลวดลายของเขียนหมาก มีความเหมาะสมในการนำมา ตกแต่งบนชั้นวางหนังสือ	4.58	0.51	ระดับดีมาก
1.3	ความเหมาะสมในการใช้วัสดุ ไม้สัก มาเป็น โครงสร้างหลัก ในการออกแบบชั้นวางหนังสือ	4.69	0.50	ระดับดีมาก
รวม		4.67	0.50	ระดับดีมาก

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านแรงบันดาลใจ รูปแบบ และวัสดุในการผลิตอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ รูปแบบของเขียนหมากอีสาน มาใช้ในการนำมา ออกแบบชั้นวางหนังสือ (ค่าเฉลี่ย 4.74) รองลงมาคือ ความเหมาะสมในการใช้วัสดุ ไม้สัก มาเป็นโครงสร้างหลัก ในการออกแบบชั้นวางหนังสือ (ค่าเฉลี่ย 4.69) และลวดลายของเขียนหมาก มีความเหมาะสมในการนำมา ตกแต่งบนชั้นวางหนังสือ(ค่าเฉลี่ย 4.58) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นด้านความสวยงามของชั้นวางหนังสือ

รายละเอียดแบบสอบถาม		จำนวน(N=100)		ระดับความคิดเห็น
		\bar{x}	S.D.	
2. ความคิดเห็นด้านความสวยงามของชั้นวางหนังสือ				
2.1	ความสวยงามด้านรูปร่างรูปทรงของชั้นวางหนังสือ	4.78	0.44	ระดับดี
2.2	ความประณีตของงาน การเข้าไม้ และการยึด	4.61	0.51	ระดับดีมาก
2.3	ความสวยงามของลวดลายตกแต่งบนชั้นวางหนังสือ	4.71	0.52	ระดับดีมาก
รวม		4.70	0.49	ระดับดีมาก

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านความสวยงามของชิ้นวางหนังสือ อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.70) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ความสวยงามด้านรูปร่างรูปทรงของชิ้นวางหนังสือ (ค่าเฉลี่ย 4.78) รองลงมาคือ ความสวยงามของลวดลายตกแต่งบนชิ้นวางหนังสือ (ค่าเฉลี่ย 4.71) และประณีตของงาน การเข้าไม้ และการยัด (ค่าเฉลี่ย 4.61) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นด้านประโยชน์ใช้สอย และ ความคิดเห็นด้านสถานที่ตั้ง

รายละเอียดแบบสอบถาม		จำนวน(N=100)		ระดับความคิดเห็น
		\bar{x}	S.D.	
3. ความคิดเห็นด้านประโยชน์ใช้สอย และ ความคิดเห็นด้านสถานที่ตั้ง				
3.1	ความเหมาะสมในการนำไปตั้งไว้ใน พิพิธภัณฑ์ผ้า FTCDC มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	4.69	0.54	ระดับดีมาก
3.2	ชิ้นวางหนังสือความเหมาะสมในการใช้งาน	4.68	0.51	ระดับดีมาก
3.3	ความเหมาะสมของขนาดสัดส่วนที่มีต่อสรีระร่างกาย	4.66	0.51	ระดับดี
รวม		4.70	0.49	ระดับดีมาก

จากตารางที่ 3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านประโยชน์ใช้สอย และ ความคิดเห็นด้านสถานที่ตั้ง อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ความเหมาะสมในการนำไปตั้งไว้ใน พิพิธภัณฑ์ผ้า (FTCDC) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (ค่าเฉลี่ย 4.69) รองลงมาคือ ชิ้นวางหนังสือความเหมาะสมในการใช้งาน (ค่าเฉลี่ย 4.68) และ ความเหมาะสมของขนาดสัดส่วนที่มีต่อสรีระร่างกาย (ค่าเฉลี่ย 4.66) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการสรุปผลวิจัยการออกแบบชิ้นวางหนังสือสไตล์ร่วมสมัย แรงบันดาลใจจากเขียนหมากอีสาน สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังต่อไปนี้

1. ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ชิ้นวางหนังสือ โดยนำแรงบันดาลใจจากเขียนหมากอีสาน เขียนหมากเป็นทั้งงานหัตถกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตในวัฒนธรรมอีสาน นอกจากนี้

หน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ในชีวิตประจำวันแล้วเขียนหมากยังสะท้อนถึงการสื่อความหมายในทางวัฒนธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปทรงและลวดลาย ด้วยรูปทรงที่เป็นมีลักษณะเป็นกล่องไม้จัตุรัส ไม่มีฝาปิดด้านบน มีลวดลายประดับด้านบนเป็นลายเรขาคณิต และมีความคล้ายคลึงกับตู้พระธรรม (ฐานของสิม และธาตุอีสาน) มีคุณค่าและมีความสวยงามอย่างชัดเจนในการสร้างสรรค์ผลงาน โดยการออกแบบชั้นวางหนังสือจากเขียนหมากอีสาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขาม จาตุรงค์กุล (2560) ที่กล่าวไว้ว่า ผลิตภัณฑ์ที่ได้แรงบันดาลใจจากเขียนหมากอีสาน มีการตีความเกี่ยวกับลักษณะเขียนหมากอีสานขึ้นใหม่ ได้แก่ ประโยชน์ใช้สอยใหม่ ขนาดสัดส่วนใหม่ ลวดลายใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับการใช้งานในวิถีชีวิตปัจจุบัน และใช้วัสดุที่เหมาะสม

2. ด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ การออกแบบชั้นวางหนังสือ ถอดรูปแบบของเขียนหมากอีสานมาออกแบบให้เป็นชั้นวางหนังสือ ใช้รูปทรงแอวชันปากพาน คล้ายกับฐานของสิม และธาตุอีสาน เป็นการถอดแบบจากสถาปัตยกรรมของคนในยุคนั้น ที่มีความเป็นเสน่ห์ของเขียนหมากอีสานโดยการนำรูปทรงแอวชันปากพานมาออกแบบเป็นชั้นวางหนังสือ สำหรับศูนย์ออกแบบสร้างสรรค์ผ้าและสิ่งทอ (FTCDC) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี รูปแบบของชั้นวางหนังสือ มี 2 ส่วน ส่วนที่เป็นชั้นวางหนังสือ ส่วนที่เป็นชั้นวางหนังสือชั้นตอนในการผลิตชั้นวางหนังสือต้นแบบ เพื่อให้คุ้มค่าในการใช้วัสดุให้มากที่สุด สอดคล้องกับบทความของ วรณี สหสมโชค (2549) ที่กล่าวไว้ว่า การวางแผน เป็นขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูล และวางแผนการใช้ทรัพยากรให้ตรงตามเป้าหมายที่ต้องการ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ขนาดของชั้นวางหนังสือ มีขนาด กว้าง x ยาว อยู่ที่ 120 ซม. x 180 ซม. ซึ่งเป็นขนาดมาตรฐานที่ใช้วางหนังสือในห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี มีขนาดสัดส่วนที่สัมพันธ์กับ สัดส่วนของร่างกายมนุษย์ในการออกแบบ การออกแบบชั้นวางหนังสือวัสดุที่ใช้ทำชั้นวางหนังสือ ใช้ไม้สัก เป็นวัสดุที่มีคุณสมบัติความแข็งแรง ทนทาน รับประทานหนังสือได้และมีความเหมาะสมในการใช้เทคนิคการแกะสลัก และการฉลุลายตกแต่งสมัยใหม่ฉลุ (CNC) ลวดลายลงบนเหล็กที่เป็นโครงสร้างส่วนตกแต่งด้านข้างชั้นวางหนังสือที่ถอดจากลวดลายเรขาคณิตเขียนหมากอีสาน การตกแต่งบนบานประตูชั้นวางหนังสือในส่วนที่เก็บหนังสือจะใช้เทคนิคการแกะสลักลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ที่พบมากในเขียนหมากอีสาน ใช้ลวดลายเรขาคณิตแกะลงบนบานตู้ ใช้สีย้อมไม้ทาลงในร่องไม้ที่มีการแกะสลักเพื่อให้เห็นลายแกะสลักชัดยิ่งขึ้น เป็นชั้นวางหนังสือสไตล์ร่วมสมัยใช้งานวางหนังสือได้มีประสิทธิภาพและมีความสวยงาม

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านรูปแบบชั้นวางหนังสือจากเขียนหมากอีสาน สามารถต่อยอดในการพัฒนาต่อไปได้หลากหลายมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของเขียนหมากอีสาน โดยคำนึงถึงพฤติกรรมผู้บริโภคในการใช้งานในการพัฒนาขนาดชั้นวางในขนาดต่างๆ และการนำวัสดุใหม่ๆเข้ามาใช้ในการผลิตเพื่อเพิ่มเกิดรูปทรงและลวดลายของเขียนหมากอีสานได้ในอนาคต

2. ด้านการผลิต การออกแบบชั้นวางหนังสือด้วยแรงบันดาลใจเขียนหมากอีสาน ควรคำนึงถึงกระบวนการผลิตในส่วนของการสร้างชั้นวางหนังสือเป็นสำคัญในการรองรับน้ำหนักหนังสือบนชั้นหนังสือ ในการผลิตชั้นวางหนังสือปัญหาที่พบจากการผลิตต้นแบบคือการเข้าหน้าไม้ในส่วนของการตัดไม้แต่ละส่วนเพื่อประกอบชั้นส่วนชั้นวางหนังสือจะต้องมีการคำนวณให้แม่นยำขององศาความเอียงของการเข้าหน้าไม้ในขั้นตอนการประกอบโครงสร้างของชั้นวางหนังสือ การฉลุลวดลายโดยใช้ การฉลุลาย และการแกะสลักไม้ ต้องมีความชำนาญในการแกะสลักไม้เบื้องต้น เพื่อลดความสูญเสียที่เกิดจากการแกะสลักไม่ตรงตามแบบ และการแกะสลักไม้ต้องใช้การร่างแบบความชำนาญในการใช้อุปกรณ์แกะสลักไม้แบบต่างๆได้อย่างเหมาะสมรวมถึงความใจเย็นความอดทน เพื่อให้ได้งานแกะสลักลวดลายที่สมบูรณ์

3. การออกแบบและพัฒนาชั้นวางหนังสือ ต้องมีความรู้ด้านขนาดสัดส่วนของหนังสือขนาดมาตรฐานเพื่อใช้ในการออกแบบเขียนแบบชั้นวางหนังสือ เพื่อการผลิตชั้นวางหนังสือที่สวยงามและสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- ขาม จาตุรงค์กุล. (2560). เขียนหมากอีสาน ความเป็นมา รูปแบบ และคุณค่าทางวัฒนธรรม. มหาวิทยาลัยขอนแก่น: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์.
- ชฎาพร ศรีรินทร์ และ เกษมรัสมิ์ วิจิตรกุลเกษม. (2560). แนวทางการออกแบบชั้นหนังสือในห้องสมุดเคลื่อนที่ขนาดเล็กของกรุงเทพมหานครเพื่อกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 10(3), 1769-1786.
- ชูเกียรติ เอกภูธ. (2557). การศึกษาเพื่อพัฒนาชั้นวางอเนกประสงค์จากวัสดุเหลือใช้. สาขาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.
- นักทร โลหะพงศธร. (2563). การนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ชั้นวางหนังสือ O2. กรุงเทพฯ: ประกาศนียบัตร สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรถวิทย์พัฒนวิชาการ.

- บ้านและสวน. (2561). **รูปแบบชั้นวางหนังสือ**. [ออนไลน์] สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2564, จาก <https://www.baanlaesuan.com/22955/ideas/book-shelf-3wyn>
- พรเทพ เลิศเทวศิริ. (2564). **วิธีการเข้าไม้**. [ออนไลน์] สืบค้นเมื่อ 7 มิถุนายน 2565, จาก <http://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/929/1/Boonyarit%20Tatthip>.
- มานพ ศิริภิญโญกิจ. (2558). **โครงการออกแบบเฟอร์นิเจอร์ชั้นวาง**. กรุงเทพฯ: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- วรรณิ์ สหสมโชค. (2549). **ออกแบบเฟอร์นิเจอร์**. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
-

การสร้างสรรคศิลปะผ่านชาร์โคล : กรณีศึกษาการสร้างสรรคศิลปะและผลงานของศิลปินในโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการวาดเส้นทัศนศิลป์นานาชาติ ประเทศไทย

CHARCOAL ART CREATION: A CASE STUDY OF ART CREATION AND THE WORKS OF ARTISTS IN THE INTERNATIONAL VISUAL ARTS DRAWING WORKSHOP PROJECT, THAILAND

ศักชัย อุทธิโท¹

Sakchai Uttitho¹

E-mail: Sakchaiutti@gmail.com

¹ อาจารย์สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์และวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Lecturer in Fine and Applied Arts Program in Visual Arts, Faculty of Fine Arts and Cultural Sciences, Mahasarakham University, Ph.D.

วันที่รับบทความ: 24 ม.ค. 2567 วันที่แก้ไขเสร็จ: 18 มี.ค. 2567 วันที่ตอบรับ: 22 มี.ค. 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยการสร้างสรรคผลงานศิลปะถ่านชาร์โคลครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพัฒนาการการสร้างสรรคผลงานศิลปะถ่านชาร์โคล 2) เพื่อวิเคราะห์การเรียนรู้การสร้างสรรคผลงานศิลปะถ่านชาร์โคล 3) เพื่อวิเคราะห์รูปแบบศิลปะที่มีความเหมาะสมกับการสร้างสรรคผลงานศิลปะถ่านชาร์โคล การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลภาคเอกสารและภาคสนาม โดยการสำรวจ การสังเกต และการวิเคราะห์ผลงานศิลปะถ่านชาร์โคลในการวิจัย ผลการวิจัย พบว่า พัฒนาการการสร้างสรรคผลงานศิลปะถ่านชาร์โคล แบ่งออกเป็น 5 ยุค คือ 1) ถ่านชาร์โคล : การสร้างภาพของมนุษย์ยุคแรก 2) ถ่านชาร์โคล: สื่อเอกประสงค์ 3) ถ่านชาร์โคล : อัตลักษณ์และความหลากหลายในการสร้างสรรคงานศิลปะ 4)ถ่านชาร์โคล : อัตลักษณ์และความหลากหลายในการสร้างสรรคงานศิลปะ 5) ถ่านชาร์โคล : ปรากฏการณ์และแรงบันดาลใจการสร้างสรรคในประเทศไทย การเรียนรู้การสร้างสรรคผลงานศิลปะถ่านชาร์โคล แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น คือ 1) การเรียนรู้ค่าความต่างของน้ำหนัก 2) การถ่ายทอดภาพหุ่นนิ่งและทิวทัศน์ 3) การถ่ายทอดภาพบุคคลและภาพคนเต็มตัว 4) วิธีการและสร้างสรรคอย่างอิสระ รูปแบบศิลปะที่มีความเหมาะสมกับการสร้างสรรคผลงานศิลปะถ่านชาร์โคล แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ คือ 1) การแสดงออกความรู้สึกทางอารมณ์ 2) แสดงความเป็นตัวตนและสไตล์ของศิลปิน 3) สะท้อนความหลากหลายในศิลปะสมัยใหม่-ศิลปะร่วมสมัย สามารถสรุปได้ว่า ถ่านชาร์โคลเป็นสื่อที่มีศักยภาพในการเรียนรู้ค่าความต่างของน้ำหนัก จนถึงวิธีการและสร้างสรรคอย่างอิสระสามารถนำไปใช้เพื่อการสร้างสรรคผลงานศิลปะได้ในทุกระดับ

คำสำคัญ: ถ่านชาร์โคล, การสร้างสรรคศิลปะ, ทัศนศิลป์

Abstract

The purposes of this research on the creation of charcoal art are 1) to study the development of the creation of charcoal art, 2) to analyze learning in creating charcoal art, and 3) to analyze images. An art form that is suitable for creating charcoal art. This research is qualitative research. Document and field data collection methods were used by surveys interviews and charcoal art works in the research. The research results found that the development of charcoal art creation is divided into 5 eras: 1) Charcoal: the creation of images of early

humans. 2)Charcoal: a multi-purpose medium 3)Charcoal: Identity and diversity in art creation. 4)Charcoal: Identity and diversity in creating art. 5) Charcoal: a phenomenon and inspiration for creativity in Thailand Learning to create charcoal art is divided into 4 points: 1)Learning the difference in weight. 2) Portrait of still life and landscape 3) Conveying portraits and full-length portraits 4) Methods and creativity independently Art forms that are suitable for creating charcoal art works are divided into 3 forms: 1) Expression of emotional feelings. 2)Express the artist's identity and style. 3) Reflects the diversity of modern and contemporary art. It can be concluded that Charcoal is a potential medium for learning the difference in weight. Until the method and create freely Can be used to create works of art at all levels.

Keywords: charcoal art, artistic creation, visual arts

บทนำ

ถ่านชาร์โคล เป็นวัสดุวาดภาพที่มีอายุเก่าแก่มาก ถูกใช้มานานหลายพันปีกับภาพวาดถ้ำโบราณ ภาพวาดถ้ำพบเห็นได้ทั่วโลก ตั้งแต่ยุโรปไปจนถึงออสเตรเลียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผนังถ้ำตกแต่งด้วยภาพวาดที่ทำจากถ่าน แต่ยังใช้ดินและกระดูกประเภทต่างๆ ผสมกับน้ำลายหรือไขมันสัตว์เพื่อทำหน้าที่เป็นสารยึดเกาะติดกับผนังถ้ำ หลายหมื่นปีต่อมา ยังพบการใช้ถ่านชาร์โคลในการสร้างสรรค์ผลงาน ตลอดประวัติศาสตร์ ถ่านทำหน้าที่เป็นสื่อสำคัญสำหรับการร่างแบบเตรียมการและงานศิลปะสำเร็จรูป ตั้งแต่ผลงานขึ้นเอกของศิลปินในยุคเรอเนซองส์จนถึงศิลปะร่วมสมัย (Ikwemesi, 1992) คุณสมบัติในการแสดงออกของถ่านชาร์โคลเป็นที่สนใจของศิลปินทุกยุคสมัย และ ในช่วงแรกของการวาดภาพศิลปินใช้ถ่านชาร์โคลเพื่อร่างภาพเบื้องต้น การใช้งานที่ง่ายและรวดเร็ว ช่วยให้ศิลปินสามารถวาดภาพแนวคิดเบื้องต้น องค์กรประกอบ และสัดส่วนได้ นอกจากนี้ภาพร่างจากถ่านชาร์โคลยังเป็นเครื่องมือล้ำค่าสำหรับการศึกษา ช่วยให้ศิลปินปรับแต่งความเข้าใจเกี่ยวกับแสงเงา และรูปแบบ ในศิลปะร่วมสมัยถ่านยังคงมีบทบาทสำคัญศิลปินร่วมสมัยเปิดรับสัมผัสธรรมชาติของถ่าน และใช้มันเพื่อสร้างผลงานที่แสดงออกและกระตุ้นอารมณ์ ศิลปินได้สร้างสรรค์ผลงานที่โดดเด่น ปรากฏผลงานศิลปะถ่านชาร์โคลในรูปแบบลักษณะที่หลากหลาย ทั้งการวาดภาพแบบดั้งเดิม สื่อผสม และแม้กระทั่งงานศิลปะจัดวางเชิงทดลอง แสดงให้เห็นว่า ถ่านชาร์โคล เป็นวัสดุที่มีคุณค่าและเป็นวิธีการโบราณที่ใช้มานาน

นับพันปี ศิลปะถ่านชาร์โคลนอกจากจะสะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมของมนุษย์แล้ว ยังแสดงถึงพัฒนาการด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีบนเส้นทางของการสร้างสรรค์ศิลปะ

ถ่านชาร์โคลยังเป็นวัสดุจากธรรมชาติและมีความปลอดภัยต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ในฐานะที่เป็นวัสดุวาดภาพ จากกึ่งก้านของต้นไม้ถูกเผาจนถึงระดับความแข็งเพื่อจัดออกซิเจนภายในไม้ ผ่านการแปรรูปโดยใช้เป็นสารยึดเกาะจากธรรมชาติ ซึ่งปลอดภัยต่อสุขภาพต่อผู้ใช้และปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันครู อาจารย์ และศิลปินต่างให้ความสนใจในการศึกษา ทดลองการทำถ่านชาร์โคลจากไม้ชนิดต่างๆ ที่พบเห็นได้ในท้องถิ่นเพื่อการลดต้นทุน การทดลองการเผาถ่านชาร์โคลแบบปิดสามารถทำได้ง่ายและสะดวกต่อการใช้งาน ช่วยเพิ่มโอกาสในการพัฒนาการสร้างสรรค์และการเรียนการสอนศิลปะในสถาบันการศึกษา (ชัยทวี บุปผา, สัมภาษณ์, 2566)

ถ่านชาร์โคลในประเทศไทยยังคงอยู่ภายใต้มุมมองที่เต็มไปด้วยข้อจำกัด ทั้งในด้านการนำมาใช้เป็นเทคนิคพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ในทุกสถาบันการศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนศิลปะ แต่ไม่ได้รับการให้คุณค่า พัฒนาอย่างต่อเนื่องให้กลายเป็นผลงานที่มีความสมบูรณ์เทียบเท่ากับการสร้างสรรค์ศิลปะจากสีและวัสดุอื่นๆ ปัจจุบันรูปแบบการสร้างสรรค์ศิลปะเปิดกว้างมากยิ่งขึ้น ศิลปินที่สร้างสรรค์ศิลปะถ่านชาร์โคลมีบทบาทสำคัญได้รับการยอมรับต่อสาธารณะและเป็นแบบอย่างที่สำคัญในการกระตุ้นและส่งเสริมการสร้างสรรค์ศิลปะถ่านชาร์โคลในประเทศไทย ส่งผลให้การเรียนการสอนให้ความสำคัญต่อการสร้างสรรค์และพัฒนาศิลปะถ่านชาร์โคลทั้งด้านการสร้างสรรค์และการอบรมณั้สนั้มนาทางวิชาการและปฏิบัติการเพิ่มขึ้น

จากความสำคัญข้างต้นและผู้วิจัยในฐานะประธานโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการวาดเส้นทัศนศิลป์นานาชาติ ประเทศไทย (the International Visual Arts Drawing Workshop Project, Thailand) เพื่อการศึกษา แลกเปลี่ยนความรู้ และสร้างสรรค์ผลงานศิลปะด้วยเทคนิคถ่านชาร์โคลในประเทศไทย ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญและโอกาสในการศึกษาวิจัยความรู้ในการสร้างสรรค์ศิลปะถ่านการชาร์โคลไม่เพียงแต่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการวาดภาพขั้นพื้นฐานเท่านั้น แต่สามารถนำไปใช้เพื่อการพัฒนาผลงานที่สมบูรณ์ได้เช่นเดียวกับสื่อศิลปะอื่นๆ และเพื่อพัฒนา ส่งเสริมความรู้ในการศึกษาศิลปะทั้งนั้กั้ศึกษา อาจารย์ศิลปะ ศิลปิน และผู้ที้สนใจต่อการสร้างสรรค์ศิลปะ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะถ่านชาร์โคล

2. เพื่อวิเคราะห์การเรียนรู้การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะผ่านชาร์โคล
3. เพื่อวิเคราะห์รูปแบบศิลปะที่มีความเหมาะสมกับการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะผ่านชาร์โคล

วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ. (Qualitative Research Methodology) มุ่งศึกษากลุ่มวิทยากร กลุ่มอาจารย์/ศิลปินอิสระ กลุ่มศิลปินต่างชาติและผลงานศิลปะชาร์โคลที่สร้างสรรค์ผลงานขึ้นในโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการวาดเส้นทัศนศิลป์นานาชาติประเทศไทย ดังนี้ (ภาพที่1)

1. กลุ่มเป้าหมายประกอบไปด้วย ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive samples) ได้แก่ ผู้รู้ทางภาครัฐและเอกชน ที่มีความรู้เกี่ยวกับถ่านชาร์โคล กลุ่มผู้ปฏิบัติ ได้แก่ อาจารย์สอนศิลปะ ศิลปินอิสระ และนักศึกษาศิลปะ ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประชาชนทั่วไปที่มีส่วนในโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการวาดเส้นทัศนศิลป์นานาชาติประเทศไทย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสำรวจ การสังเกต และการวิเคราะห์ผลงานศิลปะผ่านชาร์โคลในการวิจัย

3. การจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเน้นข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ ประเด็นสำคัญ ซึ่งได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- 3.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ประกอบกับแนวคิดและทฤษฎี ที่สามารถใช้ประกอบการอ้างอิงในการวิเคราะห์ เนื้อหางานวิจัย จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 3.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากการสังเกตผู้เชี่ยวชาญเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้วางแผนลำดับการเก็บข้อมูลตามวัตถุประสงค์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดกระทำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ด้วยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analytics) เป็นการวิเคราะห์ขั้นพื้นฐาน ที่ทำให้เห็นภาพรวมของข้อมูล และความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

- 4.1 นำข้อมูลทั้งภาคเอกสารและภาคสนามมาสรุปและจัดหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 4.2 ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูล เพื่อความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูล

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยเลือกใช้การวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลภาคเอกสารเป็นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งได้จากการศึกษาเอกสาร (Document Research) ในการวิเคราะห์เอกสารผู้วิจัยคำนึงถึงบริบททางประวัติศาสตร์ศิลป์

4.3.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจ และการสังเกตความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านวิธีการเรียนรู้ พัฒนาการสร้างสรรค์ วิธีการสร้างสรรค์และรูปแบบการสร้างสรรคศิลป์ปะถ่านชาร์โคล

ภาพที่ 1 โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการวาดเส้นทัศนศิลป์นานาชาติ ประเทศไทย

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์ศิลปะถ่านชาร์โคล : กรณีศึกษาการสร้างสรรคศิลป์ปะถ่านและผลงานของศิลปิน ในโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการวาดเส้นทัศนศิลป์นานาชาติ ประเทศไทย มีผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. พัฒนาการการสร้างสรรคศิลป์ปะถ่านชาร์โคลในมุมมองประวัติศาสตร์ศิลป์

ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาการใช้เทคนิคถ่านชาร์โคลในการสร้างสรรค์ศิลป์ปะถ่านยุคสมัยของศิลป์ปะที่สำคัญ เชื่อมโยงกับการใช้ถ่านชาร์โคลเป็นวัสดุหรือสื่อในการสร้างสรรค์ผลงานศิลป์ปะ ดังนี้

1.1 ถ่านชาร์โคล : การสร้างภาพของมนุษย์ยุคแรก

หลักฐานที่เก่าแก่ที่สุดของการวาดถ่านสามารถสืบย้อนไปถึงสมัยก่อนประวัติศาสตร์ โดยภาพวาด ในถ้ำมีอายุย้อนกลับไปถึง 23,000 - 30,000 ปีก่อนคริสตกาล ถ่านเป็นหนึ่งในวัสดุวาดภาพที่เก่าแก่ที่สุดที่มนุษย์ยุคแรกใช้เพื่อสร้างภาพบนผนังถ้ำ เรียกว่า ยุคก่อนประวัติศาสตร์ เป็นช่วงที่มนุษย์ยุคแรกดำรงอยู่ในยุคนั้นมีการใช้ถ่านชาร์โคลเพื่อวาดภาพสัตว์บนผนังถ้ำ จากการหยิบแท่งไฟที่ถูกเผาขึ้นมาใช้เป็นวัสดุใน

การวาดภาพหรือระบายภาพสัตว์ ทิวทัศน์ และร่างมนุษย์ เพื่อบันทึกแสดงเครื่องหมาย เรื่องราวและแสดงออกบางสิ่งบางอย่าง ถ่านชาร์โคลที่ใช้ในยุคเริ่มต้นนั้น เรียกว่า “แท่งถ่าน” (charred stick) (Kurt, 2014) ภาพวาดถ่านที่ใช้ถ่านเป็นวัสดุสามารถพบได้ในหลายส่วนของโลก สร้างขึ้นโดยใช้เทคนิคที่หลากหลาย มนุษย์ในยุคแรกๆ จะใช้แท่งไม้หรือเครื่องมือ ปลายแหลมอื่นๆ เพื่อทาถ่านบนผนังถ้ำ ใช้นิ้วหรืออุปกรณ์อื่นๆ หรือผสมถ่านสร้างภาพที่ แตกต่างกันไป ภาพวาดถ่านเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับวัฒนธรรมของมนุษย์ในยุคแรก และให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับความเชื่อ ประเพณี และชีวิตประจำวันของคนโบราณเหล่านี้ ภาพวาดเหล่านี้ยังช่วยให้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการทางศิลปะและวิธีการใช้ถ่านในการ สร้างภาพของมนุษย์ยุคแรก

1.2 ถ่านชาร์โคล : สื่ออเนกประสงค์

การใช้ถ่านชาร์โคลในอียิปต์โบราณเพื่อวัตถุประสงค์ทางศิลปะและการปฏิบัติ ศิลปินชาวอียิปต์ ใช้ถ่านในการร่างภาพ เตรียมโครงร่าง และวาดภาพเบื้องต้น นอกจากนี้ยังใช้ในกระบวนการสร้างต้นฉบับปาปิรัส (Papyrus Manuscripts) และจิตรกรรมฝาผนัง แท่งถ่านรูปแบบพื้นฐานนี้เป็นก้าวแรกในความสัมพันธ์อันยาวนานและเป็นเรื่องราว ระหว่างศิลปะกับสื่อชาวอียิปต์โบราณใช้ถ่านเป็นสื่ออเนกประสงค์ทั้งในงานศิลปะและงานเขียน และใช้เป็นส่วนประกอบหลักในการสร้างหมึกสีดำสำหรับระบบการเขียนอักษรอียิปต์ โบราณระดับม้วนกระดาษปาปิรัส และผนังวิหารเพื่อบันทึกข้อความทางศาสนาและบันทึกทางประวัติศาสตร์ถ่านถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายในอียิปต์โบราณ จากบันทึกการใช้ถ่าน เป็นลายลักษณ์อักษรฉบับแรกชาวอียิปต์ และใช้ถ่านเป็นหลัก ในการรักษากลิ่นอันไม่พึงประสงค์ที่เกิดจากบาดแผลที่เปื่อยเน่ารวมทั้งใช้ถ่านทางการแพทย์เพื่อรักษาโรคต่างๆ (Rajah Filter Technics, 2018)

ในกรีกโบราณและโรมัน การวาดภาพด้วยถ่านยังคงได้รับความนิยม ศิลปินชาวกรีกใช้ถ่านในการร่างภาพและเป็นสื่อในการศึกษาเบื้องต้น นอกจากนี้ยังใช้ร่วมกับวัสดุอื่นๆ เช่น ซอล์กสีแดงเพื่อการวาดภาพชีวิตศิลปินชาวโรมันจากหลักฐาน เช่น พลินีผู้อาวุโส หรือ กายอัส ปลินิอุส เซคุนดัส (Gaius Plinius Secundus, AD23/24–AD79) กล่าวถึง การใช้ถ่านในการปฏิบัติงานทางศิลปะ ถ่านในสมัยกรีกและโรมันโบราณ ยังถูกใช้ทำสีรูปปั้นงานปฏิมากรรม สีจากถ่านถูกใช้เพื่อสร้างเม็ดสีดำ เม็ดสีดำที่ใช้วาดภาพรูปปั้นในสมัยกรีกและโรมันโบราณได้มาจากแหล่งธรรมชาติผสมกับสารยึดเกาะ เช่น ไข่ขาว หรือ กาวจากสัตว์ เพื่อสร้างสีดำที่สามารถนำไปใช้กับ รูปปั้นได้ การใช้เม็ดสีธรรมชาติทำให้อุปกรณ์มีชีวิตชีวา และมีสีสำหรับเจดสีดำ จิตรกรชาวกรีกและโรมันใช้สีดำแลมบ์แบล็คและคาร์บอนแบล็ค (Charcoal) สำหรับทามม ดวงตา และรายละเอียดอื่นๆ บนใบหน้า เช่น เสื้อผ้าและเครื่องประดับ (Bay, 2023)

1.3 ถ่านชาร์โคล : นวัตกรรมวัสดุและการยกระดับการสร้างงานศิลปะ

ศิลปะการทำถ่านชาร์โคล มีรากฐานมาจากหลักการทางวิทยาศาสตร์ โดยกระบวนการเปลี่ยนไม้ดิบให้กลายเป็นวัสดุที่มีคุณค่าในการสร้างสรรค์ศิลปะ และเป็นรากฐานของการพัฒนาแท่งถ่านรูปแบบเดิมด้วยกระบวนการทางเคมีของไพโรไลซิส (Process of Pyrolysis) เป็นหลักการกระจายและควบคุมความร้อนภายในเตาเผา และคุณสมบัติอันน่าทึ่งของถ่านที่ทำให้แท่งถ่านแตกต่างจากรูปแบบต้นกำเนิดจากแท่งไม้ที่เรียบง่าย การผลิตถ่านชาร์โคลในยุคกลางด้วยการจัดหาไม้ที่เหมาะสม มีคุณภาพเพื่อควบคุมประสิทธิภาพของแท่งถ่านชาร์โคล ให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุด (Marcella, 2566)

เลโอนาร์โดดา วินชี (Leonardoda Vinci) และมีเกลันเจโล (Michelangelo di Lodovico Buonarroti Simoni) ศิลปินในยุคเรอเนซองส์ (The Renaissance) ใช้ถ่านชาร์โคลเป็นสื่อในการเขียนภาพ ภายวิภาคของมนุษย์ แต่ยังมีกรทดลองเขียนภาพทิวทัศน์ และดอกไม้ด้วย ศิลปินยุคนี้สร้างสรรค์ผลงานเทคนิคถ่านชาร์โคลจำนวนมาก ซึ่งล้วนเป็นผลงานที่มีชื่อเสียง และส่งอิทธิพลที่สำคัญต่อการสร้างสรรค์ศิลปะจนถึงปัจจุบัน

แรมแบรนดท์ (Rembrandt) และฌอง อองตวน วัตโต (Jean Antoine Watteau) ศิลปินในยุคบาโรก และโรโกโก (Baroque and Rococo) นิยมใช้ถ่านชาร์โคลเพื่อสร้างภาพร่าง ทำให้ภาพร่างดูที่สวยงาม และมีคุณค่า ทั้งภาพบุคคลและภาพธรรมชาติ สไตล์บาโรก และโรโกโก จะมีรูปทรงที่ทับซ้อนกันอย่างสวยงาม (fineart-restoration, 2022)

1.4 ถ่านชาร์โคล : อัตลักษณ์และความหลากหลายในการสร้างสรรค์งานศิลปะ

ศิลปะถ่านชาร์โคลในศตวรรษที่ 19 และ 20 (ศิลปะสมัยใหม่ และศิลปะร่วมสมัย) การวาดภาพด้วยถ่านชาร์โคลยังคงใช้ในการสร้างสรรค์ศิลปะ ศิลปินอย่าง เอ็ดการ์ เดอกาส์ (Edgar Degas) และโอดิลอน เรดอน (Odilon Redon) ทดลองใช้ถ่านชาร์โคลเพื่อสร้างภาพวาดสื่อถึงบรรยากาศ และอารมณ์ ชาร์โคลยังได้รับความนิยมในกลุ่มศิลปินอิมเพรสชันนิสต์ (Impressionism) และเอ็กซ์เพรสชันนิสต์ (Expressionism) ด้วยคุณลักษณะของถ่านชาร์โคลในการแสดงออกถึงการเคลื่อนไหว และอารมณ์ ศิลปะสมัยใหม่ (Modern Art) ใช้ถ่านชาร์โคลเพื่อวาดภาพที่มีความสมบูรณ์สูง ผลงานดังกล่าวมักมีลักษณะเป็นเนื้อสัมผัส การขูด การผสมน้ำหรือของเหลวอื่นๆ ด้วยเทคนิควิธีการที่หลากหลายขึ้น (Lexis Byron Bay, 2023)

ปัจจุบันในยุคศิลปะร่วมสมัย ถ่านชาร์โคลยังคงเป็นสื่อที่สำคัญและใช้กันอย่างแพร่หลายในงาน ศิลปะร่วมสมัย ศิลปินใช้ถ่านชาร์โคลเพื่อสร้างผลลัพธ์ต่างๆ ตั้งแต่เส้นที่ละเอียดอ่อน แสดงความแม่นยำ แสดงออกถึงอารมณ์ ความสามารถในการสร้างความต่างของค่าน้ำหนักทำให้ดูเป็นธรรมชาติสร้างมิติที่เหมือนจริงได้ (Lexis Byron Bay,

2023)

1.5 ถ่านชาร์โคล : ปรากฏการณ์และแรงบันดาลใจการสร้างสรรค์ในประเทศไทย
ในประเทศไทยถ่านชาร์โคลได้กลายเป็นวัสดุและสื่อในการสร้างสรรค์ที่
จำเป็นในการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ โดยเฉพาะการเรียนรู้ค่าน้ำ
หนัก แสงและเงา ในทุกสถาบันการศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนศิลปะ ในฐานะเป็น
เทคนิคพื้นฐานเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ศิลปะ และถูกนำมาใช้ในการสร้าง
แนวคิดและภาพร่างเบื้องต้น ปัจจุบันการสร้างสรรค์ด้วยเทคนิคชาร์โคลได้รับความสนใจ
จากศิลปินและนักศึกษาศิลปะ ศิลปินไทยใช้ถ่านชาร์โคลมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานที่
สมบูรณ์มากขึ้น เช่น สุวิทย์ ใจป้อม บรรจบ บุญปิ่น ดินหิน รักพงษ์อโศก เนติกร ชินโย
เป็นต้น (ผู้จัดการออนไลน์, 2562) และยังมีศิลปินอีกหลายคนที่น่าถ่านชาร์โคลมาใช้ในการ
การสร้างสรรค์ จนทำให้ถ่านชาร์โคลได้กลายเป็นสื่อทางศิลปะที่แสดงออกสื่อสารกับสังคม
และมีบทบาทที่ส่งผลต่อสาธารณะอย่างแพร่หลาย และเป็นแรงบันดาลใจต่อนักเรียน
นักศึกษาและผู้ที่มีสนใจด้านศิลปะ ให้ความสนใจสร้างสรรค์ผลงานศิลปะถ่านชาร์โคลมาก
ยิ่งขึ้น (ผู้จัดการออนไลน์, 2564)

2. แนวทางการเรียนรู้และการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะถ่านชาร์โคล

ผลการวิเคราะห์แนวทางการเรียนรู้การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะถ่านชาร์โคล
จากการสำรวจและการสังเกตข้อมูลจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ศิลปิน อาจารย์ศิลปะที่เข้าร่วม
ปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานด้วยถ่านชาร์โคล ร่วมกับการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างผลงาน
สร้างสรรค์ศิลปะ พบว่า ผลการวิจัยแนวทางการเรียนรู้การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะถ่าน
ชาร์โคลที่สำคัญ 4 ประเด็น ดังนี้

2.1 การเรียนรู้ค่าความต่างของน้ำหนัก

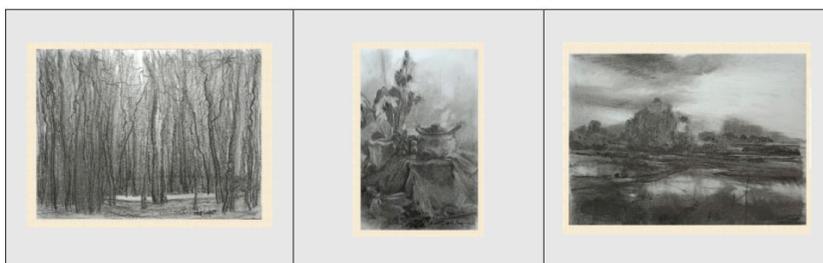
ค่าความต่างของน้ำหนักเป็นหนึ่งในลักษณะพื้นฐานที่สุดในทัศนศิลป์
เนื่องจากสามารถใช้เพื่อสร้างความลึกและทำให้ภาพที่เกิดปริมาตรดูเป็น 3 มิติ เกิดขึ้นได้
จากแสงและเงา ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ภาพมีความลึก เช่น ภาพวาดใบหน้า
ส่วนที่สว่างกว่าของใบหน้าจะถูกทำให้ดูเหมือนยื่นออกมา ปลายจมูกในส่วนที่ยื่นออกมา
หรือส่วนบนสุดที่กระทบแสง ในขณะที่ส่วนที่มีดจะถูกดันเข้าไปจนมองเห็นปริมาตรของรูป
ทรงที่ชัดเจน เนื่องจากถ่านชาร์โคลเป็นสีดำและพื้นรองรับเป็นกระดาษสีขาว เมื่อเริ่มต้น
ทำงานกับถ่านชาร์โคล จะง่ายกว่ามาก ที่จะเข้าใจความสว่างหรือความมืดของสิ่งที่เราวาด
วัตถุที่อยู่ใกล้ก็จะยิ่งสว่าง หรือค่าน้ำหนักอ่อนกว่าวัตถุนั้นจะดูเหมือนใกล้เข้ามา และหาก
มืดกว่าจะทำให้ดูเหมือนว่าวัตถุนั้นอยู่ไกลออกไป (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 การเรียนรู้ค่าความต่างของน้ำหนัก โดย สงวนมั่งมุล และ จุฑาข้า
เปรมศรี เทคนิคถ่านชาร์โคล, ขนาด 56 x 76 ซม.

2.2 การถ่ายทอดภาพหุ่นนิ่งและทิวทัศน์

ภาพหุ่นนิ่งและภาพทิวทัศน์ เป็นที่นิยมสำหรับศิลปินถ่านชาร์โคลหลายคน งานศิลปะหุ่นนิ่งเป็นวิธีดั้งเดิมในการแสดงออกด้วยถ่านชาร์โคล ซึ่งใช้กับการวาดวัตถุต่างๆ ถ่านชาร์โคลถูกยกยอมรับว่าเป็นสื่อที่นุ่มนวล ช่วยให้ศิลปินสามารถสร้างเงาที่ซับซ้อนและมีเอกลักษณ์ในการสร้างค่าน้ำหนัก แสงและเงาที่โดดเด่น ทำให้ผลงานเหล่านี้มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากรูปแบบการใช้สื่ออื่นๆ ศิลปินจำนวนมาก มีประสบการณ์เริ่มต้นฝึกฝนการใช้ถ่านชาร์โคลกับการวาดภาพหุ่นนิ่ง การเรียนรู้ค่าน้ำหนัก แสงเงา ผ่านวัตถุที่จัดเตรียมไว้ เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกับวิธีการและวัสดุ เป็นผลจากการศึกษาและวิธีการเรียนรู้พื้นฐานทางศิลปะจากสถาบันการศึกษาศิลปะ ในการทำงานศิลปะภาพทิวทัศน์ เป็นอีกประเภทหนึ่งที่ถ่านชาร์โคลสามารถสร้างระยะใกล้ระยะไกลของเส้นขอบฟ้า และสร้างความสมดุลที่ตรงระหว่างแสงและความมืดช่วยให้ภาพทิวทัศน์มีลักษณะเฉพาะที่ดึงดูดให้ศิลปินและผู้สนใจ ใช้ถ่านชาร์โคลถ่ายทอดรูปแบบภาพทิวทัศน์ด้วยวิธีการที่หลากหลาย และสามารถประยุกต์ทดลองสร้างค่าน้ำหนักและพื้นผิวที่แตกต่างกันได้หลายวิธี (ภาพที่ 3)

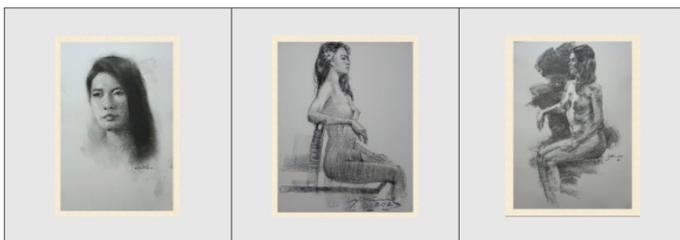

ภาพที่ 3 การถ่ายทอดภาพวาดหุ่นนิ่งและทิวทัศน์ โดย ไชคชัย ตักโพธิ์, อู๊ด อัมพวา
และ ธวัชชัย หอมทอง เทคนิคถ่านชาร์โคล, ขนาด 56 x 76 ซม.

2.3 การถ่ายทอดภาพบุคคลและภาพคนเต็มตัว (Portrait and Figure)

การวาดภาพบุคคลด้วยถ่านชาร์โคล ถือเป็นงานศิลปะที่สวຍงามและน่าหลงใหล เนื่องจากการวาดภาพด้วยถ่านชาร์โคล ให้ผลลัพธ์มีรายละเอียดและความนุ่มนวล ศิลปินหลายคนมีความพึงพอใจอย่างมากในการสร้างสรรค์ภาพบุคคล เนื่องจากความนุ่มนวลและความมีชีวิตชีวาของภาพ สามารถสร้างสรรค์ได้หลายวิธี ตั้งแต่การเพิ่มน้ำหนักอ่อนไปจนถึงการเน้นให้ชัดโดดเด่นและสร้างการแสดงรายละเอียดบนใบหน้า ทำให้ภาพแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึกถ่ายทอดภาพบุคคลได้ตามเจตนาของศิลปิน

การฝึกฝนเพื่อพัฒนาทักษะความเชี่ยวชาญในการใช้ถ่านชาร์โคลอย่างต่อเนื่อง จะช่วยให้สามารถเก็บรายละเอียดที่ซับซ้อนและมีคุณภาพเหมือนมีชีวิต ศิลปินจะต้องวิเคราะห์โครงสร้างและรายละเอียดของใบหน้าของแบบอย่างระมัดระวัง โดยใช้ลายเส้นที่นุ่มนวลเพื่อแสดงสีผิวและริ้วรอยหรือรอยอื่นๆ การผสมผสานค่าน้ำหนักและทิศทางของลายเส้นทำให้ภาพบุคคลแต่ละภาพมีความลึก ควบคุมไปกับวิธีการการแรเงา (Shading) ข้อดีอย่างหนึ่งที่สำคัญที่สุดของถ่านชาร์โคล คือ ความสามารถในการให้แสงที่สะท้อนจากใบหน้า ด้วยการเพิ่มแสงให้กับรายละเอียดในส่วนต่าง ๆ ของใบหน้า เช่น ดวงตา ริมฝีปาก แก้ม เป็นต้น ส่งผลให้ได้ภาพบุคคลที่น่าทึ่งซึ่งเต็มไปด้วยความงาม (ภาพที่ 4)

ภาพที่ 4 การถ่ายทอดภาพบุคคลและภาพคนเต็มตัว (Portrait and Figure)
โดย เนติกร ชินโย, สุวิทย์ ใจป้อม และ ปุณณภพ บุญเกตุ เทคนิค
ถ่านชาร์โคล, ขนาด 80 x 100 ซม. 38 x 56 ซม. และ 56 x 76 ซม.

2.4 วิธีการและสร้างสรรค์อย่างอิสระ

สิ่งสำคัญสำหรับการทำงานกับถ่านชาร์โคล คือ ต้องเข้าใจแนวคิดของการทับซ้อนชั้นแต่ละชั้น (Layer) ซึ่งสามารถทำให้ชิ้นงานดูน่าดึงดูดยิ่งขึ้น อาจเริ่มต้นด้วยการร่างโครงร่างขององค์ประกอบด้วยถ่านชาร์โคลที่นุ่มนวลเล็กน้อย ด้วยวิธีนี้จะสามารถซ้อนรายละเอียดเพิ่มเติมได้ เนื่องจากผงถ่านชาร์โคล ที่วาดลงไปไม่ยึดเกาะผิวจนแน่นเกินไป ทำให้ศิลปินมีอิสระมากในการสร้างสรรค์ สามารถปรับ เปลี่ยน เพิ่มเติมได้ง่าย

ถ่านชาร์โคลช่วยให้ศิลปินเข้าถึงพื้นผิว การแรเงา (shading) ค่าน้ำ

หนัก และแสงเงาได้ง่าย การสร้างสรรค์ และความเป็นไปได้ในการสร้างสรรค์ด้วยถ่านชาร์โคลไม่มีที่สิ้นสุด เป็นวิธีการที่อิสระในการสร้างสรรค์ทำให้เกิดผลลัพธ์หลายลักษณะ ทำให้ศิลปินในปัจจุบันให้ความสนใจในการใช้ถ่านชาร์โคลเป็นสื่อในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะมากขึ้น เนื่องจากมีลักษณะทางเทคนิคที่อิสระและเกิดผลลัพธ์ของการสร้างสรรค์ที่มีลักษณะเฉพาะตัว ไปจนถึงการสร้างสรรค์รูปแบบผลงานศิลปะร่วมสมัย (ภาพที่ 5)

ภาพที่ 5 การสร้างสรรค์วิธีการอิสระ โดย ดิเรก กิ่งนอก เทคนิคถ่านชาร์โคล, ขนาด 56 x 76 ซม.

3. รูปแบบศิลปะ (Art Style) ที่มีความเหมาะสมกับการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะถ่านชาร์โคล

รูปแบบการแสดงออกทางศิลปะที่เหมาะสมกับการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะถ่านชาร์โคลมี 3 รูปแบบ ดังนี้

3.1 การแสดงออกความรู้สึกทางอารมณ์

รูปแบบและการแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึก มีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับงานศิลปะที่สร้างขึ้นโดยใช้ถ่านชาร์โคล เนื่องจากถ่านมีความสามารถในการสร้างเส้นที่มีลักษณะแข็งและอ่อน ในขณะที่ให้ผลลัพธ์ของเส้นที่ให้ค่าน้ำหนักขาว เทา ดำ จนถึงเส้นมีความเข้มข้นมาก ถ่านชาร์โคลยังสามารถถูกดัดแปลงสร้างผลของภาพ เพื่อแสดงออกอารมณ์ความรู้สึกด้วยการประยุกต์ใช้เส้นที่แข็งแรงหรือลายเส้นที่เคลื่อนไหวอย่างรุนแรงหรือในลักษณะของพลังงานให้ปรากฏบนผลงานศิลปะอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ศิลปะถูกมองว่าเป็นตัวแทน หรือ การสำแดงของสภาพภายในของศิลปิน ที่ศิลปินที่แสดงออกในแบบที่ต้องการโดยไม่คำนึงถึง “ความเหมือนทางสายตา” ความคิดสร้างสรรค์ เสรีภาพ หรืออาจเรียกว่าเป็นการแสดงออกนี้ไม่มีข้อจำกัด (Spiegel, 1998)

การสร้างสรรค์งานศิลปะด้วยถ่านชาร์โคล มักถูกใช้ในการแสดงออกของศิลปินด้วยการสะท้อนความรู้สึกภายใน ศิลปินบางคนจะค่อยๆ สร้างเส้นโดยค่อยๆ เพิ่มแรงกดด้วยมือ ร่วมกับเทคนิคการสร้างเส้นและพื้นผิวในลักษณะยุ่งเหยิง สับสน วุ่นวาย

รุนแรง และก้าวร้าว เป็นต้น ความอเนกประสงค์ของถ่านชาร์โคลในปัจจุบันนี้ที่มีความหลากหลายของรูปแบบและลักษณะของถ่านชาร์โคล ทั้งแบบดินสอ แบบแท่ง และแบบผงที่สามารถนำไปประยุกต์ในการสร้างสรรค์ผลงาน ช่วยให้ศิลปินสามารถทำการทดลองให้เกิดผลลัพธ์และลักษณะของผลงานที่ปรากฏให้มีความสอดคล้องตรงกับผลงานที่ต้องการสะท้อนความรู้สึกภายในของศิลปินได้เป็นอย่างดี (ภาพที่ 6)

ภาพที่ 6 รูปแบบการแสดงออกความรู้สึกทางอารมณ์ โดย คมสัน ปุ่มปัญญา, รัชชชัย จ้อยปลอดและ ศิวินัส พิมสะเกต เทคนิคถ่านชาร์โคล, ขนาด 56 x 76 ซม.

3.2 แสดงความเป็นตัวตนและสไตล์ของศิลปิน ศิลปินถ่านชาร์โคล ใช้เครื่องมือและเทคนิคต่างๆ ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของตน การสร้างสรรค์ด้วยถ่านชาร์โคลสามารถปรับความกว้างของเส้นได้โดยใช้แท่งที่หนาหรือบางกว่า ศิลปินถ่านชาร์โคล อาจทดลองการผสมโดยใช้รอยเปื้อนและพื้นผิว เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ของค่าน้ำหนักที่น่าสนใจ ศิลปินที่ใช้ถ่านชาร์โคล บางคนอาจใช้น้ำมันหรือสีอะคริลิกที่ผสมน้ำได้เพื่อการผสมเพิ่มเติม นอกจากนี้ศิลปินถ่านบางคนยังใช้ยางลบเพื่อทำให้ภาพวาดของตนมีความสว่างและละเอียดยิ่งขึ้น การลบและปรับเปลี่ยนตลอดในทุกๆ ขั้นตอนของการวาดภาพ ซึ่งการวาดภาพด้วยทำยถ่านชาร์โคลจะสามารถใช้ยางลบ ตกแต่งแสงและสร้างรายละเอียดได้ตามต้องการ ทำให้ผลงานภาพวาดสวยงามและแสดงออกถึงความเป็นตัวตนและสไตล์ของตนเองได้ (Fusel, 2016) (ภาพที่ 7)

ภาพที่ 7 รูปแบบแสดงความเป็นตัวตนและสไตล์ของศิลปิน โดย ประเทือง ก่ำพัด, ลิปิกร มาแก้ว และ สมคิด บรรเทา เทคนิคถ่านชาร์โคล, ขนาด 56 x 76 ซม.

3.3 สะท้อนความหลากหลายในศิลปะสมัยใหม่-ศิลปะร่วมสมัย

ศิลปินถ่านชาร์โคลสมัยใหม่ ได้ยกระดับทักษะในการสร้างสรรค์ศิลปะถ่านชาร์โคลอีกระดับ โดยใช้เทคนิคเฉพาะในการกำหนดนิยามใหม่ให้กับถ่านชาร์โคล เช่น ภาพบุคคลและภาพนิ่ง ด้วยแรงบันดาลใจจากเทคนิคการวาดภาพแบบคลาสสิกผสมผสานกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น กล้องดิจิทัลและเครื่องพิมพ์ ศิลปินสมัยใหม่สามารถสร้างผลงานที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวจากแนวคิดเก่าๆ ผลงานของศิลปินถ่านชาร์โคล สมัยใหม่บางคนสร้างการตีความ จุดประกายความสนใจและความชื่นชมในแวดวงศิลปะในปัจจุบันมากขึ้น

ศิลปินถ่านชาร์โคล สมัยใหม่ได้กลายมาเป็นผู้ที่ส่งอิทธิพลและเป็นแรงบันดาลใจต่อศิลปิน อาจารย์ และนิสิต/นักศึกษา ด้วยการสร้างสรรค์รูปแบบศิลปะร่วมสมัยด้วยถ่านชาร์โคลในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา โดยได้ก้าวข้ามขอบเขตของสิ่งที่เป็นไปได้ด้วยถ่านและฟื้นฟูศิลปะถ่านชาร์โคล รูปแบบโบราณ ในขณะที่เทคนิคแบบดั้งเดิม เช่น การผสมผสานที่นุ่มนวล การคอนทราสต์ที่ชัดเจน และลายเส้นที่สื่อความหมายยังคงได้รับความนิยม ศิลปินถ่านชาร์โคล สมัยใหม่กำลังทดลองใช้วัสดุและวิธีการใหม่ๆ เพื่อสร้างผลงานที่มีทั้งรูปลักษณะที่สวยงามและกระตุ้นแนวความคิด (ภาพที่ 8)

ภาพที่ 8 รูปแบบสะท้อนความหลากหลายในศิลปะสมัยใหม่ โดย อำนวยฤทธิ์ ชูสุวรรณ, พรสวรรค์ นนทะภา, ทอง พูนสุขรัตน์, จงจิตร์ มูลมาตย์, สุวัฒน์ บุญธรรม และ อภิชาติ อุดมชัย เทคนิคชาร์โคล, ขนาด 56 x 76 ซม.

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์ศิลปะถ่านชาร์โคล : กรณีศึกษาการสร้างสรรคศิลปะและผลงานของศิลปินในโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการวาดเส้นทัศนศิลป์

นานาชาติ ประเทศไทย พบว่ามีพัฒนาการของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะผ่านชาร์โคล แบ่งออกเป็น 5 ยุค คือ 1) ถ่านชาร์โคล : การสร้างภาพของมนุษย์ยุคแรก โดยย้อนกลับ ไปเมื่อ 23,000 - 30,000 ปีก่อนคริสตกาล มนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ มีการใช้ถ่านชาร์ โคลเพื่อวาดภาพสัตว์บนผนังถ้ำ เพื่อบันทึกแสดงเครื่องหมาย เรื่องราวและแสดงออกบาง สิ่งบางอย่าง ตามความเชื่อของคนโบราณ 2) ถ่านชาร์โคล: สื่อเอกประสงค์ มีการใช้ถ่าน ชาร์โคลในยุคอียิปต์โบราณ ในการร่างภาพ เตรียมโครงร่าง และวาดภาพ เพื่อบันทึก ข้อความ อักษรภาพที่เกี่ยวกับความเชื่อและบันทึกทางประวัติศาสตร์ 3) ถ่านชาร์โคล : อัตลักษณ์และความหลากหลายในการสร้างสรรค์งานศิลปะ ในยุคกลาง ช่วงในศตวรรษที่ 15 ถึง 16 เป็นยุคที่มีการแข่งขันการค้า ทดลองด้านต่างๆ ถ่านชาร์โคลจึงได้รับความนิยม จากศิลปินในยุคนั้น เนื่องจากสามารถใช้งานได้เอกประสงค์ โดยเฉพาะในการทำ ภาพร่างความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ ซึ่งศิลปินเอกของโลก เช่น เลโอนาร์โดดา วินชี มีเกลันเจโล จะมิกานวาดเส้นภาพร่างผลงานด้วยถ่านชาร์โคลหลายชิ้น 4) ถ่านชาร์โคล : อัตลักษณ์ และความหลากหลายในการสร้างสรรค์งานศิลปะ ในศตวรรษที่ 17 และ 18 เข้าสู่ศิลปะ สมัยใหม่ ศิลปินจำนวนมากยังคงนิยมใช้ถ่านชาร์โคลด้วยคุณลักษณะในการสร้างความ ต่างของค่าน้ำหนัก สร้างรายละเอียดได้เหมือนจริงตามธรรมชาติ หรือการแสดงออกถึง ความเคลื่อนไหว และอารมณ์ในลักษณะต่างๆ 5) ถ่านชาร์โคล : ปรากฏการณ์และ แรงบันดาลใจการสร้างสรรค์ในประเทศไทยในการศึกษาด้านศิลปะ การวาดเส้นขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะการเรียนรู้โครงสร้าง สัดส่วน ค่าน้ำหนัก แสงและเงา เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ใน อดีตการวาดเส้นขั้นพื้นฐาน จะใช้ดินสอดำ หรือเกรยอง ซึ่งเป็นวัสดุที่ผลิตจากโรงงาน อุตสาหกรรม ผู้ศึกษาจึงต้องซื้อวัสดุเอง อาจทำให้นักศึกษาบางรายประสบปัญหาทางการเงิน ปัจจุบันการวาดเส้นด้วยถ่านชาร์โคลได้รับความสนใจจากนักศึกษาศิลปะ ตลอดจน ศิลปินอาชีพ เนื่องจากสามารถผลิตถ่านชาร์โคลได้ด้วยตนเอง ลดรายจ่ายในการซื้อวัสดุ และลงน้ำหนัก แสง-เงา ได้ง่ายขึ้น จนทำให้ถ่านชาร์โคลได้กลายเป็นสื่อทางศิลปะที่ แสดงออกสื่อสารกับสังคมอย่างแพร่หลาย และได้รับความนิยมมากยิ่งขึ้น

การเรียนรู้การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะผ่านชาร์โคล แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น คือ 1) การเรียนรู้ค่าความต่างของน้ำหนัก ถ่านชาร์โคลเป็นวัสดุที่ได้มาจากการเผาไม้เนื้ออ่อน จึงทำให้สามารถกำหนดน้ำหนักให้แสง-เงา ได้ตามความต้องการ การเรียนรู้ฝึกฝนค่าความ ต่างของน้ำหนักในงานศิลปะถือเป็นสิ่งสำคัญ ช่วยให้สามารถวาดภาพลักษณะเหมือนจริงได้ และสร้างสรรค์ผลงานศิลปะอีกหลากหลายรูปแบบ 2) การถ่ายทอดภาพหุ่นนิ่งและทิวทัศน์ การฝึกฝนวาดภาพหุ่นนิ่งและทิวทัศน์ ด้วยถ่านชาร์โคลทำให้เกิดการเรียนรู้ พัฒนาทักษะ การวาดภาพให้เหมือนจริงและสามารถนำภาพหุ่นนิ่งและทิวทัศน์ไปใช้กับรูปแบบการ

สร้างสรรค์ที่แสดงความเป็นตัวตน หรือสไตล์ของศิลปิน 3) การถ่ายทอดภาพบุคคลและภาพคนเต็มตัว ถ่านชาร์โคลมีความเหมาะสมในการวาดภาพบุคคล โดยให้ผลลัพธ์มีรายละเอียดและความนุ่มนวล ทำให้ภาพดูสวยงามเป็นธรรมชาติ สามารถสร้างสรรค์ได้หลายวิธี ทั้งการลดทอนความชัดเจน หรือการเน้นให้ภาพชัดโดดเด่น การแสดงรายละเอียดบนใบหน้า การแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึกต่างๆ ถ่านชาร์โคลจึงมีความเหมาะสมมากในการสร้างสรรค์การวาดภาพบุคคล 4) วิธีการและสร้างสรรค์อย่างอิสระ ศิลปินในปัจจุบันให้ความสนใจในการใช้ถ่านชาร์โคลเป็นสื่อในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะมากขึ้น เนื่องจากหาวัสดุได้ด้วยตนเอง ประหยัดค่าใช้จ่าย มีวัสดุอย่างไม่จำกัด มีลักษณะทางเทคนิคที่พิเศษโดยเฉพาะการสร้างพื้นผิวในลักษณะต่างๆ ที่ศิลปินสามารถนำไปสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมสมัยในลักษณะเฉพาะตัวได้

รูปแบบศิลปะที่มีความเหมาะสมกับการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะถ่านชาร์โคลแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ คือ 1) การแสดงออกความรู้สึกทางอารมณ์ ถ่านชาร์โคล มักถูกใช้ในการแสดงออกของศิลปินด้วยการสะท้อนความรู้สึกภายในผ่านทัศนธาตุต่างๆ ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะตัวของศิลปิน เช่น การแสดงความรู้สึกทางอารมณ์ด้วยเส้น หรือ ด้วยพื้นผิว เป็นต้น 2) แสดงความเป็นตัวตนและสไตล์ของศิลปิน ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะด้วยถ่านชาร์โคลที่แสดงออกถึงลักษณะเฉพาะตัวของศิลปินนั้น ศิลปินจะต้องมีวิธีการที่สามารถควบคุมและผสมผสานถ่านชาร์โคลในรูปแบบของตนเองที่แตกต่างจากคนอื่น เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่ศิลปินต้องการ 3) สะท้อนความหลากหลายในศิลปะสมัยใหม่-ศิลปะร่วมสมัย ถ่านชาร์โคลเป็นเหมือนนวัตกรรมใหม่ที่ศิลปินไทยได้ทดลองสร้างสรรค์ในรูปแบบต่างๆ ผลงานหลายชิ้นมีทั้งสีสันสดใส บางชิ้นมีพื้นผิวที่นุ่มนวล หรือรายละเอียดที่ซับซ้อน การแพร่หลายของการสร้างสรรค์เกิดขึ้นจากเป็นวัสดุที่ศิลปินสามารถผลิตขึ้นเองได้ และสร้างสรรค์ได้รวดเร็ว ตอบโจทย์การสร้างผลงานในยุคปัจจุบัน

อภิปรายผล

1. ด้านพัฒนาการการสร้างสรรคศิลปะถ่านชาร์โคล แสดงให้เห็นว่าถ่านชาร์โคลเป็นสื่อที่สำคัญสื่อหนึ่งเทียบเท่ากับสื่อในการสร้างสรรค์อื่นๆ ในการสร้างสรรค์ศิลปะ จากอดีตตั้งแต่ยุคก่อนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ผ่านยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ จนถึงศิลปะร่วมสมัยในปัจจุบัน และคุณลักษณะที่ถูกนำไปใช้ประโยชน์หลายลักษณะ ศิลปินได้พัฒนาวิธีการสร้างสรรค์ใหม่ๆ ปรากฏให้พบเห็นผ่านผลงานสร้างสรรค์ที่สำคัญในประวัติศาสตร์ศิลปะและการพัฒนาด้านนวัตกรรมวัสดุจากรูปแบบแท่งถ่านที่เรียงบ่่ายกลายเป็นถ่านชาร์โคลที่

สามารถตอบสนองการสร้างสรรค์ศิลปินในยุคปัจจุบัน สอดคล้องกับมุมมองของ Bitter soup (2016) และ Obodo, (2010) ระบุว่า การใช้ถ่านที่ผลิตจากการเผาวัสดุธรรมชาติ โดยเฉพาะไม่สำหรับการวาดภาพ ในการปฏิบัติทัศนศิลป์ทั้งในยุคดั้งเดิมและสมัยใหม่ ศิลปินในแต่ละยุคสมัยที่หลายคนได้ทดลองใช้แตกต่างกัน และได้ค้นพบสิ่งที่แปลกใหม่ ช่วยให้ศิลปินเข้าถึงได้ เนื้อสัมผัส การแรงงาค่าน้ำหนัก และไม่ยึดติดกับพื้นผิวที่มีร่องของผืนผ้าใบ ศิลปินมีอิสระ ในการสร้างสรรค์ภาพวาดที่แก้ไขได้เปลี่ยนแปลงได้ง่าย ทำให้ถ่านชาร์โคล ยังคงเป็นสื่อที่นิยมใช้ในงานศิลปะสมัยใหม่และร่วมสมัยอย่างต่อเนื่องจนถึงทุกวันนี้

2. ด้านการเรียนรู้และการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะผ่านชาร์โคล จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ศิลปินและอาจารย์สอนศิลปะ ให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ค่าความต่างของน้ำหนักซึ่งเป็นหนึ่งในลักษณะพื้นฐานที่สุด ในทัศนศิลป์ ยังเป็นลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นของถ่านชาร์โคลที่ช่วยสร้างความเข้าใจพื้นฐาน การฝึกฝนเพื่อการพัฒนาสู่การเรียนรู้เริ่มต้นของการใช้ถ่านชาร์โคลด้วยการวาดภาพหุ่นนิ่ง ภาพทิวทัศน์ก่อนการถ่ายทอดภาพบุคคลและภาพคนเต็มตัว ด้วยการฝึกฝนการทดลองวิธีการสร้างสรรค์ถ่านชาร์โคล จนเกิดความชำนาญจนสามารถประยุกต์นำไปสู่การสร้างสรรค์และการแสดงออกได้อย่างอิสระ ในปัจจุบันถ่านชาร์โคลได้กลายเป็นวัสดุอเนกประสงค์ มีลักษณะรูปแบบของวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลายให้เลือกใช้งานสะดวกต่อการเรียนรู้และการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ สอดคล้องกับ Salgado (2014) ระบุว่า ความนุ่มนวลของถ่านมีลักษณะเป็นสื่อการวาดภาพที่ยอมรับได้เหมาะสมที่สุดและทรงพลังสำหรับการไล่ระดับของค่าน้ำหนัก นอกจากนี้ยังเป็นสื่อในการวาดภาพที่ง่ายมากและลบออกได้ง่ายเสมอจึงให้ความรู้สึกรวดเร็วในการทำงานสอดคล้องกับ Krauss (2000) ที่อธิบายว่า ถ่านเป็นสื่อกลางในการเรียนรู้โครงสร้างของภาพร่างอย่างรวดเร็วและสำหรับการเรียนรู้ร่างแบบทางความคิด ด้วยคุณลักษณะความนุ่มนวลของถ่านเหมาะกับการสร้างสรรค์ผลงานเน้นที่มวลหรือปริมาตรและการเคลื่อนไหวของจังหวะมากกว่าความพิถีพิถันในการใช้เส้น

3. ด้านรูปแบบศิลปะที่มีความเหมาะสมกับการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะผ่านชาร์โคล จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ศิลปินและอาจารย์สอนศิลปะ ร่วมกับการวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์ พบว่า รูปแบบที่เหมาะสมและนิยมแสดงออกในการสร้างสรรค์ศิลปะถ่านชาร์โคล 3 รูปแบบ ประกอบด้วย 1) แสดงออกความรู้สึกทางอารมณ์ (Expressionism) 2) แสดงความเป็นตัวตนและสไตล์ของศิลปิน (Self-identity) 3) สะท้อนความหลากหลายในศิลปะสมัยใหม่และศิลปะร่วมสมัย (Modern Art and Contemporary Art) ทั้ง 3 รูปแบบ การแสดงออกล้วนอยู่ในขอบเขตการสร้างสรรค์ของศิลปะสมัยใหม่และร่วมสมัย ศิลปินชาร์โคลได้ยกระดับทักษะนี้ไปอีกระดับโดยใช้เทคนิคเฉพาะในการ

กำหนดนิยามใหม่ให้กับถ่านชาร์โคล สร้างผลงานที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวจากแนวคิด ผลงานของศิลปินชาร์โคลสมัยใหม่บางคนสร้างการตีความและจุดประกายความสนใจและความชื่นชมในแวดวงศิลปะในปัจจุบันมากขึ้น ศิลปินถ่านชาร์โคลได้กลายเป็นผู้ที่ส่งอิทธิพลและเป็นแรงบันดาลใจต่อศิลปิน อาจารย์ และ นักศึกษา ด้วยการสร้างสรรค์รูปแบบศิลปะร่วมสมัยด้วยถ่านชาร์โคลในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ด้วยการทดลองพัฒนาการสร้างสรรค์ผลงานที่มีทั้งรูปแบบที่กระตุ้นแนวความคิด และเติมชีวิตชีวาโดยมีการพัฒนาใหม่ ๆ ที่น่าตื่นตะลึงให้เกิดขึ้นในวงการสร้างสรรค์ศิลปะ สอดคล้องกับ C.Tabuena (2020) เห็นว่า ศิลปะร่วมสมัยเป็นตัวกำหนดผลงานของศิลปินที่มีชีวิตอยู่ในศตวรรษที่ 21 เช่นเดียวกับ Art21 (2020) ศิลปะร่วมสมัยสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมและสังคมร่วมสมัย โดยนำเสนอแหล่งข้อมูลมากมายเพื่อพิจารณาแนวคิดปัจจุบันและแนวคิดใหม่เกี่ยวกับสิ่งที่คุ้นเคย ผลงานของศิลปินร่วมสมัย คือการสืบทอดแนวความคิด วิธีการ วัสดุ และหัวข้อต่าง ๆ อย่างมีพลวัต ทำทลายข้อจำกัด และมีลักษณะเฉพาะตัว สอดคล้องกับ Lico et al (2018) ที่อธิบายว่า การเปลี่ยนแปลงก่อให้เกิดวิธีการแสดงออกแบบใหม่ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบศิลปะแบบดั้งเดิม ยุคสารสนเทศมีผลกระทบอย่างโดดเด่นต่อศิลปะร่วมสมัย ช่วยให้เกิดรูปแบบและรูปแบบศิลปะที่หลากหลาย ก่อให้เกิดแนว ความคิดใหม่ๆ ในงานศิลปะ และนำเสนอระดับที่สูงขึ้นของการโต้ตอบในการสร้างสรรค์และประสบการณ์ของศิลปิน ศิลปะร่วมสมัยครอบคลุมรูปแบบศิลปะที่หลากหลาย และกำหนดนิยามใหม่และรื้อถอนประเภทศิลปะแบบดั้งเดิมอยู่ตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะ

ผลสรุปที่ได้จากการวิจัย สามารถนำความรู้จากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้กับการพัฒนาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับวัสดุ และสามารถนำความรู้ไปใช้พัฒนาการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะและเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนพื้นฐานศิลปะถ่านชาร์โคล ให้กับนักเรียนและนักศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ผู้จัดการออนไลน์. (2562ล 19 มีนาคม). ทรงพระเจริญ! ศิลปินชาวศิลปะจับถ่านชาโคลวาดพระบรมสาทิสลักษณ์ สมเด็จพระเทพฯ สูดงดงาม. สืบค้นเมื่อ 28

- พฤศจิกายน 2562, จาก <https://mgronline.com/local/detail/9620000027130>.
_____. (5 ธันวาคม 2564). เปิด 10 ภาพวาดสุดปิติ พระบรมฉายาสาทิสลักษณ์
'ในหลวงรัชกาลที่ 9' ของ "อ.ดินหิน รักพงษ์อโศก". สืบค้นเมื่อ 30
พฤศจิกายน 2562, จาก [https://mgronline.com/celebonline/
detail/9640000120389#google_vignette](https://mgronline.com/celebonline/detail/9640000120389#google_vignette).
- Art21. (2020). **Contemporary art in context**. Art21. Retrieved November 26,
2023, from [https://art21.org/for-educators/tools-for-teaching/
getting-started-an-introduction-to-teaching-with-contemporary-art/
contemporary-art-in-context/](https://art21.org/for-educators/tools-for-teaching/getting-started-an-introduction-to-teaching-with-contemporary-art/contemporary-art-in-context/).
- Bitter-Soup LLC (2016). "Charcoal". Retrieved February 15, 2022, from [arthistory.
net/charcoal/](http://arthistory.net/charcoal/). Retrieved on 24/7/2016.
- fineart-restoration. (25 July 2022). **Rococo revival: restoring paintings, objects
and interiors of the late baroque**. Retrieved September 22, 2023, from
[https://fineart-restoration.co.uk/news/rococo-revival-restoring-paintings-
objects-and-interiors-of-the-late-baroque/](https://fineart-restoration.co.uk/news/rococo-revival-restoring-paintings-objects-and-interiors-of-the-late-baroque/).
- Fussel, M. (2011). **Charcoal Drawing Techniques-How to Draw with Charcoal
(Skull Drawing)**. Retrieved July 24, 2022, from [https://thevirtualinstructor.
com/charcoal.html](https://thevirtualinstructor.com/charcoal.html).
- Kurt, K. (2014). **The History of Charcoal**. Retrieved September 27, 2023, from
<https://thevirtualinstructor.com/charcoal.html>. [v.j\n.nitramcharcoa.com/blog/
historycharcoal](http://v.jn.nitramcharcoa.com/blog/historycharcoal).
- Bay Lexis Byron. (19 May 2023). **Byron Bay – Fantastic Charcoal Drawings**.
Retrieved September 22, 2023, from [https://lexisenglish.com/byron-bay-
charcoal-drawing-19-may-2023/](https://lexisenglish.com/byron-bay-charcoal-drawing-19-may-2023/).
- Lico, G. et. al. (2018). **Sining rehiyon: Contemporary Philippine arts in the
regions for senior high school**. C & E Publishing, Inc.
- Lkwuemesi, K. (1992). **Uli as a Creative Idiom: A case study of Udechukwu,
Aniakor and Obetta**. Unpublished B. A. Thesis, (p.10). University of
Nigeria, Nsukka.
- Marcella, (25 July 2023). **Charcoal Making in Medieval Times: A Time-Tested
Craft**. Retrieved September 26, 2023, from <https://www.dvaita.org/>

charcoal-making-in-medieval-times-a-time-tested-craft/

- Obodo, E. (2010). “**Rolling, Stitching and Sewing with Fibre. The “Line Walk” Sculpture Project**” Research Review. NS 26. 1. 23 - 36.
- Rajah Filter Technics. (2018, 7 August). **The Discovery and History of Activated Carbon**. Retrieved. September 26, 2022, from <https://rajahfiltertechnics.com/water-filtration/discovery-history-activated-carbon/>.
- Spiegel, L. (1988). **Theories of Art: Theories of Nature, Function. and Effects of Art**. Retrieved July 24, 2022, from retriary.org/art_t/?eor/es/t/reor/es_o/ort.html
- Tabuena, A. C. (2020). A literature review on the construction of a teacher-made assessment tool in music listening response competency for junior high school K to 12 music curriculum. **The International Journal of Humanities & Social Studies**, 8(4), 157-163.
-

STUDY ON THE DEVELOPMENT OF ETHNIC SONG AND DANCE COSTUME DESIGN IN GUANGXI, CHINA

Tian Chen¹, Chanoknart Mayusoh², Akapong Inkuer², Pisit Puntien²

*E-mail: s62584948022@ssru.ac.th, chanoknart.ma@ssru.ac.th,
akapong.in@ssru.ac.th, pisit.pu@ssru.ac.th*

¹ *Doctoral Student of Philosophy Program in Visual Arts and Design, Faculty of Fine and Applied Arts, Suan Sunandha Rajabhat University*

² *Lecturer, Visual Arts and Design, Faculty of Fine and Applied Arts, Suan Sunandha Rajabhat University*

Received: September 25, 2023 Revised: October 27, 2023 Accepted: October 28, 2023

Abstract

China, a nation celebrated for its cultural diversity, presents a rich mosaic of dance traditions thriving among its diverse ethnic communities. Within this cultural tapestry, the discipline of costume design for ethnic musical theaters assumes a pivotal role, shaping the essence of stage artistry. Despite its profound importance, a conspicuous void exists in theoretical research within this domain. This study embarked on a multifaceted exploration with three core objectives including: 1) Exploring Evolution and Socio-Cultural Dynamics: The study endeavored to unravel the correlation between the evolving landscape of stage costume design for ethnic minorities in Guangxi and the concurrent socio-cultural developments spanning from 1949 to 2020. 2) In-Depth Analysis of Design Methods and Procedures: It aimed to provide a comprehensive analysis, shedding light on the intricate methods and procedures that underlie the art of stage costume design for ethnic minorities in Guangxi. 3) Creation of Distinctive and Contemporary Stage Attire: The research extended its reach by crafting distinctive and contemporary stage costumes tailor-made for the opera “The Great Han Sea Road,” the dance “Feather People,” and the song and dance performance “Night in Guilin”

The study employed a qualitative approach, analyzing interview content using descriptive statistics and stratified multiple regression analysis. Data was meticulously gathered and structured, drawing from insights from 8 performance groups, 20 practitioner surveys, and 8 interviews. An additional 30 audience surveys contributed to validating the research findings, affirming their consistency and significance. The design methodology initially evolved focusing on enhancing traditional attire, introducing innovations in color and style, and ultimately striving to harmonize visual aesthetics with tradition.

The study revealed a discernible pattern in the development of ethnic minority stage costumes in Guangxi during the period from 1949 to 2020, characterized by a cyclic journey of traditional innovation and return to tradition (e.g., elements of style, color, and fabric), mirroring broader societal transformations

in China. This research provided a multifaceted exploration into the intricate world of ethnic minority stage costume design in Guangxi, elucidating its evolution, cultural resonance, and practical applications within the performing arts. The findings have fostered innovative practices within the realm of stage costume design, manifesting prominently in the opera "The Great Han Sea Road," the dance "Feather People," and the song and dance spectacle "Night in Guilin"

Keywords: Stage costume design, Musical Theater, Ethnicity, Symbols

Introduction

Song and dance, as a quintessential form of human artistic expression, encapsulate a profound amalgamation of emotions and narratives through the medium of sound and body language. This artistic form, deeply rooted in human culture, has blossomed into a rich tapestry of diverse folk-dance traditions. These traditions are marked by variations in content, form, rhythm, and style, illuminating the human experience and giving rise to musical theater costumes, which carve a distinct path in the evolution of song and dance.

The early architects of song and dance costume design were often graduates of art institutions or skilled tailors with expertise in costume craftsmanship. It was not until the 1960s and 1970s that institutions such as the Shanghai Theater Academy and the Central Academy of Drama established stage art programs to nurture talent in costume design. However, it was not until 2002 that the Beijing Dance Academy initiated a specialized stage costume design program, primarily focusing on the needs of dance performance costume design (Zhang & Han, 2008). In the daily lives and work of costume designers, the focus primarily centered on the intricacies of design itself, with limited emphasis on theoretical research, especially in the context of stage costume design for ethnic minority musical theaters.

The significance of theoretical research in the realm of stage clothing design cannot be overstated. While previous studies have adequately covered the domains of stage costume design and ethnic costume research individually, a

notable gap exists in the exploration of the developmental characteristics governing stage costume design rules for Guangxi ethnic-themed musical theaters. This research aims to address this gap by delving into the intricacies of theoretical inquiry.

The scope of this study encompasses Guangxi ethnic-themed musical theaters since the inception of the People's Republic of China. On one hand, we meticulously scrutinize and research productions from various performance groups and theaters across all levels. On the other hand, we conduct regional assessments, meticulously organizing traditional folk and customary indigenous performances to the Guangxi Zhuang Autonomous Region, with an unwavering commitment to precision and comprehensiveness in our research endeavors. The overarching objective is to unveil the developmental characteristics underpinning stage costume design rules in Guangxi. Our inquiry, primarily spanning the period from 1949 to 2020, hinges on the analysis of quantitative and qualitative data collected throughout our research journey.

The study seeks to unravel the distinctive features, design methodologies, and guiding intrinsic principles to stage costume design within this context. It delves into the seamless integration of visual elements from ethnic costumes into stage costume design and explores the harmonization of these two domains. Through an exhaustive exploration of style, color, and fabric, our research elucidates the evolutionary trajectory, from the initial emphasis on realism to mid-stage innovations and the eventual return to traditional clothing designs in the later stages.

In conclusion, this research endeavor strives to bridge the gap in theoretical understanding within the domain of stage costume design for Guangxi ethnic-themed musical theaters. By exploring the nuanced development of design principles, it contributes to the broader discourse on the intersection of artistic expression, cultural heritage, and visual aesthetics in the realm of song and dance.

Research Objectives

1. To investigate the relationship between the developmental laws of stage clothing design for ethnic minorities in Guangxi and social development from 1949 to 2020.

2. To analyze the methods and procedures of stage clothing design for ethnic minorities in Guangxi.

3. To design distinctive and contemporary stage costumes for the opera “The Great Han Sea Road,” the dance “Feather People,” and the song and dance evening “Night in Guilin.”

Literature Review

Development Characteristics

The studies reviewed in this research employ a combination of qualitative and quantitative research methods. Preliminary findings suggest that the development of Guangxi ethnic dance costume design can be categorized into three stages: the early realistic style stage, the mid-term innovative trial stage, and the later stage of returning to tradition. These stages reflect the close relationship between costume design and social development, as well as cultural exchange.

Styles

A prominent feature of Guangxi dance costume design from the early to middle and late stages derived from everyday clothing, particularly evident in early dance costumes that closely adhere to traditional styles. Norville, a Master of Dance drama, once remarked, “As long as the national characteristics are not distorted and overall beauty is maintained, it is excellent and deserves the highest praise. If we do not beautify it with techniques, if the costume style is not deviated at all, it is rigidly copied, the scene presented can only be very flat and not worth our public attention.” When designing ethnic dance costumes, it is essential to faithfully represent ethnic styles in daily life while infusing artistic

elements. Based on ethnic characteristics, under the premise of respecting ethnic culture, costumes should be redesigned to align with the different themes and emotions of each performance. For example, in the early costume design of the dance “Lamu Song” (see Figure 1), Mr. Yuan Fuzhi, a costume designer from the Guangxi Zhuang Autonomous Region Song and Dance Troupe, emphasized the importance of showcasing dynamic line beauty and human beauty in the dance while meeting the performance requirements of the dancers. He emphasized that it was not necessary to replicate the style exactly as seen in daily life. In designing the “Lamu Song” dance costume, he applied subjective treatment to shape the actors’ image in the dance based on the traditional costume of Baikuyao. He retained the traditional top with a diagonal waist and white pants in the style of riding trousers, while discarding the original headscarf and leggings. This approach allowed the performers to highlight the beauty of their lines and bodies, leading to great success and unanimous praise (Yuan, 1987).

Figure 1 Dance “Lamu Song”

Source: Guangxi Opera and Dance Drama Theater

The representative work of the mid-term stage is primarily exemplified by the Zhuang dance “Early Spring in Zhuangxiang” (Figure 2), featuring costumes in both men’s and women’s styles. The men’s attire consists of a cross-collar short top and shorts, while the women’s ensemble includes a diagonal collar top

and a medium-length skirt. These costumes, while enhancing the stage effect, draw inspiration from Zhuang costumes in the Chongzuo region. However, they exaggerate the colors, presenting a more vivid and striking appearance. This stage marks a departure from the early costume design, incorporating ethnic cultural symbols into dance costumes while retaining a traditional form.

Figure 2 Dance “Early Spring in Zhuangxiang”

Source: Guangxi Opera and Dance Drama Theater

Figure 3 Musical “Kapok Red”

Source: Author

The representative work of the late period is the musical “Kapok Red” (Figure 3). This period marks a stage of exploration and trial, as designs begin to revert to traditional styles while incorporating modern elements and techniques in costume details. Although the overall flavor is more traditional than the mid-term costume design, it follows traditional aesthetic principles while integrating modern design concepts. The design techniques in this period are more mature, reflecting a blend of tradition and modernity.

Color

The color development of Guangxi song and dance costumes also has distinct characteristics influenced by design concepts of different periods. The characteristics presented by color throughout the development process are consistent with the development of social trends and the exchange and integration of foreign cultures.

The color of the early song and dance costumes mainly refers to the colors of ethnic costumes in life, such as the costume colors of male and female performers in “Jianshui River Love Song”, which are basically consistent with the colors of life costumes. The overall effect is more rustic and lifelike, with exaggerated use of color in local details. In the development process, designers gradually began to artistically process the colors of dance costumes. For example, when Mr. Yuan Fuzhi designed the costumes for “Lusheng Dance” in 1956, in order to make the color mood of the costumes consistent with the mood of the dance work, he changed the blue-black color of the traditional costume to color, thus achieving the consistency of the costume with the work mood.

The representative work of the mid-term is mainly the Miao dance work “Ning” created by Guangxi Song and Dance Theatre in 1980 (Figure 4). With societal development, people’s vision and creation are more open, and the color of stage costumes is richer than in the early days, no longer completely copying life, but more about integrating the emotion of color into costume design. At the same time, the character is shaped by contrasting colors. Take “Ning” as an example, the dark color in the costume is greatly reduced, and light color is used in large areas. A lot of warm and festive red is used in the costumes. This also reflects the influence of social development on people’s aesthetic orientation during this period.

Figure 4 Dance “Ning”
Source: Guangxi Opera and
Dance Drama Theater

Figure 5 Dance Drama “Liu Sanjie”
Source: Jiangbo Xie

In the later period, with more modern design concepts involved, designers carry more personal and modern factors when designing costumes. In the costume design of the dance drama “Liu Sanjie”, the overall effect is more implicit and introverted. The designer’s grasp of the costume hue combines the costume with the overall stage space design while shaping the characters, and the language of costume color plays a more significant role. It pursues the introverted aesthetic interest of ethnicity in development, abstracts the ethnic decorative flavor, presents the ethnic connotation in a modern way, and designs with more up-to-date developments.

Fabric

Another significant element in the development of Guangxi’s song and dance costume design is fabric. The evolution of fabric is closely tied to advancements in technology and cultural significance. Earlier costume designs for song and dance performances were restricted by textile technology, often utilizing traditional hand-woven cotton or linen materials, lacking elasticity, with fairly simple and rustic effects. Post-reform and opening up, alongside the development of technology and people’s mindsets, and the exchange of different cultures, the materials used in costumes have become incredibly diverse, with a plethora of synthetic fibers and varied effects emerging. The utilization of elements has also significantly differed, for instance, the technique used for patterns previously was largely embroidery or brocade. With updated technology, heat transfer, silk screen printing, machine embroidery, digital printing, and more are now extensively applied in stage costumes. The overall effect is colorful and artistic, a considerable change from the past. In the 1980s, costumes for the Douli Dance extensively incorporated chiffon, satin, and silk-screen printing techniques (Figure 6).

Figure 6 Dance “Douli Dance”
Source: Guangxi Opera and Dance
Drama Theater

Figure 7 Dance “Hibiscus Flower”
Source: Author

Later, the texture pursued in fabric has reverted back to traditional aesthetics. The difference lies in the fact that modern fabric retains traditional texture but incorporates more advanced technology. Traditional cotton and linen materials lack elasticity, and many dance movements were restricted by this. However, the materials produced now have avoided these issues, allowing for more choice according to the requirements of movements. Additionally, they can produce cotton and linen fabrics with varying elasticity, meeting the needs of song and dance costume creation. Entering the 21st century, high-tech materials like sound, light, and electricity have begun to be used in stage costume design, significantly changing the form of costumes. In the costume design for the dance “Hibiscus Flower” during the concert “China-ASEAN Dialogue 25th Anniversary” (Figure 7), designers combined lighting techniques with the costumes, achieving a cross-disciplinary integration. Overall, the early stages were realistic and rustic, while the later stages were modern and trendy. This evolution is inextricably linked with the development of societal technology and aesthetics. In recent years, some directors and costume designers have begun to seek realism in their creations, striving for original and simplistic effects. This trend aligns with the current society’s focus on and promotion of intangible cultural heritage.

Research methodology

1. Research methods

This study utilized literature research and interviews as the primary research tools for qualitative research. The interview content was analyzed using descriptive statistics and stratified multiple regression analysis. The main body of the study is divided into three parts. The first part involves searching for publications and other literature related to stage costumes in Guangxi. The second part comprises interviews with frontline practitioners such as fashion designers, fashion producers, directors, and dancers in the Zhuang region. The third part involves interviews with experts, scholars, and audiences engaged in research related to ethnic clothing in the Zhuang region.

2. Research process

The research process began with determining the background of the research question and clarifying the research objectives. Theories and relevant literature were then researched and analyzed, and survey research was used to develop the research from these foundations. Interview-style surveys were conducted to collect data and conduct analytical research. Researchers compiled relevant interview questions in three parts: the first part addressed personal information such as gender, age, and employment time. The second part focused on the understanding of stage costumes in Guangxi. The third part primarily discussed the understanding of the development and changes of stage costumes in Guangxi, as well as the impact of these changes. Based on the collected data, researchers conducted analysis and obtained research results.

3. Data collection

The data for this project was sourced from various literature, including publications related to Guangxi stage costumes, as well as pictorials, pictures, and other relevant materials. Additionally, physical data was obtained from various museums and exhibition halls. Furthermore, data was gathered through interviews with relevant individuals and from survey questionnaires. The study involved 8 interviews with relevant workers and the distribution of 50 survey questionnaires

to other personnel. After six months, the feedback collected was analyzed and organized.

4. Data analysis

The researchers employed a qualitative approach, analyzing interview content using descriptive statistics and stratified multiple regression analysis to interpret the findings of the study on the development of ethnic song and dance costume design in Guangxi, China. This involved calculating measures such as mean, median, and standard deviation to summarize the data collected from interviews, surveys, and literature sources related to Guangxi's ethnic song and dance costume design. The data was then organized and presented to identify trends and patterns in the development of these costumes, considering traditional and modern influences.

Research results and Suggestions

Distinctive Nature of Song and Dance Costume Design: Song and dance costume design, owing to its unique functionality and usage context, diverged significantly from everyday clothing. Its visual impact must be purposefully exaggerated to achieve desired performance effects. Techniques such as color contrast and other enhancements should be employed judiciously to effectively portray characters and amplify the overall aesthetic experience.

Leveraging Technological Advancements: Song and dance costume design should embrace the opportunities presented by technological advancements. Modern design can benefit from innovations in fabric selection and the application of technology, enhancing the aesthetics and contemporary appeal of the work. By incorporating these modern elements, designers could create costumes that were not only visually captivating but also reflective of contemporary sensibilities.

Synchronization with Social and Cultural Developments: Song and dance costume design was intricately intertwined with the broader currents of social, cultural, and ideological evolution. It should align with the prevailing ideologies and aesthetics of the times while also paying due consideration to the historical

backdrop. A thoughtful fusion of modernity and tradition could yield costumes that resonate with audiences and remain relevant in a dynamic cultural landscape.

Research-Based Design Practice: Effective song and dance costume design necessitated thorough preliminary research. Researchers should base their design practices on the insights and conclusions derived from previous research. This iterative process ensured that the costumes were not only artistically appealing but also grounded in a well-informed understanding of cultural nuances and historical context.

In summary, song and dance costume design was a specialized field that demands a careful balance of artistic creativity, technological innovation, and cultural sensitivity. By acknowledging the distinctiveness of this design discipline and leveraging modern design elements, designers could create costumes that captivate audiences, reflect the spirit of the times, and contribute to the dynamic cultural exchange and integration inherent in the world of performing arts.

Design Practice Application

Based on the research findings above, the theories obtained were applied in the work design. The focus was primarily on the costume design of three works created during the doctorate: the opera “The Great Han Sea Road,” the dance “Feather People,” and the song and dance evening “Night in Guilin.”

When designing the performance costumes for the opera “The Great Han Sea Road,” the story background was set in the Han Dynasty. Some actors played the roles of Han Dynasty envoys, while others portrayed the ancestors of Guangxi in the Han Dynasty. Abundant literature was available for reference on the costumes of Han Dynasty envoys, but there was no material on the costumes of the Zhuang ancestors. As it was a long time ago, and Guangxi is located in a remote area, there was no directly relevant costume information related to Guangxi’s ancestors, only some fragmented descriptive records in the literature. Therefore, during the creation, a large amount of literature and data, as well as museum exhibitions, were consulted to indirectly understand and restore the

costumes of that time, then redesign and design suitable performance costumes for the opera “The Great Han Sea Road.” According to the records in “Strategies of the Warring States, Zhao Strategy,” and “Huainanzi, Original Dao Training,” it can be seen that the Zhuang ancestors of that period had their hair loose or cut, had tattoos, and wore clothes with their left arm exposed. These costume features of the time served as important reference bases in the design process.

Based on the organization and research of the above literature, elements such as chignon, barefoot, left-exposed clothing, loose hair, tattoos, and bird feather headdresses were incorporated into the design for the opera “The Great Han Sea Road.” The chignon, barefoot, and left-exposed clothing were mainly used in the costumes of the Guangxi ancestor extras, giving them the characteristics of Guangxi ancestors. On this basis, traditional fabrics were used to ensure the cultural rigor and stage effect of the costumes (Figure 8). The bird feather headdress element, due to its strong decorative nature and ability to highlight certain status, was used in the design of the tribal leader’s headwear. In the costume design of other roles, relevant elements were also integrated, such as in the costume design of the male lead, which included chignon, feather headdress, simulated animal teeth decoration, bronze drum frog pattern, and feather people pattern decoration. Materials such as bamboo chips and hemp thread were also used, shaping the simplicity and primitiveness of the costume (Figure 9), (Figure 10).

Figure 8 “The Great Han Sea Road”

Source: Author

Figure 9 “The Great Han Sea Road” Costume

Source: Author

Figure 10 “The Great Han Sea Road” Costume

Source: Author

In designing costumes for the female group dance “Feather People,” the director expressed a desire to showcase the grace of the dance while avoiding any sense of primitiveness. The approach taken was to maintain the traditional visual image while integrating modern fabrics and techniques to create a soft and beautiful visual effect akin to a dancing fairy. According to the record in the “Ancient Bronze Drum Decorative Art” published by the Cultural Relics Publishing House in 2018, the Feather People dance is described in detail, providing valuable insights into the original dress and best dress of the Feather People” (Wu, Luo, & Cai, 2018). The dance of the Feather People found in the Luo Bo Bay Han tomb, identified as M1:10 drum waist square, involves 2-3 people in a group wearing large feather headdresses with four spear-shaped feather cards on top, wing-shaped feather decorations on the bun, and a short front and long back egret tail skirt (Figure 11). The Feather People dance in the bronze drum decoration was one of the early dance images of the Guangxi ancestors that could be referenced.

During the preliminary research and literature review phase, a visit to the Bronze Drum Exhibition Hall at the Guangxi Zhuang Autonomous Region Museum provided further insights into the bronze drums related to the Feather People image. Two symbols of the Feather People image were summarized: the feather headdress and the skirt’s piece cutting. The overall color of the costumes was determined to be white, chosen for its light, pure, and uplifting qualities. Pheasant tail feathers and white goose feathers were used to make headdresses for the actors, consistent with the traditional Feather People image. The fabric chosen for the costumes was white chiffon, known for its softness and compatibility with the desired portrayal of the Feather People. For the skirt part, overlapping piece-cut skirt pieces were used without sewing them together, creating a richer volume and layers compared to traditional Feather People group pieces. The back of the upper body was covered with skin-colored stretch tulle, decorated with rhinestones forming geometric patterns reminiscent of the drum patterns. The use of rhinestone material added a modern touch while retaining the traditional charm, achieving a graceful image of the Feather People dancer. (Figure 12).

Figure 11 Luo Bo Bay Han Tomb M1:
10 Bronze Drum

Source: Author

Figure 12 Group Dance “Feather
People”

Source: Author

In designing the costumes for the performers of “Night in Guilin,” the director requested that the costumes retain traditional cultural charm while also possessing a dignified visual effect that aligns with modern dressing habits and aesthetics. The chosen color was the traditional, rational blue-black color, made from multiple dyes of traditional blue dye, which is used in the vast majority of Zhuang areas and is highly representative. The fabric selected was modern machine-woven cotton and linen, closely matching the texture of traditional hand-woven cotton cloth to ensure the visual texture of traditional costumes. Lake blue linen fabric was used for the trims of the neckline and cuffs to enhance the color layers of the costume and prevent it from appearing dull. For the decoration of the neckline and cuffs, modern machine-woven synthetic silk Zhuang brocade was used. This material is more exquisite in pattern, moderate in thickness, and high in gloss compared to traditional Zhuang brocade, making it suitable for use in costume decorations. The edges of the costume were finished with powder-colored edging made of synthetic silk material, adding a feminine touch. The skirt was made from black linen pleated fabric, visually identical to traditional pleated skirts. In terms of style, the design drew inspiration from Zhuang costumes of the Napo region, featuring separate tops and bottoms with a waist-cinching top, adding grace to the actress’s appearance (Figure 13). The sleeves were cut separately from the body, then attached, instead of using the traditional method

of cutting the body and sleeves together. This approach was chosen to avoid excessive pleating in the underarm part of the top, ensuring a more fitted look that aligns with modern dressing habits and performance requirements. Additionally, the top was slightly shorter than daily Zhuang women's clothing, elevating the waistline to create a more perfect and dignified proportion for the actress (Figure 14).

Figure 13 Napo Zhuang Women's Clothing
Source: Guangxi Zhuang Autonomous
Region Local History Compilation
Committee

Figure 14 Music and Dance Show
"Night in Guilin"
Source: Author

Conclusions

This article represents the culmination of an extensive research effort into the intricate realm of ethnic song and dance costume design in Guangxi. While significant progress has been made, it is important to recognize that there are ongoing areas of exploration and refinement within this multifaceted field.

One significant aspect revealed through this research is the nuanced nature of ethnic song and dance costume design. It is influenced by a myriad of factors, including regional and temporal considerations, as well as the interplay of individual creative expression and broader societal trends. The dynamic and ever-

evolving nature of these influences underscores the complexity of this creative endeavor.

A discernible trend that has emerged in recent years is the resurgence of traditional styles within costume design. This resurgence reflects the cyclical nature of cultural evolution and has been supported by the meticulous organization of data, extensive survey questionnaires, and insightful interviews conducted throughout the research process. These findings encapsulate the collective perspectives of both seasoned designers and discerning audiences.

Furthermore, this research has led to the practical creation of various design works, providing tangible examples of the principles and insights gleaned from the study. These design works serve as a testament to the practical applicability of the research findings and offer inspiration for designers working in the dynamic field of Guangxi song and dance costume design.

Looking ahead, there is a steadfast commitment to advancing our understanding of song and dance costume design in Guangxi. This entails a dedication to conducting deeper and more comprehensive research that not only enriches our knowledge but also ensures the continued vibrancy and cultural relevance of this captivating art form. Through ongoing exploration and innovation, we aim to contribute meaningfully to the preservation and evolution of Guangxi's rich heritage of song and dance costume design.

Acknowledgement

The researcher would like to express sincere gratitude to the thesis advisor, Assistant Professor Dr. Chanoknart Mayusoh, for her invaluable help and constant encouragement throughout the course of this research. Additionally, thanks are extended to all lecturers for their assistance: Assistant Professor Dr. Akapong Inkuer and Assistant Professor Dr. Pisit Puntien. The researcher is also grateful to everyone who provided great support. Finally, gratitude is expressed to the Faculty of Fine and Applied Arts, Suan Sunandha Rajabhat University, for support in every aspect.

References

- Guangxi Zhuang Autonomous Region Local History Compilation Committee. (2013). **Guangxi general chronicles - Photo chronicles** [M]. Nanning, China: Guangxi People's Publishing House.
- Wu, C., Luo, K., & Cai, H. (2018). **Ancient bronze drum decoration art** [M]. Beijing, China: Cultural Relics Publishing House.
- Yuan, F. (1987). Discussion on the design of minority song and dance costumes. **Ethnic Art**, 142-143.
- Zhang, W., & Han, C. (2008). **Chinese dance costume designer** [M]. Beijing, China: Culture and Art Publishing House.
-

EXPLORING DESIGN TRENDS IN CULTURAL AND CREATIVE PRODUCTS INSPIRED BY HUASHAN ROCK ART IN GUANGXI

Jie Fan¹, Miyoung Seo², Kraingsak Khiaomang³

E-mail: 83986038@qq.com, seo@buu.ac.th, Kraingsak_k@yahoo.com

¹ *Doctorate Student of Faculty of Fine and Applied Arts, Burapha University; Thailand*

² *Dr., Lecturer in the Department of Visual Art and Design, Faculty of Fine and Applied Arts, Burapha University; Thailand*

³ *Assoc. Prof. Dr., Lecturer in the Department of Visual Art and Design, Faculty of Fine and Applied Arts, Burapha University; Thailand*

Received: September 7, 2023 Revised: October 26, 2023 Accepted: October 27, 2023

บทคัดย่อ

ท่ามกลางการฟื้นตัวของเศรษฐกิจการท่องเที่ยวในประเทศจีนแสดงให้เห็นถึงความต้องการและความนิยมต่อผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ครั้งใหม่ งานวิจัยฉบับนี้ศึกษาองค์ประกอบภาพของภาพวาดบนหน้าผาฮัวซานบริเวณลุ่มแม่น้ำจั่วเจียง มณฑลกว่างซีสำรวจแนวโน้มการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์จากภาพวาดบนหน้าผาฮัวซาน ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจความต้องการและความชื่นชอบของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์จากภาพวาดบนหน้าผาฮัวซาน การวิจัยเชิงคุณภาพดำเนินการโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญห้าคนในสาขาการออกแบบ การวิจัยภาพวาดบนหน้าผาฮัวซานและการออกแบบทางวัฒนธรรมและความคิดสร้างสรรค์เพื่อสำรวจทิศทางของการออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์จากภาพวาดบนหน้าผาฮัวซาน ในขณะเดียวกันใช้วิธีการวิจัยเอกสารอ้างอิง วิธีการสำรวจภาคสนาม วิธีการวิเคราะห์กรณีศึกษาและวิธีการวิจัยแบบสหวิทยาการเพื่อเรียนรู้ข้อมูลจากการสำรวจและการสัมภาษณ์เพื่อจำแนกและสรุปภาพมนุษย์ เครื่องใช้และสัตว์ของภาพวาดบนหน้าผาฮัวซาน จากนั้นทำการพัฒนาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสิ่งจำเป็นในชีวิตประจำวัน การออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ เช่น เครื่องใช้ในสำนักงาน มีจุดมุ่งหมายเพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ที่ใช้องค์ประกอบภาพของภาพวาดบนหน้าผาฮัวซานเป็นเนื้อหาและสอดคล้องกับอัตลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่นที่มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่และเป็นที่ยอมรับอย่างสูง หวังว่าจะสามารถนำเสนอผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์จากภาพวาดบนหน้าผาฮัวซานแก่ผู้บริโภคได้ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้คนสำหรับผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์จากภาพวาดบนหน้าผาฮัวซาน ไม่เพียงแต่ทำให้ผู้คนเข้าใจภาพวาดบนหน้าผาฮัวซานและวัฒนธรรมฮัวซานได้ดียิ่งขึ้นเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมพฤติกรรมซื้อของผู้บริโภค ส่งเสริมเศรษฐกิจการท่องเที่ยวในท้องถิ่น เพิ่มความนิยมและอิทธิพลของภาพวาดบนหน้าผาฮัวซานตลอดจนผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์

คำสำคัญ: ภาพวาดบนหน้าผาฮัวซาน, ผลิตภัณฑ์เชิงวัฒนธรรม, ความคิดสร้างสรรค์, แนวโน้มของการออกแบบ

Abstract

Against the backdrop of China's tourism industry resurgence, cultural and creative products have gained renewed prominence. This study delved into the graphic elements of Huashan Rock Art in Guangxi, investigating the trends in designing cultural and creative products based on these elements. Utilizing a mixed-method research approach, quantitative data were collected through surveys to comprehend consumer preferences and demands concerning Huashan cultural and creative products. Qualitative research involved interviews with five experts in design, rock art research, and cultural and creative product design. Additionally, methods such as literature review, field research, case analysis, and interdisciplinary studies were employed. From survey data and expert interviews, the categorization and summary of human, object, and animal figures from Huashan Rock Art were derived. These findings were utilized to develop cultural and creative product designs, spanning categories like daily necessities and office supplies. The objective was to create innovative, original, and highly identifiable products infused with the unique local characteristics of Huashan Rock Art graphic elements. These designs aimed to introduce Huashan Rock Art to consumers through cultural and creative products, meeting consumer demands for Huashan cultural and creative products. By enhancing public understanding of Huashan Rock Art and Huashan culture, these products not only drove consumer purchasing behavior but also bolstered the local tourism economy. Consequently, they contributed to elevating the prominence and influence of Huashan Rock Art and its associated cultural and creative products.

Keywords: Huashan rock art, Cultural products, Creative, Design trends

Introduction

1. Background of Rock Art Research

The Huashan Rock Art is located in the Zuojiang River Basin and Mingjiang River Basin along the Left River in Chongzuo City, Guangxi Province.

Together with the surrounding mountains, rivers, and plateaus, it constitutes the “Huashan Rock Art Cultural Landscape” that was officially inscribed as a UNESCO World Heritage Site in 2016. This marked a significant milestone as the first World Heritage site in Guangxi Province and China’s 49th World Heritage site overall. It was also the country’s first rock art site on the World Heritage list.

2. Importance of Designing Huashan Rock Art Cultural and Creative Products

Since its establishment as a heritage site, there has been limited availability of authentic Huashan cultural and creative products in the Huashan Rock Art Scenic Area. Many existing products are either generic image reproductions or incorporate cultural elements unrelated to Huashan. This proliferation of mismatched products has obscured consumers’ understanding of Huashan culture. Moreover, the narrow focus on tourist souvenirs fails to meet diverse consumer demands, resulting in many visitors being unable to obtain meaningful Huashan Rock Art cultural products.

Research Objectives

1. To examine the historical context of Guangxi’s Huashan Rock Art and analyze the characteristics and symbolism of the rock art imagery.
2. To study design methods and mediums for cultural and creative products, transforming Huashan Rock Art motifs into practical and engaging items.
3. To design innovative cultural products inspired by Huashan Rock Art to raise its visibility and contribute to local tourism development and economy. This can also aid in preserving Huashan’s natural resources.

Research Methods

1. Literature Review: An extensive review of resources such as libraries, websites, books, and journals to gather insights into Huashan Rock Art imagery

and cultural product design forms and mediums.

2. Field Research: Site visits to the Mingjiang River Basin in Ningming County, Guangxi to gain firsthand experience of the historical context and cultural traditions of local villages.

3. Case Studies: Thorough analysis of exemplary cultural products from outstanding museums and heritage sites to understand their content, design expression, and materials.

4. Surveys: Questionnaires and interviews with general consumers and experts to gain a comprehensive perspective on perceptions, preferences, and recommendations regarding both successful and authentic Huashan-inspired cultural products.

Research Scope and Focus

1. Dating of Rock Art: Utilizing the radiocarbon dating method (Carbon-14) to determine the ages of rock art figures, wooden stakes, and samples of Huashan stalagmites. Collaborating with experts in archaeology, ethnology, and related fields, the inferred ages of the Huashan Rock Art range from the Warring States period to the Eastern Han dynasty.

2. Pigments: The colors employed in rock art predominantly feature a reddish-brown hue, which has been determined through professional qualitative analysis conducted by the Guangxi Institute of Chemical Industry to be hematite. Hematite, an iron oxide mineral, was locally abundant in the Zuojiang region. The Luoyue people used this material, mixed with animal skin and blood, to create pigments for painting.

3. Associated Ethnic Group: Based on historical records and the distribution of ethnic groups, it is concluded that the rock art was created by the Luoyue ethnic group.

4. Cultural Significance of Rock Art: Analyzing the content, age, ethnic affiliation, and available literary sources, archaeologists and ethnology experts generally believe that the Huashan Rock Art was created by the early Luoyue

people as depictions related to rituals and prayers for divine blessings. These paintings were created on the rock surfaces to seek favorable weather, prosperity, and a bountiful harvest, which led to the emergence of various interpretations such as the “witchcraft”, “war”, “ritual”, “fertility”, and “sports and entertainment” theories.

5. Classification and Characteristics of Rock Art Figures: The existing rock art figures can be categorized into various types, primarily comprising human figures (3315 in total), followed by objects (704 in total) and animals (114 in total). These figures can be classified into four distinct chronological periods. They share common features as outlined below:

- Heads with or without headgear, hair ornaments, or bare.
- Bent arms raised to shoulder height, with open/closed hands or missing fingers.
- Upright stance forming an inverted triangle shape.
- Squatting legs bent at 90° angles or splayed apart as if frog-like.
- Toes spread or not depicted, resembling a frog leg posture.
- Some figures wearing swords or knives at the waist, indicating status.
- A few holding objects in hands.

The figures from different periods show distinct features as follows:

- First period figures have round heads, slim necks, and similar chest and waist widths (inverted triangle), with predominantly straight lines.
- Second period figures show connected head and neck, with comparable chest and waist widths (inverted triangle), and more curved lines.
- Third period figures display linked head and neck, longer bodies, leaner than the second period, with curved lines, sometimes more abstract.
- Fourth period figures exhibit higher simplification, elongated, and attached heads, hands, feet, and waists.

Table 1 The quantity, characteristics, and visual representation of the Huashan Rock Art figures (with sample images)

Category	Quantity		Quantity	Characteristics and Graphics			
				First peri-od	Second period	Third pe-ri-od	Fourth peri-od
Figures Graphics	3315	Frontal View	1152				
		Side View	2163	<p>Characteristics: The figures are depicted facing either the left or right side, with their heads adorned with headgear, hair accessories, or left bare based on their identity. They have bent elbows with raised hands and slightly inclined heads. The body is connected in a single line with the head, and there is a pronounced curvature at the waist and abdomen. Longer hair signifies females, while a raised and curved genital area indicates males.</p> 			
Artifacts Graphics	704	Bronze Drums	368	<p>Characteristics: The early Luoyue people depicted bronze drums on the rock surfaces of Huashan in various forms, including single-ring, double-ring, triple-ring, solid, and hollow drums with radiating lines. These depictions feature a central motif known as the “sun pattern,” which is consistent with the design of bronze drums.</p> 			
		Ring Pommel Sword	50	<p>Circular and hollow hilts with varying sizes of rings, typically worn at the waist of upright hu-man figures or held in their hands.</p> 			

Table 1 (continued)

Category	Quantity		Quantity	Characteristics and Graphics
		Long Sword	247	<p>Characteristics: Divided into “with hilt and no blade,” “with blade and no hilt,” and “neither hilt nor blade.”</p>
		Short Sword	5	<p>Characteristics: Suspended on the body, these objects take on a slightly elongated inverted triangular shape and</p>
		Ram-Head Knob Bell	11	<p>Characteristics: These objects, resembling a pair of goat horns at the top, are known as “Goat Horn Knob Bells.” They are suspended either on a wooden frame shaped like the Chinese character “干” or displayed individually. These bells are used as musical instruments</p>
		Thin Knob Bell	5	<p>Artifacts without goat horns are referred to as “Thin Knob Bells.” They are hung on a wooden frame shaped like the Chinese character “干” or displayed individually. These bells are used as musical instruments.</p>

Table 1 (continued)

Category	Quantity		Quantity	Characteristics and Graphics
		Ferry Boat		<p>Features: These are boat-shaped figures with raised ends and a curved middle section. The boats carry multiple profile human figures with head adornments shaped like an inverted figure-eight.</p>
Animals Graphics	114	Dog	113	<p>Characteristics: These depictions showcase a more compact and slender body form, upright ears, elongated beaks, slender legs, front legs resembling arrows, hind legs resembling bows. The back structure resembles that of a shrimp, and the tails are upward-curved.</p>
		Birds	1	<p>Characteristics: These figures exhibit long beaks, long tails, extended necks, and are adorned with feather crests on their heads. Their wings are depicted in a flying posture.</p>

Figure Sources: Drawn by the author and Hu, B., Wan, F., & Li, T. (2018). Zuojiang Huashan Rock Art. Guangxi Science and Technology Press.

Through the collection of data and research, an in-depth understanding of the symbolism and color origins of Huashan Rock Paintings has been achieved.

This insight has provided insight into the legends and ethos embedded within the patterns of these rock paintings. These collected materials offer a comprehensive portrayal of the forms, meanings, colors, and historical context of the rock art, thereby offering a solid foundation of scientific and professional support for the creation of culturally inspired designs.

6. Cultural and creative products, also known as cultural and creative goods, are high-value-added products created, designed, and enhanced through the application of human creativity, skills, and analysis of cultural resources to meet the needs of modern lifestyles. These products are developed and utilized through intellectual property, incorporating innovative ideas and expressions.

Research Findings

1. Survey and Analysis of General Public

A total of 400 questionnaires were administered near the Huashan Rock Art Scenic Area and Chongzuo Zhuang Nationality Museum. In terms of basic demographic data, the survey participants were primarily females aged 18 to 35, with incomes mainly ranging between 3000 to 10000 yuan. The surveyed individuals had various occupations, including workers, company employees, and freelancers (such as writers, artists, entrepreneurs), and most had a higher education level, with a majority having education beyond a college degree. They showed significant interest in the cultural content of Huashan Rock Art, demonstrating both interest and economic capacity to purchase cultural and creative products inspired by Huashan Rock Art.

In the second part of the survey, regarding the preferences for purchasing cultural and creative products, the majority of respondents were familiar with these products. When making purchases, they were more inclined towards souvenirs, practical items, or gifts. Therefore, the buyers often sought advice from peers or guides before making a choice. Most participants wished to purchase cultural and creative products that had collectible and practical value, with a preference for products featuring the human figure element of the Huashan Rock

Art. However, there was a general sentiment that the current quality of the existing Huashan cultural and creative products lacked uniqueness.

The third part of the survey focused on respondents' expectations for cultural and creative products. Most respondents expressed a preference for Huashan Rock Art cultural and creative products to be priced within the range of 10 to 49 yuan. This preference was influenced by reduced incomes during the pandemic and the relatively moderate consumer spending environment in Chongzuo. Respondents' psychological price range fell within this scope of 10 to 49 yuan. They hoped for enhanced practicality in cultural and creative products, designed in a style that combines cartoon aesthetics and faithful reproduction of the rock art imagery. The participants held high expectations for Huashan cultural and creative products, aspiring for them to enhance the dissemination of Huashan's cultural essence, unearth tourism and creative resources, and thereby contribute to the promotion of tourism and related brands, elevating the urban tourism image of Chongzuo.

2. Survey and Analysis of Experts

A survey was conducted among five experts, including academic researchers, design professors, and cultural and creative product company leaders. The analysis and conclusions drawn from this survey are as follows:

In response to Question 1) "Which graphic elements best represent Huashan Rock Art and is it necessary to innovate the original form in the design process?" The experts recommended that cultural and creative products related to the Huashan Rock Art should primarily focus on human figures, with animals and objects as complementary elements. This recommendation stems from the fact that the quantity of human figure representations in the Huashan Rock Art far exceeds that of animals and objects. In terms of design styles, two approaches were suggested. One approach involves respecting the original graphical forms and elements of the Huashan Rock Art, allowing tourists and consumers to grasp the visual essence of these elements. Another approach targets younger consumer groups, suggesting a stylistic innovation that infuses a cartoonish flair into the rock art forms, making them both recognizable as Huashan Rock Art elements

and appearing more youthful.

Regarding Question 2) “Choice of colors for Huashan Rock Art cultural and creative products?” The experts suggested that the color of the rock art figures was originally derived from the abundant hematite resources in the Luoyue region of the Huashan area, mixed with animal skin and blood to create a reddish-brown hue. However, due to the effects of weathering over time, the colors of the rock art figures on different walls vary due to differences in geographical location and exposure to sunlight. Based on historical Chinese color preferences for graphical patterns and considering the initial color tones of the Huashan Rock Art figures, the experts recommended that designers opt for shades of red that closely resemble the original reddish-brown color.

In response to Question 3) “Which type of cultural and creative product is better suited for expressing Huashan Rock Art and appealing to consumers?” The experts believed that cultural category products should take precedence. This category encompasses products such as office supplies, daily necessities, wearable items, and electronic products. These types of cultural and creative products are closely linked to daily life, offering practicality, and are more likely to attract consumer purchases.

Regarding Question 4) “How should Huashan Rock Art cultural and creative products be positioned and priced?” The experts propose that pricing cultural and creative products within the ranges of 10-39 yuan and 40-49 yuan would be more acceptable to consumers. This recommendation factors in Chongzuo’s relatively low population and moderate consumption level. Visitors and consumers tend to evaluate consumption patterns and establish psychological price ranges based on the city’s economic context. Thus, maintaining a mid-to-low price range primarily within 10-39 yuan and 40-49 yuan, targeting the consumer group aged 18 to 35, while also offering some higher-priced high-quality products, could cater to consumers with higher demands and an interest in heritage culture-related cultural and creative products.

In response to Question 5) “How can cultural essence or stories of Huashan Rock Art be incorporated into cultural and creative product design?” The

experts recommended that, before embarking on the design process, designers should first delve into the graphical forms, meanings, and legendary stories of the Huashan Rock Art. Subsequently, they should identify the common and connecting points between these forms, meanings, and stories and the product carriers. Only by establishing these connections can Huashan Rock Art cultural and creative products be imbued with greater depth and truly reflect the essence of Huashan culture.

3. Summary

The majority of respondents favored prices of 10 to 49 yuan, while also emphasizing the importance of practicality. A significant number of them also indicated a wish for cultural and creative products to feature adorable cartoon aesthetics while remaining faithful to the graphical style of Huashan Rock Art. People hope that Huashan cultural and creative products can reflect the cultural significance and legendary stories of Huashan, contribute to the dissemination of Huashan's cultural heritage, tap into tourism cultural and creative resources, promote tourism and related branding, and enhance the urban tourism image of the Chongzuo area. Based on the insights garnered from the surveys and interviews, a design direction has been summarized, as shown in the table.

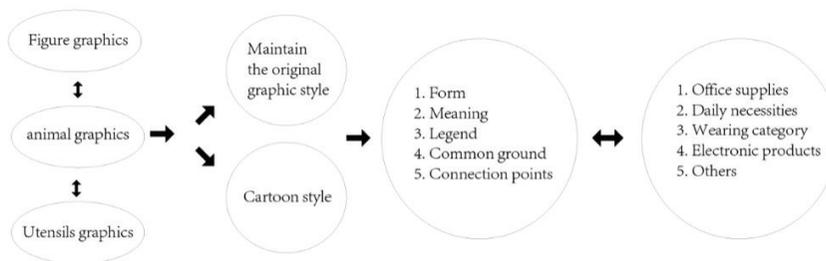

Figure 1 Conceptual framework

Design Concept

1. Design Approach and Final Designs

This research was grounded in preliminary survey data indicating that

a majority of consumers favor purchasing items related to daily life and office needs. Understanding consumer buying patterns, the sales trends of cultural and creative products, the distinctive cultural elements of Huashan Rock Art, and an analysis of cultural and creative product categories were crucial. Expert consultations informed decisions regarding sales regions, target demographics, consumer behavior, and the current developmental stage. Consequently, three primary design categories were selected: characters, objects, and animals.

Table 2 Three primary design categories by characters, objects, and animals

Type	Shapes	Meanings	Purpose	Price
Clock	Character shapes (mainly), object shapes	Character shapes: representative of Huashan Rock Art figures from diverse historical periods. Object shapes: understanding sword and ring knife shapes among object symbols.	Personal use	¥80 each
Music Box	Object shapes (mainly), character shapes	Object shapes: understanding the bronze drum symbol among objects. Character shapes: depicting the relationship between people and bronze drums.	Gift-giving, personal use, collection	¥90 each

Table 2 (continued)

Type	Shapes	Meanings	Purpose	Price
Bookmark	Animal shapes (mainly), character shapes	Animal shapes: understanding the dog symbol among animals. Character shapes: reflecting the relationship between people and dogs.	Gift-giving, personal use, collection	¥10 each

1.1 Cultural and Creative Products - Lifestyle Category:

Clock: The figures in Huashan Rock Art can be classified into four periods. The challenge lies in conveying the evolving features of these figure depictions over time to consumers while imparting the concept of “passing time.” In this context, combining Huashan figure depictions with a clock design can communicate that the rock art’s imagery is not static but changes with different eras, much like how things transform over time.

Table 3 Huashan Rock Painting Cultural and Creative Products - Clock Creation

Creative Source	Sketch	Design Variations
1. Human Graphics in Huashan Rock Art 2. Ring Pommel Sword 3. Long sword		
Meaning of the Clock	Symbolizing the passage of time, the emergence, or disappearance of all things.	Shared Essence: In the future, things vanish or reemerge in a different form.
Human Graphics Meaning	Representing humans from different periods.	
Object Graphics Meaning	Signifying directions, pointing, and the future.	

Table 3 (continued)

Key Features	<ol style="list-style-type: none"> 1. The figure depictions have a relatively realistic style, making it easy to recognize them as Huashan Rock Art imagery. 2. The combination of figures and objects aligns with the understanding that figures hold greater significance than objects in Huashan Rock Art. 3. Emphasizes practicality.
Product Information	<p>Specifications: 14 inches</p> <p>Material: Plastic, Quartz Movement</p> <p>Price: 80 RMB (per piece)</p>
Innovative Aspects	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aligns with the “Fertility” theory; the “figures” on the clock might thrive or decline as time flies. 2. Design Impact: The vibrant colors of the clock attract attention. The design conveys the figures from different periods of Huashan Rock Art, adding a layer of meaning not present in existing cultural and creative designs. 3. Market: Currently, there are no clock-based Huashan cultural and creative products or designs. This product aligns with the surveyed preferences, demographic audience, and anticipated cultural and creative types, as reflected in questionnaires and interviews.

Figure Source: Drawn by the author

1.2 Electronic Product Category - Music Box:

Electronic Music Box: Among the object depictions in Huashan Rock Art, the majority are representations of bronze drums. Guangxi is home to many bronze drums. They were initially used as drinking vessels, later evolving into musical instruments, and eventually becoming ceremonial objects representing power and status within the community. These drums were used for rituals, warfare, and other purposes and have a history of over 2,700 years.

Table 4 Huashan Rock Painting Cultural and Creative Products - Music Box Creation

Creative Source	Sketch	Design Variations
1. Bronze Drum 2. Mountains and Silk Cotton Trees 3. Huashan Rock Art Human Graphics		
Meaning of the Music Box	Music boxes carry the essence of melodies.	As the sound of the bronze drum resonates, the Luoyue people dance in rhythm, evoking the connection between humans, nature, and the reverence and affection for the bronze drum. This also aligns with the "bronze drum ritual" interpretation within the "ritual" theory.
Meaning of Bronze Drum Images	Originally used as drinking vessels, bronze drums evolved into musical instruments and later served as ceremonial items representing power, status, and were used for rituals, warfare, and more. In some regions, people celebrate festivals by striking bronze drums.	
Meaning of Human Graphics	Depicts Luoyue people in motion, dancing to the rhythm of the bronze drum.	
Meaning of Mountain Images	Depicts the mountains that grace the Left River's landscape.	
Meaning of Silk Cotton Trees Images	Trees native to the Chongzuo region.	
Key Features	<ol style="list-style-type: none"> 1. The image is presented in a cartoon-like style, making it easy to recognize as Huashan Rock Art figures and object depictions. 2. The combination of figures and objects reflects the relationship between humans and bronze drums present in Huashan Rock Art. 3. Suitable as a gift. 	
Product Information	Specifications: 11*11*15 CM Material: Wood Price: 90 RMB (per piece)	

Table 4 (continued)

<p>Innovative Aspects</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Theoretical Aspect: Aligns with the “ritual” theory, conveying the relationship between humans, objects, and nature. 2. Design Impact: Features an elegant color palette and innovative design. 3. Market: Currently, there are no Huashan Rock Art music boxes available in the market, nor are there any cultural products depicting the connection between Huashan Rock Art and nature. This product aligns with the price range, target audience, and expected cultural aspects highlighted in the survey and interviews.
---------------------------	--

Figure Source: Drawn by the author

1.3 IP-Derived Cultural Products—Office Supplies Category:

Bookmark: The animals depicted in Huashan Rock Art aided human activities. The ancient Luoyue people sought prosperity for their community, wishing for population growth and protection of their territory. To safeguard their homeland, they chose the Guangxi native hunting dog, known for its strong hunting abilities and territorial consciousness. Thus, combining human and dog motifs expresses the enduring human-animal bond and emphasizes safeguarding shared environments. This narrative also aligns with the theory of “fertility”, reflecting the aspirations of the community.

Table 5 Huashan Rock Painting Cultural and Creative Products - Bookmark Creation

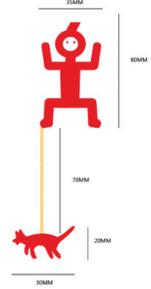
Creative Source	Sketch	Design Variations
<ol style="list-style-type: none"> 1. Human Graphics in Huashan Rock Art 2. Animal Graphics (dogs) in Huashan Rock Art 		

Table 5 (continued)

Meaning of Bookmarks	Bookmarks are typically used as auxiliary tools for reading books, serving an educational purpose.	Shared Essence: The interdependent relationship between humans and dogs emphasizes the importance of safeguarding and re-specting animals, fostering harmonious coexistence. Humans should protect animals, preventing harm and destruction to them. This harmonious balance is crucial for safe-guarding our homes and fostering a well-rounded life. Only through such harmony can we achieve these. Just as bookmarks remind readers of important content, they also serve as reminders and educational tools.
Meaning of Human Graphics	Luoyue people, the shamans who prayed for the safety of the community.	
Meaning of Animal Graphics	Dogs, the animals that guard the home.	
Key Features	<ol style="list-style-type: none"> 1. The image is presented in a cartoon-like style, making it easy to recognize as Huashan Rock Art human figures. 2. Combination of human and animal elements, aligning with the relationship between dogs and humans in Huashan Rock Art. 3. Emphasizes practicality. 	
Product Information	<p>Specifications: 80MM+70MM+20MM</p> <p>Material: Metal</p> <p>Price: 10 RMB (per piece)</p>	
Innovative Aspects	<ol style="list-style-type: none"> 1. Theoretical Aspect: Aligns with the “fertility” and “ritual” theories, conveying the relationship between humans and animals. 2. Design Influence: Vivid colors attract attention. This helps convey the connection between Huashan Rock Art’s figures and animals to consumers. 3. Market: While paper and wooden bookmarks are available in the market, most directly copy and paste Huashan Rock Art figures without making necessary design choices. They fail to emphasize the relationship between humans and animals. This product aligns with the price range, target audience, and expected cultural aspects highlighted in the survey and interviews. 	

Figure Source: Drawn by the author

Research Findings and Discussion

1. Research Findings

The research methodology incorporated diverse approaches such as literature review, field investigations, and expert consultations. Resources from libraries, online platforms, books, and on-site visits to places like the Mingjiang Basin area in Ningming County and the Chongzuo Museum were extensively utilized. Engagements with folklore experts, design specialists, scenic area personnel, and museum staff facilitated an exploration of Huashan Rock Art's historical context, the cultural nuances of the village, and the meanings and characteristics of rock art elements comprising characters, animals, and objects. Surveys and interviews were conducted among regular visitors to the Huashan Rock Art scenic area, industry experts, and cultural product designers, aiming to understand consumer demands and the evolving trends in Huashan Rock Art cultural products. The study also involved a comprehensive analysis of case studies, examining exemplary cultural products from both domestic and international museums and scenic areas to grasp their content, design expressions, and the methods used for integration. An analysis of existing cultural product designs and future trends was conducted through case studies in cultural innovation. Employing an interdisciplinary approach, theories from consumer psychology and design aesthetics were utilized as guiding frameworks. This methodology aimed to provide a comprehensive understanding of experts' and consumers' perspectives regarding the positioning, pricing, and styles of cultural products. Additionally, it sought to uncover their insights and recommendations concerning Huashan Rock Art cultural products.

Regarding the design methodology, this study closely followed established practices seen in outstanding cultural and creative projects both nationally and internationally. Techniques such as collage, behavioral analysis, and intuitive interpretation were utilized, aligning with global standards. However, the distinctive aspect of this research was its meticulous exploration of Huashan Rock Art's cultural context and historical backdrop. Elements were not only categorized but

also sifted through and rigorously analyzed. The selection of theoretical frameworks such as “witchcraft,” “warfare,” “sacrifice,” “fertility,” and “sports and entertainment” provided the foundation for the design of cultural products. These concepts were seamlessly integrated into everyday items like clocks, music boxes, and bookmarks, ensuring each design element had a rich historical and cultural grounding. This approach set apart the Huashan Rock Art cultural products, infusing them with both aesthetic appeal and enduring cultural significance.

In terms of purpose, the study delved into the historical background of Huashan Rock Art and analyzed the characteristics and meanings of its pictorial elements. The research translated these rock art elements into various cultural products. This endeavor not only addressed the challenge of appreciating Huashan Rock Art solely visually but also enabled consumers to take a piece of this cultural heritage home. The designed cultural and creative products fulfill the expectations of researchers by incorporating cultural significance and practical value, while also appealing to consumer preferences and aligning with the local consumption level. They fulfilled both cultural and practical needs, enhancing the recognition of Huashan Rock Art while stimulating the local tourism economy. Critically, these products played a pivotal role in the conservation of Huashan Rock Art’s natural resources.

2. Discussion

Based on the information presented above, three cultural and creative products showcasing figurative representations of humans, objects, and animals in Huashan Rock Art have been designed. These products, namely the clock, music box, and bookmark, also align with the “fertility” and “ritual” theories. They successfully address the challenge of integrating Huashan Rock Art’s figures, animals, and objects with product design, while meeting the researchers’ expectations for cultural depth and practical effectiveness in Huashan Rock Art cultural and creative products.

To gain broader recognition, further contemplation on building the Huashan cultural brand is needed. Proposed future design directions include:

Firstly, Huashan Rock Art cultural and creative products must be designed

based on a return to the essence of Huashan culture. Many existing cultural and creative product designs in domestic tourist destinations suffer from homogeneity and a lack of regional distinctiveness. If a cultural and creative product cannot be identified with a particular region or ethnic group through its appearance, it lacks representativeness. In future Huashan cultural and creative design, the core focus should be on accurately conveying Huashan culture, allowing the product to authentically embody the essence of Huashan.

Secondly, the cultural significance of cultural and creative products should be closely related to their physical form. Many existing cultural and creative product designs simply copy and paste regional scenes or patterns onto product carriers, failing to establish a meaningful connection between cultural significance and the product itself. The fusion of elements requires designers to possess a deep understanding of cultural elements and their intricate interplay. Lastly, Huashan cultural and creative product designs should incorporate a broader range of materials and technologies. For instance, given the abundance of hematite in the Huashan region, integrating this material into the design can combine local natural resources with the cultural and creative products, enhancing their visual diversity. Additionally, integrating technological advancements such as light, sound, and electronics into Huashan cultural and creative product designs can offer unique and immersive experiences, providing a different perspective on Huashan Rock Art.

Huashan Rock Art belongs not only to Guangxi or China but also to the world, as its profound cultural influence extends beyond borders. Through my efforts in constructing Huashan Rock Art cultural and creative products, I aim to raise awareness of Huashan Rock Art in Guangxi and encourage wider participation in the design of cultural and creative products. I hope that my designs can act as a catalyst, inspiring more individuals to engage in the development of Huashan Rock Art cultural and creative products.

References

- Bugarin, D., Veličković, S. K., & Tucović, M. (2021). Potentials of cultural-historical and tourism heritage for the development of tourism in the Timok Region. *Serbian Journal of Management*, 16(1), 201–212. <https://doi.org/10.5937/SJM16-32147>.
- Chongzuo Zuojiang Huashan Rock Art Cultural Landscape Application for World Cultural Heritage Leading Group Office. (2015). **Zuojiang Huashan Rock Art cultural landscape: Chongzuo chapter**. Guangxi People's Publishing House.
- Gladkey, A. (2021). Cultural tourism potential of Khmelnytsky Region of Ukraine as a basis for tourism product development. *Pskov Region Studies Journal*. <https://doi.org/10.37490/S221979310013503-6>.
- Hu, B., Wan, F., & Li, T. (2018). **Zuojiang Huashan Rock Art**. Guangxi Science and Technology Press.
- Li, P. (2018). Strategic thinking on building the world brand of Huashan culture from the perspective of the Belt and Road. *Journal of Guangxi Vocational and Technical College*, 03(11), 1–6+13.
- Porr, M., & bell, H. R. (2012). 'Rock-Art', 'Animism' and two-way thinking: Towards a complementary epistemology in the understanding of material culture and 'Rock-Art' of hunting and gathering People. *Journal of Archaeological Method and Theory*, 1, 161–205.
- Qin, S. (2009). **Luo Yue's painting soul: The mystery of Huashan cliff mural painting**. Guangxi People's Publishing House.
- Qing, S., Feng, & Wen, F. Y. (2021). Interests-Based Local Experience Tourism: A New Tourism Product Design in China. *E3S Web of Conferences*, 4.
- Song, Q. (2021). Research on the cultural transmission path of Zuojiang Huashan Rock Art in the IPera. *Collection of Huashan Culture*, 185–188.
- Sun, F. (2023). Design ideas and practices of tourism cultural and creative products. *Packaging Engineering*, 08(44), 339–342. <https://doi.org/10.19554/j.cnki.1001-3563.2023.08.036>.

Wang, Y., Fan, C. S., & Shi, M. (2020). Symbol condensation and design of cultural & creative products in regional cultural context. **E3S Web of Conferences**, 10.

Xu, J. (2020). Thoughts on the development of characteristic cultural tourism products of the republic of Vanuatu. **Landscape Research: English Version**, 001, 123–126.

FESTIVAL OF HAPPINESS: PRESERVING HMONG CULTURAL HERITAGE THROUGH ENAMEL ART

Jiwei Tao¹, Kanokwan Nithirattapat², Sakchai Uthitho³

E-mail: jiweitao447@gmail.com

¹ *Student of Master of Fine Arts (M.F.A.) Program in Visual Arts, Faculty of Fine Applied Arts and Cultural Science, Mahasarakham University, Thailand*

² *Assistant Professor, Faculty of Fine Applied Arts and Cultural Science, Mahasarakham University, Thailand, Ph.D.*

³ *Lecturer, Faculty of Fine Applied Arts and Cultural Science, Mahasarakham University, Thailand, Ph.D.*

Received: December 28, 2023 Revised: May 20, 2024 Accepted: May 23, 2024

Abstract

This research delved into the heart of the Hmong Huashan Festival, a vibrant cultural event in China. The paper employed visual arts as a medium to encapsulate and convey the essence of the festival's spirit. Through detailed field observations, the study captured various facets of the Huashan Festival, including traditional activities like flower pole climbing, lusheng dancing, bullfighting, and the unique social interactions during the festival. The investigation had two primary objectives: 1) to study and create art inspired by the traditional Huashan Festival; 2) to utilize the technique of enamel pinching to create art pieces that embody the Huashan Festival's spirit. Employing techniques like enamel pinching and drawing inspiration from both Chinese farmer paintings and contemporary artistic styles, this thesis crafted a series of artworks that vividly portray the joyful and lively atmosphere of the festival. The thesis also explores the integration of cultural stories and traditions into visual arts, advocating for the preservation and promotion of cultural heritage. The result is a fusion of traditional cultural themes with modern aesthetic sensibilities, creating a rich tapestry that celebrates the Hmong culture and brings its festive spirit to a broader audience. The artworks serve not only as a visual feast but also as a means to foster cultural understanding and appreciation, making a significant contribution to the field of visual arts and cultural heritage preservation.

Keywords: Cultural Heritage, Enamel Pinching Technique, Hmong Huashan Festival, Traditional Chinese Art, Visual Arts

Introduction

In the lush landscapes of Yunnan, the Hmong people, a vibrant minority nationality, have thrived amidst a milieu brimming with cultural richness (Lee & Tapp, 2010). This unique environment has been a wellspring of endless creative inspiration for artists (Lewis, 1993). Among the Hmong's cultural treasures, their

festivals stand out as profound expressions of their identity. These celebrations not only showcase the Hmong's distinct cultural traits but also encapsulate their singular style in vivid detail (Haoying, 2023).

The Hmong culture, known for its mystical elements and exquisite attire, is a gem in the diverse tapestry of ethnic minorities. However, the swift currents of national development and global integration have brought both opportunities and challenges. While international exchanges have flourished, they also cast a shadow on the Hmong's cultural preservation, with their festival traditions facing the threats of assimilation and fading into obscurity (Tapp, 2021).

Thankfully, through the relentless efforts of the Hmong community and scholarly research, their plight has gained recognition (Holl, 2023). The state and government have begun to appreciate the value of Hmong festivities, now safeguarding them as intangible cultural heritage (Cheung, 2020; Shi et al., 2019). In this pivotal era, we, the young vanguards of the modern visual arts community, bear a crucial responsibility. Our mission is to not only celebrate but also preserve the Hmong culture in Wenshan, seeking innovative ways to integrate the spirit of the Hmong Festival into our artistic endeavors.

1. Inspiration

The Hmong people, known for their kindness, simplicity, and artistic flair, live in close-knit communities scattered across remote landscapes (Schein, 1986). Life is predominantly marked by hard work, with few occasions for communal gatherings (Yu & Mengyao, 2021). The Huashan Festival, celebrated as the Hmong New Year, is their most significant event (Qian & Tang, 2017). It is a time when families and friends unite to revel in joy, sharing the fruits of their yearly toil through song, dance, and communal festivities (Mao & Pengli, 2020). In capturing the essence of this traditional festival, I intend to employ the technique of enamel pinching to recreate the vibrant scenes of Hmong celebrations. Through these artistic interpretations, the world will not only witness the exuberance of the festival but also partake in the joy and happiness that define it.

2. Significance of the Study

This study is significant as it provides a unique visual representation of the

Huashan Festival, contributing to the preservation and promotion of Hmong cultural heritage through contemporary art. The Hmong culture is a rich mosaic of human ingenuity and the culmination of centuries-old civilization. Throughout history, the Hmong have both embraced influences from other cultures and fiercely preserved their unique traditions (Li & Liu, 2018). In recent years, the design community has focused on the preservation, exploration, and application of national cultures. A critical aspect of this endeavor is integrating these unique cultural elements into modern visual art.

This project, merging the essence of the Hmong Festival culture with visual art creation, aligns with contemporary developmental needs. It not only fulfills the public's desire for cultural engagement but also plays a pivotal role in perpetuating the traditional Hmong culture, contributing significantly to its ongoing evolution and appreciation.

Research Objectives

1. To study and create art inspired by the traditional Huashan Festival of the Hmong people in China, focusing on its community performances and activities. This aim was to capture the essence of the festival and use it as inspiration for a new visual art piece that vividly portrays the cultural richness and festive spirit of the event.

2. To utilize the technique of enamel pinching to create art pieces that embody the Huashan Festival's spirit. This objective centered on simplifying the visual elements observed in the festival environment, such as shapes, lines, and colors, to create artworks that are both aesthetically pleasing and reflective of the festival's joyful atmosphere.

Literature Review

This thesis focuses on the Festival of Happiness, aligning its purpose with the selected framework and methodology. The literature review encompassed

four key areas: Field Data, Documentary Data, Theoretical Perspectives, and Influences from Visual Arts.

1. Field Data: The Huashan Festival of the Hmong

The Huashan Festival, a significant celebration among the Hmong people, occurs annually from the second to the seventh day of the lunar calendar. Also known as a combat festival, it involves rituals honoring ancient Hmong ancestors and their deities (Qiao, 2016). Key activities include climbing flower stems, singing, lusheng jumping, martial arts, horse racing, bullfighting, and more (Cha, 2013). The 'flower pole', a central symbol of the festival, typically consists of straight, tall pine or cypress trees adorned with flowers and colorful flags (Dudbridge, 2018). The esteemed role of erecting the pole falls to a 'good-hearted man', who performs this task on the first morning, signaling the commencement of festivities with toasts, blessings, and the start of vibrant celebrations. One highlight of the festival is the flower pole climbing competition, where participants ascend the pole backwards in the fastest time, vying for the title of 'Flower Pole King'. Other highlights include bullfighting, which is emblematic of the Hmong's vigor and hope for prosperity and good weather in the coming year, and the exchange of songs between young men and women, serving as a means of courtship and expression of affection (Boyu, 2012).

2. Documentary Data

The Hmong culture boasts a rich heritage, characterized by both the preservation of its traditions and the incorporation of elements from other cultures, enriching its diversity (Schein, 1993). In Wenshan, a region defined by its mountainous terrain, the Hmong people have historically settled in high altitudes to escape natural disasters (Gao et al., 2020). This geographical choice has profoundly shaped their unique cultural identity, a blend of environmental influences and historical resilience.

In the Wenshan Zhuang and Hmong Autonomous Prefecture, the Huashan Festival is a pinnacle of cultural expression for the Hmong people. This festival, akin to the Chinese New Year in significance, is a kaleidoscope of traditional customs and modern celebrations, featuring activities like pole standing and offering, song

duets, Lusheng Dance, and more (Ma, 2023). It not only reinforces the Hmong identity but also fosters unity and harmony among various ethnicities. The Lusheng Dance, a vital component of the festival, is a vibrant blend of music, dance, and acrobatics, reflecting the Hmong's migration history and their triumph over adversities (Wang, Chansuwan, & Natayakul, 2022). This dance form, performed during major festivals and ceremonies, symbolizes the Hmong's courage and resilience.

Chinese peasant painting, a unique form of folk art, depicts rural life and aspirations (Chang et al., 2023). Integrating techniques from traditional arts like paper-cutting and embroidery, these paintings are a testament to the peasants' creativity and vision, contributing significantly to China's cultural landscape (Li, 2022). Cloisonné, an enamel technique where formed wires in closed shapes are affixed onto a base and then filled with enamel, has a 5,000-year history in Chinese culture (Su et al., 2016). It has evolved into the pinching enamel technique, giving more artistic freedom and expression (Kirmizi, Colombari, & Quette, 2010). This transition represents the innovation and perpetuation of traditional Chinese craftsmanship, making a significant impact in the art world. Pinching enamel is a variant of enamel art typically using copper and involves a meticulous process incorporating traditional Chinese crafting techniques (Yuchen, 2018). Recognized as a national intangible cultural heritage, it symbolizes the fusion of artistic styles in painting and enamel work (Wang, Tang, & Wu, 2022).

3. Theoretical Perspectives

Naive art, which emerged in early 20th-century Paris and was represented by artists like Henri Rousseau, is characterized by its meticulous painting, simple techniques, and bright colors (Brodskaya, 2012). Initially undervalued, this art form is now celebrated for its refreshing and imaginative approach to everyday life (Kolisnyk & Kovalenko, 2021). Influenced by Bergson's 'intuition theory,' naive artists sought inspiration from primitive art, emphasizing natural and simplistic expression (Gourianova, 2012). Artistic composition, crucial across various art forms, involves arranging elements like line, shape, and color harmoniously within a work. Successful composition creates balance and symmetry, enhancing the

artwork's appeal regardless of its subject. It reflects the artist's thought process and creativity, playing a pivotal role in both art creation and appreciation (Kindler, 2007).

Equally fundamental to this study are line theory, color theory, and aesthetics theory. Lines, a fundamental element in art, connect two points in space and are used to define shapes in two-dimensional works (Rousell, Cutcher, & Irwin, 2018). They vary in quality and type, adding direction, energy, and movement to an artwork. Both actual and implied lines contribute to the work's dynamism and audience engagement. Color theory, a key aspect of visual arts, guides the use of hues, values, and saturation in art and design. It categorizes colors into primary, secondary, and tertiary groups, with the color wheel illustrating their relationships (Agoston, 2013). Understanding color theory is essential for artists to create visually compelling works. Art aesthetics, a branch of philosophy, explores the unique aesthetic properties and laws of literary and artistic works (Kupfer, 2015; Stecker, 2010). It examines the relationship between artistic beauty and life, the creative process of artists, and how art influences the audience's aesthetic perception. Art aesthetics is integral to understanding the deeper meaning and impact of art in society.

4. Influence from Visual Arts

The artistic inspiration for the artworks created in this investigation came from the following six artworks:

1. Zhang Zeduan's 'Riverside Scene During Qingming Festival' employs a scattershot perspective, capturing a vivid tableau of life with intricate details and dramatic plot conflicts. This piece demonstrates a masterful organization of a complex narrative within a painting, showcasing Zhang's profound insight into social life and his skillful control of pictorial composition (Liu et al., 2017).

2. Zhang Tonglu's 'Great Luck', a filature enamel painting, innovates traditional cloisonné techniques by adapting them to flat surfaces, resulting in a work that exudes elegance and intricacy. This piece, with its three-dimensional decorative effects and meticulous craftsmanship, directly influences the use of pinching enamel techniques.

3. Ping Po's Bullfight embodies the unique style and exaggerated nature of peasant painting, often likened to the works of Picasso. This self-reflective art form, capturing the essence of rural life and aspirations, informs the approach to incorporating folk art elements into the work.

4. In 'Lecturing', Yang Gong Guo creates a grand scene with a central dominant figure, using vibrant colors and effective line work. This work inspires the use of artistic composition principles, focusing on central dominance and the use of bright, engaging colors.

5. Henri Julien Felix Rousseau's 'Dream', characterized by its fantastical and poetic visual narrative, exemplifies naive art's innocence and charm (Harris, 2013). This approach to art is filled with joy and a childlike sense of wonder.

6. Raphael Perez's 'Tel Aviv City' illustrates urban scenes in a naive artistic style marked by bright colors and playful patterns. This style imbues the work with a sense of innocence, joy, and a childlike spirit.

Figure 1 Visual arts influences in this investigation: A - 'Along the River During the Qingming Festival', Zhang Zeduan (24.8x528.7cm, silk painting); B - 'Great Luck', Zhang Tonglu (70x90cm, filature enamel painting); C - 'Bullfight', Ping Po (70x90cm, peasant painting); D - 'Lecturing', Yang Gong Guo (80x80cm, peasant painting); E - 'Dream', Henri Julien Felix Rousseau (205x299cm, oil on canvas); F - 'Tel Aviv City', Raphael Perez (150x250 cm, acrylic on canvas).

Sources: A - Calligraphy and Painting Art Collection (360 encyclopedias, 2020: Online); B - Wing Hui Arts Centre (360 encyclopedias, 2020: Online); C - Hmong people painting in Pingpo (360 encyclopedias, 2020: Online); D - Chinese farmers in Qingzhou (360 encyclopedias, 2018: Online); E - Encyclopedia (360-person library, 2015: Online); F - Encyclopedia (360 search, 2022: Online).

Research Methodology

The research approach in this investigation was multifaceted. The primary researcher began with field visits to the sites of local Hmong festivals, immersing themselves in the dance movements, stages, and activity scenes. Interacting with the local Hmong people provided insights into the Huashan Festival. This process also provided access to materials such as pictures, recordings, and videos to create authentic representations of the festival scenes. These works aim to capture the jubilation and joy of the Huashan Festival. Additionally, the researchers studied the artistic styles, color applications, and compositions of world-famous artists. This study involved analyzing techniques like scattered perspective and symmetrical composition to enrich the artistic content of the work. The researchers delved into various art forms such as Chinese painting, oil painting, watercolor painting, and Chinese intangible cultural heritage crafts. This led to the innovative combination of painting with enamel techniques, using gold wire to outline shapes and pearlescent powder glazes for color, thus adding a decorative mirror effect to the works. The target audience for these artworks includes art enthusiasts, cultural historians, and the general public interested in ethnic festivals and cultural heritage. By presenting the Huashan Festival through a visually engaging medium, the aim is to foster a deeper understanding and appreciation of Hmong culture among a diverse audience.

In the data analysis phase, the researchers concentrated on several key aspects. The theme of the project revolves around the happiness of the festival.

Through field research and studying the works of both domestic and foreign artists, the researchers analyzed and summarized the compositions, pictures, colors, and techniques in relation to the theme. The aim was to develop a style rich in childlike innocence to convey the joy of the Hmong Festival and people's aspirations for a happy life. The analysis of form and symbols involved attenuating the detail of the images and using organic forms from nature. The researchers simplified the structures of characters and things in scenes like Lusheng Dance and bullfighting, mainly expressing them through solid color blocks to capture the naive and childlike charm of the festival.

The process of creation was methodical. Initially, the researchers created sketches based on the different scenes of the Huashan Festival. These were first hand-drawn, then further refined using computer software. Each sketch represented a different aspect of the festival. The materials used in the works were primarily sourced from the traditional cloisonne technique, including items like brass wire, resin glue, and pearlescent powder. The steps of creation followed a structured path, starting with drawing the festival scenes and processing them on the computer to fill in colors and bring the works to life. After printing out the sketches, the researchers used gold wire to outline the images, followed by color filling using the pearlescent powder paint. The final step involved a thorough check of the work to perfect the details and complete the artistic piece.

This methodology thus blends traditional art forms with modern techniques, aiming to capture the essence of the Huashan Festival and present it as a visual celebration of Hmong culture and happiness.

Results

1. Pre-Thesis Works

In the analysis of the three pre-thesis works, each piece uniquely contributes to the depiction of the Huashan Festival, showcasing the diverse cultural practices of the Hmong people.

The first piece revolves around the Lusheng dance, a vibrant symbol of the Hmong's dance art. It vividly portrays the lively and joyous atmosphere of

the festival. The form of this work integrates the natural and structural elements of the festival environment, including mountains, trees, and houses, along with the attendees. The artistic approach emphasizes simplicity in design, using lines, colors, and planes to convey the essence of the scene without delving into intricate details. The outcome is a colorful and lively representation of the Huashan Festival, capturing the essence of joy and happiness inherent in the Hmong lifestyle.

Moving to the second piece, the focus shifts to the bullfighting scene, a cherished activity at the Huashan Festival. This artwork adopts a symmetrical composition, enriching the visual experience. It depicts the natural and architectural environment of the festival, along with the people gathered to witness the bullfight. The use of golden wire and vivid colors enlivens the scene, creating a dynamic and engaging depiction. The piece not only reflects the rich activities of the Huashan Festival but also conveys the lively and festive atmosphere. A notable change in this work is the use of bright color hues, particularly red, and the introduction of a domestic pig in the background, adding a layer of cultural context to the bullfighting event.

The third work explores the cockfighting scene, a popular pastime among the Hmong community. Here, the composition takes on an exaggerated form, magnifying the fighting cock and diminishing the surrounding figures and objects to draw attention to the main activity. The use of golden wire and color further enhances the liveliness of the work. This piece effectively captures the fun-filled daily life of the Hmong people and echoes the festive spirit of the Huashan Festival. Compared to the previous works, there is a shift in composition, with an increased focus on exaggerating and enlarging the subject matter. This change brings the theme into sharper focus, highlighting the festival's activities and the joy they bring to the Hmong community.

These three pre-thesis works (Figure 2) collectively present a comprehensive and vibrant portrayal of the Huashan Festival. Through varied artistic techniques and thematic focuses, they provide a rich narrative of the Hmong people's cultural celebrations, highlighting the joy, competitiveness, and community spirit that define this festive occasion.

Figure 2 Pre-thesis works: (top-bottom) 1) Lusheng Dance (filature enamel painting, 100x150cm); 2) Bullfight (filature enamel painting, 100x150cm); 3) Cockfighting (filature enamel painting, 80x100cm)

2. Thesis works

In the thesis works, a noticeable evolution of artistic expression and a deepening exploration of the Huashan Festival's cultural richness are evident. Each piece captures a unique aspect of the Hmong festivities, conveying the vibrancy and communal spirit of these celebrations.

The first thesis work focuses on the Hmong's talent for singing and dancing, a key component of their festive celebrations. By adopting an exaggerated form of composition, the artwork enlarges the central subject of the dancers, simplifying the surrounding elements to emphasize the focal activity. The use of golden wire and contrasting colors brings the dance scene to life, reflecting the Hmong

people's joy in festival happiness.

The second work encompasses both Lusheng dance and singing folk songs. It employs a symmetrical composition, arranging two vibrant activity scenes within the frame. The golden wire and bright hues used to depict the characters and scenes infuse the work with liveliness and rhythm. A significant advancement in this piece is the inclusion of dual activity scenes, enhancing the visual richness and conveying the festival's lively atmosphere more comprehensively. The third piece delves into the sacrificial flower poles and song and dance performances, critical elements of the festival. Its composition is symmetrical, with the main activity in the center flanked by performances and commodity sales. This layout accentuates the primary subject while maintaining a cohesive and unified arrangement. The rich festival activities, portrayed through vivid colors, symbolize cheerfulness and freedom, reflecting the festive atmosphere.

The fourth thesis work utilizes a bird's-eye view panoramic method, offering a comprehensive depiction of the Huashan Festival's scope. It captures the complexity of the festival's various segments, from song and dance performances to communal gatherings. The intricate use of golden wire and color brings the scenes to life, showcasing the Hmong's appreciation for their festivals and their zest for life.

The final piece presents a broader perspective of the Huashan Festival, incorporating song and dance performances, bullfighting, cockfighting, and other activities. Employing a panoramic view, it captures the diverse and lively scenes of the festival, symbolizing happiness and prosperity through a rich palette of colors. This work marks a progression from earlier pieces, offering a more comprehensive and detailed portrayal of the festival's activities and the joy they bring to the community.

Together, these thesis works (Figure 3) represent a cohesive and detailed exploration of the Huashan Festival, highlighting the Hmong people's cultural practices and the joyous spirit of their communal celebrations. The progression in artistic technique and thematic depth across these works underscores the richness of the cultural narrative being conveyed.

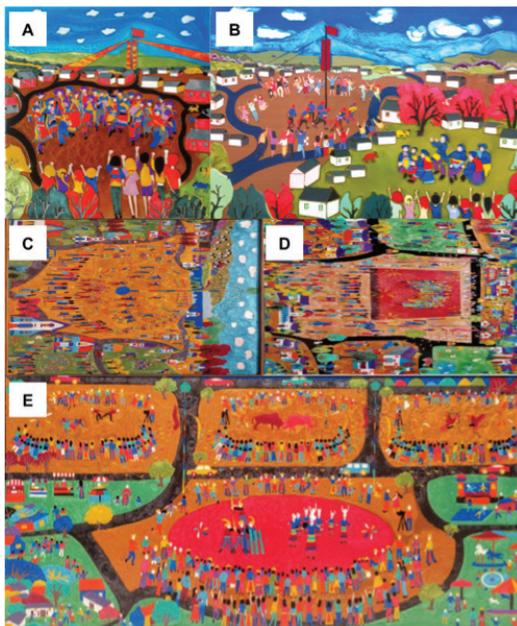

Figure 3 Thesis works: A - Lusheng Dance (filature enamel painting, 80x100cm); B - Lusheng Dance and Singing Folk Songs (filature enamel painting, 100x120cm); C - Sacrificial Activities (filature enamel painting, 120x200cm); D - Cabaret (filature enamel painting, 120x200cm); E - Huashan Festival (filature enamel painting, 95x190cm).

Conclusion

In conclusion, the results of data analysis and the outcomes of the creative process have been integrated to form a cohesive understanding of the Huashan Festival and its representation in art. This investigation aimed to study and create art inspired by the traditional Huashan Festival, focusing on its community performances and activities, and to utilize the technique of enamel pinching to create art pieces that embody the festival's spirit. The Huashan Festival, celebrated by the Hmong people, is rich in cultural significance and traditions. It features various activities like climbing flower poles, singing,

bullfighting, horse racing, lusheng jumping, and martial arts. These are all integral to the Hmong community's expression of joy and reverence for their ancestors. The 'flower pole', a significant symbol in the festival, is adorned with colorful flags and flowers, marking the commencement of the festivities. The backward climb to the top of the pole, determining the Flower Pole King, is a highlight of the festival. These vibrant activities, set against a backdrop of lusheng music and dance, encapsulate the essence of the Huashan Festival. The history of the Hmong people has led to a vibrant culture that thrives despite challenges like floods and migrations. This cultural richness, combined with the picturesque landscape of Wenshan, has been a source of inspiration for this artistic endeavor. The creation of the thesis works reflects a deep engagement with Hmong culture and the Huashan Festival. Each piece captures various festival scenes, showcasing the Hmong people's love for singing, dancing, and communal celebrations. The works adopt different compositional techniques, ranging from panoramic views to symmetrical layouts, and employ a rich palette of colors to convey the festive spirit. The use of golden wire and pearlescent pigments adds depth and vibrancy to the scenes. The progress seen in the artworks is marked by an increasing complexity in scene depiction, attention to detail, and the use of colors. Later works show a stronger contrast and a more pronounced emphasis on the festive atmosphere, reflecting an evolution in the artistic approach. The enamel technique, a pivotal element in the creation process, involves drawing, wire pinching, and coloring, meticulously capturing the scenes of the Flower Mountain Festival and bringing them to life. The target audience for these artworks includes art enthusiasts, cultural historians, and the general public interested in ethnic festivals and cultural heritage. By presenting the Huashan Festival through a visually engaging medium, the study fosters a deeper understanding and appreciation of Hmong culture among a diverse audience.

In summary, the thesis works collectively portray the jubilant spirit of the Huashan Festival and the cultural richness of the Hmong people. Through a combination of detailed observational studies, artistic inspiration, and skillful execution of traditional and modern techniques, these works stand as a testament

to the enduring vibrancy of Hmong culture and the joyous essence of their most cherished festival. The value of this study lies in its unique approach to cultural preservation through visual arts, offering new insights and appreciation for the Hmong Festival and its significance.

Discussion

The thesis, grounded in a thorough study of art and cultural context, sought to capture the essence of the Hmong Huashan Festival through visual art. Field observations and documentary studies were instrumental in comprehending the festival's ambiance and activities (Lee & Tapp, 2010; Lewis, 1993). The creative objective was to encapsulate the festival's color and atmosphere of happiness, employing the enamel technique to bring these scenes to life. This investigation is distinctive in its approach, blending traditional artistic techniques with contemporary aesthetics to offer a fresh perspective on the Huashan Festival, a subject that has not been extensively explored in the field of visual arts.

Data analysis revealed the Huashan Festival as a multifaceted celebration involving various activities like climbing flower poles, singing, lusheng jumping, martial arts, horse racing, bullfighting, and more (Haoying, 2023; Holl, 2023; Tapp, 2021). The 'flower pole' emerged as a significant symbol, with the climber crowned the 'Flower Pole King' being a festival highlight (Cheung, 2020; Shi et al., 2019). Additionally, the festival served as a platform for young men and women to express love through song (Mao & Pengli, 2020; Qian & Tang, 2017; Schein, 1986; Yu & Mengyao, 2021). The festival's vibrancy and dynamism reflect the rich cultural tapestry of the Hmong people (Li & Liu, 2018). The term 'Festival of Happiness' aptly describes the Huashan Festival, emphasizing its role in fostering communal joy, cultural continuity, and social bonding among the Hmong people.

The creation of the artworks advocated a return to the original style of art, emphasizing natural expression and simplicity (Gourianova, 2012; Kindler, 2007). The influence of Chinese farmer paintings, known for their exaggerated

proportions and bright colors, was significant in creating the Hmong Huashan Festival scenes (Chang et al., 2023; Kirmizi, Colombari & Quette, 2010; Li, 2022; Su et al., 2016; Wang, Tang & Wu, 2022; Yuchen, 2018). The use of enamel pinching techniques was particularly significant. This technique, involving the meticulous shaping and coloring of enamel within wire frameworks, added a distinct texture and vibrancy to the artworks, enhancing their visual appeal and capturing the festival's lively atmosphere. The enamel techniques also symbolize the fusion of traditional craftsmanship with modern artistic innovation, highlighting the evolving nature of visual arts. Technical expressions, including the use of enamel techniques and resin pigments, added depth and vibrancy to the works, making them true to the festive atmosphere (Brodskaya, 2012; Kolisnyk & Kovalenko, 2021). The study of naive art, composition, and beauty theory was integral to developing the works (Agoston, 2013; Harris, 2013; Kupfer, 2015; Rousell, Cutcher & Irwin, 2018; Stecker, 2010). The inspiration was drawn from various artists, such as Zhang Zeduan's 'Along the River During the Qingming Festival' and Zhang Tonglu's 'Great Luck,' which informed the compositional and technical aspects of the works. These influences allowed for a vivid and decorative portrayal of the festival, capturing its spirit in a visually engaging manner.

The results of creation manifested in five works, each depicting scenes from the Huashan Festival. These works adopted forms such as panoramic composition and symmetrical layout to make the visuals more vivid and interesting. The dynamic depiction of characters, the use of bright colors, and the inclusion of symmetrical forms all contributed to reflecting the festival's lively and joyful atmosphere. The progression in the artwork was evident in the expanding scene content, increasing size, and greater attention to detail. Each piece uniquely portrays different aspects of the festival, from communal dances to competitive events, highlighting the multifaceted nature of the Huashan Festival.

A new finding from this study is the importance of selecting the appropriate artistic techniques to express the intended theme (Rousell, Cutcher & Irwin, 2018). Artworks can embody different forms, but the essence lies in conveying the emotions and thoughts of the theme. This thesis demonstrated

how festival scenes were created with attention to festive colors and weather, culminating in a unique representation through wire enamel techniques. The originality of this investigation lies in its innovative use of enamel pinching techniques combined with naive art principles, creating a new artistic expression that bridges traditional and contemporary art forms.

The social and technical impact of this work is significant, especially considering the recent global situation where festivals and activities have been curtailed. These artworks not only awaken a yearning for a better life and the beauty of festivals but also emphasize the importance of preserving and inheriting national culture, especially in the face of declining traditional crafts like wire enamel (Gao et al., 2020; Schein, 1993). By showcasing the Huashan Festival through these unique art forms, the study not only preserves cultural heritage but also introduces it to a broader audience, fostering greater cultural understanding and appreciation.

Suggestions

Art, as a reflection of life, offers boundless opportunities for exploration and creativity. In the realm of visual arts, the potential for incorporating diverse subjects and themes is immense. It's crucial for artists not only to draw inspiration from the works of others but also to immerse themselves in various life experiences. By absorbing the strengths of others and deeply engaging with all facets of life, artists can enrich their creative expression.

A key area of exploration is the rich tapestry of Chinese cultural and traditional stories. Delving into the myths, legends, and folktales of China can provide a wellspring of inspiration for artists. These narratives are more than just stories; they are vessels of deep cultural significance and symbolism. Incorporating these elements into visual art not only adds depth and meaning but also creates a resonant connection with audiences. This approach goes beyond mere representation; it is an act of cultural preservation and celebration, bridging the gap between contemporary and historical heritage.

Another recommendation for artists is to explore the realm of mixed media, particularly integrating the technique of pinching enamel. This method, involving the use of gold wire, colored wires, or various materials for color, allows artists to represent contemporary culture in a tangible form. It offers a unique way to narrate meaningful, beautiful, and culturally relevant stories through art. Furthermore, artists should consider studying the works and creative processes of contemporary counterparts who use similar mediums and themes. Such research can provide valuable insights and inspiration, informing their own artistic practices and leading to innovative and impactful creations.

In conclusion, the field of visual arts is ripe with potential for those willing to explore and experiment. By drawing from cultural stories and employing innovative techniques, artists can create works that not only resonate with audiences today but also pay homage to the rich cultural heritage that inspires them. This approach enhances the aesthetic and emotional appeal of their creations and contributes to the broader narrative of cultural understanding and appreciation in the arts.

References

- Agoston, G. A. (2013). **Color theory and its application in art and design**. New York, NY: Springer.
- Boyu, Z. (2012). Playing for people or the gods? Sustainability of local religious music popular in Yunnan Province. **Asian Musicology**, 19(1), 97-115.
- Brodskaya, N. (2012). **Naive art**. New York, NY: Parkstone International.
- Cha, T. (2013). **Mong China history and heritage preservation**. Fresno, CA: Taichiming Cha.
- Chang, Y., Zhou, L., Lu, P., & Yasmeen, S. (2023). Ansai peasant paintings: Inheritance of Chinese primitive culture and primitive philosophy. **Trans/Form/Ação**, 46(1), 367-390.
- Cheung, S.-W. (2020). Festivals and re-ethnicization of China's Miao migrant community: Culture for network linkage and institutional embeddedness.

- Asian Education and Development Studies**, 9(1), 1-14.
- Dudbridge, G. (2018). **The worshippers of Mount Hua**. In G. Dudbridge (Ed.), *Critical readings on Tang China* (pp. 1915-1948). Leiden, The Netherlands: Brill.
- Gao, S., Bi, X., Bi, D., & Li, C. (2020). The development of culture and tourism integration in frontier ethnic areas based on the perspective of public cultural products: Taking Wenshan Zhuang and Miao Autonomous Prefecture of Yunnan Province as an example. **Journal of Yunnan Agricultural University (Social Science)**, 14(2), 1-5.
- Gourianova, N. (2012). **The aesthetics of anarchy: Art and ideology in the early Russian avant-garde**. Berkeley, CA: University of California Press.
- Haoying, W. (2023). A wandering nation: Migration history and cultural presentation of the transnational Hmong. **Synesis**, 15(3), 360-376.
- Harris, J. C. (2013). The dream: Henri Rousseau. **JAMA Psychiatry**, 70(10), 1004-1006.
- Holl, A. F. C. (2023). **Traditions and cultural heritage: Genesis, reproduction, and preservation**. In A. Holl (Ed.), *Traditions and Cultural Heritage: Genesis, Reproduction, and Preservation* (pp. 1-15). London, UK: BP International.
- Kindler, A. M. (2007). **Composing in visual arts**. In L. Bresler (Ed.), *International Handbook of Research in Arts Education* (pp. 543-561). Dordrecht, The Netherlands: Springer Netherlands.
- Kirmizi, B., Colomban, P., & Quette, B. (2010). On-site analysis of Chinese cloisonné enamels from fifteenth to nineteenth centuries. **Journal of Raman Spectroscopy**, 41(7).
- Kolisnyk, O. V., & Kovalenko, M. O. (2021). Naive art: Features of creative perception. **Art and Design**, 3(1), 45-53.
- Kupfer, J. H. (2015). **Experience as art: Aesthetics in everyday life**. New York, NY: State University of New York Press.
- Lee, G. Y., & Tapp, N. (2010). **Culture and customs of the Hmong**. New York, NY: Bloomsbury Publishing.
- Lewis, J. A. (1993). **Hmong visual, oral and social design: Innovation within a frame of the familiar**. Doctoral Dissertation, California State University,

Sacramento, USA.

- Li, K., & Liu, F. (2018). **Cultural study of Miao people's 'Buffalo-fight'**. In International Conference on Contemporary Education, Social Sciences and Ecological Studies (CESSSES 2018) (pp. 583-586). Paris, France: Atlantis Press.
- Li, L. (2022). Chinese peasant paintings in the new century. **International Journal of Social Science and Education Research**, 5(10), 7-10.
- Liu, Q., Lin, Y., You, D., Huang, Q., & Lan, S. (2017). **Analysis on the street landscape in Riverside Scene at Qingming Festival and its enlightenment**. In 3rd International Conference on Arts, Design and Contemporary Education (ICADCE 2017) (pp. 339-344). Paris, France: Atlantis Press.
- Ma, Y. (2023). **Regional culture and social change: A study of Miao-inhabited areas of Southwest China**. New York, NY: Springer Nature.
- Mao, M., & Pengli, W. (2020). Cultural inheritance of Miao nationality in Western Hubei under the background of beautiful countryside construction. **Journal of Landscape Research**, 12(6), 83-94.
- Qian, J., & Tang, X. (2017). Dilemma of modernity: Interrogating cross-border ethnic identities at China's Southwest frontier. **Area**, 49(1), 52-59.
- Qiao, H. (2016). Vision of humanity: **Humanistic value of the Wenshan Miao martial arts appreciation**. In International Conference on Education, Management and Computing Technology (ICEMCT-16) (pp. 659-662). Paris, France: Atlantis Press.
- Rousell, D., Cutcher, A. L., & Irwin, R. L. (2018). **Making-lines: Experimenting with movement, affect and aesthetic causality through arts-based educational research**. In K. Snepvangers & S. Davis (Eds.), *Embodied and Walking Pedagogies Engaging the Visual Domain: Research, Creation and Practice* (pp. 205-227). Champaign, IL: Common Ground Research Networks.
- Schein, L. (1986). **The Miao in contemporary China: A preliminary overview**. In G. L. Hendricks, B. T. Downing, & A. S. Deinard (Eds.), *The Hmong in Transition* (pp. 73-85). Minneapolis, MI: The Southeast Asian Refugee

Studies of the University of Minnesota.

Schein, L. (1993). **Popular culture and the production of difference: The Miao and China**. Berkeley, CA: University of California Press.

Shi, T., Wu, X. H., Wang, D. B., & Lei, Y. (Year). The Miao in China: A review of developments and achievements over seventy years. **Hmong Studies Journal**, 20(1), 1-23.

Stecker, R. (2010). **Aesthetics and the philosophy of art: An introduction**. New York, NY: Rowman & Littlefield Publishers.

Su, Y., Qu, L., Duan, H., Tarcea, N., Shen, A., Popp, J., & Hu, J. (2016). Elemental analysis-aided Raman spectroscopic studies on Chinese cloisonné wares and painted enamels from the Imperial Palace. **Spectrochimica Acta Part A: Molecular and Biomolecular Spectroscopy**, 153(1), 165-170.

Tapp, N. (2021). **The Hmong of China: Context, agency, and the imaginary**. Leiden, The Netherlands: Brill.

Wang, H., Chansuwan, P., & Natayakul, S. (2022). Perspectives of Miao's lusheng dance at Guizhou, China. **Journal of Positive School Psychology**, 2022(1), 9373-9381.

Wang, T., Tang, H., & Wu, M. (2022). **Market development of intangible cultural heritage traditional handicrafts based on computer technology**. In International Conference on Frontier Computing (pp. 1022-1027). Singapore: Springer Nature Singapore.

Yu, Z., & Zhang, M. (2021). **The livelihood and cultural change of the Highland Miao people in Yunnan**. *International Journal of Business Anthropology*, 11(1), 87.

Zhao, Y. (2018). **VR touch museum**. Doctoral Dissertation, Durham, NC.

SYMBOL OF URBAN LIFE: SCULPTING THE DYNAMICS OF FAMILY AND MODERNITY IN URBAN CHINA

Zhendong Zhang¹, Boontan Chettasurat², Adool Boonchamo³
E-mail: zhen440zhang@gmail.com

¹ *Student of Master of Fine Arts Program in Visual Arts, Faculty of Fine - Applied Arts and Cultural Science, Mahasarakham University, Thailand*

² *Associate Professor, Faculty of Fine Applied Arts and Cultural Science, Mahasarakham University, Thailand*

³ *Assistant Professor, Faculty of Fine Applied Arts and Cultural Science, Mahasarakham University, Thailand, Ph.D.*

Received: December 28, 2023 Revised: May 20, 2024 Accepted: May 23, 2024

Abstract

This study investigated the profound transformations within urban family structures in modern China, amidst the country's rapid urbanization following the reform and opening-up policy. Utilizing an interdisciplinary approach, the research explored the socio-economic and cultural shifts influencing family dynamics, particularly focusing on the experiences and environmental interactions of younger urban dwellers. The research involved extensive fieldwork in Baoshan City and a critical review of literature spanning life-course theory, modernization theory, and gender equity theory. The findings highlighted the evolving roles within the urban Chinese family and the challenges posed by urban living. The core of the investigation lay in synthesizing these themes through visual arts, with a series of sculptures encapsulating 'The Symbol of Urban Life'. Drawing inspiration from the works of Henry Moore, Antony Gormley, and Julian Voss-Andreae, the sculptures acted as a narrative tool, dissecting, and reconstructing the layered complexities of urban existence. The resulting sculptures depicted the urban experience and provided analytical and sociological commentaries on the state of the family in urbanized China. Suggestions for future research involved interactive public art installations and examining the psychological impact of living in high-density urban environments, advocating for a cross-disciplinary approach to further explore the dynamic interplay between urban studies, psychology, and visual arts.

Keywords: China, Family Dynamics, Layered Sculpture, Urbanization, Visual Arts

Introduction

This study embarks on a journey through the rapidly urbanizing milieu of modern China, where the consequences of the country's reform and opening-up policy are vividly manifested not only in the physical sprawl of cities but also in the complex transformations of societal structures (Chan, 2010; Gu, Kesteloot, & Cook, 2015). The transformation of China since its reform and opening-up policy

is nowhere more evident than in its rapid urbanization. This phenomenon is multifaceted, encompassing not just the physical expansion of urban spaces, but also profound societal shifts. Urbanization in China presents an unmistakable narrative of growth, with the number of cities housing over a million inhabitants soaring from 18 in 1981 to 93 by 2019, and urban areas expanding by a factor of 6.6 during the same period (Fei & Zhao, 2019; Li & Li, 2019). Such expansion has led to a blurring of traditional geographical boundaries and a demographic shift characterized by a surge in the urban population from 10.6% to 64.7% since the founding of the People's Republic, culminating in a massive rural-to-urban migration (Qi, 2019).

Architecturally, the burgeoning urban population has fueled a real estate boom and the rise of skyscrapers, which not only meet the housing demand but also epitomize the aspirations of a new urban generation (Ong, 2014). The personal journey of the author, from rural origins to urban life, mirrors these trends. As China continues its unprecedented journey of urbanization, its family structures are undergoing a profound transformation. The traditional extended family model, characterized by multigenerational cohabitation, is increasingly giving way to nuclear family arrangements. This shift mirrors the broader societal transitions taking place within the nation's rapidly expanding urban landscapes (Xu & Xia, 2014).

The forces driving these changes are multifaceted. Economic imperatives, particularly the need for mobility in pursuit of employment opportunities, often necessitate smaller family units (Li, Fan, & Song, 2020). The rural-to-urban migration that has seen millions leave their ancestral homes has not only changed the demographic makeup of urban centers but has also led to the reconfiguration of family life. Young adults, who once would have remained in close proximity to their parents and extended kin, now find themselves navigating the challenges of urban living far from their familial support networks (Shen et al., 2021). Simultaneously, the urban environment itself promotes a lifestyle that is less conducive to large family living. The spatial constraints of high-rise apartments contrast starkly with the sprawling homesteads of rural China, where multiple

generations could live under one roof with relative ease. In cities, space is at a premium, and housing is designed more for the nuclear family than the extended clan (Wanting, 2021).

Moreover, the pressures of urban life - long working hours, the high cost of living, and the pursuit of personal and professional aspirations - have led to a reevaluation of family roles and responsibilities (Jankowiak, 2019). The expectations of filial piety, deeply embedded in Chinese culture, are being renegotiated within the context of contemporary urban existence. Young couples often find that the demands of caring for elderly relatives are incompatible with their work schedules and personal commitments. This has resulted in an increasing reliance on institutional care for the aged, a concept that would have been largely alien in the China of yesteryears. The policy landscape has also played a significant role in shaping family structures. For instance, the one-child policy, although now rescinded, has had long-lasting effects on family composition and intergenerational relationships (Song & Ji, 2020). With fewer siblings, family resources have been consolidated, impacting the traditional support systems that once defined Chinese familial life.

Furthermore, the evolving status of women in society has contributed to these changing family dynamics. As more women pursue higher education and careers, their roles within the family have shifted from primarily caretakers to equal partners in providing for the household. This shift has influenced decisions around marriage, childbearing, and childcare, leading to later marriages, fewer children, and increased use of childcare services (Hu & Shi, 2020). These structural changes are reflected in the social fabric of urban China. The once dominant three 'big Ps' - patrilinealism, patrilocalism, and patriarchalism - are being challenged by new norms that emphasize individual autonomy and gender equality (Djundeva, Dykstra, & Emery, 2019). While these changes might suggest a convergence with Western family patterns, it is crucial to acknowledge that they are occurring within a distinctly Chinese context, where traditional values still exert considerable influence.

This investigation offers a comparative lens, juxtaposing the dynamics of

family relationships within the Chinese context against the backdrop of social change. As scholars grapple with explaining the relative stability of the Chinese family structure amid significant social changes, this study aligns with Hagestad and Dykstra's (2016) emphasis on the impact of social structures and institutions on the individual life course. By weaving the intricate patterns of urban life into the fabric of visual arts through sculpture, this research narrates the layered complexities of urban existence and the resilient spirit of its inhabitants. It endeavors to foster a profound understanding of the life states, challenges, and interrelationships of the younger generation within the urban environment. This study is not a mere analysis of urban growth but a narrative of human adaptation and resilience. It stands at the intersection of visual arts and social science, offering a nuanced perspective on the confluence of traditional family sequences and demographic trends in China. Through this interdisciplinary approach, we aim to contribute to the ongoing discourse on comparative demographic research and the future of family dynamics within rapidly changing urban landscapes. This investigation aligns the research objectives with the findings from field research, integrating insights from the literature analysis to inform the creation of artistic sculptures. This approach ensures that the sculptures not only reflect the socio-economic and cultural shifts observed but also embody the lived experiences and environmental interactions of younger urban dwellers, thus consistently reinforcing the concept of the 'Symbol of Urban Life.'

Research Objectives

This investigation was designed with two primary objectives:

1. To conduct an in-depth analysis of urban life and synthesize these elements into sculptures that blend realistic forms with modern urban design.
2. To craft a collection of sculptures that encapsulate 'The Symbol of Urban Life,' embodying the spirit and tempo of metropolitan existence through figurative sculpture.

Literature Review

Field research conducted in Baoshan City, China, serves as a primary data source, revealing the impact of rapid urbanization on the transformation of family structures and residential spaces. Baoshan's urban population is projected to quadruple, primarily due to migration from rural areas, leading to a construction boom and the emergence of medium and high-rise buildings, a physical manifestation of the changing urban landscape.

Incorporating life-course theory (Hagestad & Dykstra, 2016), the shift from rural to urban living is examined, focusing on how it has altered the timing and sequence of major family-related life events. Modernization theory suggests that this urban migration is part of a larger narrative of change from traditional extended family structures to modern nuclear families, resembling trends in Western societies (Thornton, 2001; Thornton & Philipov, 2009). However, the assumption of a uniform development path is challenged, acknowledging that urban Chinese families are not simply converging towards a Western model but are forming unique patterns influenced by their cultural and social context (Applebaum, 1970; Thornton, 2001). Furthermore, the Second Demographic Transition (SDT) theory (Lesthaeghe, 2014; Van de Kaa, 2001) is drawn upon to interpret the demographic patterns observed, such as delayed marriage and declining fertility rates, framed by shifts towards individualistic norms in urban settings. However, contrary to the SDT's prediction, the expected trends of increasing levels of cohabitation and nonmarital births have not materialized in China, suggesting alternative pathways in the evolution of family forms (Djundeva et al., 2019).

The New Home Economics approach (Becker, 1981) and gender equity theory of fertility (McDonald, 2006) are also pertinent here, providing insight into the economic rationale behind marriage and childbearing decisions. As urban women gain access to education and employment, their changing roles within the family unit lead to a reevaluation of traditional gender hierarchies and contribute to the observed changes in family patterns (Hu & Shi, 2020; Djundeva et al.,

2019). The literature also shows how the architectural aesthetics of urban living spaces reflect and accommodate these shifting family structures (Ong, 2014). The preference for innovative and organic building designs not only addresses the practical needs of urban dwellers but also symbolizes their aspirations in a changing society (Wanting, 2021).

The transformation of family structures in urban China is not just a sociological phenomenon but also a rich source of inspiration for visual arts, particularly sculpture. The medium of sculpture, with its physicality and dimensionality, serves as an apt metaphor for the complexities and layers of urban life (Zheng, 2019). In the transition from rural to urban settings, individuals and families reconstitute their identities, much like how sculptors shape their works to express themes of change and resilience. The process of sculpting, from conception to completion, can mirror the gradual and often arduous journey of adaptation that many urban families face. As such, sculpture becomes a means of exploring and representing the nuanced experiences of these families in physical form.

The theoretical framework of this study is strengthened by interweaving life-course theory, modernization theory, and gender equity theory. By examining how these theories intersect, a comprehensive understanding of the evolving family dynamics in urban China is provided. Life-course theory offers insights into the timing and sequence of family-related life events, modernization theory contextualizes these changes within the broader narrative of societal evolution, and gender equity theory highlights the shifting roles and contributions within the family unit. Sculpture, inherently linked with the space it inhabits, also provides a tangible connection to the architectural expansion that characterizes urban growth. The emerging skyline, marked by high-rises and new residential patterns, is akin to the evolving narratives that artists mold into their sculptures. They capture the essence of transformation, not only in the shifting silhouettes of cityscapes but also in the altering dynamics of the families within them. This interplay of art and life finds resonance in the layered sculpture technique, where slices of material come together to form a cohesive whole, symbolizing the multifaceted layers of

urban family life and the collective consciousness of the community. Integrating these considerations, the study engages with the conceptual frameworks provided by prominent artists whose works reflect on the relationship between individual identity and broader societal structures. Their sculptures are not merely art objects but are dialogues in form and space, offering perspectives on personal and collective experience. They challenge viewers to see beyond the surface, to the interwoven stories that compose the urban family narrative - a narrative that is continually being sculpted by the forces of modernization and cultural evolution.

1. Influence from Visual Arts

Three artists and their works were critically analyzed for their relevance to this study's theme (Figure 1):

1.1. Henry Moore's 'Family Group' series, with its abstract representation of family affection, offers a lens to view the urban family dynamic (Moore, 1998). Moore's focus on maternal love and familial happiness provides a thematic parallel for this study.

1.2. Antony Gormley's sculptures, which explore the interaction of the human body with space and environment, inspire the study's approach to urban architecture and human form integration (Gormley et al., 2007).

1.3. Julian Voss-Andreae's (2013) 'Quantum Man' series demonstrates the use of physics principles in art. The sculptures' changing visibility with light and perspective offer a metaphor for the transient and often overlooked aspects of urban life.

Figure 1 Three works that inspired this investigation: (left-right) Moore's 'Family Group', Gormley's 'Another Place', Voss-Andreae's 'Quantum Man'.

Methodology

In exploring the 'Symbol of Urban Life,' the study was anchored in extensive field research conducted in Baoshan City, China, a city emblematic of the rapid urbanization sweeping across the nation. Baoshan's transformation, marked by a projected quadrupling of its urban population, primarily due to rural migration, created a unique microcosm for studying urban dynamics. This population surge fueled a construction boom, characterized by a rise in medium to high-rise buildings, which not only served the practical purpose of housing the growing populace but also stood as symbols of the aspirations and challenges faced by new urban settlers. The research illuminated the allure of urban centers for younger populations seeking enhanced amenities and opportunities. However, this trend was not without its challenges, as escalating real estate prices imposed significant economic strains on families, highlighting the complex interplay of personal and professional roles in urban life.

Supplementing field observations, an in-depth analysis of documentary data provided a historical context to the urban transformation in China since 1978. This period witnessed a notable expansion in per capita housing area, indicating a shift in the social and spatial fabric of urban living. Yet, the adoption of high-rise living, a model borrowed from Hong Kong, brought unforeseen social ramifications, including diminished community interactions and a sense of urban anonymity. The study also delved into the architectural aesthetics of these urban landscapes. Drawing from natural forms, structural designers infused innovation and organic elements into the urban skyline, creating a distinct aesthetic that blended functionality with visual appeal. Additionally, the research addressed the evolving dynamics of family structures in urban settings, particularly among migrants from rural areas. The emergence of nuclear family units and a trend towards individualism were observed, often resulting in the isolation of elderly family members in rural areas.

The theoretical framework of the study was enriched by incorporating principles of interactivity and participation in public sculpture art, examining how

public consciousness in art is shaped by historical and societal factors. This exploration into the elements of art, including lines, shapes, forms, and space, provided insights into their role in artistic composition and impact on audience perception. The influence of visual arts was a significant component of the study. The works of Henry Moore, Antony Gormley, and Julian Voss-Andreae were critically analyzed for their thematic relevance. Moore's 'Family Group' series offered insights into urban family dynamics, Gormley's exploration of the human form in relation to space and environment informed the study's approach to integrating urban architecture with human figures, and Voss-Andreae's 'Quantum Man' series, employing principles of physics, provided a metaphor for the fleeting and often unnoticed aspects of urban life.

Following synthesis of the results from field research, documentary review, and analysis of the three related artworks, the principal researcher created a series of pre-thesis sculptures to meet the objectives outlined above. These were reviewed by academic experts, and the feedback was used to refine four further sculptures that comprised the final thesis works for the Symbol of Urban Life project. Through this multifaceted approach, the study established a solid foundation for examining the impacts of urbanization on individuals, families, and communities, and how these dynamics are expressed and reflected in the realm of visual arts.

Results

1. Analysis of Artworks

The study's examination of the 'Symbol of Urban Life' project brought forth an analytical focus on three seminal artists whose works have contributed significantly to the understanding of human forms and urban landscapes within the sculptural domain. The analysis of their creations revealed thematic strands pertinent to the objectives of the study.

Henry Moore's 'Family Group' sculptures, with their fluid forms and abstracted representations of the human figure, provided a profound commentary

on the familial unit's intrinsic bond and shared experience. The series was particularly resonant with the study's exploration of urban family dynamics as it depicted the closeness and connectivity of family members in a simplified yet emotionally powerful manner. These sculptures, often characterized by rounded forms and open spaces, suggested a universality of family interaction that transcends the specifics of urban versus rural settings. The analysis indicated that, like the urban families in Baoshan, the figures in Moore's work maintain their cohesion despite the undefined or open-ended environments they inhabit, reflecting the adaptability of the family unit in the face of urban transformation.

Antony Gormley's exploration of human form provided insights into the individual's place within the larger urban context. His sculptures often feature solitary figures placed in vast spaces or interacting with architectural elements, resonating with the study's observations of individuals navigating the urban sprawl. The analysis highlighted Gormley's portrayal of the human body as both a discrete entity and a component of a larger spatial narrative, mirroring the dual existence of urban dwellers who carve out personal identities while being part of the collective urban tapestry. The sculptures stood as metaphors for the individualism that marks urban life, as well as for the search for connection within the anonymity of the city.

Julian Voss-Andreae's 'Quantum Man' series was pivotal in representing the transient and layered nature of urban existence. Voss-Andreae's use of physics principles to craft sculptures that appear or disappear based on the viewer's perspective paralleled the study's findings on the elusive nature of urban social ties. His works, composed of layered sheets, metaphorically aligned with the research aims by illustrating how the individual and the urban environment are interlinked yet not always visible to the naked eye. These sculptures encapsulated the ephemeral quality of urban interactions and the multifaceted identity that urban residents often possess, appearing differently in varying contexts much like the urban landscape of Baoshan.

The comparative analysis of these artworks illuminated the complex interplay between form, space, and social dynamics that is central to understanding

the urban experience. Each artist's unique approach to sculpture provided a visual and conceptual framework that enriched the study's narrative on urban life and family structures. The interpretations of these works laid the groundwork for the development of the pre-thesis and final thesis sculptures, ensuring that the resulting creations authentically reflected the thematic essence of the urban transformation in Baoshan and its inhabitants.

2. Pre-Thesis Creations

In the journey of crafting this thesis, the creative process began with a series of pre-thesis works (Figure 2), each exploring different facets of urban life and its impact on families. The initial piece was inspired by the biblical narrative of Adam and Eve, symbolizing the genesis of the first human family. This artwork paralleled the hopes of young urban dwellers to forge new beginnings in the city. Sculpted in the style of classical Western art, it depicted the figures of a man and woman, embodying the nascent state of youthful aspirations in urban settings. However, this work revealed the need for tighter composition and more durable materials than the used wooden base.

Building on this, the second pre-thesis work centered around the theme of children as pivotal members of a family unit. It portrayed a moment of familial joy, with a child on the father's shoulders, a symbol of familial bonds and the layered experiences of urban life. This sculpture saw an evolution in form, with nude figures set on a rectangular metal base, enhancing stability and visual coherence.

The third piece in the series offered a contrast, focusing on the vulnerabilities and need for comfort in fast-paced urban lives. It featured two intertwined figures, representing mutual support. This work marked a progression in technical precision and conceptual depth, reducing the distance between characters to create a more unified visual focal point.

Figure 2 The three pre-thesis works: (left-right) Symbol of Urban Life 1 (60x80x162cm), Symbol of Urban Life 2 (70x80x165cm), Symbol of Urban Life 3 (60x80x165cm)

3. Thesis Creations

Transitioning to the thesis works (Figure 3), the first sculpture delved into the duality of stress and happiness in modern urban families. It depicted a family of three in a collaborative pose, symbolizing the shared burdens and joys of family life. This piece reflected a refinement in style and content, moving from abstract to more representational forms under mentor guidance.

The second thesis work further explored the roles of family members in urban society, deconstructing their images to reflect the multifaceted responsibilities they bear. The use of a circular base allowed for rotational interaction, adding a dynamic element to the sculpture. This work evolved to incorporate electrical components for automatic rotation, a suggestion that enhanced the interplay of forms and shadows.

In the third thesis piece, the concept of connection and separation within urban family life was explored through rotating sculptures. This interactive work symbolized the fluctuating dynamics of urban relationships, achieved through calculated spacing and overlapping of forms.

The final piece addressed the expanded pressures faced by young urban families due to China's two-child policy. It portrayed a couple each holding a child, their forms intertwining and separating as they rotated. This sculpture

utilized ABS sheets for a reflective effect, enhancing the visual interplay of light and shadow, symbolizing the complexity and layered nature of contemporary urban family life.

Figure 3 Thesis works: (clockwise from top left: New Urban Family (60x50x175cm), Roles Outside the Family (150x200x185cm), Symbol of Gathering and Parting (60x40x180cm), Family Burden (40x60x180cm)

Throughout this creative journey, the evolution of ideas, forms, and materials culminated in a series of works that not only depicted the urban experience but also pushed the boundaries of sculptural expression, reflecting the

ever-changing landscape of urban family dynamics.

Conclusion

The present study effectively achieves its primary objectives through a comprehensive analysis of urban life in contemporary Chinese society and the creation of a sculpture collection encapsulating 'The Symbol of Urban Life.' Conducted through extensive fieldwork in Baoshan City and a thorough review of literature encompassing life-course theory, modernization theory, and gender equity theory, this research sheds light on the evolving roles within urban Chinese families and the multifaceted challenges of urban living. The critical examination of seminal works by Henry Moore, Antony Gormley, and Julian Voss-Andreae provides a profound understanding of interpreting the human form and urban landscapes within the sculptural domain. These insights have guided the creation of pre-thesis and thesis sculptures, which authentically reflect the intricate interplay between form, space, and social dynamics inherent to urban family life. The pre-thesis works explore various facets of urban life and its impacts on families, while the thesis sculptures delve deeper into themes of stress, happiness, familial roles, and the fluctuating dynamics of urban relationships. Each sculpture utilizes materials and techniques symbolizing the layered and multifaceted nature of urban existence, effectively capturing the spirit and rhythm of metropolitan life. By bridging the gap between social studies on families and the field of visual arts, this research offers a unique interdisciplinary perspective. The sculptures not only serve as artistic expressions but also as analytical and sociological commentaries on the state of the family in urbanized China. They provide a tangible dialogue between the individual, the family, and the urban environment, reflecting the resilience and adaptability of urban dwellers.

Discussion

The 'Symbol of Urban Life' concept is further elaborated through a discussion of how the research objectives, fieldwork, and literature review

collectively inform the artistic process. The four thesis sculptures serve as a tangible representation of urban family dynamics, encapsulating the complex interplay of modernization, socio-economic factors, and cultural shifts. The discussion synthesizes life-course theory, modernization theory, and gender equity theory to provide a nuanced understanding of urban family dynamics. This theoretical integration reveals how the stages of the life course are influenced by modernization processes and how gender roles within families adapt in response to socio-economic changes. This multifaceted perspective underpins the artistic interpretation in the sculptures, making them not just visual representations but also conceptual explorations of urban life's complexities.

The sculptures represent a profound visual interpretation of the dynamics of urban life and the transformation of family structures in the modern era, particularly in the context of China's rapid urbanization. The first sculpture in the series, *New Urban Family*, depicts a family unit in a moment of unity and interaction. The layered slices that compose the figures illustrate the complexity of urban family relationships. Each layer can be seen as a metaphor for the different roles, expectations, and pressures that family members navigate in the urban setting. The use of clear and opaque elements symbolizes the visibility and invisibility of familial roles in the public and private spheres.

Roles Outside the Family, the second piece, deconstructs the family unit into individual members, reflecting on the roles each person plays outside the family. The rotational base suggests the dynamic and ever-changing nature of these roles in response to urban pressures and opportunities. The incorporation of electrical components for rotation adds a modern technological aspect, aligning with the themes of urbanization and the evolving urban lifestyle. Similarly, the third sculpture, *Symbol of Gathering and Parting*, captures the essence of connection and separation within urban family life, a reality for many families affected by migration and the pursuit of economic opportunities in cities. The calculated spacing and overlapping forms convey the tension between closeness and distance in urban relationships, as families strive to maintain bonds despite physical and emotional gaps.

Family Burden, the final piece, powerfully represents the expanded pressures faced by young urban families due to China's two-child policy. The intertwined forms of the couple each holding a child portray the dual responsibilities of career and child-rearing. The use of reflective materials enhances the interplay of light and shadow, symbolizing the complex and layered nature of contemporary urban family life.

Collectively, these sculptures serve not only as artistic representations but also as sociological commentaries on the state of the family in urban China. They reflect the multifaceted experiences of young people as they adapt to the urban environment - striving for individuality while upholding family cohesion, facing economic challenges, and navigating the nuances of public and private life. Through the sculptural medium, the researchers have created a tangible dialogue between the individual, the family, and the urban landscape, capturing the spirit of resilience and the constant pursuit of stability amidst the flux of city life.

The four thesis sculptures, embodying the project 'Symbol of Urban Life,' serve as an artistic interpretation of rapid urbanization and its impact on familial and individual experiences in contemporary China. These sculptures are not mere artistic expressions; they are analytical tools that provide a visual narrative of the theoretical concepts explored in the study. The layered structures of the sculptures offer a metaphor for life-course theory (Hagestad & Dykstra, 2016), representing the multifaceted and sequential nature of urban life transitions. Each layer can be seen as a stage in life, reflecting the complexities of the demographic shifts discussed in the literature, such as the movement from traditional to nuclear family structures in urbanized settings (Thornton, 2001; Thornton & Philipov, 2009). The sculptures also provide a critical commentary on modernization theory. Contrary to the theory's suggestion of a uniform path toward Westernized family structures, the sculptures depict a unique evolution of Chinese urban families - maintaining cultural idiosyncrasies while adapting to modern urban pressures (Applebaum, 1970; Thornton, 2001). This is evident in the juxtaposition of traditional and contemporary elements within the artworks, symbolizing the blend of old and new within the urban familial context.

Incorporating elements from the New Home Economics approach (Becker, 1981) and the Gender Equity Theory of Fertility (McDonald, 2006), the sculptures reflect the economic and gender-role transformations within the urban Chinese family. The materials- steel, wood, and metal - embody the industrial and economic backdrop against which modern urban families are set, while their configuration into human forms signifies the evolving gender roles and family dynamics (Hu & Shi, 2020; Djundeva et al., 2019). The thematic relevance of Henry Moore's 'Family Group' aligns with the sculptures' emphasis on familial bonds within the urban context, suggesting continuity and adaptability. Antony Gormley's portrayal of the human form resonates with the individual's search for identity amidst urban anonymity. Julian Voss-Andreae's 'Quantum Man' series is reflected in the sculptures' layered design, which encapsulates the transient and multifaceted nature of urban existence (Gormley et al., 2007; Voss-Andreae, 2013).

As public art, the sculptures engage with the broader community, mirroring the study's findings on the urban experience. They act as a bridge, facilitating a dialogue between the urban dwellers and their environment, echoing the principles of interactivity in public sculpture art.

Suggestions

The research into the 'Symbol of Urban Life' sculpture series has yielded significant insights into the complexities of urban existence, particularly within the rapidly transforming Chinese societal landscape. The utilization of the sliced composite sculpture technique has proved to be an innovative method to convey the intricate layers of urban life. It becomes evident that each slice of the composite could be an independently rotatable element, allowing for the representation of the fluid and dynamic nature of urban existence. This suggestion for future artistic endeavors proposes the potential to explore the urban pulse and its rhythmic changes more deeply. Such sculptures would not only serve as static pieces of art but as living metaphors for the ever-shifting sentiments and situations that urban dwellers face.

Moreover, this approach could delve into the societal dichotomy reflecting the human condition's contrasting desires - where the lure of the urban dream is constantly weighed against the pull of a simpler, perhaps more tranquil, pastoral life. The rotating slices of the sculpture could symbolize the oscillation between these opposing aspirations, capturing the essence of individuals' internal conflicts as they navigate the urban landscape. The study also opens up possibilities for interactive public art installations that engage directly with the community. Interactivity could foster a new dimension of public engagement with art, encouraging individuals to reflect on their place within the larger urban narrative. Furthermore, the incorporation of movement into the sculptures aligns with the increasing relevance of kinetic art in public spaces. The dynamic nature of these sculptures could encapsulate the vitality of urban life, its relentless motion, and the continuous interplay between stability and change. Such installations could become emblematic of the cities in which they stand, reflecting and contributing to the identity of the urban environment.

In the realm of academic research, these findings beckon a more profound investigation into the psychological impact of living in high-density urban environments. Rotating layers of the sculptures could be used as a visual research tool to study how individuals perceive and mentally compartmentalize the various aspects of their urban experiences. This could provide valuable data on urban stressors, coping mechanisms, and the psychological need for spaces that offer respite from the city's pace. The researchers also suggest a cross-disciplinary approach, combining urban studies, psychology, and visual arts to understand better the multifaceted impact of urbanization on human behavior. By exploring the intersections of these fields, future research could offer more nuanced insights into urban planning, public health, and the role of art in societal well-being.

References

- Applebaum, R. P. (1970). **Theories of social change**. Chicago, IL: Markham.
- Becker, G. S. (1981). **Altruism in the family and selfishness in the marketplace**.

- Economica, 48(189), 1-15.
- Chan, K. W. (2010). **Fundamentals of China's urbanization and policy**. *China Review*, 2010(1), 63-93.
- Djundeva, M., Dykstra, P. A., & Emery, T. (2019). Family dynamics in China and Europe in the last half-century. *Chinese Journal of Sociology*, 5(2), 143-172.
- Fei, W., & Zhao, S. (2019). Urban land expansion in China's six megacities from 1978 to 2015. *Science of the Total Environment*, 664, 60-71.
- Gormley, A., Hutchinson, J., Gombrich, E. H., Njatin, L. B., & Mitchell, W. J. T. (n.d.). **Antony Gormley**. London: SteidlMack.
- Gu, C., Kesteloot, C., & Cook, I. G. (2015). Theorizing Chinese urbanization: A multi-layered perspective. *Urban Studies*, 52(14), 2564-2580.
- Hagestad, G. O., & Dykstra, P. A. (2016). **Structuration of the life course: Some neglected aspects**. In M. J. Shanahan, J. T. Mortimer, & K. Johnson (Eds.), *Handbook of the life course* (pp. 131-157). Dordrecht: Springer International Publishing.
- Hu, Y., & Shi, X. (2020). The impact of China's one-child policy on intergenerational and gender relations. *Contemporary Social Science*, 15(3), 360-377.
- Jankowiak, W. (2019). **Family life in China**. In J. Liu & J. Yamashita (Eds.), *Routledge Handbook of East Asian Gender Studies* (199-216). London: Routledge.
- Lesthaeghe, R. (2014). **The second demographic transition: A concise overview of its development**. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 111(51), 18112-18115.
- Li, G., & Li, F. (2019). Urban sprawl in China: Differences and socioeconomic drivers. *Science of the Total Environment*, 673, 367-377.
- Li, T., Fan, W., & Song, J. (2020). The household structure transition in China: 1982-2015. *Demography*, 57(4), 1369-1391.
- McDonald, P. (2006). Low fertility and the state: The efficacy of policy. *Population and Development Review*, 32(3), 485-510.
- Moore, H. (1998). **Celebrating Moore: Works from the Collection of the**

- Henry Moore Foundation.** Berkeley, CA: University of California Press.
- Ong, L. H. (2014). State-led urbanization in China: Skyscrapers, land revenue and “concentrated villages”. **The China Quarterly**, 217(1), 162-179.
- Shen, K., Cai, Y., Wang, F., & Hu, Z. (2021). Changing society, changing lives: Three decades of family change in China. **International Journal of Social Welfare**, 30(4), 453-464.
- Song, J., & Ji, Y. J. (2020). Complexity of Chinese family life. **China Review**, 20(2), 1-18.
- Qi, Z. (2019). An overview of rural to urban migration in China and social challenges. **Migration Letters**, 16(2), 273-282.
- Thornton, A. (2001). The developmental paradigm, reading history sideways, and family change. **Demography**, 38(4), 449-465.
- Thornton, A., & Philipov, D. (2009). Sweeping changes in marriage, cohabitation and childbearing in Central and Eastern Europe: New insights from the developmental idealism framework. **European Journal of Population**, 25(2), 123-156.
- Van de Kaa, D. J. (2001). Postmodern fertility preferences: From changing value orientation to new behavior. **Population and Development Review**, 27(Supplement), 290-331.
- Voss-Andreae, J. (2013). Quantum man. **The STEAM Journal**, 1(1), 20.
- Wanting, S. H. I. (2021). Characteristics of time-space utilization and its gender differences in traditional family model: A case study of stem family and nuclear family. **Journal of Landscape Research**, 13(4), 19.
- Xu, A., & Xia, Y. (2014). The changes in Mainland Chinese families during the social transition: A critical analysis. **Journal of Comparative Family Studies**, 45(1), 31-53.
- Zheng, J. (2019). Producing Chinese urban landscapes of public art: The urban sculpture scene in Shanghai. **The China Quarterly**, 239(1), 775-803.
-

การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเศษวัสดุในยุคนิวนอร์มัล สู่งานออกแบบสิ่งทอร่วมสมัย

WASTE UPCYCLING IN THE NEW NORMAL ERA INTO CONTEMPORARY TEXTILE DESIGN

ฐากร ถาวรโชติวงศ์¹, อรุณา วิชัยกุล²

TAKORN TAVORNCHOTIVONG¹, ONUMA WICHAIKUL²

E-mail: takorn128@gmail.com, wichaikul_o@su.ac.th

¹ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการออกแบบ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ภาควิชาการออกแบบเครื่องประดับ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

¹ Doctorate Student of Faculty of Decorative Arts, Silpakorn University; Thailand.

² Lecturer in the Department Of Jewelry Design, Decorative Arts, Silpakorn University; Thailand.

วันที่รับบทความ: 14 ก.พ. 2567 วันที่แก้ไขเสร็จ: 4 พ.ค. 2567 วันที่ตอบรับ: 5 พ.ค. 2567

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการกับเศษวัสดุที่เหลือจากกระบวนการผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมของประเทศไทย โดยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้จากหนังสือ บทความวิชาการ บทความจากนิตยสาร รวมไปถึงผลงานการออกแบบสร้างสรรค์จากนักออกแบบและศิลปินทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ผลการศึกษาทำให้ทราบว่าในปัจจุบันหลังจากกระบวนการผลิต จะมีการคัดแยกเศษวัสดุที่ได้จากการผลิตเก็บเอาไว้ เนื่องจากเศษวัสดุเหล่านั้นถือเป็นของใหม่ที่ยังไม่ผ่านการปนเปื้อนจากสิ่งสกปรก เศษวัสดุเหล่านั้นจึงกลายเป็นของมีค่าสำหรับนักออกแบบและศิลปินที่จะนำไปใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานต่อ โดยการต่อยอดด้วยการใช้ความคิดสร้างสรรค์ เป็นการแก้ปัญหาด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่ต่างไปจากอดีตอย่างมาก นั่นคือจากการรีไซเคิล (Recycle) มาสู่การสร้างมูลค่าเพิ่ม (Upcycling) ในขณะเดียวกันสังคมในปัจจุบันได้ก้าวเข้าสู่รูปแบบการใช้ชีวิตที่เรียกว่าชีวิตปกติวิถีใหม่ ซึ่งส่งผลให้มีแนวโน้มและแนวความคิดในการใช้ชีวิตที่แตกต่างไปจากเดิมเช่นกัน การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเศษวัสดุในยุคชีวิตปกติวิถีใหม่ อาจจะนำไปสู่แนวทางการออกแบบที่แตกต่างและทำให้เกิดผลงานสร้างสรรค์ที่มีความร่วมสมัย

คำสำคัญ: การสร้างมูลค่าเพิ่ม, ชีวิตปกติวิถีใหม่, สิ่งทอร่วมสมัย

Abstract

The purpose of this academic article is to study manufacturing leftover management in Thailand. The studied information derived from books, academic articles, magazine articles, including creative designs by designers and artists, both domestic and international. This study found that the manufacturers would sort and keep the leftovers after the production process, as they were considered as fresh materials, without contamination. Thus, these leftovers have become valuable for the designers and artists to create their works by developing in a creative way. This solution of resource and environmental problems was completely different from the past; from recycling to upcycling. Also, our society has stepped up to the New Normal which also affected our tendency and thought. The leftover upcycling would lead to the distinct design guidelines and bring about the contemporary creative works.

Keywords: Upcycling, New normal, Contemporary Textile

บทนำ

ในทุกวันนี้เราไม่สามารถปฏิเสธได้ว่ามนุษย์แข่งขันเพื่อช่วงชิงอำนาจความเป็นใหญ่กันด้วยระบบเศรษฐกิจ และระบบเศรษฐกิจของโลกอย่างที่เป็นอยู่ทุกวันนี้นำมาซึ่งความมั่งคั่งของนานาประเทศ ที่นำทรัพยากรธรรมชาติไปใช้อย่างสิ้นเปลืองเพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ที่หาจุดสิ้นสุดได้ยาก ส่งผลให้พื้นที่ที่เป็นส่วนผืนดินของโลกเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว จนก่อให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติกลายเป็นปัจจัยที่ย้อนกลับมาทำให้เสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสังคมก้าวเข้ามาอยู่ในจุดเปราะบาง ช่องว่างแห่งความเหลื่อมล้ำในสังคมขยายกว้างมากขึ้น ผนวกเข้ากับการมาถึงของโรค COVID – 19 ก็ได้สร้างผลกระทบจากเศรษฐกิจดังกล่าวนี้เช่นกัน การพัฒนาคุณภาพชีวิตในทุกมิติจึงต้องปรับและเปลี่ยนแปลงให้เกิดความสมดุลด้วยการคำนึงถึงความยั่งยืนมากขึ้น ทำให้ในปัจจุบัน เหล่าผู้นำและนักวิชาการในประเทศต่างๆ ร่วมกันหาแนวทางใหม่ที่จะมาตอบรับกับสถานการณ์ในปัจจุบัน จึงทำให้เกิดนโยบายโมเดลเศรษฐกิจ BCG และได้ผลักดันนโยบายนี้ให้เป็นวาระแห่งชาติที่ทุกหน่วยงานจำเป็นจะต้องบูรณาการสิ่งที่ตัวเองมีเข้ากับแนวทางใหม่ให้เกิดความสอดคล้องกับนโยบาย โดย BCG ย่อมาจาก ‘Bio-Circular-Green’ Economy หรือการผสมผสานของการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ (Bio) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green) ซึ่งคำสำคัญสามคำนี้ไม่ใช่เรื่องใหม่ของการพัฒนาคุณภาพชีวิต แต่ในเวลานี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำมาสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเชิง

ความยั่งยืน คือแนวทางการพัฒนาที่มนุษยชาติยุคปัจจุบันต้องยึดถือ เพื่อรักษาโลกที่น่าอยู่เพื่อคนรุ่นหลัง และตลอดไป เป็นประโยคใจความสำคัญของงาน Thailand Sustainability Expo ปี พ.ศ. 2563 ที่ถูกเขียนขึ้นโดย National Geographic Thailand ในทางนิเวศวิทยา ความยั่งยืนหมายถึงความสามารถในการคงทนหรือเป็นวิธีที่ระบบชีววิทยายังคงความหลากหลายและมีผลผลิตได้อย่างไม่จำกัด แต่ในทางมนุษยศาสตร์นั้น ความยั่งยืนหมายถึงการค้นหาแนวทางเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ที่มาพร้อมการนึกถึงอนาคตของโลกและคนรุ่นหลัง ทั้งในแง่มุมมองของทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์ และทรัพยากรทางสังคม เพื่อให้โลกยังคงมีความสามารถในการใช้เพื่อการดำรงอยู่ได้ของทุกชีวิตบนโลกในอนาคต แต่ความยั่งยืนในมุมมองด้านการออกแบบและศิลปะได้ถูกองค์การสหประชาชาติให้ความหมายไว้เมื่อปี พ.ศ. 2530 ว่า การออกแบบที่ยั่งยืนเน้นถึงผลกำไรสามประการ คือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตอบโต้ผลกระทบด้านลบของผลิตภัณฑ์ตลอดวงจรชีวิตด้วยปรัชญา cradle-to-grave ซึ่งใช้วัสดุและ

กระบวนการที่มีผลกระทบต่อ และคำนึงถึงการใช้พลังงาน สรุปลือคือการออกแบบที่ยั่งยืนมีจุดมุ่งหมายเพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของปัจจุบันโดยไม่ลดทอนความสามารถของคนรุ่นอนาคตในการตอบสนองความต้องการของตนเอง

การออกแบบเพื่อความยั่งยืนในปัจจุบันมีด้วยกันหลายบริบท เช่น การใช้วัสดุธรรมชาติในงานออกแบบ การออกแบบที่อ้างอิงบริบทวัฒนธรรมท้องถิ่น หรือการออกแบบที่สร้างประโยชน์คุณภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ถึงแม้การออกแบบเพื่อความยั่งยืนจะมีด้วยกันหลากหลายบริบท แต่ความต้องการของผู้บริโภคนั้นยังคงเพิ่มขึ้นและไม่มีที่สิ้นสุด แนวทางการหมุนเวียนทรัพยากรกลับมาใช้ใหม่จึงเป็นหนึ่งในแนวทางที่เกิดขึ้นเพื่อสนับสนุนให้กระบวนการผลิตการใช้ทรัพยากรที่ต้องเกิดขึ้นใหม่

3Rs เป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า สามารถช่วยลดปริมาณขยะให้น้อยลงได้จริง อันประกอบไปด้วยวิธีการลดการใช้ (Reduce) การนำกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) และการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) ซึ่งการรีไซเคิลเป็นวิธีการที่เหมาะสมกับกระบวนการผลิตในระบบอุตสาหกรรมที่สุด ด้วยวิธีการของกระบวนการที่ต้องพึ่งพาเครื่องจักรในการแปรรูปเศษวัสดุให้กลับมาเป็นวัสดุใหม่ได้อย่างรวดเร็วและสามารถผลิตได้ทีละจำนวนมาก ในทางกลับกันกระบวนการรีไซเคิล ก็ได้สร้างมลภาวะให้กับสิ่งแวดล้อมอย่างมาก อีกทั้งสิ่งของชิ้นใหม่ที่ได้จากการรีไซเคิลยังมีคุณภาพหรือมูลค่าที่ต่ำกว่าของเดิม การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเศษวัสดุ หรือ การอัพไซเคิล จึงเกิดขึ้นเพื่อเป็นอีกหนึ่งแนวทางในการนำเศษวัสดุที่เหลือจากกระบวนการผลิตกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งแนวทางนี้เป็นแนวทางที่นักออกแบบ และศิลปินผู้ผลิตผลงานสร้างสรรค์ นิยมเลือกใช้สำหรับนำมาสร้างผลงานที่ต้องการสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดความยั่งยืน เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาเครื่องจักรอุตสาหกรรม อีกทั้งยังได้ใช้สุนทรียศาสตร์และศิลปะในการสร้างคุณค่าให้กับผลงาน และช่วยส่งเสริมให้ผลงานนำไปสู่ความร่วมมือด้วยการใช้หลักการหรือแนวความคิดที่มีการพูดถึงและนิยมกันในเวลาปัจจุบัน

การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเศษวัสดุ (Upcycling)

การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเศษวัสดุ มีหลากหลายวิธีการด้วยกัน โดยเริ่มต้นจากการมองเห็นคุณค่าและความงามของวัสดุนั้นๆ การรีไซเคิล (Recycle) เป็นหนึ่งในวิธีการสร้างมูลค่าเพิ่มรูปแบบหนึ่ง ที่ใช้พลังงานทั้งความร้อนและไฟฟ้าเข้ามาแปรรูปเปลี่ยนสภาพวัสดุให้กลับมาใช้ใหม่ได้อีกครั้งหนึ่ง ในช่วงเริ่มต้นของการตระหนักถึงการรักษาสิ่งแวดล้อม กระบวนการรีไซเคิล กลายมาเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเศษวัสดุ แต่

เมื่อเวลาผ่านไปได้เกิดข้อโต้แย้งในหมู่นักวิชาการถึงแก่นแท้ของการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเศษวัสดุ เนื่องจากในการแปรรูปเศษวัสดุภายใต้กระบวนการรีไซเคิลนั้น ใช้พลังงานจำนวนมาก และวัสดุที่นำมาแปรรูปนั้นกลับไม่ได้มีคุณภาพเทียบเท่ากับสิ่งที่วัสดุเคยเป็น อุตสาหกรรมจึงเริ่มเปลี่ยนกระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่มให้เศษวัสดุ จากการใช้รีไซเคิล มาเป็นการใช้ความคิดสร้างสรรค์ และต้นทุนทางด้านการผลิตในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด หรือที่เราเรียกกันว่า การอัปไซคลิง (Upcycling)

ในปัจจุบัน การอัปไซคลิง หรือ การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเศษวัสดุที่ได้จากกระบวนการผลิตในโรงงานอุตสาหกรรม ถูกพูดถึงและนำไปปฏิบัติในวงกว้างทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยเองก็ได้มีการนำแนวคิดนี้ไปใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมและการออกแบบผลงานศิลปะต่างๆ เนื่องจากทางภาครัฐมีแผนยุทธศาสตร์และนโยบาย ในการลดปริมาณขยะ ด้วยวิธีการที่ถูกอ้างอิงมาจาก เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) กล่าวคือ เศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต ไม่ถือเป็นขยะ เพราะยังไม่ได้ถูกใช้งานจนเกิดการปนเปื้อน ควรส่งเสริมให้ใช้ความคิดสร้างสรรค์กับเศษวัสดุเหล่านั้นกลับมาสู่กระบวนการผลิตใหม่ เพื่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่และใช้วัสดุต้นทางให้เกิดประโยชน์สูงสุด อันนำไปสู่การต่อยอดทางเศรษฐกิจรูปแบบใหม่ ที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการขับเคลื่อน เศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการลงทุนโดยใช้ต้นทุนให้น้อยที่สุดหรือไม่ต้องเสาะแสวงหาจากแดนไกล สู่การใช้กระบวนการคิดและศิลปะนำทางสู่ผลงานที่มีค่า และตอบรับกับภูมิประเทศและสภาพการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบัน

ความแตกต่างระหว่างการ รีไซเคิล (Recycle) และ อัปไซคลิง (Upcycling)

การอัปไซคลิง (Upcycling) คือ การใช้วัสดุจากผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่ถูกใช้งานแล้ว หรือเหลือจากกระบวนการผลิต มาสร้างสรรค์เป็นสิ่งใหม่ เป็นการนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่ โดยไม่ทำให้คุณภาพและส่วนประกอบของวัสดุลดลงเพื่อการใช้งานครั้งต่อไป เมื่อผ่านการอัปไซคลิง ผลิตภัณฑ์ที่ได้จะไม่ใช้ผลิตภัณฑ์เดียวกันกับต้นทาง ยกตัวอย่างเช่น เสื้อยืดเก่าสามารถนำมาตัดให้เป็นเส้นผ้ายืดขนาดเล็กแล้วนำไปถักหรือทอต่อให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่จำพวกพรมเช็ดเท้า เปล เป็นการขยายระยะเวลาการใช้เสื้อยืดในรูปแบบที่แตกต่างออกไปจากเดิม เพราะหากเป็นการรีไซเคิล เสื้อยืดเก่าจะถูกเปลี่ยนกลับไปเป็นผ้าสำหรับใช้ผลิตเสื้อยืดได้อีกครั้ง โดยการนำเสื้อยืดเก่าไปปั่นด้วยเครื่องจักรให้กลายเป็นเส้นใยขนาดเล็ก แล้วนำไปปั่นเกลียวให้กลายเป็นเส้นใยที่มีขนาดเหมาะสมสำหรับการนำไปถักหรือทอด้วยเครื่องจักรอุตสาหกรรมได้ เพื่อที่จะกลายเป็นผ้าแล้วนำไปตัดเย็บให้กลายเป็นเสื้ออีกครั้งหนึ่ง

หากกล่าวให้เห็นภาพชัดเจนขึ้นคือ การรีไซเคิล ต้องอาศัยการแปรสภาพ ซึ่งส่วนใหญ่จะทำการหลอม หรือสลายให้สิ่งของเดิมกลับไปสู่การเป็นวัสดุซึ่งต้องใช้พลังงาน หรือใช้สารเคมีในกระบวนการแปรสภาพ ทำให้สิ้นเปลืองพลังงานมากขึ้นและของที่ได้มีคุณภาพและมูลค่าต่ำกว่าเดิม ส่วนการอัพไซคิล คือการนำเศษวัสดุที่เหลือจากกระบวนการผลิตไปใช้สร้างสรรค์เป็นผลงานต่อโดยตรง แต่ทั้งการอัพไซคิล และการรีไซเคิล ล้วนเป็นการช่วยชุบชีวิตและยืดอายุของสิ่งของเหลือใช้ ไม่ให้กลายเป็นขยะโดยปราศจากการใช้งานอย่างคุ้มค่าและยังสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ต่อไป ทั้งนี้นักออกแบบและศิลปินสามารถเลือกกระบวนการในการผลิตผลงานให้เหมาะสมกับแนวทางของตนเองได้โดยยังคงหลักแนวความคิดการออกแบบอย่างยั่งยืน

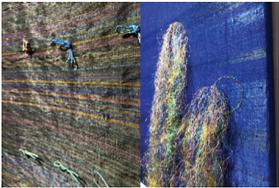
ตัวอย่างการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเศษวัสดุหรือการอัพไซคิล

เพื่อให้เห็นตัวอย่างและทิศทางการนำเศษวัสดุไปใช้สร้างมูลค่าเพิ่มเชิงการออกแบบและการสร้างสรรค์มากขึ้น จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาผลงานการออกแบบจากศิลปินและนักออกแบบทั้งภายในประเทศและต่างประเทศโดยศึกษาจากแนวคิดของการสร้างสรรค์ผลงานที่หลากหลายรวมถึงกระบวนการที่แตกต่างกันออกไปซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงศักยภาพการใช้วัสดุในรูปแบบต่างๆที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น

ตารางที่ 1 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลผลงานที่ใช้แนวคิดการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเศษวัสดุหรือการอัพไซคิล

ผลงานและศิลปิน /นักออกแบบ	แนวคิดของผลงาน	ข้อค้นพบที่เกิดจากการวิเคราะห์ผลงาน
 <p>การออกแบบและสร้างสรรค์ของ คุณ ปิ่น-ศรุตฯ เกียรติภาคภูมิ ที่มา : https://readthecloud.co/saruta-kiatpark-poom/</p>	<p>คุณ ปิ่น ศรุตฯ คือเจ้าของแบรนด์ PiN ธุรกิจผลิตงานศิลปะประดับตกแต่งที่ทำจากโลหะเหลือใช้จากโรงงานอุตสาหกรรม มีแนวคิดในการชุบชีวิตให้เศษโลหะที่เหลือจากกระบวนการผลิตในโรงงานของครอบครัว คุณปิ่นทำธุรกิจโรงงานผลิตอุปกรณ์จากเหล็ก ลูกล้อ บานเลื่อน บานสวิง และอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ต่างๆ ทำให้เกิดเศษเหล็กเหลือใช้ซึ่งเป็นจำนวนมาก จึงได้นำเศษเหล็กเหล่านั้น มาทดลองตัด ตัด พับ บิด</p>	<p>รูปแบบ: การขึ้นรูปด้วยการพับ บิด ตัด โลหะ วิธีการ: ใช้ศักยภาพของเครื่องจักรภายในโรงงานของตนเองเท่านั้นในการแสดงศักยภาพของเศษวัสดุ วัสดุ: เศษโลหะ การใช้งาน: ประดับตกแต่งอาคาร และเฟอร์นิเจอร์ประดับตกแต่ง</p>

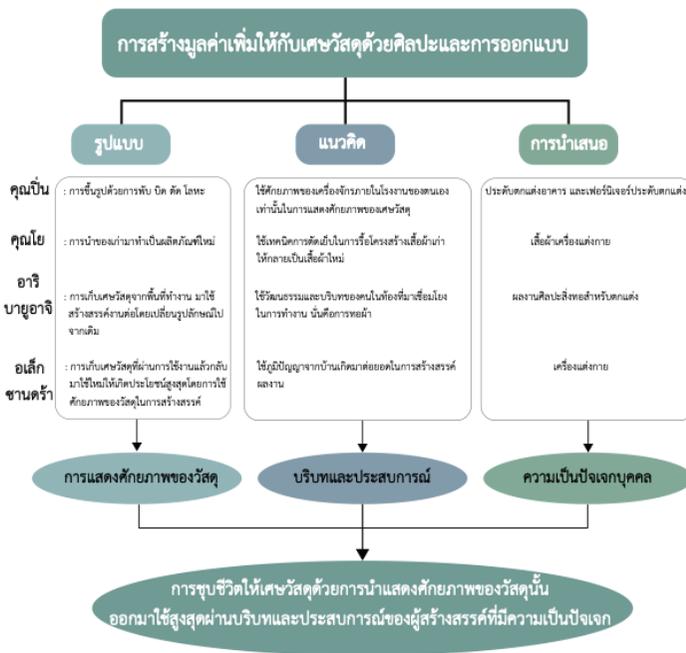
ตารางที่ 1 (ต่อ)

ผลงานและศิลปิน /นักออกแบบ	แนวคิดของผลงาน	ข้อค้นพบที่เกิดจากการ วิเคราะห์ผลงาน
	โดยใช้เครื่องจักรภายในโรงงานของตนเอง เพื่อศึกษารูปทรงใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น	
 <p>ผลงานการออกแบบของคุณ โย - ทรงวุฒิ ทองทั่ว ที่มา : https://www.gqthailand.com/views/article/renim-project-interview</p>	<p>‘โย-ทรงวุฒิ ทองทั่ว’ คือผู้ก่อตั้งแบรนด์แฟชั่นยีนส์ที่เน้นถึงหลักความยั่งยืน “Renim Project” ตั้งแต่ปี 2018 จากการชูปชีวิตผ้า ยีนส์เก่าและเสื้อผ้าเก่าที่ผลิตจากยีนส์ ด้วยวิธี upcycling จนเกิดเป็นสินค้าชิ้นใหม่ที่มีสไตล์โมเดิร์นผสมผสานงานฝีมือของไทย โดยในทุกคอลเล็กชั่นของคุณโยจะนำเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อสังคมไทยในแง่มุมต่างๆ ให้ตระหนักถึงผลกระทบจากปัญหาโลกร้อน</p>	<p>รูปแบบ : การนำของเก่ามาทำเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ วิธีการ : ใช้เทคนิคการตัดเย็บในการรีไซเคิลสร้างเสื้อผ้าเก่าให้กลายเป็นเสื้อผ้าใหม่ วัสดุ : เศษผ้ายีนส์เก่า การใช้งาน : เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย</p>
 <p>ผลงานการออกแบบของศิลปิน อารี บายูอาจิ ที่มา : แฟ้มภาพของผู้วิจัย ถ่ายที่ Weaving the ocean exhibition ณ Warin lab gallery</p>	<p>อารี บายูอาจิ ศิลปินชาว อินโดนีเซีย ที่เดินทางไปบาหลี ก่อนจะเกิดเหตุการณ์แพร่ระบาดของโรค covid - 19 ครั้งใหญ่ ทำให้เขาต้องติดอยู่บนเกาะบาหลี เนื่องจากไม่สามารถเดินทางกลับบ้านได้ ตัวศิลปินเองใช้เวลาอยู่ในพื้นที่ถึง 1 ปีเต็ม เพื่อทำความเข้าใจบริบททางสังคมและวัฒนธรรม โดยสร้างผลงานประเภทสิ่งทอ ร่วมกับช่างฝีมือทอผ้าท้องถิ่นในบาหลี และตัวศิลปินเองสร้างผลงานจากเศษวัสดุที่พบได้ที่ชายหาด ซึ่งถือเป็นการสร้างงานแบบ upcycling ในขั้นพื้นฐานได้อย่างดี</p>	<p>รูปแบบ: การเก็บเศษวัสดุจากพื้นที่ทำงาน มาใช้สร้างสรรค์งานต่อโดยเปลี่ยนรูปลักษณะไปจากเดิม วิธีการ: ใช้วัฒนธรรมและบริบทของคนในท้องถิ่นมาเชื่อมโยงในการทำงาน นั่นคือการทอผ้า วัสดุ: เศษเชือก แห อวน การใช้งาน: ผลงานศิลปะสิ่งทอสำหรับตกแต่ง</p>

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ผลงานและศิลปิน /นักออกแบบ	แนวคิดของผลงาน	ข้อค้นพบที่เกิดจากการวิเคราะห์ผลงาน
 <p>ผลงานการออกแบบของ อเล็กซานดรา ซิปา ที่มา : https://www.designboom.com/design/alexandra-sipa-romanian-camouflage-electrical-wired-dresses-07-14-2020/</p>	<p>อเล็กซานดรา ซิปา (Alexandra Sipa) คือ นักออกแบบแฟชั่นชาวโรมาเนียได้ค้นพบวิธีการนำสายไฟที่ถูกใช้งานแล้วกลับมาใช้งานในรูปแบบใหม่ โดยทำให้กลายเป็นเครื่องแต่งกายแรงบันดาลใจของเธอเริ่มต้นจากการเห็นหูฟังที่ไม่สามารถใช้งานได้แล้วของเธอ ทำให้เธอระลึกย้อนขึ้นได้ว่าคุณยายของเธอเคยสอนให้เธอรู้จักกับการถักโครเชต์ให้กลายเป็นลายลูกไม้ จนกลายเป็นผลงานชุดโรมาเนียน คามูแฟลจ (romanian camouflage)</p>	<p>รูปแบบ: การเก็บเศษวัสดุที่ผ่านการใช้งานแล้วกลับมาใช้ใหม่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยการใช้ศักยภาพของวัสดุในการสร้างสรรค์</p> <p>วิธีการ: ใช้ภูมิปัญญาจากบ้านเกิดมาต่อยอดในการสร้างสรรค์ผลงาน</p> <p>วัสดุ: เศษสายไฟ</p> <p>การใช้งาน: เครื่องแต่งกาย</p>

จะเห็นได้ว่าการนำเศษวัสดุมาสร้างมูลค่าเพิ่มหรือการอัพไซเคิลนั้น สามารถทำได้หลากหลายวิธี แต่ละวิธีล้วนขึ้นอยู่กับบริบท และศักยภาพของนักออกแบบหรือศิลปินแต่ละคนที่จะสามารถสร้างสรรค์ผลงานผ่านแนวคิดออกมาได้ จากการวิเคราะห์ผลงานส่วนหนึ่งนั้นทำให้เห็นว่าศิลปินหรือนักออกแบบส่วนใหญ่ไม่ได้มองเศษวัสดุเป็นขยะที่ต้องนำไปแปรรูปด้วยเครื่องจักร แต่ล้วนมองเศษวัสดุเป็นวัสดุใหม่สำหรับการสร้างงานรูปแบบหนึ่ง โดยมีโจทย์ที่ต้องแก้ปัญหาติดมาพร้อมกับเศษวัสดุนั้นด้วย เพื่อให้เห็นแนวทางของการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเศษวัสดุผ่านงานศิลปะและการออกแบบชัดเจนขึ้น จึงสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลเป็นภาพแผนผังดังนี้

ภาพที่ 1 แผนภาพการวิเคราะห์ข้อมูลการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเศษวัสดุด้วยศิลปะและการออกแบบ

กล่าวโดยสรุปคือ การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเศษวัสดุด้วยศิลปะและการออกแบบนั้นคือการชุบชีวิตเศษวัสดุโดยการนำมาสร้างสรรค์ด้วยวิธีการที่สามารถแสดงออกถึงศักยภาพของวัสดุได้อย่างชัดเจนผ่านบริบทและประสบการณ์ส่วนตัวของผู้สร้างสรรค์ ที่จะนำมาซึ่งความเป็นปัจเจกบุคคล โดยความเป็นปัจเจกนี้จะส่งผลในด้านสุนทรียศาสตร์ที่จะทำให้งานแต่ละชิ้นมีความโดดเด่นที่แตกต่างกันออกไป

รูปแบบ: คือการแสดงศักยภาพของวัสดุ ด้วยกรรมวิธีต่างๆที่จะนำมาซึ่งสิ่งที่จะก่อให้เกิดความงาม ซึ่งวัสดุแต่ละชนิดก็มี ความสามารถในการแสดงศักยภาพที่แตกต่างกันไปเช่น ความแข็ง/อ่อน การคงรูป การคืนตัว การสะท้อน

แนวคิด : คือสิ่งที่เกิดขึ้นจากตัวผู้สร้างสรรค์งาน ส่วนใหญ่มักมาจากความชื่นชอบหรือประสบการณ์ส่วนตัวที่ก่อกำเนิดขึ้นในใจ

การนำเสนอ : คือวิธีการถ่ายทอดแนวคิดอันเป็นนามธรรมให้กลายเป็นรูปธรรมด้วยกระบวนการที่ค้นของผู้สร้างสรรค์งาน

ชีวิตปกติวิถีใหม่ นีวนอร์มัล (New Normal)

ในช่วงระยะเวลา 2-3 ปีที่ผ่านมา คำว่า New Normal หรือแปลเป็นภาษาไทยว่า ชีวิตปกติวิถีใหม่ เข้ามามีบทบาทกับการใช้ชีวิตของคนในสังคมโลกอย่างมาก เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2562 เป็นต้นมา ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตในหลายด้านของมนุษย์ให้เปลี่ยนไปจากเดิม บางสิ่งยังสามารถทำได้ เป็นปกติ บางสิ่งมีข้อจำกัดที่มากขึ้น หลายคนคิดว่าคำนี้เป็นคำศัพท์ที่ถูกบัญญัติขึ้นมาใหม่ เพื่อเอาไว้ใช้กับสถานการณ์ดังกล่าว ถึงแม้ว่าราชบัณฑิตยสภา จะบัญญัติศัพท์คำว่า New normal อย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 14 พ.ศ. 2563 ที่ผ่านมา แต่แท้จริงแล้วคำว่า New normal ถูกใช้อย่างเป็นทางการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 และไม่ได้เกิดขึ้นจากสาเหตุในวงการแพทย์ หากแต่เกิดขึ้นจากสาเหตุในวงการเศรษฐศาสตร์ โดยนายเสมอ นิ่มเงิน ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านวิชาการประชาสัมพันธ์ ได้ให้ข้อมูลไว้ในเว็บไซต์ของกรมประชาสัมพันธ์ ว่า หลังเกิดวิกฤติทางการเงินในสหรัฐฯ โดย Bill Gross นักลงทุนในตราสารหนี้ชื่อดัง กล่าวถึงภาวะเศรษฐกิจโลกที่มีอัตราการเติบโตชะลอตัวลง ควบคู่ไปกับอัตราการว่างงานที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งความผันผวนทางเศรษฐกิจจะไม่ได้เป็นไปตามเดิมแบบที่ผ่านมา เนื่องจากปัจจัยต่างๆ ที่เป็นตัวกำหนดการเติบโตทางเศรษฐกิจมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปหรือส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในลักษณะที่แตกต่างจากในอดีต

ราชบัณฑิตยสภา ได้บัญญัติศัพท์ “New Normal” โดยคณะกรรมการบัญญัติศัพท์นิเทศศาสตร์ราชบัณฑิตยสภา อธิบายความหมายของคำนี้เอาไว้ว่า New Normal แปลว่า ความปกติใหม่, ฐานวิถีชีวิตใหม่ หมายถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีต อันเนื่องมาจากมีบางสิ่งมากระทบ จนแบบแผนและแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมคุ้นเคยอย่างเป็นปกติและเคยคาดหมายล่วงหน้าได้ ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ภายใต้หลักมาตรฐานใหม่ที่คุ้นเคย โดยกรรมการบัญญัติศัพท์ราชบัณฑิตย-สภาได้ให้ความเห็นว่าคำจำกัดความของคำว่า New normal เป็นพลวัตและคำนี้มีการใช้ในหลายบริบท ไม่ใช่เฉพาะในทางธุรกิจหรือวิถีชีวิตเท่านั้น จึงเป็นการยากที่จะหาคำที่มีความหมายเป็นกลาง และนำมาใช้ได้กับในทุกบริบท จึงมีข้อสรุปพร้อมกันว่า ควรจะเขียนคำนี้ทับศัพท์ภาษาอังกฤษว่า “นีวนอร์มัล” จะสื่อความหมายได้ดีกว่า

1. ตัวอย่างแนวความคิดการใช้ชีวิต ที่นำไปสู่ชีวิตปกติวิถีใหม่ นีวนอร์มัล และ งานศิลปะและการออกแบบ

หลังจากที่โลกต้องเผชิญกับโรคระบาด COVID-19 มาเป็นระยะเวลาเกือบ 3 ปี ทำให้การใช้ชีวิต การทำงานหลายๆ อย่าง เปลี่ยนแปลงไปจนนำเข้าสู่การใช้ชีวิตวิถีใหม่

และเรายังจะได้รับรู้ข้อมูลจากสื่อต่างๆ เกี่ยวกับหลักปรัชญา แนวทางการใช้ชีวิตให้มีความสุขจากประเทศต่างๆ ซึ่งสามารถนำมาเชื่อมโยงและประยุกต์ใช้กับสถานการณ์การใช้ชีวิตวิถีใหม่ได้ จึงได้ทำการศึกษานโยบายการใช้ชีวิตที่สามารถนำไปสู่ชีวิตวิถีใหม่ และตัวอย่างการใช้แนวคิด New Normal ในการสร้างสรรค์งานออกแบบและงานศิลปะ เพื่อที่จะได้นำข้อมูลเหล่านี้มาวิเคราะห์ให้ได้หลักการสำคัญที่สามารถบ่งบอกถึงแนวทางงานออกแบบในยุคชีวิตปกติวิถีใหม่ นิวนอร์มัล ในหนังสือเจาะเทรนด์โลก 2023 โดยศูนย์สร้างสรรค์การออกแบบ (TCDC) ได้กล่าวถึงข้อมูลเกี่ยวกับผู้ผลิต และผู้บริโภคไว้ว่า “สถานะที่วันนี้นั้นดีกว่าเมื่อวาน” คือนิยามแห่งปี พ.ศ. 2566 ปีที่จะเน้นเรื่องการลงทุนเพื่อตอบโจทย์ความต้องการใหม่ การสร้างช่วงเวลาและพื้นที่แห่งความหวัง รวมทั้งการคิดค้นวิธีการแก้ปัญหา ร่วมกันสำหรับอนาคต เพราะโอกาสนั้นเกิดจากอุปสรรค เราจึงจำเป็นต้องคว้าช่วงเวลาที่จะได้สร้างประตูปานใหม่

2. ทิศทางการนำไปใช้ในชีวิต : การเริ่มต้นทำสิ่งใหม่ๆ เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น หลังจากสิ่งเดิมถูกทำลายลง

เว็บไซต์ WGSN : กล่าวถึงการใช้ชีวิตด้วยแนวคิดแบบโรแมนติก (Romantic) ซึ่งเป็นแนวคิดของชาวตะวันตกในช่วงปี 1800 เป็นแนวคิดที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของอารมณ์และเสรีภาพ ท่ามกลางบรรยากาศที่ผู้คนพยายามทำตัวออกห่างความโหดเหี้ยมของการปฏิวัติอุตสาหกรรม ซึ่งแนวคิดดังกล่าวกำลังจะกลับมาในยุคนี้ โดยมีพฤติกรรมที่แตกต่างออกไปด้วยการใช้ชีวิตในอุดมคติ ที่รวมไปถึงคุณค่าของชีวิต ธรรมชาติและชุมชน กลุ่มประชากรชาวเอเชียในเจนเนอเรชันมิลเลนเนียล จึงมีความสนใจที่จะย้ายไปใช้ชีวิตในพื้นที่ชนบทมากขึ้น (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน), 2565: 108)

3. ทิศทางการนำไปใช้ในชีวิต : การมีชีวิตความเป็นอยู่ที่เชื่อมโยงกับธรรมชาติ

องค์กร Nork Friluftsliv : ใจความสำคัญว่าด้วยเรื่องการออกไปใช้ชีวิตกลางแจ้ง ซึ่งองค์กร Nork Friluftsliv ตัวแทนกลุ่มกิจกรรมกลางแจ้ง ก็ได้ย้ำให้เห็นว่า Friluftsliv เป็นมากกว่าเรื่องของกิจกรรม แต่คือ “วิถีชีวิต” และไม่ใช่เพียงกีฬาฮาร์ตคอร์หรือการเป็นนักสำรวจเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงกิจกรรมกลางแจ้ง ตั้งแต่เดินเล่น นั่งปิกนิก ปั่นจักรยาน จูงสุนัขในสวน หรือการปีนผา โดยสรุปแล้ว Friluftsliv คือวิถีชีวิตที่อยู่บนพื้นฐานด้านจิตใจ เทคนิคการดูแลตนเอง และการกระตุ้นให้มนุษย์เชื่อมต่อกับธรรมชาติ เพื่อสามารถซึมซับสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัว (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน), 2564: 216)

4. ทิศทางการนำไปใช้ในชีวิต : การมีชีวิตความเป็นอยู่ที่เชื่อมโยงกับธรรมชาติ

หลักปรัชญาจากสัญชาติเนเธอร์แลนด์: ปรัชญาจากสัญชาติเนเธอร์แลนด์ ที่เกิดขึ้นเพื่อเข้ามาคลายภาวะหมดไฟจากการทำงานและเพื่อต่อสู้กับภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอยให้กับคนในยุคหลังการแพร่ระบาดของนี้ แนวคิดนิคเซน ได้มอบแนวทางการใช้ชีวิตใหม่ให้กับผู้คนรุ่นใหม่ ไม่ว่าจะเป็นการไปเดินเล่นเที่ยวชมธรรมชาติ การปั่นจักรยาน ปลูกต้นไม้ ตั้งแคมป์ หรือเดินป่า ซึ่งนับเป็นกิจกรรมที่ช่วยผ่อนคลายความคิด และเปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถใช้เวลาไปกับการไม่คิดอะไรเลยในช่วงขณะหนึ่ง (Thailand Creative & Design Center, 2563)

5. ทิศทางการนำไปใช้ในชีวิต : การได้ใช้เวลาไปกับสิ่งที่ตนเองเฝ้ารอ เพื่อทดแทนเวลาที่สูญเสียบไป

ปรัชญาแนวการใช้ชีวิตให้มีความสุขของชาวเดนมาร์ก: ปรัชญาแนวการให้ข้อคิดในการใช้ชีวิตให้มีความสุขของชาวเดนมาร์ก “ฮุกกะ” ในภาษาสวีเดนมีความหมายว่า “ความเป็นอยู่ที่ดี” และเปรียบเทียบฮุกกะเป็นความ Cozy สบายๆในการใช้ชีวิต ชาวเดนมาร์กหันมาใช้คำว่าฮุกกะกันอย่างแพร่หลายในชีวิตประจำวัน โดยฮุกกะ มีหลักการปฏิบัติในชีวิตประจำวันอยู่ 6 ข้อ นั่นคือ

5.1 สร้างบรรยากาศให้รู้สึกสบาย ผ่อนคลาย โดยนำธรรมชาติเข้ามาอยู่แวดล้อม เช่น ไม้ กิ่งไม้ โต๊ะไม้

5.2 มีเครื่องมือในการสร้างความสุนทรีย์ เช่น เทียนหอม ซ็อกโกแลต ชาสมุนไพร ไดอารี่ หรืออัลบั้มภาพ

5.3 ลงมือทำหัตถกรรม งานฝีมือ เช่น การถักไหมพรม วาดรูป

5.4 กินอาหารฮุกกะ คือ อาหารที่ได้ร่วมมือทำด้วยกัน โดยเฉพาะอาหารที่พิถีพิถัน ใช้เวลาทำนาน ถือว่าเป็น ช่วงเวลาแห่งความสุขที่ได้ร่วมกันทำ ทำให้เชื่อมโยงถึงความทรงจำและประสบการณ์ที่ดี เช่น อาหารแบบ slow food อย่างสตูที่เคี้ยวนานๆ หรือขนมอบ

5.5 ทำกิจกรรมร่วมกับคนในครอบครัวหรือคนที่คุณรัก ‘ความสัมพันธ์ที่มีคุณภาพ’ นับเป็นหนึ่งในองค์ประกอบหลักของฮุกกะ

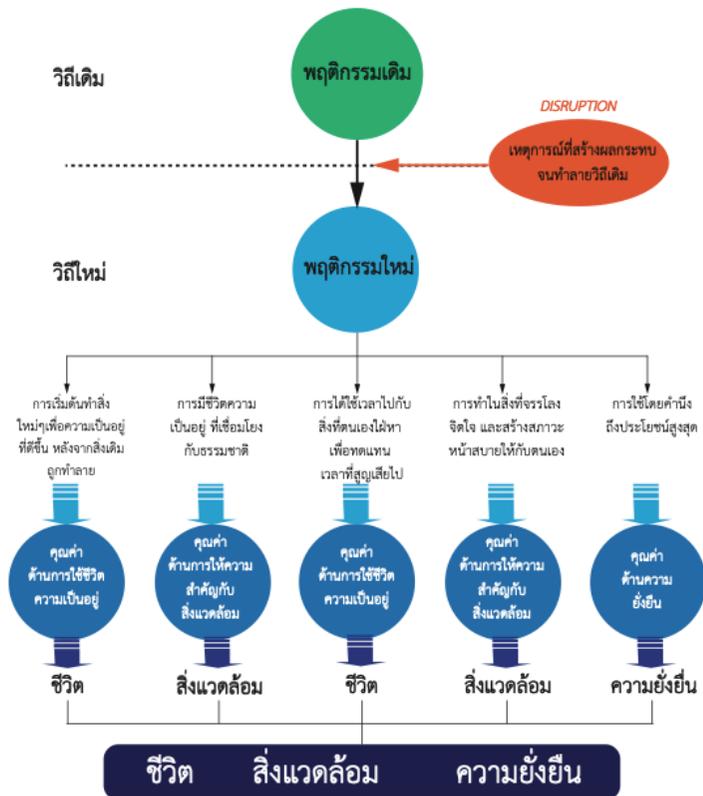
5.6 รู้สึกดีได้กับเรื่องเล็กน้อยที่เกิดขึ้น เช่น ออกไปเดินเล่นในวันที่สดใส การจับเครื่องดื่มด้วยโปรด การดูหนังหรือฟังเพลงที่ชอบ (ประอรพิต กัษสุวรรณ, 2565)

6. ทิศทางการนำไปใช้ในชีวิตร : การทำในสิ่งที่จรรโลงจิตใจ และสร้างสภาวะหน้าสบายให้กับตนเอง

ปรัชญาในการดำเนินชีวิตของคนญี่ปุ่น : ปรัชญาในการดำเนินชีวิตของคนญี่ปุ่นที่ว่าด้วยแนวทางการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและมีความหมาย คือ จุดมุ่งหมายของชีวิต หรือเหตุผลของการมีชีวิตอยู่โดยการเห็นคุณค่าที่แท้จริงและสิ่งดีๆ ในตัวเองพึงพอใจกับชีวิตที่เรียบง่ายและสิ่งที่มีอยู่แล้ว หลักการของอิกิไก คือการตอบคำถาม 4 ข้อพื้นฐาน เพื่อตอบคุณค่าของการมีชีวิตอยู่ในแต่ละวัน มีดังต่อไปนี้ 1) อะไรคือสิ่งที่เรารัก 2) อะไรคือสิ่งที่เราทำได้ดี 3) สิ่งที่ทำให้เกิดรายได้ 4) สิ่งที่สังคมต้องการ (เคน โมจิ, 2561)

7. ทิศทางการนำไปใช้ในชีวิตร : การใช้โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุด

หลังจากที่ได้วิเคราะห์ข้อมูลแนวคิดการใช้ชีวิตที่สามารถนำไปสู่ชีวิตวิถีใหม่ จนได้ทิศทางในการนำแนวปฏิบัติไปใช้ในการดำเนินชีวิตในอนาคต ผู้วิจัยจึงนำทิศทางนั้นมาคลี่คลายให้เหลือแค่คำคัญที่จะบ่งบอกถึงแนวทางการออกแบบในยุคชีวิตปกติวิถีใหม่ นิวอร์มัล

ภาพที่ 2 แสดงแผนผังการวิเคราะห์ทิศทางการนำไปใช้ของชีวิตปกติวิถีใหม่

เมื่อผู้เขียนได้คำสำคัญจากการวิเคราะห์ทิศทางในการใช้ชีวิตปกติวิถีใหม่แล้ว ในลำดับถัดไปจะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากการใช้แนวคิด ชีวิตปกติวิถีใหม่ New Normal ในการสร้างสรรค์งานออกแบบ และงานศิลปะ เพื่อให้ได้หลักการสำคัญที่จะนำไปผนวกเข้ากับทิศทางการนำไปใช้ของชีวิตปกติวิถีใหม่ จนกลายเป็นแนวทางทฤษฎีใหม่ที่จะนำไปใช้ในการประยุกต์แนวคิดชีวิตปกติวิถีใหม่สู่งานออกแบบสิ่งทอร่วมสมัย

ตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้แนวคิด ชีวิตปกติวิถีใหม่ ในการสร้างสรรค์งานศิลปะและการออกแบบ

ผลงานศิลปิน	แนวคิดการสร้างสรรค์ผลงาน	รูปแบบในการสื่อสารผลงาน
 <p>ภาพผลงาน Meadow โดย Lonneke Gordijn และ Ralph Nauta ที่มา: https://thestandard.co/the-parq/?fbclid=IwAR0SeIk_QpPEbBSq0bhfZzPZYAEBmnL_EKxdWytfMIEallqJO5_0aGJVfCs&mibextid=Zxz2cZ</p>	<p>โครงการ The PARQ มีการนำเอาผลงานศิลปะของศิลปิน Lonneke Gordijn และ Ralph Nauta มาอยู่ร่วมกับโครงการภายใต้แนวคิด Life Well Balanced ด้วยผลงานปฏิมากรรมแบบแขวนผสานกลไกอิเล็กทรอนิกส์ที่ชื่อว่า Meadow เพื่อทำหน้าที่ยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้ใช้ชีวิตอยู่ในอาคารอัจฉริยะ นำความเชื่อมโยงระหว่างธรรมชาติ มนุษย์ และเทคโนโลยี มาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน</p>	<p>รูปแบบ: ประติมากรรมแบบแขวนผสานเทคโนโลยี รูปทรงเลียนแบบธรรมชาติ วิธีการ: การขึ้นรูปผ้าเข้ากับโครงสร้างเหล็ก และกลไกอิเล็กทรอนิกส์ วัสดุ: ผ้า และโลหะ การใช้งาน: ศิลปะการจัดวางที่ช่วยจรรโลงใจ เพิ่มเติมความคิดสร้างสรรค์ ช่วยพัฒนาสุขภาพของผู้ใช้ชีวิตภายในอาคาร</p>
 <p>ภาพผลงาน "Sit in this situation" โดย โน้ต-กฤษดา ที่มา : https://www.instagram.com/p/CkpidPbPfqg/</p>	<p>ผลงานศิลปะที่สามารถใช้งานได้ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นของชุด ATK ที่กลายมาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของเรา</p>	<p>รูปแบบ: งานศิลปะที่สามารถใช้งานได้ Functional Art ถ่ายทอดผ่านรูปทรงเหมือนจริงแต่ขนาดเกินจริง วิธีการ: การขึ้นรูปจากไม้ และประกอบเข้ากับขาโลหะ วัสดุ: ไม้และโลหะ การใช้งาน: งานศิลปะที่สามารถใช้งานเป็นเครื่องเรือนสำหรับนั่ง รวมถึงยังสามารถบอกเล่าสถานการณ์ในช่วงเวลาหนึ่งของสังคม</p>

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ผลงานศิลปิน	แนวคิดการสร้างสรรค์ผลงาน	รูปแบบในการสื่อสารผลงาน
 <p>ภาพผลงานของคุณ ฤดี ตันเจริญ ที่มา: แฟ้มภาพของผู้วิจัย</p>	<p>สะท้อนให้เห็นถึงปริมาณขยะพลาสติกที่เกิดขึ้นในช่วงที่โรค COVID-19 กำลังระบาด ด้วยการนำพลาสติกมาถักเป็นรูปทรงของคราบที่ไม่เฉพาะเจาะจง โดยอุปมาว่าคราบนั้นคือการกำหนดลักษณะภายนอกทั่วไปของสิ่งมีชีวิต นักชีววิทยาในอนาคตอาจจุดค้นพบถุงพลาสติก แล้วใช้เป็นตัวบ่งชี้การเคยมืออยู่ของมนุษย์ในสถานที่นั้นๆ เนื่องจากอายุของวัสดุพลาสติกนั้นสามารถอยู่ได้เป็นร้อยปี</p>	<p>รูปแบบ: เลียนแบบรูปทรงธรรมชาติ วิธีการ: ขึ้นรูปด้วยการถักโครเชต์ วัสดุ: พลาสติกเหลือใช้ การใช้งาน: เครื่องประดับ ตกแต่งร่างกาย</p>

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้แนวคิด ชีวิตปกติวิถีใหม่ New Normal ในการสร้างสรรค์งานศิลปะและการออกแบบเพื่อค้นหาหลักการทางแนวคิด และรูปแบบการแสดงผลของผลงาน จะเห็นได้ว่าศิลปินหรือนักออกแบบมีวิธีการสื่อสารแนวความคิดของผลงานที่แตกต่างกันออกไปตามความถนัดของแต่ละคน แต่สิ่งที่เหมือนกันในทุกผลงานคือการสร้างประสบการณ์จากผลงานให้กับผู้ชม เนื่องจากแนวคิดที่ต้องแสดงออกเกี่ยวกับวิถีชีวิตเป็นสิ่งที่ทุกคนผ่านการรับรู้มาร่วมกัน โดยสื่อสารผ่านการสะท้อนให้เห็นหรือการอุปมาเพื่อให้เห็นภาพนำไปสู่การสร้างประสบการณ์ร่วมให้เกิดการรับรู้ในสังคม

ภาพที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลการใช้แนวคิดชีวิตปกติวิถีใหม่ New Normal ในการสร้างสรรค์

ด้านแนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน แนวคิดที่นำมาใช้สร้างสรรค์ผลงาน ศิลปะและการออกแบบที่เกี่ยวข้องกับชีวิตปกติวิถีใหม่ New Normal มักเป็นการสร้างผลงานให้เกิดความรู้สึก การรับรู้จากผู้ชม รวมไปถึงประสบการณ์บางอย่างที่ศิลปินหรือนักออกแบบต้องการจะสื่อสารจากการมีประสบการณ์ร่วมกัน เนื่องจากทุกคนในสังคมผ่านช่วงเวลาเหล่านั้นมาพร้อมกัน โดยในทุกผลงานจะมีการสื่อสารและความหมายที่เป็นเชิงบวกให้แก่ผู้รับชม

ด้านกระบวนการสร้างสรรค์และวิธีการสื่อสาร รูปแบบการสร้างสรรค์ผลงาน ศิลปะและการออกแบบที่เกี่ยวข้องกับชีวิตปกติวิถีใหม่ New Normal รวมไปถึงการใช้วัสดุ ในการสร้างผลงานแต่ละชิ้นนั้นขึ้นอยู่กับความถนัดและวิธีการของนักออกแบบและศิลปินแต่ละคน แต่ผลงานทั้งหมดจะมีวิธีการสื่อสารที่ตั้งใจสร้างการรับรู้และมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับผู้รับชม เนื่องจากการถ่ายทอดเรื่องราวที่มาจากประสบการณ์ตรงที่ทุกคนในสังคมรับรู้ร่วมกัน ดังนั้นการสร้างผลงานโดยการใช้วิธีการสื่อสารด้วยการสร้างการรับรู้โดยตรงให้แก่ผู้รับชม จึงเป็นแนวทางของกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานที่เกี่ยวข้องกับชีวิตปกติวิถีใหม่ New Normal ในช่วงเวลานี้

งานศิลปกรรมสิ่งทอร่วมสมัย

เมื่อเวลาผ่านไป หลังจากที่สิ่งทอได้ทำหน้าที่เป็นเครื่องนุ่งห่ม ข้าวของเครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ มากมายให้กับมนุษย์ และเมื่อศิลปะวิทยาการก้าวหน้ามากขึ้น จึงเกิดบทบาทและหน้าที่ใหม่ให้กับสิ่งทอ นั่นคือการกลายเป็นผลงานศิลปะ หรือที่เราเรียกว่าศิลปะสิ่งทอ การศึกษาข้อมูลในส่วนนี้ สามารถบ่งบอกได้ว่า นอกจากสิ่งทอจะทำหน้าที่เป็นหนึ่ง ในปัจจัยทั้งสี่ และตอบสนองความต้องการมากมายทั้งที่มีประโยชน์และอรรถประโยชน์ให้กับมนุษย์แล้ว สิ่งทอยังสามารถทำหน้าที่ตอบสนองความต้องการภายในจิตใจ ด้วยการผสมเข้ากับสุนทรียศาสตร์ เพื่อสร้างมุมมองและการรับรู้ใหม่ ผ่านการนำเสนอให้เป็นงานศิลปะได้เช่นกัน

ในศิลปะแขนงต่างๆ คำว่า ร่วมสมัย มักถูกพูดถึงอยู่บ่อยครั้งกับงานศิลปะภายในช่วงเวลาที่ผ่านมา คำว่า ร่วมสมัยนั้น เป็นคำที่เกี่ยวข้องกับเวลาแต่ไม่ได้เป็นตัวบ่งชี้ช่วงเวลาดังกล่าว เมื่อหลายสิบปีหรือร้อยปีก่อนก็อาจกล่าวว่าเป็นงานร่วมสมัยได้ หากยังคงเป็นที่พูดถึง และยังได้รับการยอมรับกันอยู่ในปัจจุบัน ผลการวิเคราะห์เนื้อหาคำสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นศิลปินที่มี ผลงานสร้างสรรค์ด้านต่างๆ รวมทั้งศิลปินแห่งชาติ ศิลปินรางวัลศิลปินศิลปาธร ผู้ดูแลหอศิลป์ นักวิชาการ ศิลปวัฒนธรรม ร่วมสมัยในสถาบันการศึกษาจากภูมิภาคต่างๆ ในประเทศไทย โดยรองศาสตราจารย์ ดร. จันทิมา เขียวแก้ว และ ดร.ชวัลลักษณ์ คุณาธิกรกิจ (2555) พบว่า ศิลปิน นักวิชาการ และผู้เกี่ยวข้องกับงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยส่วนใหญ่เห็นคล้ายคลึงกันในบางประเด็น และมีความเห็นแตกต่างกันในบางประเด็น แต่ผลการวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลอาจสรุปได้ว่า ศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยเป็นผลงานสร้างสรรค์ที่มีลักษณะหลากหลาย ซึ่งสามารถสรุปได้ 7 ประการ คือ 1) ความเป็นปัจจุบัน 2) การประยุกต์/ผสมผสาน 3) การพัฒนา/ พลวัต 4) รากเหง้าและการต่อยอด 5) การเชื่อมโยง 6) เครื่องมือ และ 7) เทคนิค/เทคโนโลยี

ตารางที่ 3 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อค้นหาหลักการทางสุนทรียศาสตร์ของงานศิลปกรรมสิ่งทอร่วมสมัย

ผลงานและศิลปิน/นักออกแบบ	แนวคิดของผลงาน	รูปแบบในการสื่อสารผลงาน
 <p>ผลงาน Uncertain Journey โดย Chiharu Shiota ที่มา : https://www.thecollector.com/top-textile-artists-you-should-know/</p>	<p>ผลงานของ Chiharu Shiota เป็นศิลปินร่วมสมัยชาวญี่ปุ่นที่ทำงานด้านการแสดงและศิลปะจัดวาง เธอเป็นที่รู้จักจากการใช้ด้ายสีแดงและสีดำในการติดตั้งร่วมกับพื้นที่ แสดงถึงสายสัมพันธ์และความสัมพันธ์ของมนุษย์ ด้ายสีแดงเส้นยาวถูกปั่นเป็นใยและพันเข้ากับวัตถุต่างๆ เช่น ประตู กุญแจ ชุดกระโปรง หนังสือ หรือเรือสร้างพื้นที่นามธรรมแต่ชวนให้นึกถึงห้องแสดงภาพและพิพิธภัณฑ์ ผลงานศิลปะสิ่งทอของ Chiharu Shiota เต็มไปด้วยสัญลักษณ์ ชวนให้สำรวจเกี่ยวกับความทรงจำ อารมณ์ ความใกล้ชิด ความเป็นผู้หญิงอดีต และมรดก</p>	<p>รูปแบบ: เหมือนใยแมงมุมที่เชื่อมโยงวัตถุที่มีค่าทางความทรงจำ เข้าร่วมกับพื้นที่การจัดวาง</p> <p>วิธีการ: ใช้เส้นด้าย ซึ่งโยงวัตถุเข้าร่วมกับพื้นที่</p> <p>วัสดุ: เส้นด้ายที่เกิดจากการปั่นเกลียวของเส้นใยธรรมชาติแล้วนำไปย้อมเป็นสีแดง</p> <p>การใช้งาน: ศิลปะการจัดวางที่ผู้เข้าชมสามารถเดินเข้าไปในพื้นที่ของผลงานได้อย่างใกล้ชิด เพื่อให้สามารถสังเกตเห็นถึงเส้นใยที่ซึ่งโยงและร้อยกันอย่างละเอียด</p>
 <p>ภาพผลงาน Temple Emanu-El ของ Suzanne Tick ที่มา : https://suzannetick.com/art/mylar-balloons/</p>	<p>ผลงาน เกิดจากการนำลูกโป่งที่ใช้แล้วมาเรียงเจดสีแล้วทอให้กลายเป็นผืนผ้า เป็นงานสิ่งทอที่สร้างขึ้นเพื่อประกอบภายในโบสถ์สถาน ในศาสนายิว รัฐเท็กซัส ผ้าทอผืนนี้ทำมาจากลูกโป่งไมลาร์ที่ผ่านการใช้งานแล้ว ซึ่งเธอเก็บมาจากชายหาดใกล้บ้านพักตากอากาศของเธอ บนเกาะ Fire Island โดยมีแนวคิดมาจากการแปลงสิ่งของเพราะสำหรับเธอเน้นการเข้าร่วมพิธีทางศาสนา คือ เรื่องของการเปลี่ยนแปลงตัวเอง</p>	<p>รูปแบบ: นำเศษวัสดุมาทอให้กลายเป็นผืนผ้าแล้วนำมาใช้เป็นวัสดุสำหรับการตกแต่ง</p> <p>วิธีการ: นำเศษวัสดุกลับมาใช้ใหม่</p> <p>วัสดุ: เศษลูกโป่งที่ใช้แล้วจากงานเทศกาล</p> <p>การใช้งาน: เป็นวัสดุที่สามารถนำไปใช้เป็งานตกแต่งทั้งผลิตภัณฑ์และสถานที่</p>

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ผลงานและศิลปิน/นักออกแบบ	แนวคิดของผลงาน	รูปแบบในการสื่อสารผลงาน
 <p>ภาพผลงานประติมากรรมลวดถัก ของ Ruth Asawa ที่มา : https://ruthasawa.com</p>	<p>ประติมากรรมลวดถักในรูปแบบนามธรรมต่างๆ ศิลปินเลือกที่จะทำงานกับเส้นลวด เพราะความเป็นเอกภาพของเส้นสามารถทำบางสิ่งกับพื้นที่ว่างในอากาศได้ ซึ่งเป็นวิธีการวาดภาพในอากาศ ปฏิมากรรมลวดถักของศิลปินสำรวจความสัมพันธ์ของปริมาตรภายในและภายนอก โดยสร้าง “รูปร่างที่อยู่ภายในและภายนอกในเวลาเดียวกัน”</p>	<p>รูปแบบ: ประติมากรรมที่มีรูปทรงนามธรรม ลอยตัวในอากาศ วิธีการ: ใช้เส้นลวดมาถักให้เกิดรูปร่างรูปทรง วัสดุ: เส้นลวดโลหะ การใช้งาน: ศิลปะการจัดวางแบบลอยตัวที่ผู้ชมสามารถมองเห็นถึงความโปร่งและพื้นที่ภายในของผลงาน</p>

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อค้นหาหลักการทางสุนทรียศาสตร์ของงานสิ่งทอร่วมสมัยจึงสามารถสรุปได้เป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ด้านแนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน ศิลปกรรมสิ่งทอร่วมสมัยนั้นสามารถสร้างสรรค์ขึ้นด้วยแนวความคิดใดก็ได้ แต่สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงเป็นพิเศษนั้นคือแนวความคิดนั้นสามารถถ่ายทอดหรือแทนค่าผ่านวัสดุที่จะนำมาสร้างสรรค์เป็นสิ่งทอได้หรือไม่ ซึ่งในปัจจุบันวัสดุที่สามารถนำมาสร้างสรรค์เป็นสิ่งทอนั้นเปิดกว้างและมีหลากหลายคุณสมบัติ ไม่ได้จำกัดด้วยการสร้างขึ้นจากเส้นใยที่ปั่นเกลียวขึ้นมาเพียงเท่านั้น ดังนั้นการเชื่อมโยงแนวคิดของงานเข้ากับคุณสมบัติของสิ่งทอจึงเป็นสิ่งสำคัญ

2. ด้านการใช้ศักยภาพของวัสดุผ่านแนวความคิด นอกจากเรื่องทัศนธาตุและองค์ประกอบศิลป์แล้วการเข้าใจในศักยภาพของวัสดุจะช่วยให้การทำงานเชิงศิลปกรรมมีความลึกซึ้งมากขึ้น เนื่องจากวัสดุแต่ละชนิดมีคุณสมบัติเฉพาะรวมไปถึงความสามารถในการนำมาสร้างงานที่แตกต่างกันออกไป และวัสดุแต่ละชนิดสามารถสื่อสารอารมณ์ความรู้สึกได้ไม่เหมือนกัน ดังนั้นการสร้างศิลปกรรมสิ่งทอ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สร้างสรรค์ผลงานจะต้องเข้าใจในศักยภาพของวัสดุที่จะนำมาใช้ เพื่อให้ผลงานสามารถตอบสนองต่ออารมณ์ได้อย่างตรงไปตรงมาและชัดเจน

ภาพที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อค้นหาหลักการทางสุนทรียศาสตร์ของงานสิ่งทอร่วมสมัย

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลองค์ความรู้ทั้ง 3 เรื่อง ซึ่งได้แก่ การสร้างมูลค่าเพิ่ม ชีวิตปกติวิถีใหม่ นวัตกรรม และสิ่งทอร่วมสมัย ทำให้เกิดข้อค้นพบและแนวทางที่สามารถต่อยอดไปสู่งานออกแบบสิ่งทอร่วมสมัยที่มีความยั่งยืนและยังสะท้อนให้เห็นถึงมิติต่างๆ ในสังคมปัจจุบันนั่นคือการใช้ชีวิตปกติวิถีใหม่ ที่นำพาผู้คนไปสู่การเปลี่ยนแปลงจากวิถีชีวิตแบบเดิม โดยที่สามารถสรุปประเด็นทั้ง 3 ได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 5 แผนผังแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้เศรษฐกิจในยุคนวัตกรรมสิ่งทอร่วมสมัย

จากแผนภาพที่ 5 จะช่วยเป็นแนวทางการสร้างสรรค์ผลงานสำหรับนักออกแบบและศิลปินที่มีความสนใจด้านสิ่งทอที่สะท้อนถึงแนวความคิดการออกแบบอย่างยั่งยืน โดยการนำเศษวัสดุมาสร้างมูลค่าเพิ่มนั้นนักออกแบบและศิลปินจะต้องเลือกวิธีการที่ตนเองถนัด สามารถบ่งบอกถึงความเป็นตัวเองได้ และต้องแสดงออกถึงศักยภาพของวัสดุได้อย่างชัดเจน ซึ่งจะต้องมีการผนวกแนวคิดเข้ากับสื่อหรือวัสดุจากธรรมชาติ เพื่อให้เกิดความร่วมมือและสร้างการรับรู้ ประสบการณ์เชิงบวก และความจรรโลงใจให้กับผู้ใช้หรือผู้ที่เห็นชิ้นงาน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2564). ยุทธศาสตร์ การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564 – 2570. กรุงเทพฯ: กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- ทองศักดิ์ แสงสว่างวัฒนะ นิชนันท์ ศิริไสยาสน์ และโชติ บดีรัฐ.(2020). “New Normal” วิถีชีวิตใหม่และการปรับตัวของคนไทยหลังโควิด-19: การงาน การเรียน และธุรกิจ. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์). 4(3), 371-386.
- สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย. (2560). นโยบายและยุทธศาสตร์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย (พ.ศ. 2560 – 2564). กรุงเทพฯ: กองทุนส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย.
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน). (2022). เจาะเทรนด์โลก2022 โดย TCDC. กรุงเทพฯ: กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน). (2023). เจาะเทรนด์โลก2023 โดย TCDC. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน). เศรษฐกิจหมุนเวียนคืออะไร. สืบค้นเมื่อ 5 มกราคม 2567 จาก<http://carbonmarket.tgo.or.th/index.php?lang=TH&mod=Y2VfaXM=>
- Feray Adiguzel and Carmela Donato. (2021). **Upcycled versus recycled luxury products**. Luiss Guido Carli. University Rome Italy.
- Kate Fletcher (2008). **Sustainable Fashion and Textiles**, USA:Gutenberg Press, Malta.

- Ken Mogi (2018). **อิคิไก ความหมายของการมีชีวิตอยู่ = The Little Book of Ikigai.**
แปลโดย วุฒิชัย กฤษณะประกรกิจ. กรุงเทพฯ: Move Publishing.
- The Standard (2022). **ผลงานศิลปะระดับโลก ณ The PARQ: เหตุใด ‘โครงการ
มิกซ์ยูส’ จึงควรมี ‘งานศิลปะสาธารณะ’ ตั้งอยู่ภายใน สำคัญอย่างไรต่อ
ผู้คน.** สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2567 จาก <https://thestandard.co/the-parq/>.
- Thai PBS (2563). **รู้จัก “New Normal” ฉบับราชบัณฑิตยสภา.** สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม
2567 จาก <https://www.thaipbs.or.th/news/content/292126>.
-

FTCDC

ศูนย์ออกแบบเชิงสร้างสรรค์และสิ่งทอ
มหาวิทยาลัยราชภัฏจระเข้

JAD
JOURNAL of ASIA
ARTS and DESIGN